

T.C.

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İKTİSAT ANABİLİMDALI

**TÜRKİYE’DE GENEL KOLLUK TEŞKİLATLARINA YÖNELİK
OLARAK UYGULANAN BÜTÇE POLİTİKALARININ HİZMET
ETKİNLİĞİNE YANSIMASI: JANDARMA ÖRNEĞİ**

Doktora Tezi

Yüksel YİĞİT

Danışman

Prof. Dr. Alper ASLAN

Nevşehir

Ekim 2021

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan

Yüksel YİĞİT

TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK

“Türkiye’de Genel Kolluk Teşkilatlarına Yönelik Olarak Uygulanan Bütçe Politikalarının Hizmet Etkinliğine Yansıması: Jandarma Örneği” adlı Doktora tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Yüksel YİĞİT

Danışman

Prof. Dr. Alper ASLAN

İktisat Teorisi Ana Bilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Serdar ÖZTÜRK

KABUL VE ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Alper ASLAN danışmanlığında Yüksel YİĞİT tarafından hazırlanan “Türkiye’de Genel Kolluk Teşkilatlarına Yönelik Olarak Uygulanan Bütçe Politikalarının Hizmet Etkinliğine Yansıması: Jandarma Örneği” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalında Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

...../...../.....

(Tez savunma tarihi)

JÜRİ

Danışman : Prof. Dr. Alper ASLAN

Üye : Prof. Dr. Serdar ÖZTÜRK

Üye : Doç. Dr. Oğuz ÖCAL

Üye : Doç. Dr. Serdar Vural UYGUN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ebru TOPÇU

İMZA

.....

.....

.....

.....

.....

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun /..... /..... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Doç. Dr. Lokman TANRIKULU

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda bana yol gösteren tezin başından nihayetine kadar olan süreçte yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Prof. Dr. Alper ASLAN'a, Tezin düzenlenmesinde kıymetli katkılarını aldığım Prof.Dr. Serdar ÖZTÜRK'e, Doç. Dr. Oğuz ÖCAL'a, Doç.Dr. Serdar Vural UYGUN'a,

Sosyal Bilimler Enstitüsü yönetici ve personellerine,

Çalışmam boyunca bana anlayışla destek olan TÜİK'in yönetici ve personeline,

Manen ve dualarıyla her zaman yanımda olan anneme ve kardeşlerime,

Varlığını her zaman yanımda hissettiğim özveri ve anlayışıyla bana destek olan eşim Şebnem YİĞİT'e ve çocuklarıma,

Vatanımızın ve milletimizin huzuru ile bölünmez bütünlüğünü korumak için canlarını hiçe sayan tüm şehitlerimiz ve gazilerimize,

TEŞEKKÜRÜ BİR BORÇ BİLİRİM.

Yüksel YİĞİT

Nevşehir, 2021

**TÜRKİYE’DE GENEL KOLLUK TEŞKİLATLARINA YÖNELİK OLARAK
UYGULANAN BÜTÇE POLİTİKALARININ HİZMET ETKİNLİĞİNE
YANSIMASI: JANDARMA ÖRNEĞİ**

Yüksel YİĞİT

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana
Bilim Dalı, Doktora, Ekim 2021**

Danışman: Prof. Dr. Alper ASLAN

ÖZET

Tarihte ilk kez Fransa’da kurulan Jandarma Teşkilatını zamanla diğer Avrupa ülkeleri kendi ihtiyaçları doğrultusunda farklı modellerle kurmuştur. Türkiye’de 1839 yılında kurulan Jandarma Teşkilatı, kurulduğu günden bugüne kadar faaliyetlerini başarıyla yürütmektedir.

Kuruluş amacı, halkın can ve mal güvenliğini sağlamak ve halkla iç içe çalışmak olan Jandarma Teşkilatı, kendisine tevdi edilen mülki, adli ve askeri görevlerini yüksek fedakârlıkla yerine getirmektedir. Jandarma Teşkilatının görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmesi için kendisine tahsis edilen bütçeyi yüksek bir verim ile kullanması bu maksatla planlı ve kontrollü bir şekilde harcama yapması gerekmektedir.

Çalışmada, bütçenin tarihsel gelişimi ile geçmişten günümüze dek kullanılan bütçe çeşitleri ve bu alanda yapılmış bilimsel araştırmalara yer verilmekte genel olarak kolluk güçlerinin çeşitleri, görev ve yetkileri ile Jandarma Teşkilatının tarihsel gelişimi konu edilmektedir. Jandarma Genel Komutanlığının 2009-2018 yılları arası bütçe durumu sunulmakta ve müteakibinde personel, asayiş, kaçakçılık ve organize suçlarla mücadele, teröristle mücadele, trafik ve kriminal görev alanlarına göre performansı değerlendirilmektedir.

Jandarma Teşkilatının 2009-2018 yılları arasındaki 10 yıllık verileri analiz edilerek Jandarma Teşkilatının bütçesi ve buna karşılık performansı karşılaştırılmakta ve elde edilen bulgular doğrultusunda Jandarma Teşkilatına tahsis edilen bütçenin harcama verimliliği incelenmektedir.

Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığının 2009-2018 yılları arasındaki narkotik ve psikotrop madde yakalamaları, asayiş olay ve kriminal olay verileri ile Jandarma Teşkilatının bu yıllar içindeki nihai bütçesi baz alınarak ekonometrik analizler yapılmakta ve bütçe ile Jandarma Teşkilatı performansı arasında neden-sonuç ilişkisi incelenmektedir.

“Panel ARDL Analizi” sonucunda, Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi %1 artırıldığında uzun dönemde narkotik ve psikotrop madde yakalamalarında %2,05, kısa dönemde ise %1,65 artış olduğu tespit edilmiştir. Bütçenin çeşitlerine göre narkotik ve psikotrop madde yakalamalarına etkisi incelendiğinde ise, kısa dönemde nihai bütçe %1 artırıldığında en çok artışın %21,09 ile sentetik ecza maddesinin yakalanmasında olduğu gözlemlenmiştir. “Panel ARDL Analizi” sonucunda Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi %1 artırıldığında uzun dönemde asayiş olaylarının

müdahalesinde %0,45 artış tespit edilmiş; fakat kısa dönemde söz konusu değişkenler arasında benzer bir korelasyon görülmemiştir. Çeşitlerine göre nihai bütçenin asayiş olaylarının müdahalesine etkisi incelendiğinde ise kısa dönemde nihai bütçe %1 artırıldığında en çok artışın %8,96 ile teslim olan terörist sayısında olduğu gözlemlenmiştir.

“En Küçük Katsayı Yöntemi” ile Jandarma Genel Komutanlığı kriminal ödeneği %1 artırılmasının kriminal olayların aydınlatılmasına etkisi %0,35 artış olarak gözlemlenmiş, “ARDL Modeli” kullanılarak Jandarma Genel Komutanlığı kriminal ödeneği %1 artırılmasının kriminal olayların aydınlatılmasına etkisi ise %0,16 artış olarak hesaplanmıştır.

Yapılan “Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Testi” ile nihai bütçeden narkotik ve psikotrop madde yakalamalarına doğru nedensellik ilişkisi olmadığı fakat narkotik ve psikotrop madde yakalamalarından nihai bütçeye doğru nedensellik ilişkisi olduğu saptanmıştır. Asayiş olayları ile nihai bütçe ele alındığında ise söz konusu parametreler arasında karşılıklı nedensellik ilişkisi olmadığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan, “Granger Nedensellik Testi” ile kriminal ödenek ve kriminal olayları arasında karşılıklı nedensellik ilişkisi olmadığı gözlemlenmiştir. Bu çalışmada, kriminal verilerin uygunluğu test edilmiş; otokorelasyon ve değişen varyans sorunu olmadığı saptanmıştır.

Bu çalışmada, Jandarma Teşkilatının daha kaliteli hizmet sunmasına ve tahsis edilen bütçeyi daha verimli kullanmasına katkı sağlayabilecek hususlara yer verilmektedir. Ayrıca, Jandarma Teşkilatının bütçesi ile performansı arasında neden-sonuç ilişkisi olduğu saptanmakta ve 2009-2018 yılları arasındaki bütçe artışının Jandarma Genel Komutanlığının hizmet etkinliğine ve başarısına katkı sağladığı değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, Jandarma Genel Komutanlığının başarısında bütçe artışının yanı sıra modern teçhizat kullanımı, kritik kadrolara personel alımında liyakat esasının gözetilmesi hususları ile bu doğrultuda uygulanan hükümet politikaları ve İçişleri Bakanlığının özel gayretleri belirleyici olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Genel kolluk, Jandarma, Jandarma bütçesi, Jandarma performans değerlendirmesi, Jandarma hizmet etkinliği.

**THE IMPACT OF BUDGET POLICIES APPLIED TO TURKISH GENERAL
LAW ENFORCEMENT ORGANIZATIONS ON SERVICE EFFICIENCY:
EXAMPLE OF GENDARMERIE**

Yüksel YİĞİT

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences Department
of Economics, Ph. D.**

October 2021

Supervisor: Prof. Dr. Alper ASLAN

ABSTRACT

Gendarmerie, which is established in France for the first time in history, has been formed in time with various models in other European countries in accordance with their needs. Turkish Gendarmerie General Command has successfully ran its operations since the day it was founded in 1839.

With the sole purpose of protecting the public life and the property of the people, the Gendarmerie General Command has thoroughly accomplished the civil, judicial and military duties entrusted upon itself. In order to fulfill its duties effectively, the Gendarmerie General Command is required to use the allocated budget with high efficiency and optimize the use of its resources in a structured and planned manner.

In this study, the budget with its various types are analyzed along with the historical evolution and academic researches in this field are presented. The types of law-enforcement forces, their jurisdiction and duties have been discussed in this study. Following the presentation of the budget realizations of the Gendarmerie General Command between the years of 2009 and 2018, performance evaluation of staff and the departments of public order crime, anti-smuggling and the organized crime, counter terrorism, traffic offence and criminal investigation have been assessed.

The correlation between the budget of Turkish Gendarmerie General Command and its overall performance has been examined by considering the decennium data between 2009 and 2018 and the spending efficiency of allocated budget for the Gendarmerie General Command has been analyzed.

Furthermore, cause and effect relation between the assigned budget and performance of the Gendarmerie General Command is investigated by making econometric analysis using the data based on narcotic and psychotropic substances seizures, public order crime and criminal case between the years of 2009-2018.

Panel ARDL analysis has revealed that the amount of narcotics and psychotropic substance seizures is observed to surge by 1.65 % and 2.05 % in short and long term respectively when the assigned budget for the Gendarmerie General Command is increased by 1 %. Considering the numerical relationship between the allocated budget and the seizure of narcotics and psychotropic substance, the highest increase of the forfeiture is observed at 21.09 % on synthetic pharmaceuticals; and this elevation is accomplished by 1 % increase on the allocated budget. Panel ARDL Analysis also

shows that a one-percent increase of the allocated budget for the Gendarmerie General Command has led 0.45 % increase on intervention to public order crime in long term although this effect is not observed in short term. When the relationship between the allocated budget and the public order crimes is evaluated, it is observed that the effect of 1 % increase has soared the the number of surrendered terrorist 8.96 % by which is the highest one.

The findings of Least Square Method (LSM) in this study has revealed that there is a 0.35% increase in the impact on the clarification of criminal case when the Gendarmerie General Command's criminal allowance is increased by 1%. According to ARDL analysis, an increment on Gendarmerie General Command's criminal allowance by 1 % induces 0.16 % increase in solving the criminal cases at hand.

Applying the Dumitrescu Hurlin Panel Causality Test, it is determined that there is no causal relationship between the allocated budget of the Gendarmerie General Command and frequency of the seizures of narcotics and psychotropic substances. However, this study determines that there is a causal relationship between those two. Moreover, the paper reveals that there is no reciprocal causality relation between the allocated budget of the Gendarmerie General Command and the rate of the public order crimes. Besides, Granger Causality Test shows that there is no reciprocal causality relation between the criminal allowances and the rate of the criminal case. In this study, the conformity of the criminal data is tested and it is found that there is no autocorrelation and heteroskedasticity.

This study reveals various matters that would help to optimize the spending of the assigned budget and would allow the Gendarmerie General Command to serve the public better. In addition, this study reveals the existence of a causal relationship between allocated budget and the Gendarmerie General Command. The increased budget within the years of 2009 and 2018 have greatly contributed to increase the success and the overall performance of the Gendarmerie General Command. Lastly, the findings of the study shows that Gendarmerie General Command's success of the operations is not only determined by the allocated budget but also usage of modern equipment, recruitment policy of hiring qualified personnel, implementation of certain government policies and the undying efforts of the Ministry of Internal Affairs.

Keywords: General law enforcement organizations, Gendarmerie, Budget of gendarmerie, Performance assesment of gendarmerie, Gendarmerie service efficiency

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	İ
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	İİ
KABUL VE ONAY SAYFASI	İİİ
TEŞEKKÜR	İV
ÖZET	V
ABSTRACT	Vİİ
İÇİNDEKİLER	İX
KISALTMALAR VE SİMGELER	XV
TABLolar LİSTESİ	XVİ
ŞEKİLLER LİSTESİ	XXXİİİ
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. BÜTÇE KAVRAMI, TARİHSEL GELİŞİMİ VE ÖRNEKLERİ	4
1.1.1. Bütçenin Tarihsel Gelişimi ve Örnekleri.....	6
1.1.1.1. Geleneksel Bütçe Sistemi (GBS).....	8
1.1.1.2. Performans Bütçe Sistemi.....	9
1.1.1.3. Program Bütçe Sistemi	11
1.1.1.4. Planlama-Programlama-Bütçeleme Sistemi (PPBS).....	13
1.1.1.5. Hedeflere Göre Yönetim Sistemi.....	15
1.1.1.6. Sıfır Esaslı Bütçeleme Sistemi (SEBS).....	16
1.1.1.7. Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi (PEBS)	18
1.1.2. Kamuda Bütçe Kavramı	25
1.1.2.1. Kamu Maliyesinin Temel Prensipleri ve Bütçe İlkeleri.....	27
1.1.2.2. Kamu Bütçesinin Hazırlanması ve Onaylanması.....	32
1.2. TÜRKİYE’DE UYGULANAN BÜTÇE MODELLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	34
1.2.1. 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu	36
1.2.2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu	38
1.2.2.1. Türkiye’deki Bütçe Türleri ve Kapsamı	40
1.3. ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASI	46

1.3.1. Analitik Bütçe Sınıflandırmasının Temelleri	47
1.3.2. Harcamaların Sınıflandırılması	49
1.3.2.1. Kurumsal Sınıflandırma	50
1.3.2.2. Fonksiyonel Sınıflandırma	53
1.3.2.3. Finansman Tipi Sınıflandırma	56
1.3.2.4. Ekonomik Sınıflandırma	56
1.3.3. Gelirlerin Sınıflandırılması	58
1.3.4. Finansmanın Ekonomik Sınıflandırması	58
1.4. JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞININ 10 YILLIK BÜTÇE İNCELEMESİ	59
1.4.1. Jandarma Genel Komutanlığının 2009 Yılı Bütçe İncelemesi	63
1.4.1.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	63
1.4.1.2. Temel Mali Tablolar	63
1.4.1.3. Mali Denetim Sonuçları	67
1.4.2. Jandarma Genel Komutanlığının 2010 Yılı Bütçe İncelemesi	68
1.4.2.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	68
1.4.2.2. Temel Mali Tablolar	68
1.4.2.3. Mali Denetim Sonuçları	72
1.4.3. Jandarma Genel Komutanlığının 2011 Yılı Bütçe İncelemesi	73
1.4.3.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	73
1.4.3.2. Temel Mali Tablolar	73
1.4.3.3. Mali Denetim Sonuçları	77
1.4.4. Jandarma Genel Komutanlığının 2012 Yılı Bütçe İncelemesi	78
1.4.4.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	78
1.4.4.2. Temel Mali Tablolar	78
1.4.4.3. Mali Denetim Sonuçları	82
1.4.5. Jandarma Genel Komutanlığının 2013 Yılı Bütçe İncelemesi	83
1.4.5.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	83
1.4.5.2. Temel Mali Tablolar	83
1.4.5.3. Mali Denetim Sonuçları	87
1.4.6. Jandarma Genel Komutanlığının 2014 Yılı Bütçe İncelemesi	88
1.4.6.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	88
1.4.6.2. Temel Mali Tablolar	88
1.4.6.3. Mali Denetim Sonuçları	92
1.4.7. Jandarma Genel Komutanlığının 2015 Yılı Bütçe İncelemesi	93
1.4.7.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	93
1.4.7.2. Temel Mali Tablolar	93

1.4.7.3. Mali Denetim Sonuçları	97
1.4.8. Jandarma Genel Komutanlığının 2016 Yılı Bütçe İncelemesi	98
1.4.8.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	98
1.4.8.2. Temel Mali Tablolar	98
1.4.8.3. Mali Denetim Sonuçları	103
1.4.9. Jandarma Genel Komutanlığının 2017 Yılı Bütçe İncelemesi	103
1.4.9.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	103
1.4.9.2. Temel Mali Tablolar	103
1.4.9.3. Mali Denetim Sonuçları	107
1.4.10. Jandarma Genel Komutanlığının 2018 Yılı Bütçe İncelemesi	108
1.4.10.1. Bütçe Uygulama Sonuçları	108
1.4.10.2. Temel Mali Tablolar	108
1.4.10.3. Mali Denetim Sonuçları	112

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. KOLLUK NEDİR? GÖREV VE YETKİLERİ NELERDİR?	113
2.1.1. Kolluğun Görevleri ve Yetkileri	114
2.1.1.1. İdari Kolluk	114
2.1.1.2. Adli Kolluk	114
2.1.2. Kolluk Çeşitleri	116
2.1.2.1. Genel Kolluk	116
2.1.3. Özel Kolluk	124
2.1.3.1. Köy Korucuları	124
2.1.3.2. Belediye Zabıtası	124
2.1.3.3. Orman Memuru	124
2.1.3.4. Gümrük Muhafaza Personeli	125
2.1.3.5. Çiftçi Mallarını Koruma Bekçisi	126
2.1.3.6. MİT Personeli	126
2.1.4. Özel Güvenlik	127
2.2. JANDARMA	129
2.2.1. Cumhuriyet Öncesi Jandarma	130
2.2.2. Cumhuriyet Sonrası Jandarma	134
2.3. JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞININ 10 YILLIK PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ	138
2.3.1. Jandarma Genel Komutanlığının 2009 Performans Değerlendirmesi	138
2.3.1.1. Personel	138

2.3.1.2. Asayiş.....	138
2.3.1.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele.....	142
2.3.1.4. Teröristle Mücadele	145
2.3.1.5. Trafik	145
2.3.1.6. Kriminal.....	147
2.3.2. Jandarma Genel Komutanlığının 2010 Performans Değerlendirmesi.....	147
2.3.2.1. Personel.....	147
2.3.2.2. Asayiş.....	148
2.3.2.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele	152
2.3.2.4. Teröristle Mücadele	155
2.3.2.5. Trafik	155
2.3.2.6. Kriminal.....	157
2.3.3. Jandarma Genel Komutanlığının 2011 Performans Değerlendirmesi.....	157
2.3.3.1. Personel.....	157
2.3.3.2. Asayiş.....	157
2.3.3.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele.....	162
2.3.3.4. Teröristle Mücadele	165
2.3.3.5. Trafik	165
2.3.3.6. Kriminal.....	167
2.3.4. Jandarma Genel Komutanlığının 2012 Performans Değerlendirmesi.....	167
2.3.4.1. Personel.....	167
2.3.4.2. Asayiş.....	167
2.3.4.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele	172
2.3.4.4. Teröristle Mücadele	174
2.3.4.5. Trafik	175
2.3.4.6. Kriminal.....	177
2.3.5. Jandarma Genel Komutanlığının 2013 Performans Değerlendirmesi.....	177
2.3.5.1. Personel.....	177
2.3.5.2. Asayiş.....	177
2.3.5.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele	182
2.3.5.4. Teröristle Mücadele	184
2.3.5.5. Trafik	185
2.3.5.6. Kriminal.....	186
2.3.6. Jandarma Genel Komutanlığının 2014 Performans Değerlendirmesi.....	187
2.3.6.1. Personel.....	187
2.3.6.2. Asayiş.....	187

2.3.6.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele	191
2.3.6.4. Teröristle Mücadele	194
2.3.6.5. Trafik	195
2.3.6.6. Kriminal	196
2.3.7. Jandarma Genel Komutanlığının 2015 Performans Değerlendirmesi	197
2.3.7.1. Personel	197
2.3.7.2. Asayiş	197
2.3.7.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele	201
2.3.7.4. Teröristle Mücadele	204
2.3.7.5. Trafik	205
2.3.7.6. Kriminal	206
2.3.8. Jandarma Genel Komutanlığının 2016 Performans Değerlendirmesi	207
2.3.8.1. Personel	207
2.3.8.2. Asayiş	207
2.3.8.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele	211
2.3.8.4. Teröristle Mücadele	214
2.3.8.5. Trafik	214
2.3.8.6. Kriminal	216
2.3.9. Jandarma Genel Komutanlığının 2017 Performans Değerlendirmesi	216
2.3.9.1. Personel	216
2.3.9.2. Asayiş	217
2.3.9.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele	221
2.3.9.4. Teröristle Mücadele	223
2.3.9.5. Trafik	224
2.3.9.6. Kriminal	225
2.3.10. Jandarma Genel Komutanlığının 2018 Performans Değerlendirmesi	225
2.3.10.1. Personel	226
2.3.10.2. Asayiş	226
2.3.10.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele	231
2.3.10.4. Teröristle Mücadele	233
2.3.10.5. Trafik	234
2.3.10.6. Kriminal	235

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 236

3.1 JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞINA GENEL BÜTÇEDEN AYRILAN ÖDENEĞİN 10 YILLIK DEĞERLENDİRİLMESİ	237
--	-----

3.2. JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞININ HİZMET ETKİNLİĞİNİN 10 YILLIK DEĞERLENDİRİLMESİ.....	243
3.2.1. Personel	243
3.2.2. Asayiş	249
3.2.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele	252
3.2.4. Teröristle Mücadele.....	263
3.2.5. Trafik	265
3.2.6. Kriminal	268
3.2.7. Memnuniyet	269
3.3. LİTERATÜR.....	270
3.3.1. Yerli Literatür.....	270
3.3.2. Yabancı Literatür.....	295
3.4. VERİ	304
3.5. METOT VE BULGULAR	304
3.5.1. Birim Kök Testi ve Sonucu.....	315
3.5.2. Eş Bütünleşme Testi ve Sonucu	316
3.5.3. Katsayı Tahmini	316
3.5.4. Nedensellik Testi.....	319
3.5.5. Bulguların Yorumu	320
SONUÇ	324
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞINA GENEL BÜTÇEDEN AYRILAN ÖDENEK MİKTARI İLE BUNLARIN HİZMET ETKİNLİĞİNE YANSIMALARININ DEĞERLENDİRMESİ	324
KAYNAKÇA.....	332
EKLER	349
ÖZGEÇMİŞ	350

KISALTMALAR VE SİMGELER

ABD, Amerika Birleşik Devletleri

BÜMKO, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

FETÖ/PDY, Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması

GBS, Geleneksel Bütçe Sistemi

HGYS, Hedeflere Göre Yönetim Sistemi

İHA, İnsansız Hava Aracı

İKU, İnsanlı Keşif Uçağı

JEMUS, Jandarma Entegre Muhabere Sistemi

JKDB, Jandarma Kriminal Daire Başkanlığı

JSGA, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

KOM, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

OYİB, Olay Yeri İnceleme Birimleri

PEBS, Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi

PPBS, Planlama-Programlama-Bütçeleme Sistemi

SEBS, Sıfır Esaslı Bütçeleme Sistemi

e-SGB, Strateji Geliştirme Birimleri Yönetim Bilgi Sistemi

SİHA, Silahlı İnsansız Hava Aracı

TBMM, Türkiye Büyük Millet Meclisi

TL, Türk Lirası

TABLÖLAR LİSTESİ

- Tablo 1.1.** Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri
- Tablo 1.2.** Özel Bütçeli Diğer İdareler
- Tablo 1.3.** Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar
- Tablo 1.4.** Sosyal Güvenlik Kurumları
- Tablo 1.5.** Analitik Bütçe Sınıflandırmasının Yapısı
- Tablo 1.6.** Jandarma Genel Komutanlığının Bütçe Düzeyi Örneği
- Tablo 1.7.** Kurumsal Sınıflandırma 1.Düzy
- Tablo 1.8.** Fonksiyonel Sınıflandırma 1.Düzy
- Tablo 1.9.** Finansman Tipi Sınıflandırma 1.Düzy
- Tablo 1.10.** Ekonomik Sınıflandırma 1.Düzy
- Tablo 1.11.** 2009 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.12.** 2009 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.13.** 2009 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.14.** 2009 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 1.15.** 2009 Yılı Cari Transferler
- Tablo 1.16.** 2009 Yılı Sermaye Giderleri
- Tablo 1.17.** Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Bütçesi
- Tablo 1.18.** 2009 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri
- Tablo 1.19.** 2010 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.20.** 2010 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.21.** 2010 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.22.** 2010 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 1.23.** 2010 Yılı Cari Transferler
- Tablo 1.24.** 2010 Yılı Sermaye Giderleri

- Tablo 1.25.** Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Bütçesi
- Tablo 1.26.** 2010 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri
- Tablo 1.27.** 2011 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.28.** 2011 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.29.** 2011 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.30.** 2011 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 1.31.** 2011 Yılı Cari Transferler
- Tablo 1.32.** 2011 Yılı Sermaye Giderleri
- Tablo 1.33.** Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Bütçesi
- Tablo 1.34.** 2011 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri
- Tablo 1.35.** 2012 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.36.** 2012 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.37.** 2012 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.38.** 2012 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 1.39.** 2012 Yılı Cari Transferler
- Tablo 1.40.** 2012 Yılı Sermaye Giderleri
- Tablo 1.41.** Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Bütçesi
- Tablo 1.42.** 2012 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri
- Tablo 1.43.** 2013 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.44.** 2013 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.45.** 2013 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.46.** 2013 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 1.47.** 2013 Yılı Cari Transferler
- Tablo 1.48.** 2013 Yılı Sermaye Giderleri
- Tablo 1.49.** Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Bütçesi

- Tablo 1.50.** 2013 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri
- Tablo 1.51.** 2014 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.52.** 2014 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.53.** 2014 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.54.** 2014 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 1.55.** 2014 Yılı Cari Transferler
- Tablo 1.56.** 2014 Yılı Sermaye Giderleri
- Tablo 1.57.** Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Bütçesi
- Tablo 1.58.** 2014 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri
- Tablo 1.59.** 2015 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.60.** 2015 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.61.** 2015 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.62.** 2015 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 1.63.** 2015 Yılı Cari Transfer
- Tablo 1.64.** 2015 Yılı Sermaye Giderleri
- Tablo 1.65.** Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Bütçesi
- Tablo 1.66.** 2015 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri
- Tablo 1.67.** 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.68.** 2016 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.69.** 2016 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.70.** 2016 Yılı Mal ve Hizmet Alım Giderleri
- Tablo 1.71.** 2016 Yılı Cari Transferler
- Tablo 1.72.** 2016 Yılı Sermaye Giderleri
- Tablo 1.73.** Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Bütçesi
- Tablo 1.74.** 2016 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

- Tablo 1.75.** 2017 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.76.** 2017 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.77.** 2017 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.78.** 2017 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 1.79.** 2017 Yılı Cari Transfer
- Tablo 1.80.** 2017 Yılı Sermaye Giderleri
- Tablo 1.81.** Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Bütçesi
- Tablo 1.82.** 2017 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri
- Tablo 1.83.** 2018 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları
- Tablo 1.84.** 2018 Yılı Personel Giderleri
- Tablo 1.85.** 2018 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri
- Tablo 1.86.** 2018 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 1.87.** 2018 Yılı Cari Transfer
- Tablo 1.88.** 2018 Yılı Sermaye Giderleri
- Tablo 1.89.** Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Bütçesi
- Tablo 1.90.** 2018 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri
- Tablo 2.1.** 2009 Yılı Personel Mevcudu
- Tablo 2.2.** 2009 Yılı Asayiş Olay Sayıları
- Tablo 2.3.** 2009 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl
- Tablo 2.4.** 2009 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.5.** 2009 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.6.** 2009 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.7.** 2009 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.8.** 2009 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.9.** 2009 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

- Tablo 2.10.** 2009 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı
- Tablo 2.11.** 2009 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu
- Tablo 2.12.** 2009 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı
- Tablo 2.13.** 2009 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı
- Tablo 2.14.** 2009 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 2.15.** 2009 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı
- Tablo 2.16.** 2009 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Tablo 2.17.** 2009 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı
- Tablo 2.18.** 2009 Yılı Parada Sahtecilik
- Tablo 2.19.** 2009 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları
- Tablo 2.20.** 2009 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı
- Tablo 2.21.** 2009 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu
- Tablo 2.22.** 2009 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Tablo 2.23.** 2009 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu
- Tablo 2.24.** 2009 Yılı Trafik Durumu
- Tablo 2.25.** 2009 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları
- Tablo 2.26.** 2009 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri
- Tablo 2.27.** 2009 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu
- Tablo 2.28.** 2010 Yılı Personel Mevcudu
- Tablo 2.29.** 2010 Yılı Asayiş Olay Sayıları
- Tablo 2.30.** 2010 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl
- Tablo 2.31.** 2010 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.32.** 2010 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.33.** 2010 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.34.** 2010 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

- Tablo 2.35.** 2010 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.36.** 2010 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.37.** 2010 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı
- Tablo 2.38.** 2010 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu
- Tablo 2.39.** 2010 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı
- Tablo 2.40.** 2010 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı
- Tablo 2.41.** 2010 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 2.42.** 2010 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı
- Tablo 2.43.** 2010 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Tablo 2.44.** 2010 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı
- Tablo 2.45.** 2010 Yılı Parada Sahtecilik
- Tablo 2.46.** 2010 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları
- Tablo 2.47.** 2010 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı
- Tablo 2.48.** 2010 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu
- Tablo 2.49.** 2010 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Tablo 2.50.** 2010 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu
- Tablo 2.51.** 2010 Yılı Trafik Durumu
- Tablo 2.52.** 2010 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları
- Tablo 2.53.** 2010 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri
- Tablo 2.54.** 2010 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu
- Tablo 2.55.** 2011 Yılı Personel Mevcudu
- Tablo 2.56.** 2011 Yılı Asayiş Olay Sayıları
- Tablo 2.57.** 2011 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl
- Tablo 2.58.** 2011 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.59.** 2011 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 2.60. 2011 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 2.61. 2011 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 2.62. 2011 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 2.63. 2011 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 2.64. 2011 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Tablo 2.65. 2011 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Tablo 2.66. 2011 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Tablo 2.67. 2011 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tablo 2.68. 2011 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Tablo 2.69. 2011 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Tablo 2.70. 2011 Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Tablo 2.71. 2011 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Tablo 2.72. 2011 Yılı Parada Sahtecilik

Tablo 2.73. 2011 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Tablo 2.74. 2011 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Tablo 2.75. 2011 Organize Suç Olaylarında Şüpheli Durumu

Tablo 2.76. 2011 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Tablo 2.77. 2011 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu

Tablo 2.78. 2011 Yılı Trafik Durumu

Tablo 2.79. 2011 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Tablo 2.80. 2011 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Tablo 2.81. 2011 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Tablo 2.82. 2012 Yılı Personel Mevcudu

Tablo 2.83. 2012 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Tablo 2.84. 2012 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

- Tablo 2.85.** 2012 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.86.** 2012 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.87.** 2012 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.88.** 2012 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.89.** 2012 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.90.** 2012 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.91.** 2012 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı
- Tablo 2.92.** 2012 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu
- Tablo 2.93.** 2012 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı
- Tablo 2.94.** 2012 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı
- Tablo 2.95.** 2012 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 2.96.** 2012 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı
- Tablo 2.97.** 2012 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Tablo 2.98.** 2012 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı
- Tablo 2.99.** 2012 Yılı Parada Sahtecilik
- Tablo 2.100.** 2012 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları
- Tablo 2.101.** 2012 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı
- Tablo 2.102.** 2012 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu
- Tablo 2.103.** 2012 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Tablo 2.104.** 2012 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu
- Tablo 2.105.** 2012 Yılı Trafik Durumu
- Tablo 2.106.** 2012 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları
- Tablo 2.107.** 2012 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri
- Tablo 2.108.** 2012 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu
- Tablo 2.109.** 2013 Yılı Personel Mevcudu

- Tablo 2.110.** 2013 Yılı Asayiş Olay Sayıları
- Tablo 2.111.** 2013 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl
- Tablo 2.112.** 2013 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.113.** 2013 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.114.** 2013 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.115.** 2013 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.116.** 2013 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.117.** 2013 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.118.** 2013 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı
- Tablo 2.119.** 2013 Yılı Asayiş Olayları Aydınlatılma Durumu
- Tablo 2.120.** 2013 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı
- Tablo 2.121.** 2013 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı
- Tablo 2.122.** 2013 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 2.123.** 2013 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı
- Tablo 2.124.** 2013 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Tablo 2.125.** 2013 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı
- Tablo 2.126.** 2013 Yılı Parada Sahtecilik
- Tablo 2.127.** 2013 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları
- Tablo 2.128.** 2013 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı
- Tablo 2.129.** 2013 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu
- Tablo 2.130.** 2013 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Tablo 2.131.** 2013 Yılı Güvenlik Gücü Zayiat Durumu
- Tablo 2.132.** 2013 Yılı Trafik Durumu
- Tablo 2.133.** 2013 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları
- Tablo 2.134.** 2013 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

- Tablo 2.135.** 2013 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu
- Tablo 2.136.** 2014 Yılı Personel Mevcudu
- Tablo 2.137.** 2014 Yılı Asayiş Olay Sayıları
- Tablo 2.138.** 2014 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl
- Tablo 2.139.** 2014 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.140.** 2014 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.141.** 2014 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.142.** 2014 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.143.** 2014 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.144.** 2014 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.145.** 2014 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı
- Tablo 2.146.** 2014 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu
- Tablo 2.147.** 2014 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı
- Tablo 2.148.** 2014 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı
- Tablo 2.149.** 2014 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 2.150.** 2014 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı
- Tablo 2.151.** 2014 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Tablo 2.152.** 2014 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı
- Tablo 2.153.** 2014 Yılı Parada Sahtecilik
- Tablo 2.154.** 2014 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları
- Tablo 2.155.** 2014 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı
- Tablo 2.156.** 2014 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu
- Tablo 2.157.** 2014 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Tablo 2.158.** 2014 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu
- Tablo 2.159.** 2014 Yılı Trafik Durumu

- Tablo 2.160.** 2014 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları
- Tablo 2.161.** 2014 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri
- Tablo 2.162.** 2014 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu
- Tablo 2.163.** 2015 Yılı Personel Mevcudu
- Tablo 2.164.** 2015 Yılı Asayiş Olay Sayıları
- Tablo 2.165.** 2015 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl
- Tablo 2.166.** 2015 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.167.** 2015 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.168.** 2015 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.169.** 2015 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.170.** 2015 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.171.** 2015 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.172.** 2015 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı
- Tablo 2.173.** 2015 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu
- Tablo 2.174.** 2015 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı
- Tablo 2.175.** 2015 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı
- Tablo 2.176.** 2015 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 2.177.** 2015 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı
- Tablo 2.178.** 2015 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Tablo 2.179.** 2015 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı
- Tablo 2.180.** 2015 Yılı Parada Sahtecilik
- Tablo 2.181.** 2015 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları
- Tablo 2.182.** 2015 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı
- Tablo 2.183.** 2015 Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu
- Tablo 2.184.** 2015 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

- Tablo 2.185.** 2015 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu
- Tablo 2.186.** 2015 Yılı Trafik Durumu
- Tablo 2.187.** 2015 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları
- Tablo 2.188.** 2015 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri
- Tablo 2.189.** 2015 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu
- Tablo 2.190.** 2016 Yılı Personel Mevcudu
- Tablo 2.191.** 2016 Yılı Asayiş Olay Sayıları
- Tablo 2.192.** 2016 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl
- Tablo 2.193.** 2016 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.194.** 2016 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.195.** 2016 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.196.** 2016 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.197.** 2016 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.198.** 2016 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.199.** 2016 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı
- Tablo 2.200.** 2016 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu
- Tablo 2.201.** 2016 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı
- Tablo 2.202.** 2016 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı
- Tablo 2.203.** 2016 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 2.204.** 2016 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı
- Tablo 2.205.** 2016 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Tablo 2.206.** 2016 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı
- Tablo 2.207.** 2016 Yılı Parada Sahtecilik
- Tablo 2.208.** 2016 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları
- Tablo 2.209.** 2016 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

- Tablo 2.210.** 2016 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu
- Tablo 2.211.** 2016 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Tablo 2.212.** 2016 Yılı Güvenlik Gücü Zayiat Durumu
- Tablo 2.213.** 2016 Yılı Trafik Durumu
- Tablo 2.214.** 2016 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları
- Tablo 2.215.** 2016 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri
- Tablo 2.216.** 2016 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu
- Tablo 2.217.** 2017 Yılı Personel Mevcudu
- Tablo 2.218.** 2017 Yılı Asayiş Olay Sayıları
- Tablo 2.219.** 2017 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl
- Tablo 2.220.** 2017 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.221.** 2017 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.222.** 2017 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.223.** 2017 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.224.** 2017 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.225.** 2017 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.226.** 2017 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı
- Tablo 2.227.** 2017 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu
- Tablo 2.228.** 2017 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı
- Tablo 2.229.** 2017 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı
- Tablo 2.230.** 2017 Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 2.231.** 2017 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı
- Tablo 2.232.** 2017 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Tablo 2.233.** 2017 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı
- Tablo 2.234.** 2017 Yılı Parada Sahtecilik

- Tablo 2.235.** 2017 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları
- Tablo 2.236.** 2017 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı
- Tablo 2.237.** 2017 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu
- Tablo 2.238.** 2017 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Tablo 2.239.** 2017 Yılı Güvenlik Gücü Zayiat Durumu
- Tablo 2.240.** 2017 Yılı Trafik Durumu
- Tablo 2.241.** 2017 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları
- Tablo 2.242.** 2017 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri
- Tablo 2.243.** 2017 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu
- Tablo 2.244.** 2018 Yılı Personel Mevcudu
- Tablo 2.245.** 2018 Yılı Asayiş Olay Sayıları
- Tablo 2.246.** 2018 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl
- Tablo 2.247.** 2018 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.248.** 2018 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.249.** 2018 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.250.** 2018 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.251.** 2018 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.252.** 2018 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı
- Tablo 2.253.** 2018 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı
- Tablo 2.254.** 2018 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu
- Tablo 2.255.** 2018 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı
- Tablo 2.256.** 2018 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı
- Tablo 2.257.** 2018 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 2.258.** 2018 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı
- Tablo 2.259.** 2018 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

- Tablo 2.260.** 2018 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı
- Tablo 2.261.** 2018 Yılı Parada Sahtecilik
- Tablo 2.262.** 2018 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları
- Tablo 2.263.** 2018 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı
- Tablo 2.264.** 2018 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu
- Tablo 2.265.** 2018 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Tablo 2.266.** 2018 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu
- Tablo 2.267.** 2018 Yılı Trafik Durumu
- Tablo 2.268.** 2018 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları
- Tablo 2.269.** 2018 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri
- Tablo 2.270.** 2018 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu
- Tablo 3.1.** Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Bütçesi
- Tablo 3.2.** 2009-2018 Yılları Arasında Enflasyon Etkisinden Arındırılmış Bütçe Değerleri (2009 Değeri)
- Tablo 3.3.** 2009-2018 Yılları Arasında Dolar Kuru Etkisinden Arındırılmış Bütçe Değerleri (Yıl Sonu Değeri)
- Tablo 3.4.** Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Personel Giderleri
- Tablo 3.5.** Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri
- Tablo 3.6.** Jandarma Genel Komutanlığı Bütçe Tahmini (2019-2023)
- Tablo 3.7.** 2009–2018 Yılları Arasındaki Subay Mevcudu
- Tablo 3.8.** 2009–2018 Yılları Arasındaki Yedek Subay Mevcudu
- Tablo 3.9.** 2009–2018 Yılları Arasındaki Astsubay Mevcudu
- Tablo 3.10.** 2009–2018 Yılları Arasındaki Uzman Jandarma Mevcudu
- Tablo 3.11.** 2009–2018 Yılları Arasındaki Uzman Erbaş Mevcudu
- Tablo 3.12.** 2009–2018 Yılları Arasındaki Erbaş/Er Mevcudu

- Tablo 3.13.** 2009–2018 Yılları Arasında Müdahale Edilen Asayiş Olayları
- Tablo 3.14.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Asayiş Olaylarının Fail Durumu
- Tablo 3.15.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Yasadışı Kenevir Ekim Olayı ve Esrar Yakalamaları
- Tablo 3.16.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Afyon ve Eroin Yakalamaları
- Tablo 3.17.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Sentetik Uyuşturucu Yakalamaları
- Tablo 3.18.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Akaryakıt Kaçakçılığı
- Tablo 3.19.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Tablo 3.20.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Organize Suç Olaylarında Şüpheli Durumu
- Tablo 3.21.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Bilişim Suçları
- Tablo 3.22.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Göçmen Kaçakçılığı
- Tablo 3.23.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı Olay ve Şüpheli Durumu
- Tablo 3.24.** 2009–2018 Yılları Arasında Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Tablo 3.25.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Trafik Olayları Durumu
- Tablo 3.26.** Kriminal Daire Başkanlığı Bütçesi
- Tablo 3.27.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Dosya, Analiz ve İrtibat Sayısı
- Tablo 3.28.** Yaşam Memnuniyeti Araştırması
- Tablo 3.29.** Jandarma Genel Komutanlığı Personel Hizmetinden Alınan Memnuniyet Derecesi
- Tablo 3.30.** Birim Kök Test Sonuçları
- Tablo 3.31.** Panel Eşbütünleşme Testi (Nihai Bütçe - Narkotik ve Psikotrop Madde)
- Tablo 3.32.** Panel Eşbütünleşme Testi (Nihai Bütçe - Asayiş)

Tablo 3.33. Panel ARDL Analiz Sonuçları (Bağımlı Değişken: Narkotik ve Psikotrop Madde Yakalamaları)

Tablo 3.34. Panel ARDL Kısa Dönem Analiz Sonuçları (Narkotik ve Psikotrop Madde)

Tablo 3.35. Panel ARDL Analiz Sonuçları (Bağımlı Değişken: Asayiş Olay Verileri)

Tablo 3.36. Panel ARDL Kısa Dönem Analiz Sonuçları (Asayiş)

Tablo 3.37. EKKY ile Katsayı Tahmini (Bağımlı Değişken: Kriminal Olay)

Tablo 3.38. ARDL ile Katsayı Tahmini (Bağımlı Değişken: Kriminal Olay)

Tablo 3.39. Ön Testler (Kriminal)

Tablo 3.40. Panel Nedensellik Testi (Nihai Bütçe - Narkotik ve Psikotrop Madde)

Tablo 3.41. Panel Nedensellik Testi (Nihai Bütçe - Asayiş)

Tablo 3.42. Nedensellik Testi (Kriminal Ödenek – Kriminal Olay)

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. Performans Esaslı Bütçeleme Süreci

Şekil 1.2. Bütçe Uygulama Şeması

Şekil 1.3. Genel Yönetim Kapsamı

Şekil 1.4. Bütçe Süreci Akış Diyagramı

Şekil 1.5. Jandarma Genel Komutanlığının 2009 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 1.6. Jandarma Genel Komutanlığının 2010 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 1.7. Jandarma Genel Komutanlığının 2011 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 1.8. Jandarma Genel Komutanlığının 2012 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 1.9. Jandarma Genel Komutanlığının 2013 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 1.10. Jandarma Genel Komutanlığının 2014 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 1.11. Jandarma Genel Komutanlığının 2015 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 1.12. Jandarma Genel Komutanlığının 2016 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 1.13. Jandarma Genel Komutanlığının 2017 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 1.14. Jandarma Genel Komutanlığının 2018 Yılı Bütçe Dağılımı

Şekil 2.1. Jandarma Teşkilat Yapısı

Şekil 2.2. 2009 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.3. 2009 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 2.4. 2010 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.5. 2010 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 2.6. 2011 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.7. 2011 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 2.8. 2012 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.9. 2012 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 2.10. 2013 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.11. 2013 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 2.12. 2014 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.13. 2014 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 2.14. 2015 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.15. 2015 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 2.16. 2016 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.17. 2016 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 2.18. 2017 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.19. 2017 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 2.20. 2018 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Şekil 2.21. 2018 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Şekil 3.1. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Bütçesi

Şekil 3.2. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Enflasyon Etkisinden Arındırılmış Bütçe Değerleri (2009 Değeri)

Şekil 3.3. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Dolar Kuru Etkisinden Arındırılmış Bütçe Değerleri (Yılsonu Değeri)

Şekil 3.4. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Personel Giderleri

Şekil 3.5. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Şekil 3.6. 2019-2023 Tahmini Genel Bütçe

Şekil 3.7. 2009–2018 Yılları Arasındaki Subay Mevcudu

Şekil 3.8. 2009–2018 Yılları Arasındaki Yedek Subay Mevcudu

Şekil 3.9. 2009–2018 Yılları Arasındaki Astsubay Mevcudu

Şekil 3.10. 2009–2018 Yılları Arasındaki Uzman Jandarma Mevcudu

Şekil 3.11. 2009–2018 Yılları Arasındaki Uzman Erbaş Mevcudu

Şekil 3.12. 2009–2018 Yılları Arasındaki Erbaş/Er Mevcudu

- Şekil 3.13.** 2009–2018 Yılları Arasında Müdahale Edilen Asayiş Olayları
- Şekil 3.14.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Asayiş Olaylarında İlk Anda Faili Belli Olay Sayıları
- Şekil 3.15.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Asayiş Olaylarında Dönem İçindeki Aydınlatılanların Faili Meçhullere Oranı
- Şekil 3.16.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Yasadışı Kenevir Ekim Olayı
- Şekil 3.17.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Esrar Yakalamaları
- Şekil 3.18.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Afyon Yakalamaları
- Şekil 3.19.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Eroin Yakalamaları
- Şekil 3.20.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Sentetik Uyuşturucu Yakalamaları
- Şekil 3.21.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Akaryakıt Kaçakçılığı
- Şekil 3.22.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı
- Şekil 3.23.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Organize Suç Olaylarında Şüpheli Durumu
- Şekil 3.24.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Bilişim Suçları
- Şekil 3.25.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Göçmen Kaçakçılığı Olay ve Organizatör Sayıları
- Şekil 3.26.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Göçmen Kaçakçılığı
- Şekil 3.27.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı Olay ve Şüpheli Durumu
- Şekil 3.28.** 2009–2018 Yılları Arasında Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu
- Şekil 3.29.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Trafik Olayları Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı
- Şekil 3.30.** 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Trafik Olayları Ölü ve Yaralı Sayısı
- Şekil 3.31.** 2009–2018 Yılları Arasında Vatandaşa Verilen Trafik Eğitimi Sayısı

GİRİŞ

İnsanoğlu, yaratılışını müteakip, değerdendirme ve geleceğe dair plan yapma yeteneği sayesinde kontrol ve kayıt altına alma kabiliyetlerini geliştirmiştir. Böylelikle sınırsız isteklerine karşılık sahip oldukları kısıtlı imkânları en verimli şekilde kullanmayı amaçlamış ve varlığını sürdürmeyi öğrenmiştir. Yerleşik düzene geçerek kitleler halinde yaşamaya başlayan insanlar, ortak ihtiyaçlarının koordineli şekilde karşılanmasını teminen toplumsal düzeni tesis edecek bir otoriteye ihtiyaç duymuş ve bu beklenti zaman içinde yapısı karmaşık devletleri ortaya çıkarmıştır. Barınma, beslenme ve güvenlik gibi temel ihtiyaçlarının devlet eliyle karşılanmaya başlanması, özellikle 13. yüzyıldan itibaren gelir ve giderlerin sistematik olarak takip etme ihtiyaını ortaya çıkarmıştır. Söz konusu ihtiyaın giderilmesini teminen devletlerin gelirlerini ve giderlerini teferruatlı olarak belirten, seçilen bir dönem için gelirlerin toplanmasına ve harcanmasına izin veren yönetim planı şeklinde tanımlanan bt, ihtiyaçlar sonucu ortaya çıktığı ilk günden itibaren sürekli bir gelişim içindedir. Günümüzde bt kavramı genişleyerek sadece gelir ve giderlerin takip edildiği bir belge olmaktan ziyade kamunun sağladığı hizmetlerin daha verimli ve daha etkin nasıl ifa edileceğinin planlandığı bir bilim halini almıştır.

Hedefi muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak üzerine kurulmuş ve bu itibarla gelişime ve yeniliğe önem veren Türkiye Cumhuriyeti Devleti, söz konusu hedefleri gerçekleştirmek amacıyla süreç içinde kamu hizmetleri anlayışında modernleşmeye gitmiştir. Yeni kamu yönetimi anlayışının benimsenmesi ile Performans Esaslı Btleme Sistemi (PEBS)'e geçiş sağlanmış, kamu hizmetlerinin geri bildirim yoluyla performansı ölçülmüş ve yatırımların daha da etkin yapılmasına olanak sağlanmışır. Analitik Bt Sınıflandırması ile btenin döneminin başlangıcından sonuna kadarki aşamaların takibi kolaylaştırılmış, kamu hizmetleri için tahsis edilen denegiın etkin şekilde kullanılıp kullanılmadığının şeffaf bir biçimde gösterilmesi, buna mukabil etkinliğin ölçülmesi ve artırılması sağlanmışır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin asayışını sağlamakla sorumlu olan Jandarma Genel Komutanlığı, milletine hizmet etmeyi asli bir görev olarak görmekte ve ulusal ve uluslararası alanda ifa ettiği görevlerini etkin bir şekilde icra etmektedir. Bu itibarla, kendisine tahsis edilen

bütçenin etkin şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla Jandarma Genel Komutanlığının dönem sonunda performans değerlendirmesi yapması önemli bir husus haline gelmiştir.

Bu çalışma, 200 binin üzerinde personele sahip olan ve Türkiye'nin yüzölçümü bakımından %92'sinde hizmet veren Jandarma Teşkilatının 10 yıllık dönemde bütçesi ve performansı gözetilerek kendisine tahsis edilen bütçenin etkin şekilde kullanılması ve performansının artırılmasına yönelik öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Üç bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümünde bütçenin bilimsel araştırmaları ve Jandarma Genel Komutanlığının 10 yıllık bütçesi incelenmiştir. Bütçe, bütçenin gelişimi, kamuda bütçe kavramı ve kamu kuruluşlarında kullanılan Analitik Bütçe Sınıflandırması, Jandarma Genel Komutanlığının 10 yıllık bütçesi, bütçenin kalemlere göre dağılımı ve yıllara göre TL ve ABD Doları bazında değişimi incelenmiştir.

İkinci bölümde ise, kolluk güçlerine ve kolluk güçlerinin faaliyetlerine odaklanılmıştır. Jandarma Teşkilatının tarihi, kolluk güçleri ve kolluk güçlerinin görevleri ve Jandarma Genel Komutanlığının performansına dair verileri personel, asayiş, kaçakçılık ve organize suçlarla mücadele, teröristle mücadele, trafik ve kriminal başlıkları altında incelenmiştir.

Üçüncü bölümde ise, Jandarma Genel Komutanlığına 2009-2018 yılları arasında tahsis edilen bütçe ve Komutanlığın performansına dair veriler incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Çalışmada, ilgili literatür incelenerek bu alanda yapılmış yerli ve yabancı çalışmalar iki kategoride sunulmuştur. Ayrıca, söz konusu bölümde Jandarma Teşkilatının 2009-2018 yılları arasında yaptığı bazı operasyonlara dair veriler ile bu yıllarda kullanılan Jandarma Teşkilatı bütçesi arasındaki ilişki ekonometrik analizler yapılarak incelenmiştir. Söz konusu ilişkinin ölçülmesinde benimsenen metot ile kullanılan modellere yer verildikten sonra analiz için EViews-10 programından yararlanılmıştır. Analiz için narkotik ve psikotrop madde yakalamaları, asayiş olay verileri ve kriminal olay verileri ile nihai bütçe ve Jandarma Kriminal Daire Başkanlığına tahsis edilen ödenek verileri kullanılmıştır. Konu ile ilgili analiz için birim kök testi, eşbütünleşme testi, katsayı tahmini ve nedensellik testi yapılmıştır.

Yapılan analizin sonucunda Jandarma Genel Komutanlığının bütçesi ile performansı arasında bir korelasyon olduğu gözlemlenmiş; anılan bütçenin hizmete olan yansımalarının etki düzeyi incelenmiş, hizmet etkinliğinin artırılması için bütçenin nasıl daha verimli kullanılabileceği, hangi kalemlere tahsisin ne kadar artırılması gerektiği üzerinde genel değerlendirmeler yapılmış ve öneriler sunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Bütçe Kavramı, Tarihsel Gelişimi ve Örnekleri

Bütçe tanımı ilk defa batılı ülkelerde ortaya çıkmıştır. Bütçe kelimesinin kökeni Latince'den gelmiştir. Latince "bulga" kelimesi, devletin gelir ve harcamaları için bir kap olarak para çantası "moneybag", kamu kesesi (publicpurse), küçük çanta, torba ve çekmece anlamında kullanılmıştır. Eski Fransızcadaki "bougette" ile aynı anlamı taşımıştır. Kelime, 17. yüzyılda "budget" şeklinde İngilizce'ye katılmış müteakiben Türkçe'de bütçe olarak kullanılmıştır (Edizdoğan ve Çetinkaya, 2016: 1).

Devletlerin belirledikleri hedef ve planlar çerçevesinde, görevlerini yerine getirebilmek amacıyla bir dönem için lazım olan gelirleri ve planladıkları giderleri kayıt altına alıp bir belgede göstermeye başlamasıyla bütçe kavramı oluşmuştur. Zaman içinde bütçenin, metodolojik ve kuramsal gelişmesi sonucunda yeni bir takım işlevler üstlenmesiyle bütçeye yüklenen anlam genişlemiş ancak bu yeni fonksiyonlar da yalın olarak 'bütçe' kavramı içinde karşılanmıştır (Balyemez, 2003: 11).

Hükümetler harcamalarını topladıkları gelirlerden istifade ile yaparlar ve her yıl hazırladıkları bütçeyle kaynakların hangi kamu hizmetine ne oranda ayrılacağını ortaya koyarlar (Bağlı, 2012: 50).

Bütçe tanımıyla ilgili geçmişe doğru bakıldığında akademisyenlerin ve yazarların bütçeyi tanımlarken farklı yorumlamalar yaptıkları görülmüştür.

Jacques Necker bütçeyi "Devletin bütçesi çok sayıda kanalın başarılı olduğu bir merkezdir; her şey bu merkezden başlayıp bu merkezde geri dönüyor" şeklinde yorumlamıştır (Douniol, 1869: 1).

Paul Leroy-Beaulieu'na göre bütçe “Belirli bir dönemde toplanacak gelirlerle yapılacak harcamaların öngörülmesi ve mukayeseli cetveli, sonra da yetkilendirilmiş makamlarca gelirlerin toplanması ve harcanması için verilen bir izindir” şeklinde tanımlamıştır (Leroy-Beaulieu, 1879: 2).

René Stourm ise bütçe kavramını “Devlet bütçesi, kamu gelirleriyle giderlerinin önceden verilmiş mezuniyetini içeren bir tasarruftur” olarak tanımlamıştır (Stourm, 1909: 4).

Edgard Allix bütçeyi “Devletin gelirlerini ve harcamalarını seçilen bir dönem için öngören ve bunlara müsaade eden bir tasarruftur” şeklinde tanımlamıştır (Allix, 1921: 1).

Kenan Bulutoğlu ve Erciş Kurtuluş bütçeyi “Kamu ekonomisinin konusu olan kamu hizmetleri üretiminin akçeleme aracı” olarak tanımlar (Bulutoğlu ve Kurtuluş, 1988: 1).

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3'üncü maddesinin f fıkrasında bütçe “*Belirli bir dönemdeki gelir-gider tahminleri ve bunların uygulanmasıyla ilgili konuları içeren, usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belge*” şeklinde tanımlanmıştır (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Yukarıda zikredilen bütçe tanımları göz önüne alındığında, bütçe kavramının, devletin gelir-gider durumunu değerlendirerek, elde edilen kaynaklara göre harcama yapılmasına izin veren hukuki bir belge olduğu söylenebilir.

Devlet bütçesi, kamu kesimi tarafından yapılan mali icraatların tamamı ve kamu mali yönetimince yürütülen icraatların ise aracıdır (Siverekli, 2014: 63).

Bütçe, tahmin, tahdit, tevzin ve tasdik olmak üzere 4 temel öğeden oluşmaktadır. Tahmin, gelir ve giderlerin önceden tahmin edilmesi bir başka deyişle bütçe büyüklüğünün tahmin edilmesidir. Tahdit, bütçenin belirlenen bir dönem için

hazırlanmasını ifade eder. Tevzin, bütçenin gelirlerinin ve giderlerinin denklidir. Tasdik ise, bütçe gelirlerinin toplanması ve giderlerinin yapılması işlemlerinin parlamentoda onaylanarak uygulanmasıdır (Tümer, 2012: 9-10).

Bütçe yapılanmasında; kamusal hizmetlere tahsis edilen kaynakların verilecek hizmetlere nasıl paylaştırılacağına dair planlamanın yapılması, sağlanan kamu hizmetlerinde etkinlik ve verimliliğin mukayesesi, yöneticilerin performansının ölçülmesi, icra organının yetkili kılınması ve bu yetkinin denetimiyle ekonomik dengenin takip edilmesi hedeflenir. (Kaya, 2005: 14).

Bütçe yapımından murad edilen faydalar arasında, gelir ve gider sapmalarının erkenden tespit edilmesi ve performansın takip ve kontrol edilmesi gösterilebilir. Ayrıca, bütçe beklenen sonuçlar ile gerçekleşen sonuçların analiz edilmesine imkân sağlar (Onduso, 2013: 2).

Bütçeler aynı zamanda, idarecilere gün içerisinde yaşadığı yoğun iş temposundan uzaklaşıp yeni planlamalar yapması ve yaratıcı bir şekilde düşünmesi için zaman ayırma fırsatı sunarlar (Yıldızhan, 1999: 34).

1.1.1. Bütçenin Tarihsel Gelişimi ve Örnekleri

Bütçe kavramının gelişimi küresel tarihin siyasi ve iktisadi devrimlerine paralel olarak gerçekleşmiştir. Bütçenin ortaya çıkışı hakkında kesin bir tarih verilmemekle beraber, yerleşmeye başlaması 10 ile 13. yüzyıllar arasında olmuştur. Bütçe uygulamasına ilk kez İngilizler tarafından başlanmış ve geliştirilerek diğer Avrupa ülkelerine yayılmıştır.

Orta Çağ'da krallar özellikle savaşları finanse etmek için halktan istedikleri şekilde vergi toplayıp harcamıştır. Bu zamana gelinceye kadar İngiltere'de kralın yaptığı tüm harcamalar kendi kişisel gelirleri ile karşılanıyor, olağanüstü ihtiyaçların karşılanması için kralın rıza göstermesi koşulu altında, belirli kimseler vergi toplayabiliyor ve özel yardım alabiliyordu. Bu bakımdan kral istediği gibi vergi koyabilmekteydi. Zamanla devlet faaliyetlerinin artışıyla harcamaların çoğalmasına karşın kralın kişisel gelirlerinin sabit kalması, vergiye başvurulmasını sıklaştırdı (Edizdoğan ve Çetinkaya,

2016: 22). 13. yüzyılda İngiltere'nin hükümdarı Kral John bu nedenle halktan büyük tepki gördü ve 1215 yılında kral, Magna Carta'yı (Büyük Ferman) imzalayarak vergi toplanması konusunda soyluların onayının alınacağını kabul etti. 1688 Bill Of Rights (Haklar Kanunu) ile vergi toplanması kralın yetkisinden tamamen çıktı, vergi alınması ve gider yapılması halk temsilcilerinden oluşan Avam Kamarası'nın, parlamentonun (yasama organının) yürütme organına yetki ve izin vermesine bağlandı (Bilici ve Bilici, 2017: 116).

Bütçe hakkı dünyada meydana gelen demokratik ilerlemelerle birlikte gelişme göstermiştir. Bütçe hakkı bu noktada devletin farklı kaynaklardan gelirler temin etmesi bu gelirlerin kullanılmasında millet tarafından irade gösterilmesi şeklinde tanımlanabilir (Kunt, 2004: 3). Demokratik sistemde bireyler, bu haklarını kendilerini temsil edenlere aktarması, halk için hangi faaliyetlerin ne kadar harcama yapılarak meydana getirileceğinin ve elde edilecek gelir miktarının ne kadar olacağının belirlenmesi bütçe hakkını oluşturmaktadır (Dülger, 2007: 237). 1879 yılındaki Fransız İhtilali sonrasında öncelikle Avrupa'da demokrasi anlayışı hızla yayılmış ve bütçe hakkı bu gelişmeler neticesinde ülkelerin gündemine girmiştir. Bu çerçevede, Fransa meclisinde vergi toplanması için yalnızca halkın onayına dayanan bir kanun kabul edilmiş ve böylece bütçe hakkı bu ülkede kanuna dayandırılmıştır.

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Fermanı'na kadar batılı anlamda bütçe ve bütçe hakkı konu edilen bir durum değildi. Tanzimat öncesi dönemin önemli mali kararları Divan-ı Hümayun'da alınır, nişancıya bağlı defterhanede miri arazi kayıtları tutulur ve tımar sistemi yönetilir, defterdara bağlı birimlerde ise maliye ile ilgili işlemler yapılırdı. Devlet hazinesi defterdara bağlıydı (Özmen, 2014: 14).

1855 yılında karşımıza çıkan "Hazine-i Celile Muvazene Defterinin Suret-i Tanzimine Dair Nizamname" ülkemizde Tanzimat Fermanı sonrasında bütçe konusuna dair atılan ilk adım olarak kabul edilmiştir. Nizamnamenin içeriğine bakıldığında ise bunun yalnızca bir tüzük olduğu fark edilmiştir. 1876 yılında kabul edilen ilk anayasamız Kanun-i Esasi içerisinde bütçe hakkının gelişimine dair ilk bulgulara rastlanılmıştır. Bu anayasada halk, yalnızca kanunlar dahilinde ve elindeki maddi imkânlar oranında bir vergi mükellefi durumuna gelmiştir. Yine bu anayasada, devlet gelir ve giderlerinin

yıllık olarak gösterilip her faaliyetin onay ile yürütülebileceği hükmedilmiştir. II. Meşrutiyet'in ilanının akabinde Sayıştay Kurumu yeniden tanzim edilmiştir. 1911'de bütçe sistemi olarak Fransa'da kullanılan sistem kabul edilmiştir. 1927 yılında ise, bütçe hazırlama, uygulama ve kontrol işleri belirli bir kanuni düzene dayandırılmak amacıyla 1050 Muhasebe-i Umumiye Kanunu yürürlüğe konmuştur.

1.1.1.1. Geleneksel Bütçe Sistemi (GBS)

Geleneksel (Klasik) Bütçe Sistemi (GBS), önce İngiltere ve Fransa'ya daha sonra da hemen hemen tüm dünyaya yayılmış bütçe sistemleri arasındaki en eski sistemdir (Balaban, 2013: 15).

Geleneksel iktisadi yaklaşım döneminde tarafsız devlet düşüncesi ve bütçede denklik ilkesi öne çıkmıştır. Bu dönemde devletin adalet ve güvenlik alanında hizmet vermesinin, kamu düzeninin sağlanması için yeterli olduğu savunulmuştur. Bu yaklaşım neticesinde devletin gelir ve gider hacmi ile kamu hizmeti kapsamı son derece kısıtlı kalmıştır (Özen, 2008: 9).

GBS'de kamu harcamalarının nitelik ve miktarından çok icracı birimlerin ihtiyaçları önemlidir (Sevsay, 2007: 2). Devlet bütçesinde, gelirler ve giderler yönünden kamusal hizmetler kapsamının oldukça sınırlı tutulmasının nedeni, söz konusu sistemde kamusal faaliyetlere ve devlet yönetimine yön verilmesinin ve yasamanın yapacağı denetimlerin kolaylaştırılmasının amaçlanmasıdır (Moğol, 2002: 127). Böylece, kamu harcamaları sınırlı tutulmaktadır. GBS'de klasik ödenek tabanlı (line-item budgeting) bir yaklaşım benimsendiğinden, bu sistem "harcama kalemleri bütçesi" adıyla da tanımlanabilmektedir. Harcama kalemlerine göre sınıflandırma işleminde önemli olan kullanılacak kaynaktır. Bu sistem, kaynağın nereye ve ne amaçla harcanacağına yoğunlaşmamaktadır. GBS girdi odaklıdır ve kaynakların miktarı üzerinde durmaktadır.

Bu bütçe sisteminde hizmeti yapacak olan kurumların ihtiyaçları esas alınarak kurumların mali dönem içerisindeki cari veya rutin işlerinin karşılanması amaçlanmaktadır. GBS, bütçe amaçlarını belirleyerek söz konusu amaçlara ulaşılıp

ulaşmadığıyla ilgilenen bir sistem değildir. Bütçede fonksiyonel olarak hizmetler değil, yalnızca ne kadar harcama yapıldığı ve bu harcamaların neler olduğu sınıflandırılıp gösterilmekte, bütçe ile plan arasında bir ilişki kurulmamaktadır. Kısacası, GBS’de yapılan işten ziyade, işin yapılması için kullanılan kaynağa odaklı bir metodoloji hakimdir.

Denetim açısından bakıldığında, gerçekleşme sonuçlarını temel alan GBS, denetimden çok teftiş mantığına dayanmaktadır. Bu nedenle sistem, yıl sonu teftişi ile kaynakların ne şekilde kullanıldığını ortaya koymakta, kamu kurumunun performansının artırılmasını amaçlamamaktadır. Sistemde denetim, kaynak kullanımının israfını önlemekten ziyade ortaya çıkarıcı biçimde yapılmaktadır (Özen, 2008: 11-12).

Zaman içerisinde devletlerin ekonomide rollerinin artmasına bağlı olarak kamu kurumlarına tahsis bütçelerin kullanımının bir plana bağlanması ve kaynak yönetiminin optimize edilmesi ihtiyacı önem kazanmıştır. Dolayısıyla, sadece gelir ve giderlerin tutulduğu klasik bütçe anlayışı ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalmış; bu sebeple ihtiyaçlara cevap verecek yeni bir bütçe sistemi için arayışa gidilmiştir. Mevcut ihtiyaçlardan dolayı birçok ülke, yeni bir bütçe sistemi olarak Performans Bütçe Sistemine geçilmesi için alt yapı çalışmasına girişmiştir.

1.1.1.2. Performans Bütçe Sistemi

Türk Dil Kurumu sözlüğünde ‘başarım’ olarak tanımlanan ve köken olarak İngilizce ‘performance’ kelimesine dayanan ‘performans kavramı’ bütçe sistemlerinde ilk defa Performans Bütçe Sistemi’nde kullanılmıştır (Uygun, 2017: 6).

Bir kamu kurumunun performansını etkileyen birçok faktör vardır. Performans; organizasyon yapıları, idareler, kültür ve ortamlar gibi iç ve dış unsurlar arasındaki etkileşimin sonucudur (Cho, 2010: 40).

GBS’nin yetersizliğini ve aksaklıklarını gidermek, kamu bütçelemesinde yeni bir anlayış getirmek için oluşturulan Performans Bütçe Sistemi, GBS ile Program Bütçe Sistemi arasında yer alan bir aşamadır.

Performans Bütçe Sistemi ilk defa, Başkan Taft tarafından 1912 yılında ABD’de oluşturulan Ekonomi ve Etkinlik Komisyonu’nun (Commission on Economy and Efficiency) GBS’nin neden olduğu sakıncaları gidermek için kamu harcamalarında verimliliğinin artırılması, kamu maliyetinin doğru bir şekilde belirlenebilmesi ve kamu faaliyetlerinin fonksiyonel olarak tasnif edilmesiyle alakalı çalışmaları sonucunda gündeme gelmiştir (Edizdoğan, Çetinkaya ve Gümüş, 2016: 408).

Bu sistemi geliştirenler, kamu yönetiminde planlamaya daha fazla önem verileceği, daha etkin bir denetim sağlanacağı, rasyonel kararlar verilebileceği, sorumluluk kaybolmadan yerinden yönetimin gerçekleştirilebileceği, programların seçimi aşamasında daha fazla bilgi toplanabileceği ve buna bağlı olarak alternatif analiz teknikleri ile performans değerlendirilmesine imkân vereceği ve kamu yönetiminde etkinlik ve verimliliğin yükseltileceği düşüncesinden hareket etmişlerdir (Süme, 2004: 24).

Performans Bütçe Sistemi’nde ihtiyaç duyulan kaynaklar, devlet daireleri tarafından verilen hizmetlerin birim maliyetleri hesaplanarak bulunmaktadır. Birim maliyet fiyatlarının hesapları, sonuçların hesaplanması ve sonuçların olabildiğince doğru bir şekilde yapılabilmesi için “maliyet-fayda”, “maliyet-etkinlik”, “sistem analizi”, “lineer programlama”, “hareket araştırması” gibi analitik yöntemlerden yararlanılmaktadır (Çildir, 2010: 24).

Her ne kadar teoride Performans Bütçe Sisteminin etkinliğinden bahsedilse dahi, bu sistemin pratikte uygulanması oldukça güçtür. Çünkü bu sistemde, planlanan işlerin ve bu işlerin alternatiflerinin maliyet analizinin yapılması gerekmektedir. Ayrıca, bu sistemin uygulanmasından sonra elde edilen verilerin değerlendirilmesinde zorluklar görülebilmektedir. Uygulamada, birimlerin performansının objektif bir biçimde ölçülmesinde güçlükler yaşandığı gibi, performansların kıyaslanması da oldukça güçtür (Kılıçer, 2012: 10). Sonuç olarak, Performans Bütçe Sistemi uygulaması oldukça güçtür (Schick, 2007: 122).

Kamu yöneticilerinin amaçlara ulaşmasındaki başarısının objektif bir biçimde ölçülmesi ve faaliyetlerin başarılıp başarısız olması durumuna göre yöneticilerin

değerlendirilmesindeki olanakların güçlüğü, bütçenin hazırlanma maliyetinin yüksek olması, bazı performans ölçütlerinin (yapılan tutuklama sayısı gibi) uygun olmaması veya yanıltıcı olması ve bazı kamu hizmetleri için (savunma hizmeti gibi) performans bütçeyi uygulamanın imkânsız olması gibi hususlar Performans Bütçe Sistemine yönelik eleştirileri beraberinde getirmektedir (Kavas, 2014: 60).

1.1.1.3. Program Bütçe Sistemi

Program Bütçe Sistemi, Performans Bütçe Sistemi'nin gelişmişidir. Bu sistem bir yandan Performans Bütçe Sistemi'nin devamını sağlarken, öte yandan da ileri seviyedeki modelinin yani Planlama-Programlama-Bütçeleme Sistemi'nin (PPBS) hazırlanması ve uygulamasında bir araç olarak kullanılmaktadır. GBS'de harcamalar idari birimlere göre sınıflandırılırken, Program Bütçe Sistemi'nde fonksiyonel sınıflandırma esas alınmaktadır. Program Bütçe Sistemi, yürütülen kamu hizmetlerini sınıflandırıp, hizmete önem veren bir sistem olarak yorumlanmaktadır (Evcı, 1999: 3).

ABD'de başkan Herbert Hoover tarafından kurulan Devletin Yürütme Organının Organizasyonu Komisyonu Program Bütçe Sistemi'ni geliştirmiştir. Komisyon, ABD bütçe sürecinin aksaklıklarını ortaya koyarak, idari etkinliğin geliştirilmesi ve ödeneklerin yapılan işlere göre sınıflandırılması gerektiğini ifade etmiştir (Özen, 2008: 12).

ABD'de Program Bütçe Sistemi ile birlikte, her Amerikan vatandaşına konforlu bir yaşamın en az maliyetle sağlanması ve yürütülen kamu hizmetlerinin daha hızlı ve ucuza sunulması amaçlanmıştır.

Türkiye'de kullanılan bütçe yapılarında modernleşmeye gidilmesi maksadıyla 1968 yılında o dönemki Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüne hususi bir Bütçe Reform Ünitesinin teşkil edilmesi sağlanmıştır (Yenice, 2006: 126).

Türkiye'de 1973 yılından önce hazırlanan tüm bütçeler klasik bütçe mantığı ile hazırlanmıştır. 1973 yılında Program Bütçe Sistemi'ne geçilmiş ve genel katma ve bütçeli kuruluşlar bütçelerini ilk defa 1973 yılında Program Bütçe Sistemi

çerçevesinde hazırlamışlardır. Böylece 1973 yılında bütçe alanında reform niteliğinde bir adım atılmıştır.

1973 Mali Yılı Program Bütçe Hazırlama Rehberi'nde, bütçe sınıflandırmasının daha sonraki yıllarda fonksiyonel sınıflandırmaya geçişi kolaylaştıracak şekilde hazırlandığı, ancak tam anlamı ile bir fonksiyonel sınıflandırmaya yer verilmediği, program, alt program, faaliyet ve projelerden oluşan hizmet programlarının sınıflandırması ile yetinildiği belirtilmiştir (Süme, 2004: 59). Buradan Program Bütçe Sistemi'nde fonksiyonel sınıflandırmaya benzer şekilde bir sınıflandırma sistemine yer verildiği anlaşılmıştır.

Program Bütçe Sisteminde, ilk olarak devletin fonksiyonları belirlenmekte daha sonra ise bunların yerine getirilmesi planlar vasıtasıyla sağlanmaktadır. Programlar, alt programlara, alt programlar da faaliyet ya da projelere ayrılmaktadır (Değirmenci, 2004: 48-49). Böylece sistem ana hizmetlerinin tespiti, bu hizmetlere uygun programların oluşturulması ve bu programların icrası için gerekli faaliyetlerin belirlenmesi şeklinde yukardan aşağıya doğru işlemektedir (Tüleykan, 2009: 6).

Program Bütçe Sistemi kamu hizmetlerinden istifade eden halkın talepleri tespit edilerek bütçenin hazırlanmasına imkân sağlaması hasebiyle avantajlı bir sistemdir. Hizmet organizasyonu Performans Bütçe Sistemi'nin konusuyken, Program Bütçe Sistemi'nde en uygun hizmetin en ekonomik düzeyde gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu sistem içinde bir hizmetin yerine getirilmesinde kullanılan araç-gereç, örgüt ve personel üretim fonksiyonunun değişkeni olarak adlandırılmaktadır. Bu sistemin kullanıldığı kamu kurumlarında ve özel sektörde hizmet girdilerinin üretim değişince değişeceği ve bu nedenle kurumların da değişkenliğe uygun tesis edildiği görülmektedir.

Program Bütçe Sistemi, stratejik planlama aracı olarak kullanılmaktadır. Bu sistemle birlikte bütçe denetimi ve performans etkinlik denetiminin yanında kamu hizmetlerinin önem ve öncelik esasına göre belirlenmesi, değerlendirilmesi ve karşılaştırılması mümkün olmaktadır. Program bütçe tekniğinin amacına uygun bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli verilerin sağlıklı bir şekilde toplanmasının ve

değerlendirilmesinin yanı sıra etkin bir muhasebe düzenine ihtiyaç duyulmaktadır (Sökenoğlu, 2008: 11).

Diğer taraftan, Program Bütçe Sisteminin de diğer bütçe sistemlerinde olduğu gibi bir takım dezavantajları bulunmaktadır. Örneğin, bu sistem, mali saydamlığı sağlamaya, hesap verme sorumluluğu ve denetim etkinliğinin sağlanmasına, gelir ve gider kalemlerine yönelik maliyet analizlerinin yapılmasına imkân sağlayacak bir kodlama yapısına sahip değildir (Deli, 2010: 41).

Ayrıca, program bütçe tekniklerinin geleneksel bütçe usulü içinde oturtulmaya çalışılması, bu bütçe sisteminde etkin üretim tekniği hedeflerine gereğince önem verilememesine neden olmuştur (Şahin, 2007: 20).

1973 yılından itibaren 30 yıl boyunca Program Bütçe Sistemi Türkiye’de uygulanmıştır. Ancak bu sistemin günümüz kamu yönetim anlayışındaki gelişme ve değişimler karşısındaki bazı yetersizlikleri ve çağdaş dünyanın beklentilerine cevap vermedeki eksiklikleri nedeniyle zaman içerisinde çağdaş bir bütçe uygulamasına duyulan ihtiyaç fazlasıyla hissedilmiştir (Kaya, 2005: 26-27).

1.1.1.4. Planlama-Programlama-Bütçeleme Sistemi (PPBS)

ABD Savunma Bakanlığı tarafından ilk uygulaması yapılan Planlama Programlama Bütçeleme Sistemi (PPBS) daha sonra da kamu sektöründe uygulanmıştır.

PPBS, program bilgilerini bütçesel karar vermede planlamaya bağlamakta ve kamu hizmetlerini çıktı bazında değerlendirmektedir. PPBS’ye duyulan ihtiyaç büyük ölçüde artan kamu hizmetine yönelik talebe karşı kamu sektörünün sınırlı kaynaklara olması hasebiyle ortaya çıkmaktadır. Bireylere daha fazla refah sağlamak ve kıt kamu kaynakları karşısında kaynakları optimize etmek için PPBS, 1960’larda kamu bütçelemesine alternatif bir sistem olarak önerilmiştir (Bağdigen, 2001: 24).

PPBS’de ilk basamak hedeflerin tespit edilmesidir. Bu basamaktan sonra tespit edilen hedeflere ulaşmak için uygun programlar maliyetleriyle hesaplanıp belirlenir. Bu

modelde program dâhilinde verilen hizmet sonuçları ölçülmektedir. (Kocabaş, 2012: 26).

PPBS'nin temel amacı departmanların kendi verimliliğini ve etkinliğini geliştirmelerini sağlamaktır. Bu nedenle, PPBS ilk olarak GBS'ye alternatif olarak ortaya çıkmıştır.

Sistemde “hangi hizmetin kimler için yapılacağı” sorusu hareket noktası olmaktadır. En az maliyetle en çok fayda sağlamaya yönelik PPBS, kamu sektörünün ulusal ekonominin planlı gelişmesini desteklemesi için kalkınma planı ve yıllık programlar ile yakın ilişki içinde bulunmaktadır (Erginay, 1972: 202).

PPBS, sunulan hizmetlerin bir bütün olarak ele alınmasına ve bu hizmetler için ayrılan kaynakların kullanılmasına kıyasla elde edilen hasılanın yani hizmetlerin verimini ölçerek fayda derecesinin tespitine imkân sağlar. Tercihlerin ve hedeflerin, harcamaların yönlendirilmesinde taşıdığı önem büyüktür. Bu doğrultudaki politikaların uygulama noktasında gerçekleştirilmesi; kamusal giderlerin zaman içindeki gelişiminin tespit edilmesini, buradaki kritik faktörleri paylaşmayı, harcama kalemlerinin birbirleri karşısındaki durumlarını, oransal önemlerini ve verilecek ağırlıkların göz önünde olmasını değerli kılmaktadır (Kunt, 2004: 77).

Klasik sistem, idari birimlerin başlıca amaçlarını yeterince tanımlamadığı için, bütçe yılsonunda elde edilecek çıktıları ve sonuçları da belirtmez. Sadece ödeneğin ne kadarının harcadığını gösterir. PPBS ise kamu kesimini belirli bir programa yöneltir ve her bir programın varacağı amacı belirler. Yani, üretilen çıktılar önceden tahmin edilebilir ve sonradan da ölçülebilir.

PPBS ile ulaşılmak istenen amaçların açık olarak ortaya konulması, bu amaçlara ulaşılmak için yapılacak çalışmaları tutarlı hale getirir ve başarı derecesini artırır (Kelimet, 1998: 33).

Sistemin ilk adımı olan planlama; hedeflerin belirlenmesi ve uygulanmasına kadar meşakkatli bir süreci kapsamaktadır. Hedefler açıkça belirlenmeli, programlar ve

faaliyetler saptanmalıdır. Bu hedeflerin uygulanabilmesi için kaynaklar belirlenmeli ve programlar, planlar sürekli bir şekilde gözden geçirilmeli, gerektiğinde revize edilmelidir.

Sistemin ikinci adımı olan programlama; hedeflerin gerçekleştirilmesi için kaynak ve faaliyetlerin bir araya getirilmesi, değerlendirilmesi ve en uygun alternatifin tespit edilmesi sürecidir. Kamu kurumları hedeflerine yönelik faaliyetleri tasnif etmektedir ve amaçlara ulaşacak en doğru kararı alabilmek için fayda-maliyet analizinden yararlanmaktadır.

Sistemin üçüncü adımı olan analiz; yalnızca fayda ve maliyet konusunda karşılaştırılan bir teknik değildir. Hedeflerin, faydaların ve bütçeleme sonucunda oluşan çıktıların nasıl ölçülmesi gerektiğini, niceliksel analizin mümkün olmadığı durumlara nasıl yaklaşılacağını içermektedir.

ABD’de PPBS’nin uygulamasından beklenen verim alınamamış ve uygulamada çeşitli sorunlarla karşılaşmıştır. Uygulamanın başarısız olması beraberinde daha iyi bir sistem arayışına neden olmuştur.

1.1.1.5. Hedeflere Göre Yönetim Sistemi

PPBS’nin alternatifi gözüyle görülen bu sistem Amerika’da performansı düşük bulunan bazı kamu kurumlarında uygulamaya konulmuştur ve sistem kurumlara daha geniş hareket alanı tanımıştır.

Hedeflere Göre Yönetim Sistemi (HGYS) ’nin aşamaları aşağıdaki gibidir;

- a) Hedef belirleme; kurum çalışanları uzun vadede hedeflerini karşılıklı etkileşim halinde belirler.*
- b) Bütçeleme; belirlenen hedeflerle kamu kaynakları ilişkilendirilir. Hedefleri gerçekleştirmede yardımcı olacak bütçe belirlenir.*
- c) Özerklik; kurumda çalışan her yönetici belirlediği hedeflerde aldığı kararlarda özerktir.*

d) Geri bildirim; hedefleri gerçekleştirirken bunların geri bildirimi olmalıdır, faaliyete ilişkin verilerin düzenli olarak üst yönetime aktarılmalıdır ve gerekli analizler yapılmalıdır.

e) Üst ve alt yönetim belirli aralıklarla yaptıkları toplantılarla hedeflere ulaşmaya yönelik ne kadar doğru adımlar atıp atmadıklarını yaptıkları analizlerle görmüş olurlar (Kocabaş, 2012: 28).

Ancak, HGYS’de kurumların belirledikleri amaçlar ve hedefler ölçülemediği için. Sistem kamu kuruluşlarında uygulamaya konulmaya çalışılmış ancak bütçe sisteminin temellerinden olan hesap verebilirlik ilkesine uygun olmadığı için arzu edilen sonuçlara ulaşamamıştır.

1.1.1.6. Sıfır Esaslı Bütçeleme Sistemi (SEBS)

Sıfır Esaslı Bütçeleme Sistemi (SEBS) , bütçe uzmanı E. Hilton Young tarafından 1924 yılında önerilmiştir. Bu sistemde, bir mali yıl için hazırlanan bütçenin, bir önceki yıl bütçesi esas alınarak, her ödenek kalemi için bütçe artışına gidilmesinin ve kaynağın gereksiz harcama ile yanlış programlara ayrılmasının doğru olmadığı savunulmuştur.

Bu sistemin modern anlamda bütçe sistemi olarak uygulanmasına ilk olarak ABD Tarım Bakanlığı tarafından başlanmış ve kurumdaki çalışmalar 1962 yılında Aaron B. Wildawsky ile Arthur Hamman tarafından yürütülmüş ve kapsamlı şekilde uygulanmasına yönelik çalışmalar ise Peter A. Pyhrr yönetiminde gerçekleştirilmiştir (Oktar, 1994: 185).

SEBS’de yöneticilerin, yapacakları harcamaları detaylı bir şekilde gerekçelendirmek kaydıyla planlamaları gerçekleştirilecek icraatları öncelik sıralamasına göre sunmaları gereklidir (Çataloluk, 2006: 233).

SEBS, yöneticilerin, bütçede artan değişiklikler veya önceki yıla ait gerçek sonuçlar için gerekçelendirmeyi gerektiren daha yaygın yaklaşımdan ziyade, bütçede gerçekleşen tüm harcamaları detaylı bir şekilde açıklamaları gerekmektedir.

Böylelikle, bir yöneticinin teorik olarak sıfır taban çizgisine sahip olduğu varsayılmaktadır.

Bu sistemde, hiçbir harcama kalemi bütçede doğrudan yer almaz. Tüm ödenekler belirli aralıklarla yeniden değerlendirilir (Dadashov, 2008: 34).

Geçmişteki satış ve harcama eğilimlerinin devam ettiği geleneksel (artan) bütçelemenin aksine, SEBS her bir faaliyetin maliyet-fayda analizi temelinde gerekçelendirilmesini gerektirir, mevcut bir taahhüdün bulunmadığını ve ileriye taşınacak herhangi bir durum olmadığını varsayar.

SEBS diğer bütçe sistemlerine kıyasla hızlı bir biçimde uygulamaya konulabilmektedir. Bu durumun temel nedeni, bir defa alınan bütçesel kuralların değiştirilmesine ihtiyaç duyulmamasıdır.

Bu sistemde önceki yılların ödenekleri sıfır kabul edilmektedir. Sistemde bütçe hazırlayan ve uygulamaya koyan kamu yöneticilerinin, bütçeyi kullanacağı alanlardaki nedenlerini açıkça ve ince ayrıntısına kadar düzenlemeleri gerekmektedir. Bütçenin değerlendirilme süreci ise kamu faaliyetleri karar paketleri olarak düzenlenmektedir. Bu durum kamu kuruluşlarının bütçe hazırlık çalışmalarına dikkatlerini vermesine neden olmaktadır. SEBS’de, karar (program) paketleri sadece iktisadi açıdan ele alınmakta, sosyal ve politik sebepler dikkate alınmadığında ise toplumsal huzursuzluklar kaçınılmaz olmaktadır (Değirmenci, 2004: 48).

Sıfır Tabanlı Bütçeleme Sistemi’nin etkinliğinin sağlanabilmesi ve amaçlara ne ölçüde ulaşılabildiğinin ortaya konulması açısından kamu bütçesi sistemimizde fonksiyonel sınıflandırmaya geçişin sağlanması önem arz etmektedir (Canbay, 1999: 224).

Harcama kalemleri için alınan kararlarda birçok karar paketi oluşturulması ve incelenmesi gerekliliği kaçınılmazdır. Bu durum nerdeyse tüm mali yılın bütçe hazırlama dönemi olarak geçmesine sebebiyet vermektedir. Bütçenin hazırlanması bu sistemde önemli bir yer teşkil ederken, bu bütçe planının uygulanması ve denetimi geri planda kalmaktadır.

1.1.1.7. Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi (PEBS)

Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi (PEBS), çağdaş bütçe sistemleri arasında son dönemde geliştirilen, en gelişmiş bütçe tekniğidir. Kamu hizmetlerinde geliştirilmesi gereken nitelik, hesap verebilirlik, mali saydamlık, kontrol ve mali disiplin vb. sistem etkenleri kurumların daha iyi bir hizmet vermesini sağlamaktadır.

PEBS uygulanan kamu kurumlarında kaynaklar önceden belirlenmiş bir program dahilinde kullanılmaktadır. Faaliyet boyunca sergilenen performans ölçülür ve sağlanan hizmet üzerine değerlendirme yapılarak programın başında belirlenen hedeflere ne oranda yaklaşıldığı masaya yatırılır ve sonuçlar rapor haline getirilmektedir.

Bir diğer ifadeyle, PEBS, kamu idarelerinin esas görevlerini, bu görevlerin icrasıyla ulaşılabilecek amaç ve hedeflerini tespit eden, girdilerin belirlenen doğrultuda sarfına imkân tanıyan, performans değerlendirmesiyle arzu edilen amaç ve hedeflere ulaşıp ulaşılamadığını kıymetlendirerek ulaşılan sonuçları raporlayan bir bütçe sistemidir.

GBS'nin sonuçlara daha fazla önem vermemesi şeklinde yapılan eleştiriler, PEBS'in oluşmasına esin kaynağı oluşturmuştur. Ayrıca, PPBS ile hedeflenen sonuca ulaşılamaması, yaşanan mali dengesizlikler ve globalleşme sonucunda ülkelerin birbirleriyle kurdukları irtibatın yoğunlaşması, bütçe sistematığından değişimin oluşmasına sebep olan temel faktörlerdendir (Boran, 2013: 15). Bu sistem ilk olarak kalkınmış ülkelerde, müteakiben kalkınmakta olan ülkelerde uygulanmaya başlamıştır. Bu gelişmelere paralel olarak, Türkiye'deki bütçe uygulamaları sahasında yeni bir dönemin başlangıcı olarak görülebilecek 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında bütçenin planlama ve uygulama safhaları yeniden düzenlenerek ve PEBS'e geçilmiştir (Bağdigen ve Avcı, 2012: 13).

Başkan Taft'ın (ABD) kurduğu Ekonomi ve Etkinlik Komisyonunca (Commission on Economy and Efficiency) kullanılan bütçe sistemindeki sorunları gidermek amacıyla kamu harcamaları sonucunda görülen maliyetin ve faaliyetlerin sınıflandırılarak verimliliğin hesaplanması yönünde çalışmalar yapılmasıyla

Performans Bütçe ortaya çıkmıştır. Yine bu dönemde, 1913-1915 yıllarında konuyla ilgili sınırlı çalışmalar yapılsa da sistem tam olarak uygulanmamıştır.

Çok zor şartlar altında II. Dünya Savaşı'nın ardından ABD'de Performans Bütçe modeli yeniden gündeme gelmiş ve Amerikan Deniz Kuvvetleri 1948 Yılı Bütçesi bu modele göre tasarlanmıştır.

1949 yılında toplanan I. Hoover Komisyonu'nda daha önceki birikimlerin üzerinden bir bütçe reformu önerilmiştir. II. Hoover Komisyonu 1954-1955 yılları arasında eski çalışmaları genişletmiştir. I. Hoover Komisyonu'nda Performans Bütçe kavramı varken II. Hoover Komisyonu'nda Performans ve Program Bütçe ifadesi eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Bu gelişmeler ışığında, 1950'li yıllarda ABD'de bütçe biçimi değiştirilip Performans Bütçe kabul edilmiştir.

Sistem uygulama çalışmaları ABD'nin dışında da yapılmıştır. 1956-1957 yıllarında Filipinler'de bu sistemi uygulamak için girişimde bulunulmuşsa da başarı kaydedilememiştir. Birleşmiş Milletler 1957 yılından itibaren gelişmekte olan ülkelerin bu sistemi kullanabilmeleri için çalışmalar başlatmıştır. 1960'lı yıllarda Uzak Doğu Asya, Orta ve Güney Amerika ülkelerinde sistem uygulanmaya çalışılsa da hizmet programlarının tasnifinden öteye geçilememiştir.

Saydamlık ve hesap verebilirlik, 1980 yılından itibaren dünyadaki birçok ülkede kamu idarelerinin temel aldığı bir ilke haline gelmiştir (Kaya, 2005: 146). Bu kapsamda Türkiye'de 1973 yılında uygulamaya konulan Program Bütçe Sistemi, 1990'lı yılların sonu itibarıyla gündeme gelen kamu mali yönetim reform projesinin somut çıktısı olan 2003 tarihli 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun yürürlüğe girmesi ile yerini PEBS'e bırakmıştır (Hançer, 2018: 47).

PEBS'in geliştirilmesinde diğer bütçe modellerinden oldukça esinlenilmiştir. Bütçe modellerinin revize edilmesine yönelik girişimlerde genellikle başarısızlık görülmekle birlikte bu çalışmalarda ortak nokta, bütçe çalışmalarında girdiler sonucunda planlanan ve ulaşılan çıktılar birbirleriyle ilişkilendirilmesinin amaçlanmasıdır (İpek, Sakal ve Çiçek, 2014: 94). Girdilerden çok çıktılar ya da elde edilen sonuçlar

üzerinde durulması gerektiğine dair eleştirel fikirler PEBS'in teorik altyapısını oluşturmaktadır (Balyemez, 2003: 124). Ayrıca, eski bütçe sistemlerinin günümüz ihtiyaçlarını karşılayamaması, müşterilerin beklentilerini karşılayamamaları, yeni ihtiyaçların doğması, kaynakları daha etkin kullanma ihtiyacı, müşterilerin talepleri doğrultusunda bu yönetim anlayışı ortaya çıkmıştır (Ediz, 2004: 229).

Bu sistemdeki performans ölçümlerinde olası bir hata; personelin motivasyonunda düşüşe, kurumlarda gereksiz bilgi depolanmasına ve zaman kaybına sebebiyet vermektedir (Özer, 2009: 13). Bu suretle sistemin başarılı işleyebilmesi için performans kriterlerinin tespitinde ilgili bütün departmanların sistemin gelişmesine katma değer sağlayacak görüşleri alınmalı ve bu görüşler doğrultusunda uygulamaya geçilmelidir.

PEBS'in esas unsurları; stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporudur (Performans Esaslı Bütçeleme Rehberi, 2004). Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmeliğin 'Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Kapsamı' başlıklı 18'inci maddesinin (c) bendinin ikinci fıkrasında belirtilen performans bilgileri başlığı altında, kurumların yürüttüğü projelerde ve programlarda yer verilen hedeflerin gerçekleşmesi ve yaşanan sapmaların sebepleri ile personelin performans verilerine dair yorumların yer alması belirtilmektedir (Erbaşı, 2009: 253).

5018 sayılı Kanunda açıklanan PEBS; çok önemli politika belgeleri ile kurumsal stratejik hedeflerle bağlantılı, bütçe hazırlama ve uygulama süreciyle uyumlu, performans yönetimini ve performans denetimini kapsayan bir yapıyı ihtiva etmektedir (Berkay, 2016: 47).

5018 sayılı Kanununun "Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme" başlıklı 9'uncu maddesinde "*Kamu idareleri, kamu hizmetlerini istenilen düzeyde ve kalitede sunabilmeleri için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorundadırlar*" şeklinde belirtilmiştir (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

PEBS'in uygulandığı ülkelerde, özellikle ABD'de ve İngiltere'de sistemin başarılı işlemesi için personele eğitimler verilmiş, misyonların ve kurumsal performans hedeflerinin belirlenmesi bir dizi kanun ile zorunlu hale getirilmiştir. Türkiye'de ise 2001 yılında bazı kamu kurumları ile pilot uygulamaya başlanmıştır.

Günümüzde kamu yöneticileri, PEBS'i uygulayarak verimlilik artışı sağlamaya çalışmaktadır. Bu sistemi uygulayan hükümetler yapılan harcama kaleminden yapılan icraatin başarı düzeyine odaklanmaktadır. Bu noktada giderler karşısında sağlanan başarı önem arz etmektedir.

Diğer bütçe sistemlerine kıyasla, PEBS'de idarecilerin hesap verebiliyor olması önemli bir husus olmuştur. Program Bütçe Sistemi ve Planlama-Programlama-Bütçeleme Sistemi gibi önceki sistemlerin odak noktası fonksiyonel sınıflandırmaya yönelik programlar olduğu için yöneticilerin yetki ve sorumluluğu ikinci plana atılmıştır. Bundan dolayı yöneticiler, harcamalar hususunda esnekliğe sahip olmadığından hesap verebilirlik arzulanan seviyede sağlanamamıştır. (Özen, 2008: 37).

Hesap verebilme ilkesine en uygun bütçeleme sistemi ise PEBS'dir. Kamudaki yöneticilerin hesap verebilmesini sağlayan bir idare yapısı yalnızca PEBS dahilinde mümkün olmaktadır (Özen, 2008: 41). Bu sistemle, hesap verme yükümlülüğünün gereği olarak; istenilen sonuçları alabilmek için ihtiyaçların sağlıklı olarak planlanıp planlanmadığı, arzu edilen maksadın tahakkuku için hangi adımların atıldığı ve bu yönde tespit edilen hususların zamanında icra edilip edilmediği sorgulanmaktadır (Polat, 2003: 71).

PEBS'in diğer sistemlere kıyasla üstün yanları olarak; çıktı ve sonuçların amaçlara uygunluğunun belirlenmesi, ilgili kamu birimlerinin performanslarını göstermesi, mali saydamlığa uygun olması ve gösterilen performansın hesap vermede ölçü olarak kullanılacağı bir mekanizmaya elverişli ortam yaratması kıymetlendirilebilir. Sistemin olumsuz yanları ise; sunulan hizmetin aynı olmasına karşın bölgesel farklılıktan kaynaklı maliyet artışı, performans değerlendirilmesinde ölçütlerin ne olacağı

sorunsalı, performansı artırmak amacıyla yönetici tabakanın sistemi zorlaması sayılabilir.

Kurumların daha aktif halde çalışabilmesi için personelin ortaya koyduğu sonuçların daha da geliştirilmesi amaçlanmış olup bu maksatla alınan sonuçlarda bir tadilata gerek görülüp görülmediği incelenip sorunların çözümü için yeni arayışlar üzerine fikir geliştirilmekte, hizmete tabi olan kullanıcılardan alınan geri dönüşlere son derece hızlı yanıtlar verilmesi gerekmektedir (Karacan, 2010: 31).

Performansa Esaslı Bütçeleme Sistemi, kamu sektörü kuruluşlarının finansmanını, sundukları sonuçlara bağlayarak, performans bilgilerinin sistematik bir şekilde kullanılması ile kamu harcamalarının verimliliğini ve etkinliğini artırmayı amaçlamaktadır. Bu sistemde verimliliği artırmak için performans raporları hazırlanır. En alt düzeydeki birimlerden başlamak üzere her sorumluluk merkezine ait ayrı bir performans raporu bulunmalıdır (Yıldızhan, 1999: 95). Finansmanı sonuçlara bağlamak için farklı mekanizmalar kullanan bir dizi performansa dayalı bütçeleme modeli bulunmaktadır. Bazıları çok gelişmiş özelliklere sahip ve gelişmiş kamu yönetim sistemleri desteğini isterken, diğerleri daha çok temel konulara odaklanmaktadır.

Bu sistemin sağlıklı yürüyebilmesi için gereken koşullardan biri de denetimdir. Denetim bir sorumluluk süreci üzerinde yürütülür. Denetim ile hazırlanan belge ve işlemlerin verilen sorumluluklara uygun olarak yapılıp yapılmadığı ortaya konmaya çalışılır. Denetim, klasik anlamda işlem ve belgelerin yasa, kurallar ve yasayla verilen yetkilere uygunluğunun yanı sıra kurumun mali disiplininin başarısı ve hedeflere ulaşma performansına dair bir kanaati de ortaya koyar (Çevik, 2000: 6).

Performans denetimi kriterleri ya da standartları, yönetici ve denetçiler tarafından fiili olarak çalışanların performansının ölçülebildiği ve değerlendirilebildiği referans noktalarıdır; bu kriterler olmadan denetim gerçekleştirilemez (Çevik, 2000: 169). Bu kriterler açık ve uygulanması basit olup, denetim yapan kişi ve kuruma sonuç çıkarabilecek nitelikte olmalıdır.

Performansa Esaslı Bütçeleme Sistemi, dış etkenlerden korunmuş bir girişim olarak görülmemelidir. Daha ziyade, kamu yönetimine verilen sonuçlara iç süreçlere olandan daha fazla odaklanmak için tasarlanan daha geniş kapsamlı bir dizi reformun parçası olarak görülmelidir. Bu daha geniş çaplı reformlar, kamu çalışanlarının motivasyonunu ve teşviklerini artırmak ve koordinasyonu geliştirmek (örneğin, ajansların oluşturulması ve bakanlık sayısının azaltılması) için örgütsel yeniden yapılanma, performans ve kamu hesap verilebilirliğini güçlendirmek için ise kurumsal ve gözetim değişikliklerini içermelidir (Robinson ve Last, 2009: 2).

PEBS, bazı kavramlarla beraber ele alınmalıdır. Bunlar; planlamada stratejik düşünme, performansa dair planlamalar, orta vadeli bir dönemi kapsayan bütçeleme anlayışının kurgulanması gibi kavramlar olup sistemin bütün olarak görünmesini sağlamaktadır (Demirel, 2015: 268). Bu bağlamda, orta vadeli bir planının, tahakkuk esaslı muhasebe modelinin ve analitik bütçe sınıflandırılmasının meydana getirilmesi, PEBS'in etkinliğine katkı sunan en önemli hususlar olarak gösterilmektedir (Bağdigen ve Avcı, 2012: 8).

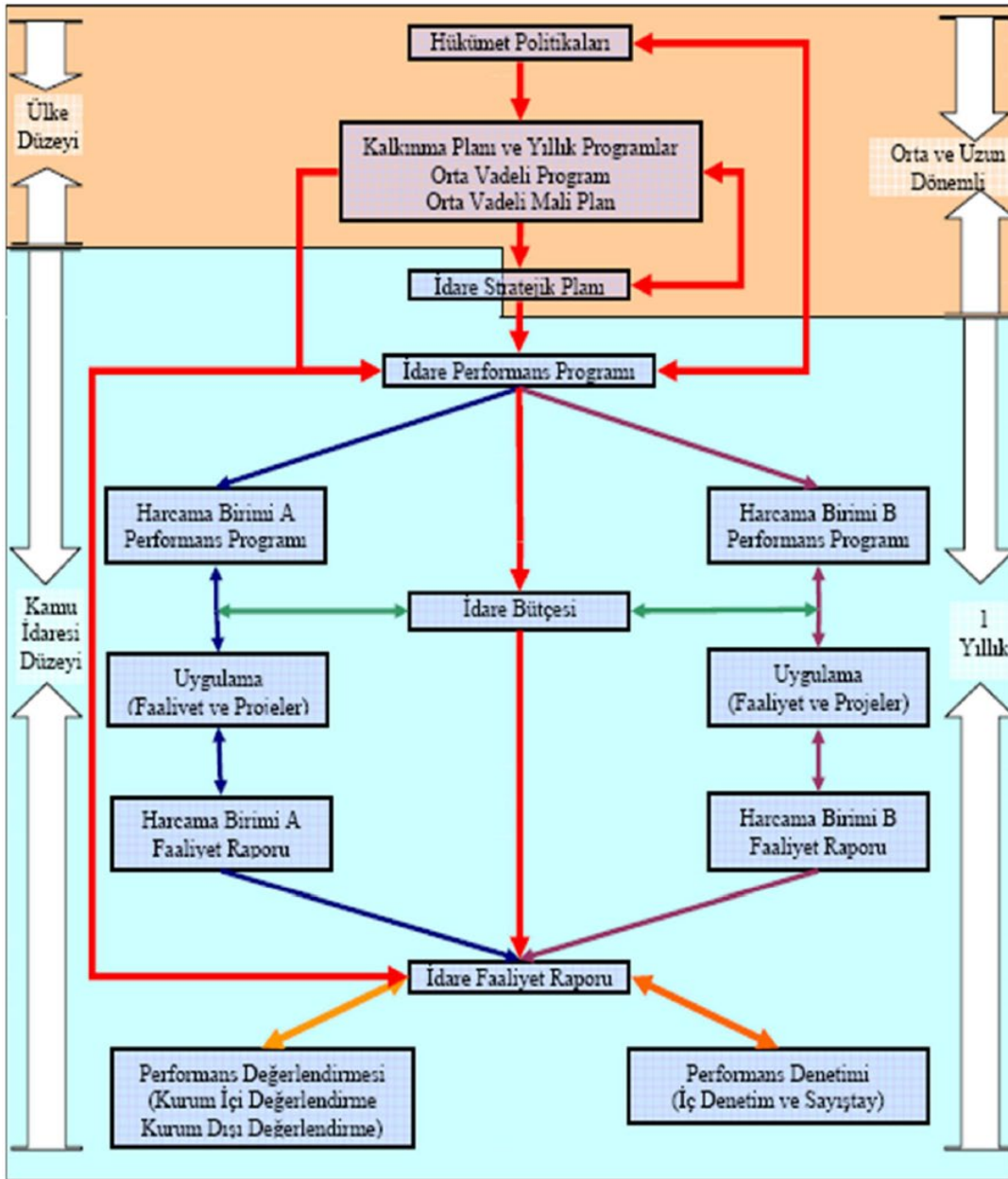
Modern bütçe tekniklerinin tamamı PEBS kavramı içinde değerlendirilmektedir. Çünkü PEBS yaklaşımında, bütçe dokümanlarının nasıl hazırlandığının, hangi bilimsel yöntemlerin seçildiğinin öneminin yanı sıra tahsis edilen kaynaklarla kamu performansının ne ölçüde artırıldığına bakılmaktadır. 20. yüzyılda uygulama olanağı bulan Program Bütçe, Planlama Programlama Bütçeleme, Sıfır Tabanlı Bütçeleme ve Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi gibi bütçeleme tekniklerinin tamamı kullanıldıkları teknik ve izledikleri prosedür farklı da olsa, sonuçlara dayalı olan yaklaşımları nedeniyle ortak bir şemsiye altında toplanmaktadırlar (Balyemez, 2003: 127).

Bu sistemin modern bütçe modeli olarak kabul edilmesinin yanı sıra aynı zamanda bir yönetim sistemi olarak görülebilmektedir. Bu noktadan bakıldığında kamu idarecileri tarafından uygulanıp sonuç alınan bir idare biçimi olduğu değerlendirilmektedir.

Dünya üzerinde PEBS'in kullanımı kapsamında kazanılan deneyimlerin incelenmesi ve bunlardan istifade ile karşılaşılan engellerin aşılması için fikir yürütülmesi, benzer

problemlerin yaşanmaması için çözüm yollarına yoğunlaşılması sistemin efektif hale getirilebilmesinde önem arz etmektedir (Yardımcıoğlu, 2006: 222).

Performans Esaslı Bütçeleme Süreci Şekil 1.1’de gösterilmiştir.

Şekil 1.1. Performans Esaslı Bütçeleme Süreci
Kaynak: Performans Esaslı Bütçeleme Rehberi, 2004

1.1.2. Kamuda Bütçe Kavramı

İnsanların tarım devriminden sonra topluluk olarak yaşaması, kişisel ihtiyaçlarının yanında bazı toplumsal ihtiyaçların ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Toplumların kullandıkları ortak mal ve hizmetler, insanların kolektif yaşam tarzını benimsemesini kolaylaştırmıştır. Bu kamusal ihtiyaçların karşılanmasını sağlayan ve toplumsal düzeni tesis eden devlet yapısı zaman içinde ortaya çıkmıştır. Devletlerin toplumun refahı ve huzurunu korumak için elindeki sınırlı kaynakları en verimli şekilde kullanması önem kazanmıştır. Bu verimliliği sağlamak için devletler ekonomiye müdahale etmiş ve elindeki sınırlı kaynakları kamusal hizmet ve mal olarak topluma sunmuştur. Bu çerçevede, kamu bütçesi kısaca toplumun ortak harcamaları olarak adlandırılabilir. Lakin bu harcamaların karşılanması için devletin kaynakları finanse etmesi gerekmektedir. En önemli finansman kaynağı ise kamu geliridir. Kamu gelirlerinin en önemli ve başlıca kalemi ise vergilerdir. Kamu gelirleri toplumun ortak harcaması olduğundan kamu yöneticilerinin bunu en verimli şekilde toplum faydasına sunması gerekmektedir. Devlete vatandaş için bu gelirleri toplama ve harcama yetkisini içeren metne ise kamu bütçesi denmektedir. Günümüzde geçmişin otoriter kültüründen farklı olarak, topluma hizmet etmeyi görev addeden bir kültüre doğru geçilmekte, bu doğrultuda kamuda hiyerarşik alışkanlıkların dışında esnek yapıli matriks tarzda bir yapılanmaya geçildiği görülmektedir (Akyel ve Köse, 2010: 14).

Devlet bütçesi gelecek yılda hangi mal ve hizmetlerin satın alınacağını, ne tür transfer işleminin yapılacağını ve finansmanın nasıl sağlanacağını gösterir (Ulusoy, 2017: 249). 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun 3'üncü maddesinin f fıkrasında bütçe "*Belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belge*" olarak tanımlanmıştır (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Diğer taraftan, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 9'uncu maddesinde performans esaslı bütçelemeye ilişkin "*Kamu idareleri bütçelerini, stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlarlar. Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik*

planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususlar Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenir” hükmü yer almaktadır (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Yukarıda bahsi geçen Kanunun, bütçe türleri ve kapsamı başlıklı 12’nci maddesinde genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçelerinin türleri ve kapsamına yönelik tanımlar ve hükümler yer almaktadır.

“Madde 12 - Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri; merkezî yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri olarak hazırlanır ve uygulanır. Kamu idarelerince bunlar dışında herhangi bir ad altında bütçe oluşturulamaz.

Merkezî yönetim bütçesi, bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur.

Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.

Özel bütçe, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlere harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenen ve bu Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir.

Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulan ve bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesidir.” (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Bu madde ile bütçe türleri açıkça ortaya konarak genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçelerinin merkezi yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri

ve mahalli idareler bütçeleri olarak üç başlıkta hazırlanacağı ve uygulanacağı hükümlenmiştir. Söz konusu hüküm ile herhangi bir isim altında yeni bir bütçe oluşturulmasının engellenmiş bütçe disiplini bozacak farklı bir bütçe uygulamasına gidilmesi önlenmiştir (Turguter, 2015: 67; Arcagök, Kerimoğlu, Hastürk, Gülşen ve Koçdemir, 2015: 61).

1.1.2.1. Kamu Maliyesinin Temel Prensipleri ve Bütçe İlkeleri

Vatandaşların ortak harcaması olarak görülen kamu bütçesinin prensip ve ilkeleri ile kamu maliyesinin temel ilkelerinin açıkça belirtilmesi kamu maliyesinde ve bütçe uygulamasında şeffaflığın sağlanması açısından oldukça önemlidir. Bu çerçevede, 5018 sayılı Kanunun 5'inci maddesinde kamu maliyesinin temel ilkelerine yer verilmiştir:

“Madde 5 - Kamu maliyesinin temel ilkeleri şunlardır:

- a) Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.*
- b) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.*
- c) Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.*
- d) Kamu malî yönetimi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun şekilde yürütülür.*
- e) Kamu malî yönetimi malî disiplini sağlar.*
- f) Kamu malî yönetimi ekonomik, malî ve sosyal etkinliği birlikte sağlayacak şekilde kamusal tercihlerin oluşması için gerekli ortamı yaratır.*
- g) Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır”*
(5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Ayrıca, 5018 sayılı Kanunun 13'üncü maddesinde bütçe ilkeleri sıralanmıştır.

“Madde 13- Bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde aşağıdaki ilkelere uyulur:

- a) Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.
- b) Kamu idarelerine bütçeyle verilen harcama yetkisi, kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.
- c) Bütçeler kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir.
- d) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.
- e) Bütçe, kamu malî işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar.
- f) Tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir.
- g) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.
- h) Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır.
- i) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.
- j) Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.
- k) Bütçeler kurumsal, işlevsel ve ekonomik sonuçların görülmesini sağlayacak şekilde Cumhurbaşkanlığınca uluslararası standartlara uygun olarak belirlenen bir sınıflandırmaya tâbi tutularak hazırlanır ve uygulanır.
- l) Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve malî saydamlık esas alınır.
- m) Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.
- n) Kamu hizmetleri, bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilir.
- o) Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.”

Yukarıdaki hüküm, bütçe esasları, bütçenin oluşturulması, istişare edilip onaylanması, uygulanması ve denetlenmesi aşamalarında göz önünde bulundurulması gereken hususları kapsamaktadır. Bütçe ilkelerine detaylı bakılacak olursa;

- a) Genellik İlkesi: Genellik ilkesi, devlet maliyesinin bir bütün olarak ele alınmasını, devletin tüm gelir ve harcamalarının bütçede yer almasını amaçlar. Böylelikle bütçede,

tüm kamu gelir ve giderlerinin ayrıntılı bir şekilde ve ait oldukları sütunlarda yer alması ile kamu kuruluşlarının gerçek mali durumlarının görülmesi imkânı bulunur (Edizdoğan ve Çetinkaya, 2016: 41).

b) Birlik İlkesi: Birlik ilkesi, kamu tüzel kişiliğinin tüm gelir ve giderlerini tek bir bütçe içinde toplamasıdır. Birlik ilkesi, kamu kesimi hizmet birimlerinin aynı hizmet kademesinde bu hizmetlerle alakalı gelir ve giderlerini farklı farklı bütçeler yerine tek bir bütçe çatısı altında toplanmasını öngörmektedir. Böylece tüm kamu birimlerinin gelir ve giderleri tek bütçe içinde incelenebilmektedir (Edizdoğan ve Çetinkaya, 2016: 45).

c) Açıklık İlkesi: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 7’nci maddesinde mali saydamlığa ilişkin hükümler yer almaktadır. Söz konusu hükümler aşağıda yer almaktadır:

“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla;

a) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,

b) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,

c) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

d) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması zorunludur.

Mali saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar Hazine ve Maliye Bakanlığınca izlenir” (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Bütçenin açıklık ilkesi, bütçe ile alakalı tüm bilgi ve belgelerin, gerçek mali durumu ortaya koyacak şekilde yayımlanmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Böylece kamuoyu ve parlamento ülkenin mali durumu hakkında bilgi sahibi olur. Ülkemizde bütçenin Resmi Gazete’de yayımlanması ile bütçenin açıklık ilkesi yerine

getirilmektedir. Ülkemizde genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçe gerçekleştirmeleri, aylık bazda, takip eden ayın 15 inde kamuoyu ile paylaşılır. 5018 sayılı Kanununun 30'uncu maddesine göre “*Genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçlarını, ikinci altı aya ilişkin beklentileri ve hedefleri ile faaliyetlerini; Cumhurbaşkanlığı ise merkezi yönetim bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçlarını, finansman durumunu, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini kapsayan mali durumu temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklar*” (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003). Söz konusu hususlar Resmi Gazete’de kamuoyu ile paylaşmaktadır. Ancak günümüzde bütçelerin ekleriyle birlikte çok teknik dokümanlar olması ve hacim olarak çok yer kaplamalarından dolayı hükümetler tarafından bütçe özetleri vb. hazırlanarak ilgililere sunulmaktadır (Tüğen, 1999: 37). Ayrıca, bütçe ya da kamu maliyesi alanında uzman olmayan vatandaşlar tarafından bile anlaşılacak düzeyde yalın ve sade bir dille bütçe gerçekleştirmeleri yayımlanmaktadır.

d) Doğruluk ve Samimiyet İlkesi: Bütçelere yansıtılan kaynakların ve harcamaların gerçekçi olması önemlidir. Bu sayede, kaynağı net veriler ışığında hesap analizi yapılabilmektedir. Doğruluk ilkesi sübjektif doğruluk (samimilik) ve objektif doğruluk (tahminlerin gerçekleşmesi) olarak iki şekilde incelenmektedir (Eker, 2004: 229).

e) Ön İzin Alma İlkesi: Bir sonraki mali yıla geçmeden önce bütçenin onaylanmış ve kanunlaşmış olması gerekmektedir. Böylece yasama organı, yürütme organına gelirlerin toplanması için izin ve giderlerin yapılabilmesi için yetki vermiş olmaktadır. Diğer bir ifade ile gelecek yıl içinde gelirlerin toplanabilmesi ve kamu harcamaları yapılabilmesi için, bütçe kanunu ile getirilmiş esas ve sınırlar içinde yapılmasına izin ve yetki veren bir ilkedir (Akdoğan, 1985: 268).

Harcamalar için bütçeye verilen bu ön izin idareyi bütçe harcamalarında yetkili kılmış, ancak zorlayıcı olmamıştır. İdare verilen bu yetkiyi kullanıp kullanmamakta serbest bırakılmıştır (Edizdoğan ve Çetinkaya, 2016: 57).

f) Yıllık Olma İlkesi: Bütçeler ülkelerin belirli bir dönemi kapsayan mali planlardır. Belirli dönemden kasıt bütçelerin yıllık olma özellikleridir. Ülkemizde mali yıl bir takvim yılı olarak uygulanmaktadır (Bülbül, Ejder ve Şahan, 2005: 19).

g) Denklik İlkesi: Bütçenin gelir ve giderlerinin birbirine uygun ve eşit olması, bütçenin özünde ve yapısında olan bir ilkedir. Bütçenin denklik ilkesinin gerçekleşmesi açıklık ve samimiyet ilkelerinin iyi uygulandığının bir göstergesidir. Bütçenin mali dengenin yanı sıra ekonomik dengeyi sağlaması da çağdaş maliyecilerin üzerinde durdukları önemli bir konudur (Bülbül, Ejder ve Şahan, 2005: 21).

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu 13/h maddesinde “*Bütçelerde gelir ve gider denkliğinin sağlanması esastır*” ifadesi ile denklik ilkesinin önemi yer almaktadır.

h) Ayırım İlkesi: Hiçbir kamu kurumu kendisine bütçe tahsis edilmeden devlet adına harcamaya gidemez. Devletin topladığı vergiler aracılığıyla kamu kurumlarına, kamu hizmetlerinin yürütülmesi için her hizmet kalemine göre kaynak ayırması ayırım ilkesi olarak tanımlanır. Bu ilkeye göre, tahsis edilen bütçe kalemi sadece belirlenen hizmetler için kullanılabilir. Yapılacak harcamaların önceden hesaplanan miktarı aşmaması önemlidir. Harcamalar, hangi mali yıl içindeyse o mali yılın bütçesi kullanılarak yapılır. Hiçbir suretle belirlenen bütçe dışında bir bütçe kullanılamamaktadır. Belirli bir kaynağa tahsis edilen bütçe başka bir çalışmaya ya da birime devredilememektedir.

i) Hesap Verebilme İlkesi: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 8’inci maddesine göre “*Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır*” (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

1.1.2.2. Kamu Bütçesinin Hazırlanması ve Onaylanması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 13/a maddesi uyarınca, bütçenin makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı esas alarak hazırlanmasını ve uygulamasını amaçlamaktadır (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Merkezi yönetim bütçesinin hazırlanmasına ilişkin hükümler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 17'nci maddesinde yer almaktadır. Söz konusu hükümler aşağıda sunulmaktadır:

“Madde 17-Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında;

- a) Orta vadeli program ve mali planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar,*
- b) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları,*
- c) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllık bütçeleme anlayışı,*
- d) İdarenin performans hedefleri, dikkate alınır.*

Kamu idareleri, merkez ve merkez dışı birimlerinin ödenek taleplerini dikkate alarak gider tekliflerini hazırlar. Genel bütçe gelir teklifi Cumhurbaşkanlığı tarafından, diğer bütçelerin gelir teklifleri ilgili idarelerce hazırlanır.

Gider ve gelir teklifleri, ekonomik ve mali analiz yapılmasına imkân verecek, hesap verilebilirliği ve saydamlığı sağlayacak şekilde, Cumhurbaşkanlığı tarafından uluslararası standartlara uyumlu olarak belirlenen sınıflandırma sistemine göre hazırlanır.

Kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberi'nde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak en geç Eylül ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanlığına gönderir.

Bütçe teklifleri Cumhurbaşkanlığına verildikten sonra, kamu idarelerinin yetkilileriyle gider ve gelir teklifleri hakkında görüşmeler yapılabilir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini üç yıllık bütçeleme anlayışı, stratejik planları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma

sistemine göre hazırlarlar.” (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Anılan Kanunun 18’inci maddesi ise merkezî yönetim bütçe kanun teklifinin sunulmasına yönelik hususları ihtiva etmektedir. Hüküm uyarınca, “*Merkezi yönetim bütçe kanun teklifi mali yılbaşından en az yetmiş beş gün önce Cumhurbaşkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur*” (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Anılan Kanunun 19’uncu maddesi ise merkezî yönetim bütçe kanun teklifinin görüşülmesine yönelik hükümleri içermektedir. İlgili hükümler uyarınca, “*Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezi yönetim bütçe kanun teklifinin metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve oylar. Merkezi yönetim bütçe kanunu mali yıl başından önce Resmi Gazete’de yayımlanır.*

Kamu yatırım programı, merkezi yönetim bütçe kanununa uygun olarak anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Cumhurbaşkanı kararıyla Resmi Gazete’de yayımlanır.

Merkezi yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe kanununda, çıkarılmaması durumunda yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak uygulanır. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe veya yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak belirlenen bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girişilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir.

Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir” (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

1.2. Türkiye’de Uygulanan Bütçe Modellerinin Tarihsel Gelişimi

Osmanlı devlet bütçesi, 1830’lu yıllara kadar çeşitli savaşlar geçirmiş ve farklı reformları gerçekleştirmeye çalışmış olmanın verdiği mali sıkıntılarla ciddi açıklara ulaşmıştır (Üge, 2010: 3).

Osmanlı İmparatorluğu’nda modern anlamda merkezi idare bütçesinin (genel bütçe) hazırlanmasına ilişkin esasları belirleyen ilk düzenleme, 1855 tarihli “Hazine-i Celile’nin Muvazene Defterinin Suret-i Tanzimine Dair Nizamname” ile yapılmıştır (Çiçek ve Dikmen, 2015: 87).

1855 tarihli Bütçe Nizamnamesi’nde ilk üç madde aşağıdaki gibidir:

- a) *Her yıl devletin tüm gelirleri ve giderleri belirlenecek, padişahın onayı ile bir yıllık genel mali idarede bu muvazene esas olacaktır.*
- b) *Devlet giderleri sınıflandırılacaktır.*
- c) *Gelirler doğrudan doğruya tahsil edilenler ve dolaylı olarak tahsil edilenler olarak ikiye ayrılmaktadır* (Çiçek ve Dikmen, 2015: 89).

İngiltere’de 13. yüzyıl, Fransa’da 14. yüzyıl, ABD’de 18. yüzyılda oluşturulan bütçe hakkının Osmanlı Devleti’ndeki ilk uygulamaları ise 19. Yüzyılda görülmektedir (Çiçek ve Dikmen, 2015: 96).

Türkiye’de bütçe hakkının gelişimi diğer ülke örnekleriyle kıyaslandığında, diğer ülkelerdeki gibi ihtilaller ve inkılapların değil, idealist devlet adamlarının girişimlerinin bir sonucu olduğu görülmektedir (Dikmen, 2014: 147).

1876’da Kanun-i Esasi’nin ilanı ile birlikte bütçe hakkı yasal temeller üzerine oturtulmuştur. Kanun-i Esasi’de bütçeleme ve devlet gelirleri ile ilgili yasa maddeleri bulunmaktadır.

Bütçeler, devletlerin mali yapısını gösterir belgeler olduğundan Cumhuriyetin kurulmasını müteakip öncelikle ele alınan konuların başında gelmektedir (Özşen, 2006: 29). Ülkemizde, modern ve gerçek anlamıyla hazırlanan, onaylanan ve

uygulama alanına konulan ilk bütçe ise 1909 yılında hazırlanmıştır. Ancak bütçe hakkı, 1924 Anayasası'yla yasal nitelik kazanmıştır (Edizdoğan, etinkaya ve Gümüş, 2016: 368).

Kamu mali yönetimini düzenleyen kamu mali hayatımızın anayasası olarak görülen "1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu" 1927 yılında yrrlge konulmuş ve temel esaslarında fazlaca değişikliğe uğramadan 80 yıl kadar uygulanmıştır.

1050 sayılı Kanun dönemine göre çok iyi tasarlanmış olmasına rağmen Cumhuriyet'in ilerleyen yıllarında uygulanmasında bazı sıkıntılarla karşılaşılmış ve günün koşullarına uygun olarak değiştirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Özellikle 1950'li yıllardan sonra sosyal güvenlik kurumlarının kurulması ve kamu iktisadi teşebbüslerinin sayısındaki hızlı artış hem devleti ekonomik anlamda daha karmaşık bir yapı haline getirmiş hem de harcama ve gelirlerin kayıt altına alma işlemlerinde bir takım aksamalara sebebiyet vermiştir (zmen, 2014: 18). Zaman içinde anılan Kanun, kapsam, hesap verebilirlik ve saydamlık, bütçeleme yaklaşımı, muhasebe yapısı ve mali raporlama konularında görülen problemlerden dolayı çağımızın ihtiyaçlarının gerisinde kalmıştır.

1970'lere gelindiğinde uluslararası yaklaşımlarda ve uygulamalarda ortaya çıkan gelişmeleri takip edebilmek ve bu şekilde yeni ortaya çıkan Planlama-Programlama-Bütçeleme anlayışını bütçe sistemlerine uyarlamak gerekmişse de 1970'lerin ekonomik ve siyasal istikrarsızlık ortamında yapılan reformlar etkili olamamıştır (Doğan, 2008: 58).

Türk ekonomisi açısından 1999-2000 yılları ülkede ve dünyada yaşanan ekonomik krizlerin, iç siyasi problemlerin ve Marmara Depreminin etkisiyle çok sıkıntılı geçmiştir (Aysu ve Bakırtaş, 2018: 4).

Zaman içerisinde kamu mali yönetiminde gelişen ihtiyaçlar nedeniyle, kamu mali yönetiminin yeniden yapılandırılmasına yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. 10.12.2003 tarihinde kamu malî yönetiminin reorganizasyonunu, kamu bütçelerinin oluşturulmasını ve faaliyete geçirilmesini, tüm malî faaliyetlerin

muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenleyen “5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu” yürürlüğe konmuştur. Her ne kadar anılan Kanun 2003 yılında yayımlanmış olsa da anılan Kanun bazı maddeleri ancak 01.01.2005 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Ayrıca, anılan Kanunun bazı maddelerinin uygulanması 5277 sayılı 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunda geçen maddelerden dolayı 2006 yılına bırakılmıştır (Gülşen, 2006: 2). Bu dönemde, kamu mali yönetimini düzenleyen Kanunun yürürlüğe girmesinin yanı sıra, piyasa aktörelere güven veren; ekonomide esnekliği üretkenliği ve verimliliği esas alan uygulamalara önem verilmiş, ayrıca sıkı para politikası uygulanarak mali anlamda güçlü politikalar izlenmiştir (Aysu ve Bakırtaş, 2018: 5).

1.2.1. 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu

Yürürlüğe 1927 yılında giren ve 2005 yılında yürürlükten kaldırılan 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu; devletin vergi alma ve mali kaynağın kullanımıyla alakalı esasları içermektedir. 1050 sayılı Kanunda genel, katma ve özel bütçe tanımları bulunmakta olup, bu bütçeleri kullanan kamu idareleri detaylı şekilde paylaşılmamıştır (Barbak, 2015: 18).

1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu mali sistemin temelini oluşturmaktadır. Kanunun 6’ncı maddesinde genel bütçe, 115’inci maddesinde ise katma bütçe ve özel bütçe tanımları yapılmıştır.

a) Genel Bütçe: Devlet daire ve kurumlarının yıllık gelir ve gider tahminlerini gösteren ve bunların uygulanmasına ve yürütülmesine izin veren bir kanundur.

b) Katma Bütçe: Giderleri özel gelirlerle karşılanan ve Genel Bütçe dışında yürütülen bütçelere denir.

c) Özel Bütçe: Yerel gider ve geliri kapsayan bütçelere denir (1050 Sayılı Genel Muhasebe Kanunu, 1927).

1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu genel bütçeli idareler ile özel mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak üzere katma ve özel bütçeli idarelerin mali yönetimiyle denetimini kapsamına rağmen, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik

kurumları ve mahalli idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrolünü kapsar (1050 ve 5018 Sayılı Kanunların Kapsamı ve Harcama Öncesi Kontrol Süreci, 2018).

Modern bir kamu mali yönetim ve kontrol yapısının kapsamı oluşturulurken; kamu gelirlerinden istifade eden bütün birimlerin sisteme uyarlanması esas olarak kabul edilmektedir.

Ayrıca, kalkınma hedefleriyle bütçeler arasındaki bağın kuvvetlendirilmesi, çok yıllık bütçe modeline geçilmesi, bütçe kapsamının tüm kamu idarelerini kapsayacak biçimde belirlenmesi, bütçe hakkının meclisin onayıyla faal biçimde tatbik edilebilmesi, mali saydamlığın ve hesap verilebilirliğin gerçekleşmesi, görev dağılımının son derece net bir biçimde belirlenmesi, özellikle harcama konusunda yetki-sorumluluk dengesinin sağlıklı şekilde oluşturulması, tayin edicilerin şüphe duymasına mahal vermeyecek bir şekilde görevlilerin idari, cezai veya mali açıdan sahip olması icap eden niteliklerinin açıkça belirlenmesi, etkin bir kontrol yapısının planlanmasıyla alakalı konuların modern bir kamu mali idare ve kontrol modelinde yer alması değerli bulunmaktadır (Bağbaşıoğlu, 2006: 25).

Günümüzde, ekonomide küreselleşme ve piyasa bazlı ekonominin etkisinden dolayı iktisadi politikaların devletlerin ekonomik faaliyetler içerisindeki etkinliğinin azaltılması yönünde şekillendirildiği görülmektedir (Mucuk, 2009: 216).

Dünyada ve ülkemizde kamu mali yönetimi ve kontrol sisteminde yaşanan dönemsel değişimlerden dolayı kamu mali yönetimi ve kontrol sistemlerinde ihtiyaçlara cevap verebilecek çağdaş bir kanunun tasarlanması zaruret halini almıştır (Kanca, 2017: 494). Devlet teşkilatındaki genişlemesi ile kurulan kamu idareleri mali yönetimlerinde esneklik kazanmak için, kendilerini genel bütçe ve hatta 1050 sayılı Kanun kapsamı dışına çıkarmanın yollarını bulmuşlar ve bu durumu bütçede birlik ilkesini yozlaştırmıştır. Bu bozulmanın sebebi, 1050 sayılı Kanundaki hükümlerin yetersizliği değil, kamu kurumların bütçe kapsamı dışında tutulmasına yönelik çıkarılan kanunlar ve bu hususta kamu idarelerine sağlanan istisnalardır. 1050 sayılı Kanunun bu olumsuz durumlara ve hızla değişen mali ekonomik koşullara karşı ayak uyduramaması,

Avrupa Birliği uyum sürecinin başlamasıyla birlikte çağdaş bir bütçe sistemine geçişi kaçınılmaz kılmıştır.

1.2.2. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

Türkiye’de son 30 yıldan beri kamu harcama sistemlerinin sağlıklı çalışması, devletin kamu hizmetlerini yürütürken halktan aldığı vergileri etkin şekilde kullanması amacıyla kamu mali yönetimi alanında yapısal reformların yapılmasına yönelik çabalar artmıştır (Kaya, 2005: 146). Kamu mali yönetimindeki revizyon ihtiyacı, AB müktesebatıyla uyum görüşmeleri ile Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu’yla imzalanan kredi anlaşmalarının gündemi haline gelmiştir. Bu değişim çabaları neticesinde kamu harcama ve kontrol alanında şeffaflık ve hesap verilebilirliğin sağlanması, kaynakların etkin kullanılması ile kamu ihalelerinde şeffaflık, eşitlik ve haklı rekabetin sağlanması hedeflenmiştir (İlhan, 2007: 152-153).

Yeni kamu işletmeciliği anlayışının süreçlere değil de sonuçlara odaklanarak etkinliğe ulaşılabacağı önerisi ile uyumlu olarak, resmi süreç ve kuralların geçerli olduğu idare yerine, kaynakların etkin kullanılması hedefine odaklanmış işletmecilik anlayışına geçilmiş ve böylece vatandaş, kamu hizmetlerinden yararlanan olarak değil kamu hizmetlerinin tüketicisi/müşterisi olarak tanımlanmıştır (Bilici, 2012: 108).

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kamu kaynağının verimli bir biçimde yönetilmesi, hesap verebilirliğin sağlanması ve mali saydamlık ilkeleri riayet edilmesi gibi bütçe prensiplerinin etkin uygulanmasını sağlamak amacıyla Hazine ve Maliye Bakanına, bütçe kanununun uygulanmasında; tasarruf bilinciyle tutarlı, dengeli ve etkili bir bütçe politikalarına işlerlik kazandırmak için gerekli önlemleri alma, standartlar belirleme, sınırlar koyma, kamu istihdam politikasının belirlenmesi ve uygulanmasının yönlendirilmesini yapma, bütçedeki gelir ve gider gerçekleşmesini izleme, ödeneklerin kurumlara paylaşılması kullanımını belirleme ve bu konularda gerekli düzenlemeleri yapma yetkisi vermiştir (Uslu, 2017: 113).

Ayrıca, kamu mali yönetimindeki değişime paralel olarak Sayıştayın teşkilat yapısı, denetime ilişkin görev ve yetkileri tüm yönleriyle ele alınarak 2010 yılında 6085 sayılı

Kanunla yeniden düzenlenmiştir (Kaya, 2015: 151). Dış denetim genel değerlendirme raporu ve kamu kurumlarını ilgilendiren denetim raporları, genel uygunluk bildirimleriyle Sayıştay Başkanı tarafından birlikte TBMM'ye sunulmaktadır (Şen ve Köseoğlu, 2014: 129).

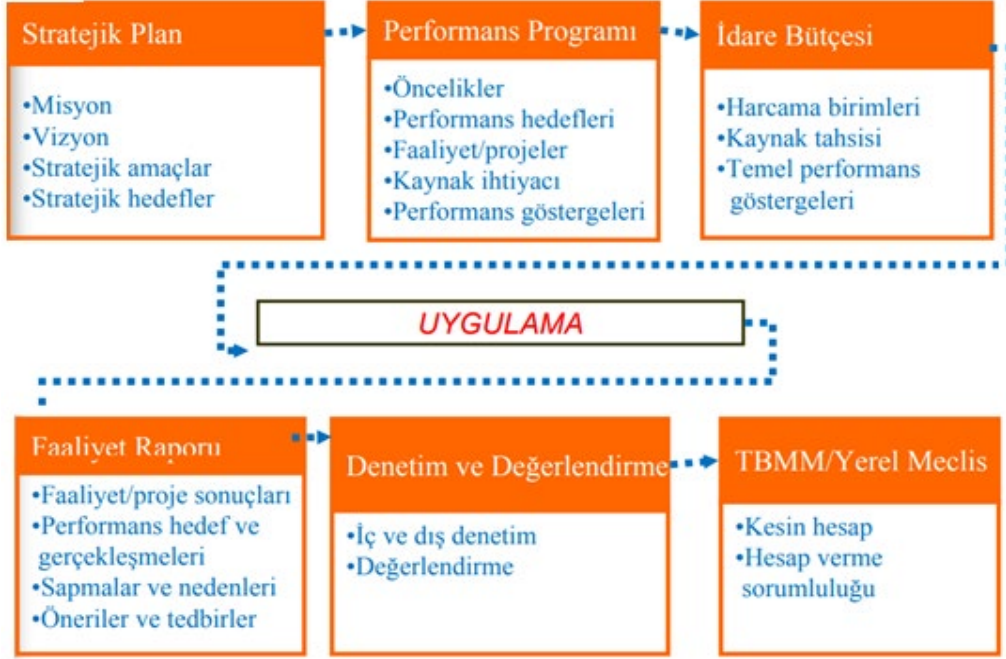
5018 sayılı Kanunun kabul edilmesiyle birlikte bütçe sisteminde gerçekleştirilen yeniliklerin yanı sıra bütçenin tamamlayıcısı olarak kabul edilen muhasebe sisteminde de yenilikler görülmüştür. Nakit esaslı muhasebe sisteminden tahakkuk esaslı devlet muhasebe modeline doğru bir geçiş sağlanmış olup, bütçe hesapları yardımıyla bütçe sistemi ve muhasebe arasında bağlantı sağlanmıştır (Badem, Kılınç ve Kavas, 2013: 80).

5018 sayılı Kanunla beraber PEBS'e ve stratejik planlamaya geçilmiştir. Bu Kanunla uygulanan performans programlarında, stratejik planlar içerisindeki hedeflere ve amaçlara ulaşmak için tespit edilen performans hedefleri ile bu doğrultuda gerçekleştirilecek faaliyetlere ve bunların kaynak ihtiyacı ile performans tablolarına yer verilmiştir (Şekem, 2010: 7).

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile;

- a) *Mali yönetim ve bütçe sistemi genişletilmektedir.*
- b) *Hesap verilebilirlik ve mali saydamlık sağlanmaktadır.*
- c) *Kaynakların etkili ekonomik ve verimli kullanılması ilkesi getirilmektedir.*
- d) *İdarelerin inisiyatifi arttırılmaktadır.*
- e) *Stratejik planlama ve performans esaslı bütçelemeye geçilmektedir.*
- f) *Orta vadeli harcama programı çerçevesinde çok yıllık bütçelemeye geçilmektedir.*
- g) *Kamuda muhasebe birliği sağlanmakta ve mali istatistiklerin yayımlanması öngörülmektedir.*
- h) *İç kontrol sistemi kurulmaktadır.*
- ı) *İç denetim sistemi kurulmaktadır.*
- i) *Sayıştay'ın denetim kapsamı genişletilmektedir (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun Unsurları ve Getirdiği Yenilikler, 2018: 9).*

Bütçe uygulama şeması Şekil 1.2’de gösterilmiştir.

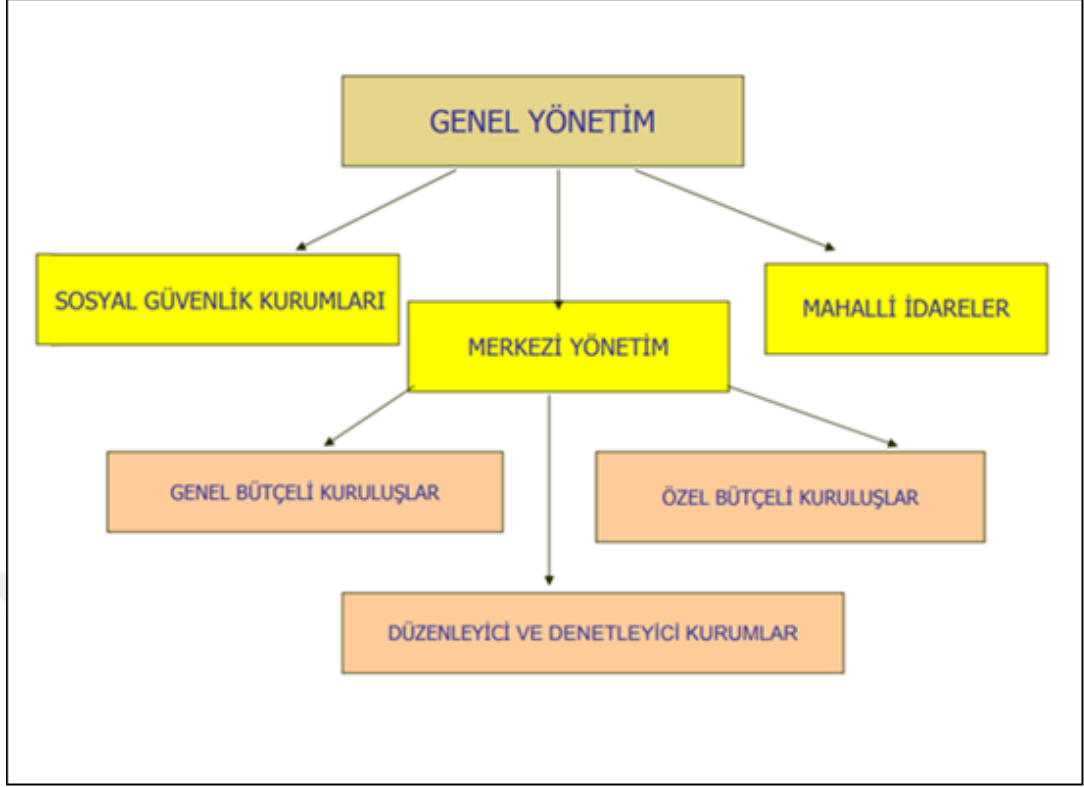

Şekil 1.2. Bütçe Uygulama Şeması

Kaynak: Aktan, 2008: 7

1.2.2.1. Türkiye’deki Bütçe Türleri ve Kapsamı

5018 sayılı Kanununun 12’nci maddesi bütçe türleri ve kapsamını düzenlemiştir. Söz konusu hüküm uyarınca, Genel idare dahilindeki kurumların bütçeleri; sosyal güvenlik kurumları bütçeleri, merkezî idare bütçesi ve mahallî idareler bütçeleri şeklinde sınıflandırılmaktadır. Merkezi idare bütçesi de kendi içerisinde genel bütçe, özel bütçe, Düzenleyici ve Denetleyici kurum bütçesi olmak üzere üç farklı sınıfa ayrılmıştır. 5018 sayılı Kanunda belirtilen bütçe türlerini gösteren şekil aşağıda yer almaktadır (Şekil 1.3).

Şekil 1.3. Genel Yönetim Kapsamı

Kaynak: Aktan, 2008: 10

Anılan Kanunun 12’nci maddesinde genel bütçe, “*Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir*” olarak tanımlanmıştır. Genel bütçe, kamu gelirlerinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. (Bilici ve Bilici, 2017: 51).

I sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri Tablo 1.1’de görüldüğü gibidir.

Tablo 1.1. Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri

Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri (I Sayılı Cetvel)
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Cumhurbaşkanlığı
Anayasa Mahkemesi
Yargıtay
Danıştay
Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
Sayıştay
Adalet Bakanlığı
Milli Savunma Bakanlığı
İçişleri Bakanlığı
Dışişleri Bakanlığı
Hazine ve Maliye Bakanlığı
Milli Eğitim Bakanlığı
Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
Sağlık Bakanlığı
Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Ticaret Bakanlığı
Gençlik ve Spor Bakanlığı
Tarım ve Orman Bakanlığı
Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
Milli İstihbarat teşkilatı Başkanlığı
Jandarma Genel Komutanlığı
Sahil Güvenlik Komutanlığı
Emniyet Genel Müdürlüğü
Diyanet İşleri Başkanlığı
Devlet Personel Başkanlığı
Türkiye İstatistik Kurumu
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
Gelir İdaresi Başkanlığı
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
Meteoroloji Genel Müdürlüğü
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
Avrupa Birliği Başkanlığı
Devlet Arşivleri Başkanlığı
İletişim Başkanlığı
Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı
Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Kaynak: 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003

5018 sayılı Kanununun 12'nci maddesinde özel bütçe “*Özel bütçe, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlere harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenen ve bu Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir*” şeklinde tanımlanmaktadır (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003).

Özel bütçeli idareler, Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri ile diğer özel bütçeli idareler olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Diğer özel bütçeli idareler Tablo 1.2’de gösterilmektedir.

Tablo 1.2. Özel Bütçeli Diğer İdareler

Özel Bütçeli Diğer İdareler (II Sayılı Cetvel)
Savunma Sanayi Başkanlığı
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
Atatürk Araştırma Merkezi
Atatürk Kültür Merkezi
Türk Dil Kurumu
Türk Tarih Kurumu
Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
Türkiye Bilimler Akademisi
Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu
Karayolları Genel Müdürlüğü
Spor Genel Müdürlüğü
Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
Orman Genel Müdürlüğü
Vakıflar Genel Müdürlüğü
Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
Türk Akreditasyon Kurumu
Türk Standartları Enstitüsü
Türk Patent ve Marka Kurumu
Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü
Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
GAP Bölge Kalkınma İdaresi
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Kamu Denetçiliği Kurumu
Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu
Mesleki Yeterlilik Kurumu
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Türkiye Su İşleri Enstitüsü
Türkiye Su Enstitüsü
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı
Helal Akreditasyon Kurumu
Nadir Toprak Elementleri Araştırma Enstitüsü
Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
Türkiye Uzay Ajansı

Kaynak: 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun Kanunun 12’nci maddesinde Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi “*Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir*” olarak tanımlanmıştır. Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçeleri, özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve kanuna ekli (III) sayılı cetvelde (Tablo 1.3) yer almaktadır.

Tablo 1.3. Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar

Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar (III Sayılı Cetvel)
Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu
Sermaye Piyasası Kurulu
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Kamu İhale Kurumu
Rekabet Kurumu
Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
Kişisel Verileri Koruma Kurumu
Nükleer Düzenleme Kurumu

Kaynak: 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2003

Anılan Kanunun 12’nci maddesinde sosyal güvenlik kurumu bütçesi, “*Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulan ve bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.*” olarak tanımlanmaktadır. IV sayılı cetvelde yer alan Sosyal Güvenlik Kurumları Tablo 1.4’te yer almaktadır.

Tablo 1.4. Sosyal Güvenlik Kurumları

Sosyal Güvenlik Kurumları (IV Sayılı Cetvel)
Sosyal Güvenlik Kurumu
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

Anılan Kanunda mahalli idare bütçesi ise “*Mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesidir*” olarak tanımlanmıştır.

1.3. Analitik Bütçe Sınıflandırması

Kamu harcamalarını ve yapılan harcamaların karşılığında, gerçekleşen kamu faaliyetlerinin hizmet performansını ölçmek, ekonomik olarak kamuya olan etkisinin belirlenmesini sağlamak amacıyla belirli bir gösterim sistematığı kullanılmaktadır. Bu sistematığe bütçe sınıflandırması denir. Ülkemizde bütçe sınıflandırması olarak “Analitik Bütçe Sınıflandırması” kullanılmaktadır.

Analitik Bütçe Sınıflandırması; kamu kurumlarının mali performans, verimlilik, etkinlik, kalite açısından değerlendirilebildiği ve yönetim-denetim anlayışına bütçe harcamalarının etkin bir mali araç olarak kullanıldığı bir bütçe modelidir. Analitik Bütçe Sınıflandırması’nda harcamalar bazı kıstaslara göre sınıflandırılır.

Bu sistemi kullanan ülkeler; gelir adaleti, istikrar, kalkınma ve yatırımların teşvik edilmesinde bütçeleri bir mali araç olarak görmekte olup, harcamaları ve gelir kalemlerini sınıflandırıp denetleyerek bütçelerini daha etkin kullanabilmektedirler.

Ülkemizde ise Analitik Bütçe Sınıflandırmasına ilk olarak 2002 yılında geçilmiştir. 2002 yılında, Analitik Bütçe Sınıflandırması ilk olarak uygulanması için, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, Hacettepe Üniversitesi ile Ege Üniversitesi pilot kamu idareleri olarak belirlenmiş ve söz konusu kamu idarelerinin 2002 yılı bütçeleri yeni bütçe kodlaması esasını temel alınarak hazırlanarak yıl boyunca mevcut kod yapısına paralel bir biçimde kullanılmıştır (Dayar ve Bakırtaş, 2005: 105). Kararın tam olarak uygulamaya geçirilmesiyle birlikte bütçe gelir ve giderlerinin muhasebeleştirilmesi ve raporlaştırılması ile gelir/gider analizleri ve mali sonuçların tespiti konusunda önemli değişiklikler yapılmıştır.

2006 yılından itibaren tüm kamu idareleri bütçelerinin Analitik Bütçe Sınıflandırmasına uygun olarak hazırlanması ile Türkiye’de bütçe, kamu mali yönetim ve kontrol sisteminin, uluslararası standartlara uygunluğunun genel devlet tanımına giren tüm kurum ve kuruluşlarda sağlanmıştır. (Kaya, 2005: 55). Analitik Bütçe Sınıflandırması ile kaynak tahsisleri ve harcamaların ‘politikaları uygulayan birim’

düzeyinde izlenmesi sağlanarak kurumların daha alt seviyelerindeki yöneticilere hesap verme sorumluluğu yüklenmiştir (Balyemez, 2003: 211).

1.3.1. Analitik Bütçe Sınıflandırmasının Temelleri

Fransızca kökenli bir kelime olan ‘analitik’ kelimesi, çözümlene, çözümlene ilgili, tahlil anlamlarında Türkçe’de kullanılmaktadır. Analitik Bütçe Sınıflandırması ise analitik kelimesinin anlamına uygun olarak çözümlenmeye dayalı bir sınıflandırma şeklini ortaya koymaktadır (Dayar ve Esenkar, 2008: 265).

Devlet yönetiminde ekonomi ve verimlilik, kamu bütçesi için gerekli olan ve makul olarak beklenebilecek faydaların ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Kamusal işlerin ekonomik bir şekilde yürütülmesi, harcamaların iyi hizmet verecek ve arzu edilen sonuçları sağlayacak olan noktanın altına düşürüleceği anlamına gelmemektedir. Verimlilik, kapasite ve eğitimi yapma iradesi yardımıyla bir araya getirme anlamına gelmektedir (McDonald, 1915).

Mevcut bütçe kodlamasında, sınıflandırma yapısının arzu edilen düzeyde olmaması, bütçede kurumsal ve fonksiyonel sınıflandırma yapılamamasından dolayı bütçe harcamalarına yönelik sağlıklı bir analizin yapılamaması ve mevcut kodlamanın uluslararası karşılaştırmalar için elverişli olmamasından dolayı yeni bütçe sınıflandırma çalışmalarının başlamasını sağlamıştır (Kunt, 2004: 14).

Gelirlerin ve giderlerin belirli bir sistematığe uygun olarak sınıflandırılması, aynı tipteki gelir ve giderlerin bir araya getirilmesi ve bunlarla ilgili her türlü istatistiklerin elde edilebilmesi amacıyla bütçe kodlama sistemleri geliştirilmiştir (Kaya, 2005: 46).

Bu kapsamda, kamunun mali verilerinin güvenilir, tutarlı, ölçülebilir ve değerlendirilebilir olmasını imkân tanıyan Analitik Bütçe Sınıflandırması ortaya çıkmıştır. Bu sınıflandırmada, ayrıntılı kodlama sistemi ile bütçeyi kamu yararına kullanacak sorumlular belirlenir, analiz yapıp bütçenin gelecek bütçe dönemlerinde daha verimli kullanılabilmesi için istatistik veriler üretir ve fonksiyonel sınıflandırma kurulabilir.

Analitik Bütçe Sınıflandırması'nın bütçe kodlamasındaki en önemli amacı, bütçenin izlenmesi gereken noktalarının net bir şekilde ortaya konulmasını sağlamaktır. Sınıflandırmada izlenmesi gereken noktalar; kurum faaliyetlerinin kurumsal, fonksiyonel ve ekonomik nitelikleridir.

Analitik Bütçe Sınıflandırması'nın Amacı:

- a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde tahakkuk esasına dayalı bir muhasebe sisteminin oluşturulmasını,
- b) Uluslararası karşılaştırılabilir ve konsolide edilebilir mali raporların üretilmesini,
- c) Devletin bütçe uygulama sonuçları ile genel faaliyet sonuçlarını ayrı olarak raporlamasını,
- d) Devlet muhasebesinin konusunu ve kapsamının genişletilmesini,
- e) Detaylı ve kullanım amaçlı bilgi üretilmesini,
- f) Taahhütler ve şarta bağlı yükümlülükleri muhasebe kapsamına alınmasını,
- g) Devletin mali nitelikteki istatistiksel verilerini; muhasebe mantığı içinde sınıflandırılmış, standartları/ilkeleri belli olan bir muhasebe sisteminden elde etmesini,
- h) Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki idareleri, mahalli idareleri, sosyal güvenlik kurumlarını ve bu idarelere bağlı olarak kurulan döner sermayeleri, bütçe içi ve bütçe dışı fonları ve bütçenin transfer tertibinden ödenek alan özerk kuruluşların muhasebe sistemine dâhil edilmesini sağlar.

Analitik Bütçe Sınıflandırması'nın Nitelikleri:

- a) Güvenilirlik; elde edilen verilerin güvenilir olmasıdır.
- b) Konsolidasyon; verilerin en az işlemle pekiştirilmesidir.
- c) Ölçülebilirlik; üretilen veriler ölçmeye dayandırılmalıdır.
- d) Tutarlılık; kullanılan ve üretilen verilerin tutarlılığı sağlanmalıdır.
- e) Karşılaştırılabilirlik; üretilen veriler dönemler ve ülkeler itibarıyla karşılaştırmaya elverişli olmalıdır.
- f) Sadelik; kullanılan ve üretilen veriler mümkün olduğunca az tekrarlanmalıdır.
- g) Esneklik; ileride duyulabilecek veri ihtiyacına hazır olmalıdır.
- h) Standartlara Uygunluk; uluslararası standartlara uygun olmalıdır.

Analitik Bütçe Sınıflandırması; kurumsal sınıflandırma, fonksiyonel sınıflandırma, finansman tipi sınıflandırma ve ekonomik sınıflandırma olmak üzere Tablo 1.5’te görüldüğü gibi dört ana gruptan oluşmaktadır.

Tablo 1.5. Analitik Bütçe Sınıflandırmasının Yapısı

Kurumsal				Fonksiyonel				Finans Tipi	Ekonomik			
I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	I	II	III	IV
00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00

Jandarma Genel Komutanlığının bütçe modelinde;

Kurumsal, Fonksiyonel ve Finansman Tipi Sınıflandırma bölümleri standart bir numara grubuna sahip olup, bu bölüme bütçe uygulaması yapan birimler tarafından herhangi bir işlem yapılamaz.

Kurumsal Sınıflandırma : 10-81-02-01

Fonksiyonel Sınıflandırma : 01-9-9-08, 03-1-1-00, 03-1-1-02, 06-3-0-00,

Finansman Tipi Sınıflandırma : 1-6

Ancak yıl içerisinde 3212 ve 4645 sayılı Kanunlara göre gelir elde edilmesi veya bir önceki yıl özel ödenek devrinin gerçekleşmesi halinde bu kaynak, finansman tipi sınıflandırmada 6 numaralı kod ile özel ödenekler bölümünde gösterilir.

Ekonomik sınıflandırma ise; Jandarma Genel Komutanlığının bütün ihtiyaçlarını kapsayan altı haneli ve dört düzeyli bir kod grubu olup, birinci düzey;

01 Personel Giderleri,

02 Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri,

03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri,

05 Cari Transferler,

06 Sermaye Giderleri, olmak üzere 5 ana bölümden oluşur.

1.3.2. Harcamaların Sınıflandırılması

“Harcama, (borç vermeden farklı olarak) geri ödenmeyen bir başka deyişle herhangi bir mali hak yaratmayan veya mevcut bir mali hakkı ortadan kaldırmayan devlet ödemeleri olup, cari ya da sermaye nitelikli olabilir. Harcama, mal veya hizmet

alımında olduğu gibi bir şey karşılığında yapılabileceği gibi karşılıksız da yapılabilir. Ayrıca, devletin itfa ödemelerini, bir başka deyişle finansman bölümünde sınıflandırılan kamu borçlarının anapara geri ödemelerini ve borç verme bölümünde sınıflandırılan devlet tarafından verilen borçları kapsamaz” (Analitik Bütçe Sınıflandırmasına İlişkin Rehber, 2016).

Analitik Bütçe Sistemi’nde harcamalar, dört farklı kod grubu ve on üç düzeyden oluşmaktadır. Bunlar;

- Kurumsal Sınıflandırma (Dört Düzey),
- Fonksiyonel Sınıflandırma (Dört Düzey),
- Finansman Tipi Sınıflandırma (Bir Düzey),
- Ekonomik Sınıflandırma (Dört Düzey), şeklindedir.

Analitik Bütçe Sınıflandırması kapsamında, Jandarma Genel Komutanlığının bütçe düzeyi örneği Tablo 1.6’da görüldüğü gibidir.

Tablo 1.6. Jandarma Genel Komutanlığının Bütçe Düzeyi Örneği

Kurumsal				Fonksiyonel				Finansal	Ekonomik				Açıklama	Tutar
I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	I	II	III	IV		
10	81												Jandarma Genel Komutanlığı	
		02											Jandarma Genel Komutanlığı Bağlıları, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi	
			01										Jandarma Genel Komutanlığı Bağlıları, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi	
				03									Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	
					1								Güvenlik Hizmetleri	
						1	00						Genel Güvenlik Hizmetleri	
								1					Genel Bütçeli İdareler	
									01				Personel Giderleri	
										1			Memurlar	
											1		Temel Maaşlar	
												01	Temel Maaşlar	

1.3.2.1. Kurumsal Sınıflandırma

Siyasi veya bürokratik olarak yönetim yetkisi, kurumsal sınıflandırmanın temel kriterini oluşturmuştur. Bütçe sistemi içinde yer alan idari yapıya uygun olarak

oluşturulan kurumsal sınıflandırma ile siyasi ve idari sorumluluğun belirlenmesi ve program sorumlularının tespiti amaçlanmıştır.

Bu sınıflandırmada aynı anayasal otoriteye tahsis edilen kaynakların aynı kodda yer alması benimsenmiş; bağı ve ilgili kuruluşlara verilen kaynaklar, kuruluşun bağı bulunduğu kurum kodunda yer almıştır (Cura, 2003: 147).

“Kurumsal sınıflandırma, dört düzeyli bir kod yapısından oluşmaktadır. Sınıflandırmanın I. Düzeyi (Tablo 1.7), bakanlıklar ve anayasal olarak eşdeğer idareler ile bütçe türleri esas alınarak oluşturulmuştur. II. düzeyde, I. düzeyde tanımlanan yöneticilere karşı doğrudan sorumlu birimler ile bütçe türlerine göre idareler; III. düzeyde, ana hizmet birimleri gibi II. düzeye bağı olan ve kurumsal politikanın uygulanmasından sorumlu olan birimler; IV. düzeyde ise, destek ve lojistik birimler ile politikaları uygulayan ve hizmetten yararlananlarla doğrudan muhatap olan birimler yer almaktadır. Dolayısıyla III. ve IV. düzeyde kurumların teşkilatına ilişkin mevzuatına uygun olarak sınıflandırılan idari birimler yer alacak ve bu birimlerde sorumlu yetkililerin harcama yetkilisi olarak belirlenmesi esas alınacaktır” (2012-2014 Bütçe Hazırlama Rehberi, 2011).

Tablo 1.7. Kurumsal Sınıflandırma 1.Düzye

Bütçe Kodu	Birinci Düzey
01	Cumhurbaşkanlığı
02	Türkiye Büyük Millet Meclisi
03	Anayasa Mahkemesi
04	Yargıtay
05	Danıştay
06	Sayıştay
08	Adalet Bakanlığı
09	Milli Savunma Bakanlığı
10	İçişleri Bakanlığı
11	Dışişleri Bakanlığı
12	Hazine ve Maliye Bakanlığı
13	Milli Eğitim Bakanlığı
15	Sağlık Bakanlığı
20	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
21	Kültür ve Turizm Bakanlığı
23	Hakimler ve Savcılar Kurulu
24	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
26	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
27	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
29	Gençlik ve Spor Bakanlığı
30	Tarım ve Orman Bakanlığı
31	Ticaret Bakanlığı
34	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
38-39	Yükseköğrenim Kurumları
40-41	Özel Bütçeli Kurumlar
42	Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar
43	Sosyal Güvenlik Kurumları
44-45	İl Özel İdareleri
46-47	Belediyeler
48	Mahalli İdare Birlikleri
49	Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları

Kaynak: 2019-2021 Dönemi Bütçe Çağrısı ve Bütçe Hazırlama Rehberi, 2018

1.3.2.2. Fonksiyonel Sınıflandırma

“Devlet faaliyetlerinin türünü fonksiyonel sınıflandırma göstermektedir. Devlet faaliyetlerinin ve bu faaliyetlere yönelik harcamaların dönemsel olarak izlenmesi ve uluslararası düzeyde karşılaştırılması, fonksiyonel sınıflandırma ile mümkün olabilmektedir. Ayrıca, bütçe politikalarının oluşturulmasında sektörel ayrımların yapılabilmesi de bu sınıflandırmanın hedefleri arasındadır.

Fonksiyonel sınıflandırma, dört düzeyli bir kod grubundan oluşmaktadır;

I. düzey kodlar, devlet faaliyetlerini 10 ana fonksiyona ayırmaktadır.

II. düzey kodlar, ana fonksiyonları alt fonksiyonlara bölmektedir.

III. düzey kodlar ise, nihai hizmetleri göstermektedir.

IV. düzey kodlar, özel olarak izlemeyi gerektiren bazı kurumsal planlama ihtiyaçlarının karşılanması ve izlenmesi amacıyla kullanılmaktadır. Düzeye ilişkin kodlar ve bu kodların açıklamaları, Hazine ve Maliye Bakanlığıyla mutabakat sağlanarak belirlenecektir” (Tablo 1.8), (2012-2014 Bütçe Hazırlama Rehberi, 2011).

Tablo 1.8. Fonksiyonel Sınıflandırma 1.Düzyen

	Fonksiyonel Sınıflandırma
1	Genel Kamu Hizmetleri
2	Savunma Hizmetleri
3	Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri
4	Ekonomik İşler ve Hizmetler
5	Çevre Koruma Hizmetleri
6	İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri
7	Sağlık Hizmetleri
8	Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri
9	Eğitim Hizmetleri
10	Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri

Kaynak: 2019-2021 Dönemi Bütçe Çağrısı ve Bütçe Hazırlama Rehberi, 2018

2010 Mali Yılı Bütçe Kanununun 4'üncü maddesinde bölüm düzeni ve deyimler yer almış olup, 5'inci maddesinde bağlı cetveller hükme bağlanmıştır. 6'ncı maddesinde yeni tertip, gider ve gelir kalemlerinin ne şekilde açılacağı ifade edilmiştir. (Turguter, 2015: 80).

2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 2'nci bölümünde bütçe düzenine ilişkin hükümler başlığı adı altında bölüm düzeni ve deyimler, kanunun 4'üncü maddesinde "Gider cetvelinin bölümleri, analitik bütçe sınıflandırmasına uygun olarak fonksiyonlar şeklinde düzenlenir. Fonksiyonlar; birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü düzeyde alt fonksiyonlara ayrılır.

Bu kanunda ve diğer kanunlarda giderlere ilişkin yer alan;

- a) "Fasıl ve bölüm" deyimleri, fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyini,
- b) "Kesim" deyimini, fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyini,
- c) "Madde" deyimini, fonksiyonel sınıflandırmanın üçüncü düzeyini,
- d) "Tertip" deyimini, kurumsal, fonksiyonel ve finansman tipi kodların bütün düzeyleri ile ekonomik sınıflandırmanın ilk iki düzeyini, borç ödemeleri yönünden "ilgili hizmet tertibi" deyimini, borç konusu hizmetlerin yürütüldüğü ilgili tertipleri ifade eder.

Tahakkuk ettirilecek giderler devlet muhasebesi kayıtlarında ekonomik sınıflandırmanın dördüncü düzeyini de kapsayacak şekilde gösterilir, kesin hesap kanunu tasarısı ise ikinci düzeyde hazırlanır.

İlgili mevzuat hükümleriyle Analitik Bütçe Sınıflandırması arasında gerekli uyumu sağlamaya ve ortaya çıkabilecek sorunları gidermeye yönelik düzenlemeler yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir" hükmü yer almaktadır (2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu, 2009).

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 4'üncü maddesine göre "Bu kanuna bağlı cetveller aşağıda gösterilmiştir;

- a) Bu kanunun 1'inci maddesi ile verilen ödeneklerin dağılımı (A)
- b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından ilgili mevzuata göre tahsiline devam olunacak gelirler (B)
- c) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerine dayanak teşkil eden temel hükümler (C)
- ç) Bazı ödeneklerin kullanımına ve harcamalara ilişkin esaslar (E)
- d) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan idare ve kurumların nakit imkanları ile bu imkanlardan harcanması öngörülen tutarlar (F)

- e) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca verilecek gündelik ve tazminat tutarları (H)
- f) Çeşitli kanunlara göre bütçe kanununda gösterilmesi gereken parasal sınırlar (İ)
- g) Ek ders, konferans ve fazla çalışma ücretleri ile diğer ücret ödemelerinin tutarları (K)
- ğ) 11/8/1982 tarihli ve 2698 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Okul Pansiyonları Kanununun 3'üncü maddesi gereğince Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yönetilen okul pansiyonlarının öğrencilerinden alınacak pansiyon ücretleri (M)
- h) 7/6/1939 tarihli ve 3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu uyarınca milli müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak hayvanların alım değerleri (O)
- ı) 3634 sayılı Kanun uyarınca milli müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak motorlu taşıtların ortalama alım değerleri ile günlük kira bedelleri (P)
- i) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin yıl içinde edinebilecekleri taşıtların cinsi, adedi, hangi hizmette kullanılacağı ve kaynağı ile 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıtlar Kanununa tabi kurumların yıl içinde satın alacakları taşıtların azami satın alma bedelleri (T)
- j) Kanunlar ve kararnamelerle bağlanmış vatani hizmet aylıkları (V)" işaretli cetvellerde gösterilmiştir (2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu, 2018).

Kamu kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatları tarafından icra edilen hizmetler içerisindeki fonksiyon sayısının artması ile maliyetleri bakımından ayrılan her fonksiyona yeni kod açılması gerekmektedir. Maliyetlerin birimler seviyesine ayrılarak incelenmesi ve teklif edilmesi şart değildir. Ancak, durumsal, fiziki veya mevzuattan kaynaklı zaruretlerden dolayı ayrı belirtilemeyen ve bu şekilde belirtildiğinde tutarlı bir sonuç vermeyen maliyet kalemlerinin, ödeneğin yer aldığı birimin fonksiyonu yerine kurumun ana fonksiyonunda paylaşılması bir zorunluluktur. (2017-2019 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberi, 2016).

Yeni tertip, gelir ve finansman kodları açılması 6'ncı maddede yer alan ilgili hükme göre "Yıl içinde hizmetin gerektirdiği hallerde Maliye Bakanlığınca belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bağlı (A) işaretli cetvellerinde yeni tertipler, (B) işaretli cetvellerinde yeni gelir kodları ve (F)

işaretili cetvellerinde yeni finansman kodları açılabilir” (2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu, 2009).

1.3.2.3. Finansman Tipi Sınıflandırma

Finansman tipi sınıflandırma, yapılan harcamaların hangi kaynaktan finanse edildiğini göstermekte, ödemenin nereye yapıldığı hususu önem taşımamaktadır (2012-2014 Bütçe Hazırlama Rehberi, 2011). Bu sınıflandırma Analitik Bütçe Sınıflandırması'nın yalnızca konsolide bütçeye dâhil kuruluşlarda uygulanacak bir sistem olmadığını, genel devlet tanımına giren bütün kurumlarda uygulanacağını göstermektedir (Ayyıldız, 2004: 110).

Finansman tipi sınıflandırma ile bütçenin kapsamı genişletilmektedir. Daha önce bütçe kapsamına alınmayan döner sermayeler, dış proje kaynakları, bütçe dışı fonlar bütçe kapsamına alınabilmektedir (Tablo 1.9).

Tablo 1.9. Finansman Tipi Sınıflandırma 1.Düzey

Finansman Kodu	Açıklama
1	Genel Bütçeli İdareler
2	Özel Bütçeli İdareler
3	Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar
4	Sosyal Güvenlik Kurumları
5	Mahalli İdareler
6	Özel Ödenekler
7	Dış Proje Kredileri
8	Şartlı Bağış ve Yardımlar

Kaynak: 2019-2021 Dönemi Bütçe Çağrısı ve Bütçe Hazırlama Rehberi, 2018

1.3.2.4. Ekonomik Sınıflandırma

Bütçe Hazırlama Rehberinde ekonomik sınıflandırma, *“Ekonomik sınıflandırmayla, devletin, görev ve fonksiyonlarını yerine getirirken yürüttüğü faaliyetlerin milli ekonomiye, piyasalara ve gelir dağılımına etkilerinin planlanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Ekonomik sınıflandırma; gelirlerin, harcama ve borç vermenin, finansmanın (gelir-gider farkı) sınıflandırması şeklinde üç bölümden oluşmaktadır. Gelir ile harcama ve borç vermenin sınıflandırılmasında, karşılıklı veya*

karşılıksız, cari veya sermaye ayrımı öncelik taşımaktadır. Karşılıksız işlemler, kanunun emrettiği hususlarda bir mal veya hizmet karşılığı olmadan yapılan, burs ödemeleri veya vergi gelirleri gibi tahsilat ve ödemeleri kapsamaktadır. Sermaye ve cari harcama ayrımında ise, bütçe hazırlama rehberi ve merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenen asgari değerler ile kullanım ömrü dikkate alınmaktadır.

Harcamaların ekonomik sınıflandırmasında;

- a) Harcamanın cari veya sermaye,*
- b) Karşılıklı veya karşılıksız mı gerçekleştirildiği,*
- c) Karşılıklı ise hangi mallar ve hizmetler karşılığında yapıldığı,*
- d) Karşılıksız ise yerleşiklerle veya yerleşik olmayanlarla bağlantısı,*
- e) Harcamaların devlet içi veya devlet dışı kesimlere, teşebbüslere veya bunun dışındaki sektörlerle yapılması, gibi özellikler dikkate alınır” olarak ifade edilmektedir (2012-2014 Bütçe Hazırlama Rehberi, 2011).*

Ekonomik kodlar; ekonomik sınıflandırmadaki devlet faaliyetlerinin, milli ekonomi üzerindeki etkilerine göre gruplanmasıyla oluşturulup, bu faaliyetlerin milli gelir ve piyasa ekonomisi üzerindeki etkilerinin ölçülmesini amaçlamaktadır (Demirel, 2007: 86). Bütçe politikalarının titiz bir biçimde uygulanmasını sağlayan bu sınıflandırma, altı haneli ve dört düzeyli kod grubundan meydana gelmektedir.

5018 sayılı Kanuna göre birinci düzey ekonomik kodlar Tablo 1.10’da sunulmuştur.

Tablo 1.10. Ekonomik Sınıflandırma 1.Düzyen

	Ekonomik Sınıflandırma
1	Personel Giderleri
2	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri
3	Mal ve Hizmet Alımı Giderleri
4	Faiz Giderleri
5	Cari Transferler
6	Sermaye Giderleri
7	Sermaye Transferleri
8	Borç Verme
9	Yedek Ödenekler

Kaynak: 2018-2020 Bütçe Hazırlama Rehberi

Ekonomik sınıflandırma aynı zamanda kamu harcamalarının nerelere yapılacağını en ince ayrıntısına kadar göstermektedir. Bu bakımdan gerek okuyucuların gerekse akademisyenlerin bu listeyi ayrıntılı şekilde incelemesi Kanunun bir bütün olarak kavranmasını kolaylaştırmaktadır (Turguter, 2015: 82).

1.3.3. Gelirlerin Sınıflandırılması

Gelirler, karşılıklı veya karşılıksız olarak herhangi bir mali hakka dayanmaksızın yapılan tahsilatlardır (2018-2020 Bütçe Hazırlama Rehberi, 2017).

Finansmanın ekonomik sınıflandırmasında tüm borçlar kaynağına bakılmadan finansmanın içinde ele alınır. Devletin borç anapara ödemesi finansmanın içerisinde olsa da faiz ödemeleri finansmandan değil devlet harcamaları içerisinde yapılmaktadır.

Gelirler, düzeltici işlemler dışında brüt olarak gösterilmektedir (Demirel, 2007: 106).

1.3.4. Finansmanın Ekonomik Sınıflandırması

Finansmanın ekonomik sınıflandırılması “Devletin finansman açıklarını karşılamak amacıyla, kendi yükümlülükleri karşılığında yaptığı ödeme ve tahsilatlar olarak” tanımlanmaktadır (2018-2020 Bütçe Hazırlama Rehberi, 2017).

Kaynağına bakılmaksızın devletin borçlanmaları ve anapara geri ödemesi finansman kapsamında değerlendirilir. Faiz ödemeleri ise finansman değil devlet harcamaları kapsamındadır.

1.4. Jandarma Genel Komutanlığının 10 Yıllık Bütçe İncelemesi

Devletlerin kuruluşunda iki temel teşkilat vardır; ordu ve bu gücü finanse eden maliye (Çomaklı, Turan ve Doğruyol, 2017: 3). Jandarma Genel Komutanlığı kuruluşundan itibaren; gerek askeri konularda gerekse asayiş alanlarında Türk milletine hizmet etmektedir. Jandarma Teşkilatı bu hizmetleri yerine getirmek için ihtiyaçlara kıyasla kısıtlı bir bütçeyi etkin bir şekilde kullanmaktadır.

Jandarma Genel Komutanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli I sayılı cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir (Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporu, 2018).

Jandarma Genel Komutanlığı bütçesi; İçişleri Bakanlığının bünyesinde olmakla birlikte, genel bütçe yapısı içinde bağımsız bir 'fonksiyon' ifade etmekte ve İçişleri Bakanlığının bütçesinden ayrı olarak, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun öngördüğü ilke ve esaslar dikkate alınarak mali saydamlığa, hesap verilebilirliğe katkı sağlayacak ve somut hizmet öncelikleri ve hedeflerini ortaya koyacak şekilde ilgili Kanunun 60'ıncı ve Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 18'inci maddelerine uygun olarak hazırlanmaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015).

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 11'inci maddesi gereği Jandarma Genel Komutanlığında üst yönetici Jandarma Genel Komutanı'dır. Üst yönetici, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, kurumun stratejik plan ve başarımlar hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasında görevlidir. Ayrıca sorumlulukları altındaki kaynakların elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktadır. Kayıt ve kötüye kullanımının önlenmesinde, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesinde ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinde İçişleri Bakanı'na karşı sorumludur.

Jandarma Genel Komutanı, üst yönetici olarak sorumluluklarını Jandarma Genel Komutanlığı Mali Hizmetler Birimi Başkanlığı iç denetçiler ve harcama yetkilileri eliyle getirmektedir.

Jandarma Sahil Güvenlik Akademisi (JSGA) kamuoyunda Milli Savunma Üniversitesinin bir parçası olmayıp diğer üniversiteler gibi ayrı bir statüye sahip bir yükseköğretim kurumudur (Sayan ve Özgür, 2018: 13). JSGA Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliği madde 22'ye göre *“Bütçe ve Kadro İşlemleri; Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi ihtiyaçlarını Jandarma Genel Komutanlığındaki ilgili bütçeleme birimlerine bildirmektedir. Akademinin ihtiyaçları Jandarma Genel Komutanlığı bütçesinden karşılanmaktadır”* (Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliği, 2016).

Jandarma Genel Komutanlığı bütçesinden yapılan her türlü harcamaların idare ve muhasebesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı bütçesinin hazırlanmasından yasalaşmasına kadar yürütülen faaliyetleri içeren süreç Şubat ayı içerisinde bütçe hazırlama direktifinin yayımı ile başlamakta, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın TBMM Genel Kurulunda görüşülmesini müteakip Cumhurbaşkanınca onaylanarak Resmi Gazete'de yayımlanması ve 1 Ocak tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi ile son bulmaktadır.

Genel olarak Mali Yönetim ve Kontrol Sistemi; mali hizmetler birimi, harcama birimleri ve iç denetimden oluşmaktadır. Kamu idarelerinde bakanlar kendilerine doğrudan bağlı hizmet birimlerinin, bakan yardımcıları ise kendisine bağlı hizmet birimlerinin üst yöneticisidir. Jandarma Genel Komutanlığının üst yöneticisi Jandarma Genel Komutanı'dır. Bir kurumun en üst yöneticisi aynı zamanda kuruma sunulan bütçenin kullanımında da en üst yetkilidir.

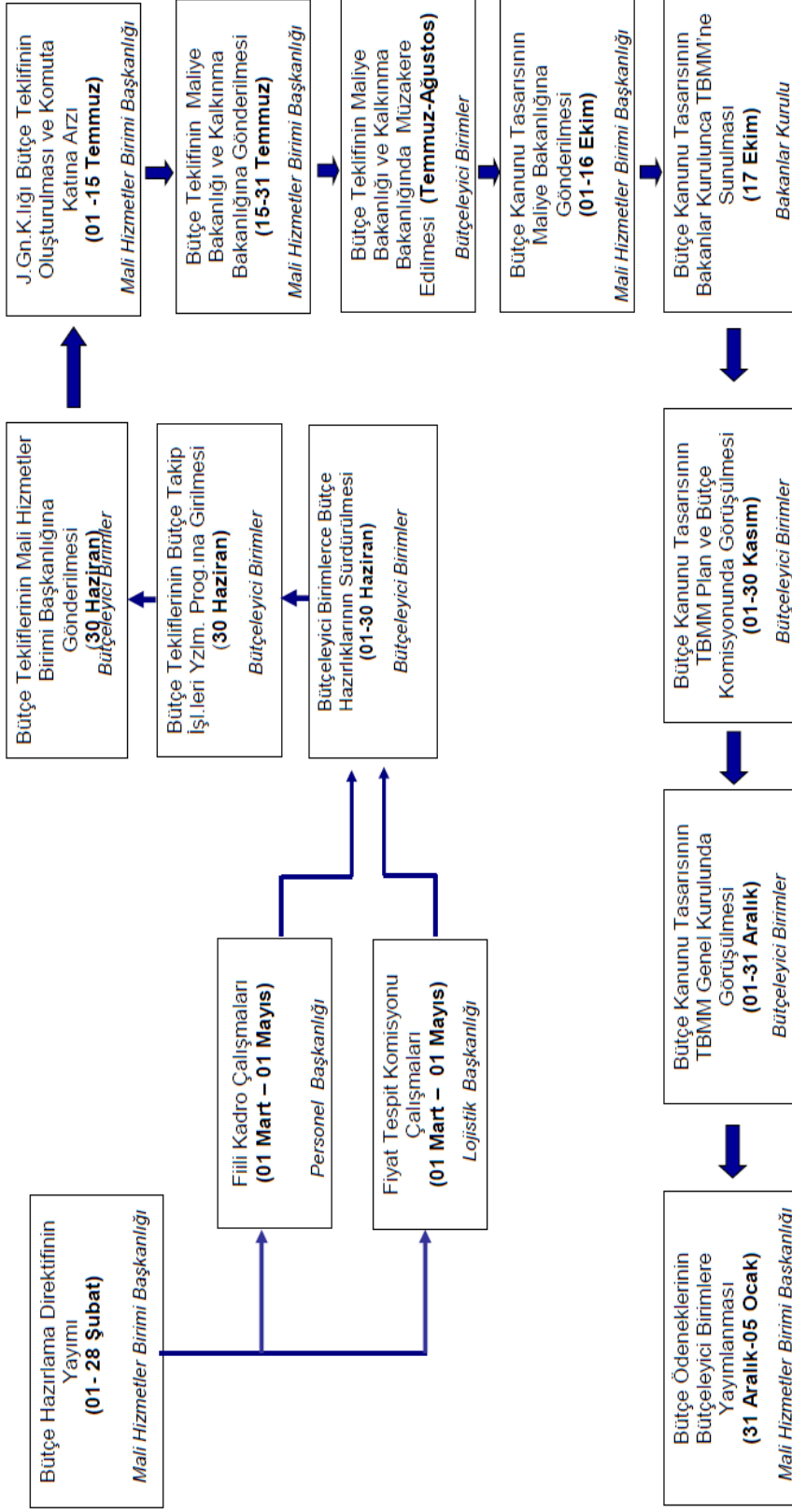
Harcama yetkilileri; yapılan harcamalardan sorumludur. Yetkililer, bu harcamaların bütçe kanununa, tüzük ve yönetmeliklerine uygun, en faydalı şekilde kullanılmasını

sağlamakla yükümlüdür. Jandarma Genel Komutanlığının bütçe süreci Şekil 1.4'teki gibidir.

Bu bölümde Jandarma Genel Komutanlığının 2009-2018 yılları arasında bütçe uygulama sonuçları, temel mali tablolar ve denetim sonuçları yıllara göre incelenecektir.

BÜTÇE SÜRECİ AKIŞ DİYAGRAMI

Şekil 1.4. Bütçe Süreci Akış Diyagramı

1.4.1. Jandarma Genel Komutanlığının 2009 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi, 2009 yılı için kendisine tahsis edilen 3.690.760.000,00 TL'lik başlangıç bütçesine eklenen ödeneklerle birlikte 3.885.236.799,00 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2009 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,42'dir (Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010).

1.4.1.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2009 yılı bütçesinden en büyük payı % 55 ile personel giderleri (aylık ve işçi ücretleri, operasyon tazminatları, ödül ve ikramiyeler, er-erbaş ve öğrenci harçlıkları, yurt dışı öğreniminde harcanan aylıklar, Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri) almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 43,7'si mal ve hizmet alımına yapılan harcamalardan (tüketime yönelik mal ve malzeme alımları, yolluklar, görev giderleri, hizmet alımları, temsil ve tanıtma giderleri, menkul mal, gayri maddi hak alım, bakım ve onarım giderleri, gayrimenkul mal bakım ve onarım giderleri, tedavi ve cenaze giderleri), % 1,1'i sermaye giderlerinden (taşıt alımı, arsa ve arazi kamulaştırması, birlik bina ve lojman yapımı ile bakım onarımları, karakollara içme suyu getirilmesi giderleri), % 0,1'i cari transferden (misafir askeri personele ödenecek harçlıklar, askerlik süresinde yaralanarak sözleşmesi fesih edilen uzman erbaş ve erlerin ücretsiz tedavisi, uluslararası projeler kapsamında ödenen üyelik aidatları) meydana gelmektedir (Tablo 1.11), (Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010). Müteakip bölümlerde oranlar yakın olduğundan mükerrerliği önlemek maksadıyla giderlerin açılımı ayrıca yapılmayacaktır.

1.4.1.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2009 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.11. 2009 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Terzip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenegi	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	1.966.128.000	7.530.000	105.530.000	1.898.128.000	2.019.283.646	-121.155.646
01.1	Memurlar	1.804.493.000	-	9.800.000	1.706.493.000	1.812.217.197	-105.724.197
01.2	Sözleşmeli Personel	353.000	-	-	353.000	348.023	4.977
01.3	İşçiler	74.972.000	-	7.500.000	67.472.000	65.334.437	2.137.563
01.4	Geçici Personel	60.000	-	30.000	30.000	22.251	7.749
01.5	Diğer Personel	116.250.000	7.530.000	-	123.780.000	141.361.738	-17.581.738
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	238.811.000	1.500.000	1.500.000	238.811.000	235.089.629	3.721.371
02.1	Memurlar	220.942.000	1.500.000	-	222.442.000	219.289.297	3.152.703
02.2	Sözleşmeli Personel	337.000	-	-	337.000	64.937	272.063
02.3	İşçiler	12.399.000	-	-	12.399.000	12.218.852	180.148
02.5	Diğer Personel	5.133.000	-	1.500.000	3.633.000	3.516.543	116.457
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.351.256.000	391.079.571	39.040.873	1.703.294.789	1.474.211.137	229.083.651
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	1.097.776.000	374.988.980	32.859.519	1.439.905.461	1.217.583.981	222.321.480
03.3	Yolluklar	68.130.000	5.249.000	-	73.379.000	70.113.490	3.265.510
03.4	Görev Giderleri	30.430.000	5.844.591	-	36.274.591	36.093.634	180.157
03.5	Hizmet Alımları	39.437.000	1.181.000	6.181.264	34.436.736	33.522.363	914.373
03.6	Temsil ve Tanıtım Giderleri	1.100.000	265.000	-	1.365.000	1.348.930	16.070
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak.Alım.Bak.Omr. Giderleri	32.135.000	3.551.000	-	35.686.000	33.725.076	1.960.924
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım Onarım Giderleri	4.700.000	-	-	4.700.000	4.691.649	8.351
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	77.548.000	-	-	77.548.000	77.131.214	416.786
05	Cari Transferler	2.493.000	-	1.898.500	594.500	556.272	38.228
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	493.000	-	283.000	210.000	187.903	22.097
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	2.000.000	-	1.615.500	384.500	368.369	16.131
06	Sermaye Giderleri	102.072.000	10.334.494	67.997.984	44.408.510	42.857.049	1.551.461
06.1	Mamul Mal Alımları	20.780.000	-	-	20.780.000	20.305.220	474.780
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	5.220.000	10.334.494	2.932.500	12.621.994	12.481.829	140.165
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	76.072.000	-	65.065.484	11.006.516	10.070.000	936.516
TOPLAM		3.690.760.000	410.444.066	215.967.267	3.885.236.799	3.771.997.733	113.239.065

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 1.996.128.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.898.128.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 2.019.283.646,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.12).

Tablo 1.12. 2009 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	1.996.128.000	1.898.128.000	2.019.283.646
01.1	Memurlar	1.804.493.000	1.706.493.000	1.812.217.197
01.2	Sözleşmeli Personel	353.000	353.000	348.023
01.3	İşçiler	74.972.000	67.472.000	65.334.437
01.4	Geçici Personel	60.000	30.000	22.251
01.5	Diğer Personel	116.250.000	123.780.000	141.361.738

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 238.811.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde nihai bütçe 238.811.000,00 TL olmuş, 235.089.629,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.13).

Tablo 1.13. 2009 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	238.811.000	238.811.000	235.089.629
02.1	Memurlar	220.942.000	222.442.000	219.289.297
02.2	Sözleşmeli Personel	337.000	337.000	64.937
02.3	İşçiler	12.399.000	12.399.000	12.218.852
02.4	Diğer Personel	5.133.000	3.633.000	3.516.543

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alımları giderleri için 1.351.256.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.703.294.789,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.474.211.137,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.14).

Tablo 1.14. 2009 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenegi	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.351.256.000	1.703.294.789	1.474.211.137
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	1.097.776.000	1.439.905.461	1.217.583.981
03.3	Yolluklar	68.130.000	73.379.000	70.113.490
03.4	Görev Giderleri	30.430.000	36.274.591	36.093.634
03.5	Hizmet Alımları	39.437.000	34.436.736	33.522.363
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.100.000	1.365.000	1.348.930
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak.Alm.Bak.Onr. Giderleri	32.135.000	35.686.000	33.725.076
03.8	Taşınmaz Mal Bakım Giderleri	4.700.000	4.700.000	4.691.649
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	77.548.000	77.548.000	77.131.214

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 2.493.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 594.500,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 556.272,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.15).

Tablo 1.15. 2009 Yılı Cari Transferler

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenegi	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	2.493.000	594.500	556.272
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	493.000	210.000	187.903
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	2.000.000	384.500	368.369

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 102.072.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 44.408.510,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 42.857.049,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.16).

Tablo 1.16. 2009 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenegi	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	102.072.000	44.408.510	42.857.049
06.1	Mamul Mal Alımları	20.780.000	20.780.000	20.305.220
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	5.220.000	12.621.994	12.481.829
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	76.072.000	11.006.516	10.070.000

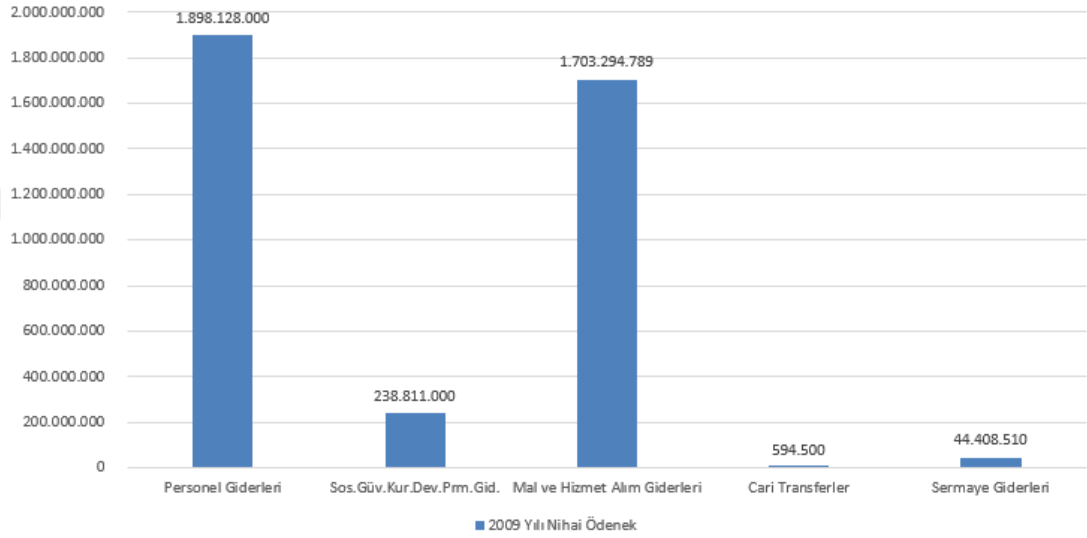
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına 3.690.760.000,00 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 3.885.236.799,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 3.771.997.733,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.17 ve Şekil 1.5).

Tablo 1.17. Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	1.996.128.000	1.898.128.000	2.019.283.646
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	238.811.000	238.811.000	235.089.629
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.351.256.000	1.703.294.789	1.474.211.137
05	Cari Transferler	2.493.000	594.500	556.272
06	Sermaye Giderleri	102.072.000	44.408.510	42.857.049

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Şekil 1.5. Jandarma Genel Komutanlığının 2009 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

1.4.1.3. Mali Denetim Sonuçları

2009 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.18’de belirtilmiştir.

Tablo 1.18. 2009 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarıları Dosya Sayısı	76
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	3.432
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.401
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	34
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	-

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

1.4.2. Jandarma Genel Komutanlığının 2010 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi, 2010 yılı için kendisine tahsis edilen 3.898.531.000 TL'lik başlangıç bütçesine eklenen ödeneklerle birlikte 4.365.918.802 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2010 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,36'dır (Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011).

1.4.2.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2010 yılı bütçesi ele alındığında, Komutanlık bütçesinden en büyük payı % 57,15'i ile personel giderleri almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 40,3'ü mal ve hizmet alımına yapılan harcamalardan, % 2,3'ü sermaye giderlerinden, % 0,1'i cari transferden meydana gelmektedir (Tablo 1.19), (Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011).

1.4.2.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2010 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.19. 2010 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenegi	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	2.135.780.000	84.183.000	4.718.000	2.215.245.000	2.214.311.565	933.435
01.1	Memurlar	1.930.293.000	72.383.000		2.002.676.000	2.002.627.093	48.907
01.2	Sözleşmeli Personel	386.000	-	100.000	286.000	282.970	3.030
01.3	İşçiler	71.376.000	-	4.600.000	66.776.000	66.727.519	48.481
01.4	Geçici Personel	50.000	-	18.000	32.000	24.359	7.641
01.5	Diğer Personel	133.675.000	11.800.000	-	145.475.000	144.649.624	825.376
02	Sos. Güv. Kur. Dev. Prm. Gid.	349.596.000	-	69.315.000	280.281.000	280.004.986	276.014
02.1	Memurlar	330.918.000	-	67.400.000	263.518.000	263.350.313	167.687
02.2	Sözleşmeli Personel	202.000	-	125.000	77.000	63.390	13.610
02.3	İşçiler	13.476.000	-	540.000	12.936.000	12.863.402	72.598
02.5	Diğer Personel	5.000.000	-	1.250.000	3.750.000	3.727.881	22.119
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.303.708.000	497.263.854	36.009.370	1.764.962.485	1.558.961.168	206.001.316
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	1.097.068.000	427.717.528	34.631.321	1.490.154.207	1.292.283.172	197.871.035
03.3	Yolluklar	67.530.000	14.398.000	-	81.928.000	78.052.792	3.875.208
03.4	Görev Giderleri	32.650.000	6.595.926	-	39.245.926	39.016.012	229.914
03.5	Hizmet Alımları	39.675.000	2.958.000	933.799	41.699.201	39.553.204	2.145.997
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.150.000	136.000	-	1.286.000	1.219.359	66.641
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak.Alım.Bak.Onr. Giderleri	30.935.000	1.952.000	444.250	32.442.750	31.797.181	645.569
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım Onarım Giderleri	4.700.000	6.400	-	4.706.400	4.670.319	36.081
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	30.000.000	43.500.000	-	73.500.000	72.369.129	1.130.871
05	Cari Transferler	2.947.000	-	1.939.000	1.008.000	930.228	77.772
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	547.000	-	80.000	467.000	389.680	77.320
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	2.400.000	-	1.859.000	541.000	540.548	452
06	Sermaye Giderleri	106.500.000	48.500.000	50.577.683	104.422.317	103.354.926	67.391
06.1	Mamul Mal Alımları	21.706.000	-	698.683	21.007.317	21.007.315	2
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	5.415.000	-	3.500.000	1.915.000	1.847.611	67.389
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	79.379.000	48.500.000	46.379.000	81.500.000	81.500.000	-
TOPLAM		3.898.531.000	629.946.854	162.559.053	4.365.918.802	4.158.562.873	207.355.928

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 2.135.780.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 2.215.245.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 2.214.311.565,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.20).

Tablo 1.20. 2010 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	2.135.780.000	2.215.245.000	2.214.311.565
01.1	Memurlar	1.930.293.000	2.002.676.000	2.002.627.093
01.2	Sözleşmeli Personel	386.000	286.000	282.970
01.3	İşçiler	71.376.000	66.776.000	66.727.519
01.4	Geçici Personel	50.000	32.000	24.359
01.5	Diğer Personel	133.675.000	145.475.000	144.649.624

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 349.596.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 280.281.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 280.004.986 TL harcanmıştır (Tablo 1.21).

Tablo 1.21. 2010 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	349.596.000	280.281.000	280.004.986
02.1	Memurlar	330.918.000	263.518.000	263.350.313
02.2	Sözleşmeli Personel	202.000	77.000	63.390
02.3	İşçiler	13.476.000	12.936.000	12.863.402
02.5	Diğer Personel	5.000.000	3.750.000	3.727.881

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alımları giderleri için 1.303.708.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.764.962.485,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.558.961.168,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.22).

Tablo 1.22. 2010 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.303.708.000	1.764.962.485	1.558.961.168
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	1.097.068.000	1.490.154.207	1.292.283.172
03.3	Yolluklar	67.530.000	81.928.000	78.052.792
03.4	Görev Giderleri	32.650.000	39.245.926	39.016.012
03.5	Hizmet Alımları	39.675.000	41.699.201	39.553.204
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.150.000	1.286.000	1.219.359
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm.Bak.Onr. Giderleri	30.935.000	32.442.750	31.797.181
03.8	Gayrimenkul Mal Bak.Onr.Gid.	4.700.000	4.706.400	4.670.319
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	30.000.000	73.500.000	72.369.129

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 2.947.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.008.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 930.228,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.23).

Tablo 1.23. 2010 Yılı Cari Transferler

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	2.947.000	1.008.000	930.228
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	547.000	467.000	389.680
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	2.400.000	541.000	540.548

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 106.500.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 104.422.317,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 103.354.926,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.24).

Tablo 1.24. 2010 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	106.500.000	104.422.317	103.354.926
06.1	Mamul Mal Alımları	21.706.000	21.007.317	21.007.315
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	5.415.000	1.915.000	1.847.611
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	79.379.000	81.500.000	81.500.000

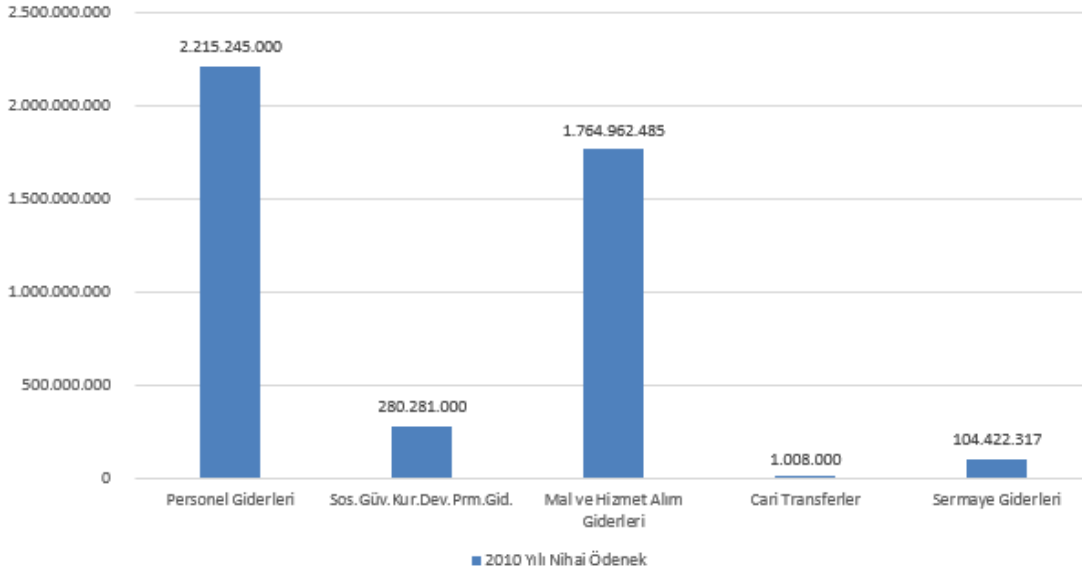
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına 3.898.531.000,00 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 4.365.918.802,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 4.158.562.873,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.25 ve Şekil 1.6).

Tablo 1.25. Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	2010 Yılı Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	2.135.780.000	2.215.245.000	2.214.311.565
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	349.596.000	280.281.000	280.004.986
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.303.708.000	1.764.962.485	1.558.961.168
05	Cari Transferler	2.947.000	1.008.000	930.228
06	Sermaye Giderleri	106.500.000	104.422.317	103.354.926

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Şekil 1.6. Jandarma Genel Komutanlığının 2010 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

1.4.2.3. Mali Denetim Sonuçları

2010 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.26'da belirtilmiştir.

Tablo 1.26. 2010 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarları Dosya Sayısı	72
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	3.498
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.449
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	21
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	-

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

1.4.3. Jandarma Genel Komutanlığının 2011 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi, 2011 yılı için kendisine tahsis edilen 4.566.661.600,00 TL'lik başlangıç bütçesine eklenen ödeneklerle birlikte 4.818.007.611,00 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2011 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,46'dır (Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012).

1.4.3.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2011 yılı bütçesi ele alındığında, Komutanlık bütçesinden en büyük payı % 60,43 ile personel giderleri almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 37,67'si mal ve hizmet alımına yapılan harcamalardan, % 1,86'sı sermaye giderlerinden, % 0,1'i cari transferden meydana gelmektedir (Tablo 1.27), (Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012).

1.4.3.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2011 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.27. 2011 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	2.548.839.000	3.500.000	35.805.000	2.516.534.000	2.515.061.001	1.473.999
01.1	Memurlar	2.303.254.000	3.500.000	7.000.000	2.299.754.000	2.299.164.113	589.887
01.2	Sözleşmeli Personel	361.000	-	30.000	331.000	325.986	5.013
01.3	İşçiler	78.974.000	-	14.250.000	64.724.000	64.272.023	451.976
01.4	Geçici Personel	50.000	-	25.000	25.000	22.842	2.158
01.5	Diğer Personel	166.200.000	-	14.500.000	151.700.000	151.275.037	424.962
02	Sos. Güv. Kur. Dev. Prm. Gid.	396.095.000	8.250.000	9.267.000	395.078.000	394.382.072	695.927
02.1	Memurlar	378.190.000	7.500.000	7.700.000	377.990.000	377.473.195	516.805
02.2	Sözleşmeli Personel	66.000	-	7.000	59.000	57.105	1.895
02.3	İşçiler	13.899.000	-	1.400.000	12.499.000	12.327.944	171.055
02.4	Geçici Personel	10.000	-	10.000	-	-	-
02.5	Diğer Personel	3.930.000	750.000	150.000	4.530.000	4.523.828	6.171
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.455.621.600	405.029.113	45.664.472	1.814.986.240	1.550.397.897	264.561.342
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	1.229.828.000	384.158.952	41.602.244	1.572.384.708	1.316.902.224	255.482.483
03.3	Yolhükler	79.000.000	10.062.399	-	89.062.399	84.454.490	4.607.908
03.4	Görev Giderleri	33.550.000	225.125	2.450.000	31.325.125	31.123.258	201.866
03.5	Hizmet Alımları	42.972.000	8.250.400	932.228	50.290.172	48.421.672	1.868.499
03.6	Temsil ve Tanıtım Giderleri	1.200.000	66.465	-	1.266.465	1.209.218	57.246
03.7	Menk. Mal, Gayri Maddi Hak, Alm. Bak. Onr. Giderleri	32.500.000	629.308	680.000	32.449.308	31.904.962	544.345
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım Onarım Giderleri	4.750.000	29.448	-	4.779.448	4.739.726	39.721
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	30.621.600	-	-	30.621.600	30.516.543	105.056
05	Cari Transferler	3.106.000	-	-	3.106.000	3.077.662	28.338
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	623.000	-	-	623.000	614.734	8.265
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	2.483.000	-	-	2.483.000	2.462.927	20.072
06	Sermaye Giderleri	163.000.000	1.550.000	76.246.630	88.303.370	88.209.181	94.188
06.1	Mamul Mal Alımları	22.958.000	-	1.797.630	21.160.370	21.153.326	7.043
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	5.000.000	-	1.550.000	3.450.000	3.362.854	87.145
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	132.042.000	1.550.000	69.899.000	63.693.000	63.493.000	-
TOPLAM		4.566.661.600	418.329.112	166.983.102	4.818.007.611	4.551.153.814	266.853.796

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 2.548.839.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 2.516.534.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 2.515.061.001,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.28).

Tablo 1.28. 2011 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	2.548.839.000	2.516.534.000	2.515.061.001
01.1	Memurlar	2.303.254.000	2.299.754.000	2.299.164.113
01.2	Sözleşmeli Personel	361.000	331.000	325.986
01.3	İşçiler	78.974.000	64.724.000	64.272.023
01.4	Geçici Personel	50.000	25.000	22.842
01.5	Diğer Personel	166.200.000	151.700.000	151.275.037

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 396.095.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 395.078.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 394.382.072,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.29).

Tablo 1.29. 2011 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos. Güv. Kur. Dev. Prm. Gid.	396.095.000	395.078.000	394.382.072
02.1	Memurlar	378.190.000	377.990.000	377.473.195
02.2	Sözleşmeli Personel	66.000	59.000	57.105
02.3	İşçiler	13.899.000	12.499.000	12.327.944
02.4	Geçici Personel	10.000	-	-
02.5	Diğer Personel	3.930.000	4.530.000	4.523.828

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alımları giderleri için 1.455.621.600,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.814.986.240,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.550.397.897,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.30).

Tablo 1.30. 2011 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.455.621.600	1.814.986.240	1.550.397.897
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	1.229.828.000	1.572.384.708	1.316.902.224
03.3	Yolluklar	79.000.000	89.062.399	84.454.490
03.4	Görev Giderleri	33.550.000	31.325.125	31.123.258
03.5	Hizmet Alımları	42.972.000	50.290.172	48.421.672
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.200.000	1.266.465	1.209.218
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm.Bak.Onr. Giderleri	32.500.000	32.449.308	31.904.962
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım Onarım Giderleri	4.750.000	4.779.448	4.739.726
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	30.621.600	30.621.600	30.516.543

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 3.106.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 3.106.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 3.077.662,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.31).

Tablo 1.31. 2011 Yılı Cari Transferler

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	3.106.000	3.106.000	3.077.662
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	623.000	623.000	614.734
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	2.483.000	2.483.000	2.462.927

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 163.000.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 88.303.370,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 88.209.181,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.32).

Tablo 1.32. 2011 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	163.000.000	88.303.370	88.209.181
06.1	Mamul Mal Alımları	22.958.000	21.160.370	21.153.326
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	5.000.000	3.450.000	3.362.854
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	132.042.000	63.693.000	63.493.000

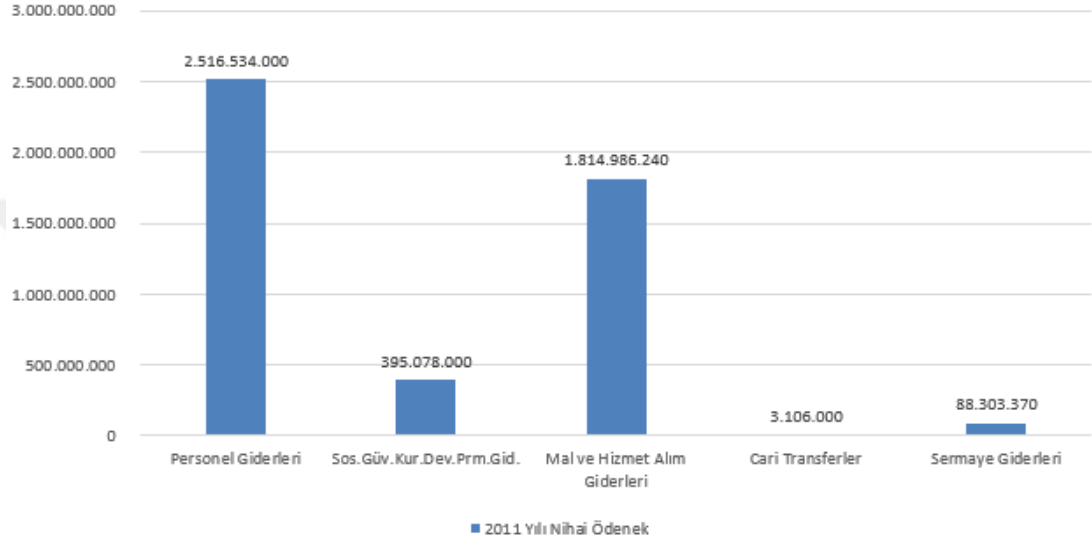
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına 4.566.661.600,00 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 4.818.007.611,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 4.551.153.814,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.33 ve Şekil 1.7).

Tablo 1.33. Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	2.548.839.000	2.516.534.000	2.515.061.001
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	396.095.000	395.078.000	394.382.072
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.455.621.600	1.814.986.240	1.550.397.897
05	Cari Transferler	3.106.000	3.106.000	3.077.662
06	Sermaye Giderleri	163.000.000	88.303.370	88.209.181

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Şekil 1.7. Jandarma Genel Komutanlığının 2011 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

1.4.3.3. Mali Denetim Sonuçları

2011 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.34’te belirtilmiştir.

Tablo 1.34. 2011 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarıları Dosya Sayısı	63
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	3.498
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.433
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	30
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	-

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

1.4.4. Jandarma Genel Komutanlığının 2012 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi, 2014 yılı için tahsis edilen 4.913.982.000,00 TL'lik başlangıç bütçesine eklenen ödeneklerle birlikte 5.476.292.343,00 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2012 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,40'dır (Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013).

1.4.4.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2012 yılı bütçesi ele alındığında, Komutanlık bütçesinden en büyük payı % 55,67 ile personel giderleri almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 8,28'i Sosyal Güvenlik Kurumu devlet prim giderlerinden, % 34,29'u mal ve hizmet alımına yapılan harcamalardan, % 1,6'sı sermaye giderlerinden, % 0,1'i cari transferden meydana gelmektedir (Tablo 1.35), (Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013).

1.4.4.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2012 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.35. 2012 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Terzip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	2.726.869.000	330.020.000	8.020.000	3.048.869.000	3.048.215.597	633.403
01.1	Memurlar	2.490.621.000	313.500.000	200.000	2.803.921.000	2.803.800.688	120.312
01.2	Sözleşmeli Personel	123.000	200.000	-	323.000	212.237	110.763
01.3	İşçiler	72.869.000	-	7.800.000	65.069.000	65.018.299	50.701
01.4	Geçici Personel	40.000	-	20.000	20.000	17.774	2.226
01.5	Diğer Personel	163.216.000	16.320.000	-	179.536.000	179.166.599	369.401
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	430.816.000	24.556.286	1.556.286	433.816.000	433.658.208	157.792
02.1	Memurlar	411.731	24.410.000	-	436.141.000	436.011.684	129.316
02.2	Sözleşmeli Personel	101.000	-	60.000	41.000	37.633	3.367
02.3	İşçiler	13.500.000	-	1.496.286	12.003.714	11.978.607	25.106
02.4	Geçici Personel	-	-	-	-	-	-
02.5	Diğer Personel	5.484.000	146.286	-	5.630.286	5.630.285	1
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.557.254.000	395.911.732	75.217.993	1.877.947.740	1.591.699.619	286.248.119
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	1.305.078.000	352.141.225	51.521.023	1.605.698.237	1.328.718.987	276.979.249
03.3	Yolluklar	83.880.000	14.022.593	-	97.902.593	93.090.610	4.811.983
03.4	Görev Giderleri	30.146.000	4.701.720	-	34.847.720	33.590.794	1.267.076
03.5	Hizmet Alımları	51.590.000	21.017.797	12.396.970	60.210.827	58.950.795	1.260.032
03.6	Temsil ve Tanıtım Giderleri	1.250.000	57.133	-	1.307.133	1.269.513	37.620
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak.Alm.Bak.Omr. Giderleri	34.510.000	543.858	300.000	34.753.858	34.538.068	215.790
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım Onarım Giderleri	5.000.000	38.864	-	5.038.864	4.919.980	118.884
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	44.250.000	-	11.000.000	33.250.000	33.242.425	7.575
05	Cari Transferler	6.313.000	540.000	2.905.000	3.948.000	3.941.643	6.357
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	3.583.000	-	2.905.000	678.000	671.860	6.139
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	2.730.000	540.000	-	3.270.000	3.269.782	217
06	Sermaye Giderleri	192.730.000	-	101.018.397	91.711.603	90.549.324	1.252.279
06.1	Mamul Mal Alımları	27.856.000	-	3.146.397	24.709.603	24.187.553	522.050
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	6.000.000	-	4.000.000	2.000.000	1.269.771	730.229
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	152.144.000	-	87.142.000	65.002.000	65.002.000	-
TOPLAM		4.913.982.000	751.028.018	188.717.676	5.476.292.343	5.187.974.391	288.317.950

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 2.726.869.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 3.048.869.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 3.048.215.597,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.36).

Tablo 1.36. 2012 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	2.726.869.000	3.048.869.000	3.048.215.597
01.1	Memurlar	2.490.621.000	2.803.921.000	2.803.800.688
01.2	Sözleşmeli Personel	123.000	323.000	212.237
01.3	İşçiler	72.869.000	65.069.000	65.018.299
01.4	Geçici Personel	40.000	20.000	17.774
01.5	Diğer Personel	163.216.000	179.536.000	179.166.599

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 430.816.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 453.816.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 453.658.208,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.37).

Tablo 1.37. 2012 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	430.816.000	453.816.000	453.658.208
02.1	Memurlar	411.731	436.141.000	436.011.684
02.2	Sözleşmeli Personel	101.000	41.000	37.633
02.3	İşçiler	13.500.000	12.003.714	11.978.607
02.4	Geçici Personel	-	-	-
02.5	Diğer Personel	5.484.000	5.630.286	5.630.285

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alımları giderleri için 1.557.254.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.877.947.740,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.591.699.619,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.38).

Tablo 1.38. 2012 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.557.254.000	1.877.947.740	1.591.699.619
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	1.305.078.000	1.605.698.237	1.328.718.987
03.3	Yolluklar	83.880.000	97.902.593	93.090.610
03.4	Görev Giderleri	30.146.000	34.847.720	33.590.794
03.5	Hizmet Alımları	51.590.000	60.210.827	58.950.795
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.250.000	1.307.133	1.269.513
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm.Bak.Onr. Giderleri	34.510.000	34.753.858	34.538.068
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım Onarım Giderleri	5.000.000	5.038.864	4.919.980
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	44.250.000	33.250.000	33.242.425

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 6.313.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 3.948.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 3.941.643,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.39).

Tablo 1.39. 2012 Yılı Cari Transferler

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	6.313.000	3.948.000	3.941.643
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	3.583.000	678.000	671.860
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	2.730.000	3.270.000	3.269.782

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 192.730.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 91.711.603,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 90.549.324,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.40).

Tablo 1.40. 2012 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	192.730.000	91.711.603	90.549.324
06.1	Mamul Mal Alımları	27.856.000	24.709.603	24.187.553
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	6.000.000	2.000.000	1.269.771
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	152.144.000	65.002.000	65.002.000

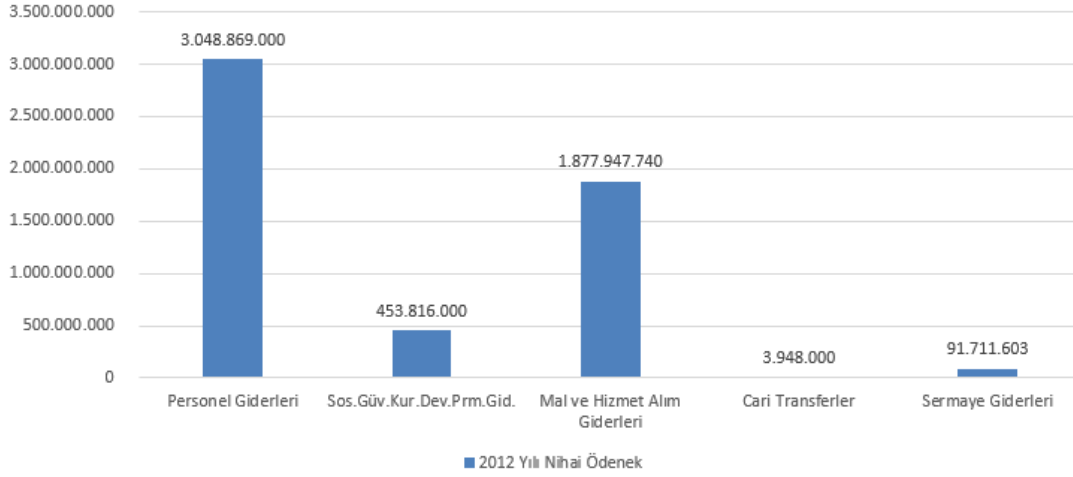
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına 4.913.982.000,00 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 5.476.292.343,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 5.187.974.391,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.41 ve Şekil 1.8).

Tablo 1.41. Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	2.726.869.000	3.048.869.000	3.048.215.597
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	430.816.000	453.816.000	453.658.208
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.557.254.000	1.877.947.740	1.591.699.619
05	Cari Transferler	6.313.000	3.948.000	3.941.643
06	Sermaye Giderleri	192.730.000	91.711.603	90.549.324

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Şekil 1.8. Jandarma Genel Komutanlığının 2012 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

1.4.4.3. Mali Denetim Sonuçları

2012 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.42’de belirtilmiştir.

Tablo 1.42. 2012 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	Sayısı
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarıları Dosya Sayısı	80
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	2.721
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.528
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	10
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	0

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

1.4.5. Jandarma Genel Komutanlığının 2013 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi, 2013 yılı için kendisine tahsis edilen 5.843.453.000 TL'lik başlangıç bütçesine eklenen ödeneklerle birlikte 5.956.569.973 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2013 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,45'dir (Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014).

1.4.5.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2013 yılı bütçesi ele alındığında, Komutanlık bütçesinden en büyük payı % 67,4 ile personel giderleri almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 28,9'u mal ve hizmet alımına yapılan harcamalardan, % 3,6'sı sermaye giderlerinden, % 0,1'i cari transferden meydana gelmektedir (Tablo 1.43), (Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014)

1.4.5.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2013 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.43. 2013 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Terip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenegi	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	3.418.956.000,00	-	152.556.000,00	3.266.400.000,00	3.266.012.210,10	387.789,90
01.1	Memurlar	3.168.115.000,00	-	135.420.000,00	3.032.695.000,00	3.032.552.644,58	142.355,42
01.2	Sözleşmeli Personel	246.000,00	-	146.000,00	100.000,00	99.241,37	758,63
01.3	İşçiler	74.315.000,00	-	11.400.000,00	62.915.000,00	62.783.748,43	131.251,57
01.4	Geçici Personel	100.000,00	-	90.000,00	10.000,00	9.472,18	527,82
01.5	Diğer Personel	176.180.000,00	-	5.500.000,00	170.680.000,00	170.567.103,54	112.896,46
02	Sos.Göv.Kur.Dev.Prm.Gid.	521.486.000,00	6.609.000,00	41.065.000,00	487.030.000,00	486.872.852,10	157.147,90
02.1	Memurlar	502.090.000,00	-	39.689.000,00	462.401.000,00	462.331.938,52	69.061,48
02.2	Sözleşmeli Personel	72.000,00	-	56.000,00	16.000,00	15.389,77	610,23
02.3	İşçiler	13.358.000,00	-	1.300.000,00	12.058.000,00	11.975.315,61	82.684,39
02.4	Geçici Personel	20.000,00	-	20.000,00	-	-	-
02.5	Diğer Personel	5.946.000,00	6.609.000,00	-	12.555.000,00	12.350.208,20	4.791,80
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.687.551.000,00	425.729.463,00	68.166.491,00	2.045.113.973,00	1.536.670.871,74	508.443.100,26
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.426.296.000,00	377.477.823,00	66.531.848,00	1.737.241.975,00	1.253.250.109,46	483.991.865,54
03.3	Yolhükler	92.300.000,00	7.511.000,00	93.000,00	99.716.000,00	90.002.769,58	9.713.230,42
03.4	Görev Giderleri	32.738.000,00	10.456.640,00	-	43.194.640,00	42.302.041,64	692.398,36
03.5	Hizmet Alımları	60.885.000,00	9.658.000,00	1.404.221,00	69.138.779,00	62.996.296,44	6.142.482,56
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.375.000,00	307.000,00	-	1.682.000,00	1.419.771,31	1.540.022,69
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alım, Bak-Onr.Gider	36.525.000,00	13.581.000,00	15.422,00	50.090.578,00	42.651.303,09	7.439.274,91
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	5.300.000,00	118.000,00	-	5.418.000,00	5.275.990,00	142.010,00
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	32.132.000,00	6.620.000,00	120.000,00	38.632.000,00	38.372.589,37	59.410,63
05	Cari Transferler	5.460.000,00	-	2.524.000,00	2.936.000,00	2.918.249,00	17.751,00
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	2.675.000,00	-	2.141.077,00	533.923,00	516.316,00	17.607,00
05.6	Yurt dışına Yapılan Transferler	2.785.000,00	-	382.923,00	2.402.077,00	2.401.932,00	145,00
06	Sermaye Giderleri	210.000.000,00	22.527.560,00	77.437.560,00	155.090.000,00	154.938.296,00	151.704,00
06.1	Mamul Mal Alımları	32.918.000,00	-	11.640.560,00	21.277.440,00	21.162.622,00	114.818,00
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	10.000.000,00	-	1.400.000,00	8.600.000,00	8.580.114,00	19.886,00
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	141.082.000,00	13.040.560,00	55.947.000,00	98.175.560,00	98.158.560,00	17.000,00
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	26.000.000,00	9.487.000,00	8.450.000,00	27.037.000,00	27.037.000,00	-
TOPLAM		5.843.453.000,00	454.866.023,00	341.749.051,00	5.956.569.973,00	5.447.412.478,02	509.796.390,99

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 3.418.956.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 3.266.400.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 3.266.012.210,10 TL harcanmıştır (Tablo 1.44).

Tablo 1.44. 2013 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	3.418.956.000,00	3.266.400.000,00	3.266.012.210,10
01.1	Memurlar	3.168.115.000,00	3.032.695.000,00	3.032.552.644,58
01.2	Sözleşmeli Personel	246.000,00	100.000,00	99.241,37
01.3	İşçiler	74.315.000,00	62.915.000,00	62.783.748,43
01.4	Geçici Personel	100.000,00	10.000,00	9.472,18
01.5	Diğer Personel	176.180.000,00	170.680.000,00	170.567.103,54

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 521.486.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 487.030.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 486.872.852,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.45).

Tablo 1.45. 2013 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos.Göv.Kur.Dev.Prm.Gid.	521.486.000,00	487.030.000,00	486.872.852,10
02.1	Memurlar	502.090.000,00	462.401.000,00	462.331.938,52
02.2	Sözleşmeli Personel	72.000,00	16.000,00	15.389,77
02.3	İşçiler	13.358.000,00	12.058.000,00	11.975.315,61
02.4	Geçici Personel	20.000,00	-	-
02.5	Diğer Personel	5.946.000,00	12.555.000,00	12.550.208,20

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alımları giderleri için 1.687.551.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 2.045.113.973,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.536.670.871,74 TL harcanmıştır (Tablo 1.46).

Tablo 1.46. 2013 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.687.551.000,00	2.045.113.973,00	1.536.670.871,74
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.426.296.000,00	1.737.241.975,00	1.253.250.109,46
03.3	Yolluklar	92.300.000,00	99.716.000,00	90.002.769,58
03.4	Görev Giderleri	32.738.000,00	43.194.640,00	42.502.041,64
03.5	Hizmet Alımları	60.885.000,00	69.138.779,00	62.996.296,44
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.375.000,00	1.682.000,00	1.419.771,31
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm. Bak.Onr.Giderleri	36.525.000,00	50.090.578,00	42.651.303,09
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	5.300.000,00	5.418.000,00	5.275.990,00
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	32.132.000,00	38.632.000,00	38.572.589,37

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 5.460.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 2.936.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 2.918.249,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.47).

Tablo 1.47. 2013 Yılı Cari Transferler

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	5.460.000,00	2.936.000,00	2.918.249,00
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	2.675.000,00	533.923,00	516.316,00
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	2.785.000,00	2.402.077,00	2.401.932,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 210.000.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 155.090.000 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 154.938.296 TL harcanmıştır (Tablo 1.48).

Tablo 1.48. 2013 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	210.000.000,00	155.090.000,00	154.938.296,00
06.1	Mamul Mal Alımları	32.918.000,00	21.277.440,00	21.162.622,00
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	10.000.000,00	8.600.000,00	8.580.114,00
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	141.082.000,00	98.175.560,00	98.158.560,00
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	26.000.000,00	27.037.000,00	27.037.000,00

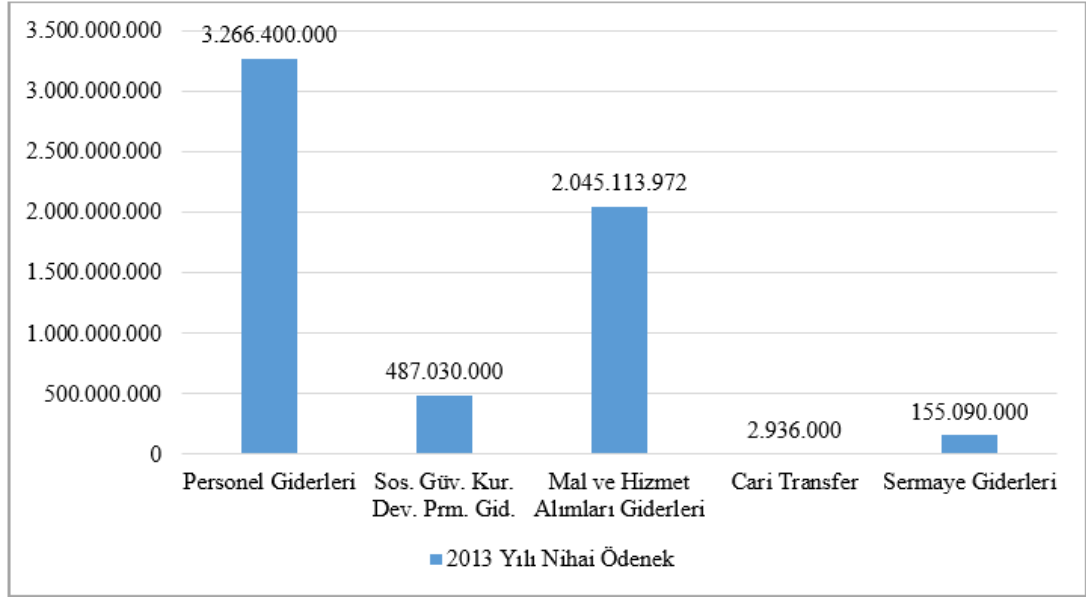
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına 5.843.453.000,00 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 5.956.569.973,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 5.447.412.478,02 TL harcanmıştır (Tablo 1.49 ve Şekil 1.9).

Tablo 1.49. Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	3.418.956.000,00	3.266.400.000,00	3.266.012.210,10
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	521.486.000,00	487.030.000,00	486.872.852,10
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.687.551.000,00	2.045.113.973,00	1.536.670.871,74
05	Cari Transferler	5.460.000,00	2.936.000,00	2.918.249,00
06	Sermaye Giderleri	210.000.000,00	155.090.000,00	154.938.296,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Şekil 1.9. Jandarma Genel Komutanlığının 2013 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

1.4.5.3. Mali Denetim Sonuçları

2013 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.50'de belirtilmiştir.

Tablo 1.50. 2013 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	Sayısı
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarıları Dosya Sayısı	49
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	2.745
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.511
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	5
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	-

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

1.4.6. Jandarma Genel Komutanlığının 2014 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi, 2014 yılı için tahsis edilen 6.156.691.000 TL'lik başlangıç bütçesine eklenen ödeneklerle birlikte 6.641.116.607,00 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2014 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,41'dir (Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015).

1.4.6.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2014 yılı bütçesi ele alındığında, Komutanlık bütçesinden en büyük payı % 58,7 ile personel giderleri almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 9,4'ü Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderlerinden, % 28,3'ü mal ve hizmet alımına yapılan harcamalardan, % 3,5'i sermaye giderlerinden, % 0,1'i cari transferlerden meydana gelmektedir (Tablo 1.51), (Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015).

1.4.6.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2014 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.51. 2014 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenği	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	3.618.104.000,00	107.173.000,00	27.347.000,00	3.697.930.000,00	3.697.616.864,00	313.136,00
01.1	Memurlar	3.340.410.000,00	107.161.000,00	2.212.000,00	3.445.359.000,00	3.445.278.105,00	80.895,00
01.2	Sözleşmeli Personel	14.000,00	12.000,00	-	26.000,00	23.208,00	2.792,00
01.3	İşçiler	71.371.000,00	-	8.360.000,00	63.011.000,00	62.955.990,00	55.010,00
01.4	Geçici Personel	75.000,00	-	75.000,00	-	-	-
01.5	Diğer Personel	206.234.000,00	-	16.700.000,00	189.534.000,00	189.359.559,00	174.441,00
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	577.800.000,00	7.150.000,00	11.176.000,00	573.774.000,00	573.492.436,00	281.564,00
02.1	Memurlar	533.430.000,00	-	9.817.000,00	543.613.000,00	543.559.859,00	53.141,00
02.2	Sözleşmeli Personel	4.000,00	-	4.000,00	-	-	-
02.3	İşçiler	13.312.000,00	-	1.350.000,00	11.962.000,00	11.916.872,00	45.128,00
02.4	Geçici Personel	5.000,00	-	5.000,00	-	-	-
02.5	Diğer Personel	11.049.000,00	7.150.000,00	-	18.199.000,00	18.015.704,00	183.296,00
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.742.082.000,00	607.845.713,00	134.265.918,00	2.215.661.795,00	1.792.458.256,00	423.203.539,00
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.453.137.000,00	534.639.919,00	114.639.667,00	1.873.137.252,00	1.461.501.141,00	411.636.111,00
03.3	Yolbükler	100.290.000,00	15.000.341,00	17.100,00	115.273.241,00	111.410.107,00	3.863.134,00
03.4	Görev Giderleri	28.302.000,00	12.118.247,00	-	40.420.247,00	38.629.085,00	1.791.162,00
03.5	Hizmet Alımları	76.813.000,00	21.650.817,00	19.609.151,00	78.854.666,00	77.498.368,00	1.356.298,00
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	2.005.000,00	1.462.191,00	-	3.467.191,00	2.928.104,00	539.087,00
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm. Bak. Onr.Giderl	39.035.000,00	14.832.227,00	-	53.867.227,00	51.647.051,00	2.220.176,00
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	5.500.000,00	641.971,00	-	6.141.971,00	5.981.762,00	160.209,00
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	37.000.000,00	7.500.000,00	-	44.500.000,00	42.862.636,00	1.637.364,00
05	Cari Transferler	4.705.000,00	-	3.587.188,00	1.117.812,00	1.112.085,00	5.727,00
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	1.705.000,00	-	1.150.234,00	554.766,00	549.040,00	5.726,00
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	3.000.000,00	-	2.436.954,00	563.046,00	563.045,00	1,00
06	Sermaye Giderleri	214.000.000,00	13.582.000,00	74.949.000,00	152.633.000,00	148.442.850,00	4.190.150,00
06.1	Mamul Mal Alımları	33.167.000,00	-	784.000,00	32.383.000,00	28.507.154,00	3.875.846,00
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	11.000.000,00	-	1.300.000,00	9.700.000,00	9.618.523,00	81.477,00
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	114.755.000,00	13.582.000,00	42.779.000,00	85.558.000,00	85.339.000,00	219.000,00
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	55.078.000,00	-	30.086.000,00	24.992.000,00	24.978.172,00	13.828,00
TOPLAM		6.156.691.000,00	735.750.713,00	251.325.106,00	6.641.116.607,00	6.213.122.488,00	427.994.119,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 3.618.104.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 3.697.930.000,00 nihai bütçeye ulaşılmış, 3.697.616.864,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.52).

Tablo 1.52. 2014 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	3.618.104.000,00	3.697.930.000,00	3.697.616.864,00
01.1	Memurlar	3.340.410.000,00	3.445.359.000,00	3.445.278.105,00
01.2	Sözleşmeli Personel	14.000,00	26.000,00	23.208,00
01.3	İşçiler	71.371.000,00	63.011.000,00	62.955.990,00
01.4	Geçici Personel	75.000,00	-	-
01.5	Diğer Personel	206.234.000,00	189.534.000,00	189.359.559,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 577.800.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 573.774.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 573.492.436,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.53).

Tablo 1.53. 2014 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	577.800.000,00	573.774.000,00	573.492.436,00
02.1	Memurlar	553.430.000,00	543.613.000,00	543.559.859,00
02.2	Sözleşmeli Personel	4.000,00	-	-
02.3	İşçiler	13.312.000,00	11.962.000,00	11.916.872,00
02.4	Geçici Personel	5.000,00	-	-
02.5	Diğer Personel	11.049.000,00	18.199.000,00	18.015.704,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alımları giderleri için 1.742.082.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 2.215.661.795,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.792.458.256,00 TL harcanmıştır (Tablo 1.54).

Tablo 1.54. 2014 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.742.082.000,00	2.215.661.795,00	1.792.458.256,00
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.453.137.000,00	1.873.137.252,00	1.461.501.141,00
03.3	Yolluklar	100.290.000,00	115.273.241,00	111.410.107,00
03.4	Görev Giderleri	28.302.000,00	40.420.247,00	38.629.085,00
03.5	Hizmet Alımları	76.813.000,00	78.854.666,00	77.498.368,00
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	2.005.000,00	3.467.191,00	2.928.104,00
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm. Bak.Onr.Gideri	39.035.000,00	53.867.227,00	51.647.051,00
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	5.500.000,00	6.141.971,00	5.981.762,00
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	37.000.000,00	44.500.000,00	42.862.636,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 4.705.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.117.812,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.112.085,00 kullanılmıştır (Tablo 1.55).

Tablo 1.55. 2014 Yılı Cari Transferler

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	4.705.000,00	1.117.812,00	1.112.085,00
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	1.705.000,00	554.766,00	549.040,00
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	3.000.000,00	563.046,00	563.045,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 214.000.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 152.633.000 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 148.442.850 TL harcanmıştır (Tablo 1.56).

Tablo 1.56. 2014 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	214.000.000,00	152.633.000,00	148.442.850,00
06.1	Mamul Mal Alımları	33.167.000,00	32.383.000,00	28.507.154,00
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	11.000.000,00	9.700.000,00	9.618.523,00
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	114.755.000,00	85.558.000,00	85.339.000,00
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	55.078.000,00	24.992.000,00	24.978.172,00

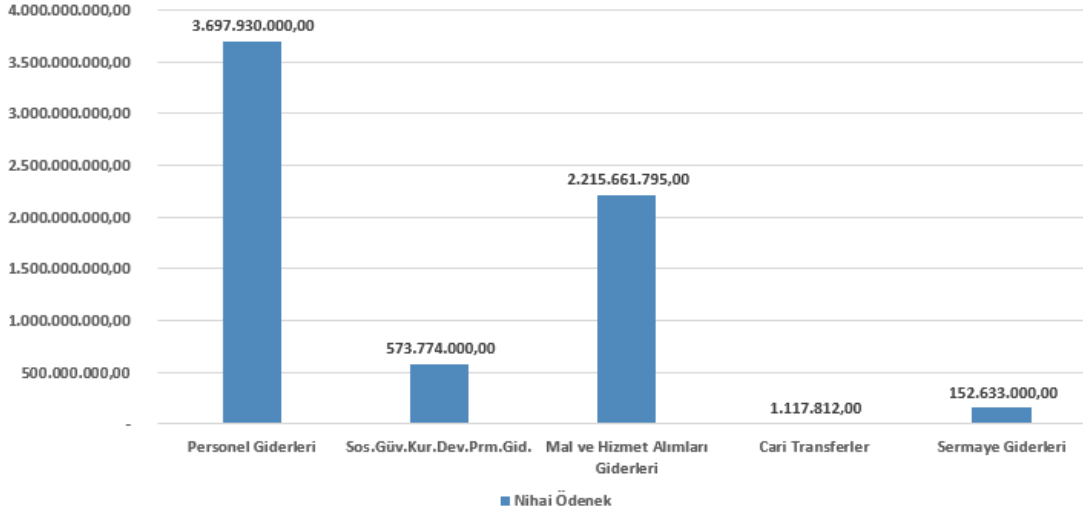
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına 6.156.691.000,00 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 6.641.116.607,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 6.213.122.491,00 TL harcanmış, yıl sonunda 427.994.119,00 TL'nin ertesi yıla devri gerçekleştirilmiştir (Tablo 1.57), (Şekil 1.10).

Tablo 1.57. Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	3.618.104.000,00	3.697.930.000,00	3.697.616.864,00
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	577.800.000,00	573.774.000,00	573.492.436,00
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.742.082.000,00	2.215.661.795,00	1.792.458.256,00
05	Cari Transferler	4.705.000,00	1.117.812,00	1.112.085,00
06	Sermaye Giderleri	214.000.000,00	152.633.000,00	148.442.850,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Şekil 1.10. Jandarma Genel Komutanlığının 2014 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

1.4.6.3. Mali Denetim Sonuçları

2014 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.58’de belirtilmiştir.

Tablo 1.58. 2014 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	Sayısı
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarıları Dosya Sayısı	56
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	2.745
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.529
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	1
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	-

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

1.4.7. Jandarma Genel Komutanlığının 2015 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi, 2015 yılı için tahsis edilen 6.489.530.000 TL'lik başlangıç bütçesine eklenen ödeneklerle birlikte 7.183.944.549,18 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2015 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,37'dir (Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016).

1.4.7.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2015 yılı bütçesi ele alındığında, Komutanlık bütçesinden en büyük payı % 59,3 ile personel giderleri almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 9,2'si Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderlerinden, % 27,9'u mal ve hizmet alımlarına yapılan harcamalardan, % 3,5'i ise sermaye giderlerinden, % 0,1'i cari transferden meydana gelmektedir (Tablo 1.59), (Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016).

1.4.7.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2015 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.59. 2015 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Terzip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	3.850.708.000,00	51.158.612,00	41.919.000,00	3.859.947.612,00	4.518.985.173,48	- 659.037.561,48
01.1	Memurlar	3.572.151.000,00	51.158.612,00	-	3.623.309.612,00	4.282.357.500,70	- 659.047.888,70
01.2	Sözleşmeli Personel	26.000,00	-	1.000,00	25.000,00	24.475,84	524,16
01.3	İşçiler	73.614.000,00	-	10.625.000,00	62.989.000,00	62.985.213,24	3.786,76
01.4	Geçici Personel	33.000,00	-	33.000,00	-	-	-
01.5	Diğer Personel	204.884.000,00	-	31.260.000,00	173.624.000,00	173.617.983,70	6.016,30
02	Sos.Göv.Kur.Dev.Prm.Gid.	599.828.000,00	6.253.530,00	1.578.530,00	604.503.000,00	674.449.261,29	- 69.946.261,29
02.1	Memurlar	570.025.000,00	4.810.000,00	-	574.835.000,00	644.785.668,82	- 69.950.668,82
02.2	Sözleşmeli Personel	5.000,00	-	5.000,00	-	-	-
02.3	İşçiler	14.016.000,00	-	1.568.530,00	12.447.469,58	12.443.062,05	4.407,53
02.4	Geçici Personel	5.000,00	-	5.000,00	-	-	-
02.5	Diğer Personel	15.777.000,00	1.443.530,00	-	17.220.530,42	17.220.530,42	-
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.807.035.000,00	832.806.230,00	129.791.707,00	2.510.049.523,35	1.948.823.629,99	561.225.893,36
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.493.650.000,00	725.315.544,00	88.634.447,00	2.132.331.097,35	1.608.333.870,28	523.997.227,07
03.3	Yolluklar	101.563.000,00	45.535.133,00	-	147.098.133,00	123.352.620,18	23.745.512,82
03.4	Görev Giderleri	27.790.000,00	28.959.680,00	-	56.749.680,00	55.617.691,56	1.131.988,44
03.5	Hizmet Alımları	88.593.000,00	22.968.114,00	22.777.622,00	88.783.492,00	79.634.374,92	9.149.117,08
03.6	Temsil ve Tanıtım Giderleri	2.005.000,00	547.376,00	-	2.552.376,00	2.156.466,93	395.909,07
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alım. Bak. Onr. Giderleri	35.133.000,00	9.220.175,00	2.564.638,00	41.788.537,00	39.137.848,04	2.650.688,96
03.8	Gayrimenkul Mal.Bakım ve Onarım Giderleri	5.501.000,00	260.208,00	-	5.761.208,00	5.667.049,02	94.158,98
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	50.800.000,00	-	15.815.000,00	34.985.000,00	34.923.709,06	61.290,94
05	Cari Transferler	4.959.000,00	-	3.504.117,00	1.454.883,00	1.446.780,84	8.102,16
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	1.498.000,00	-	951.521,00	546.479,00	546.439,64	39,36
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	3.461.000,00	-	2.552.596,00	908.404,00	900.341,20	8.062,80
06	Sermaye Giderleri	227.000.000,00	38.110.530,00	57.121.000,00	207.989.530,83	204.599.938,28	3.389.592,55
06.1	Mamul Mal Alımları	39.827.000,00	15.525.530,00	1.915.000,00	53.437.530,83	50.163.436,79	3.274.094,04
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	12.000.000,00	-	4.650.000,00	7.350.000,00	7.314.501,49	35.498,51
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	111.818.000,00	22.585.000,00	11.943.000,00	122.460.000,00	122.380.000,00	80.000,00
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	63.355.000,00	-	38.613.000,00	24.742.000,00	24.742.000,00	-
TOPLAM		6.489.530.000,00	928.328.902,00	233.914.354,00	7.183.944.549,18	7.348.304.783,88	- 164.360.234,70

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 3.850.708.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 3.859.947.612 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 4.518.985.173,48 TL harcanmış, yıl sonunda 10.327,22 TL kullanılamamış, 659.047.888,70 TL ödenek üstü harcama yapılmıştır (Tablo 1.60).

Tablo 1.60. 2015 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	3.850.708.000,00	3.859.947.612,00	4.518.985.173,48
01.1	Memurlar	3.572.151.000,00	3.623.309.612,00	4.282.357.500,70
01.2	Sözleşmeli Personel	26.000,00	25.000,00	24.475,84
01.3	İşçiler	73.614.000,00	62.989.000,00	62.985.213,24
01.4	Geçici Personel	33.000,00	-	-
01.5	Diğer Personel	204.884.000,00	173.624.000,00	173.617.983,70

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 599.828.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 604.503.000 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 674.449.261,29 TL harcanmış, yıl sonunda 4.407,53 TL kullanılamamış, 69.950.668,82 TL ödenek üstü harcama yapılmıştır (Tablo 1.61).

Tablo 1.61. 2015 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos.Göv.Kur.Dev.Prm.Gid.	599.828.000,00	604.503.000,00	674.449.261,29
02.1	Memurlar	570.025.000,00	574.835.000,00	644.785.668,82
02.2	Sözleşmeli Personel	5.000,00	-	-
02.3	İşçiler	14.016.000,00	12.447.469,58	12.443.062,05
02.4	Geçici Personel	5.000,00	-	-
02.5	Diğer Personel	15.777.000,00	17.220.530,42	17.220.530,42

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alımları giderleri için 1.807.035.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 2.510.049.523,35 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.948.823.629,99 TL harcanmış, yıl sonunda 561.008.639,23 TL ödenek ertesi yıla devredilmiş, 217.254,13 TL ödenek kullanılamamıştır (Tablo 1.62).

Tablo 1.62. 2015 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.807.035.000,00	2.510.049.523,35	1.948.823.629,99
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.495.650.000,00	2.132.331.097,35	1.608.333.870,28
03.3	Yolluklar	101.563.000,00	147.098.133,00	123.352.620,18
03.4	Görev Giderleri	27.790.000,00	56.749.680,00	55.617.691,56
03.5	Hizmet Alımları	88.593.000,00	88.783.492,00	79.634.374,92
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	2.005.000,00	2.552.376,00	2.156.466,93
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm. Bak.Onr.Giderleri	35.133.000,00	41.788.537,00	39.137.848,04
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	5.501.000,00	5.761.208,00	5.667.049,02
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	50.800.000,00	34.985.000,00	34.923.709,06

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 4.959.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.454.883 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.446.780,84 TL harcanmış, 8.102,16 TL ödenek kullanılamamıştır (Tablo 1.63).

Tablo 1.63. 2015 Yılı Cari Transfer

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	4.959.000,00	1.454.883,00	1.446.780,84
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	1.498.000,00	546.479,00	546.439,64
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	3.461.000,00	908.404,00	900.341,20

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 227.000.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 207.989.530,83 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 204.599.938,28 TL harcanmış, yıl sonunda 3.138.232,25 TL ertesi yıla devredilmiş, 251.360,30 TL ödenek kullanılamamıştır (Tablo 1.64).

Tablo 1.64. 2015 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	227.000.000,00	207.989.530,83	204.599.938,28
06.1	Mamul Mal Alımları	39.827.000,00	53.437.530,83	50.163.436,79
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	12.000.000,00	7.350.000,00	7.314.501,49
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	111.818.000,00	122.460.000,00	122.380.000,00
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	63.355.000,00	24.742.000,00	24.742.000,00

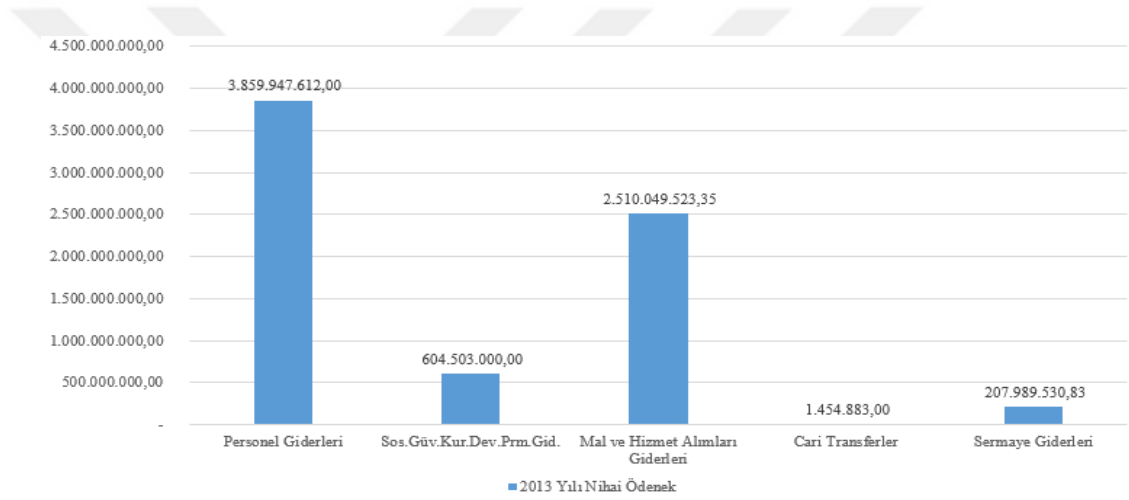
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına 6.489.530.000 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 7.183.944.549,18 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 7.348.304.783,88 TL harcanmıştır. (Tablo 1.65 ve Şekil 1.11).

Tablo 1.65. Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenegi	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	3.850.708.000,00	3.859.947.612,00	4.518.985.173,48
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	599.828.000,00	604.503.000,00	674.449.261,29
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.807.035.000,00	2.510.049.523,35	1.948.823.629,99
05	Cari Transferler	4.959.000,00	1.454.883,00	1.446.780,84
06	Sermaye Giderleri	227.000.000,00	207.989.530,83	204.599.938,28

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Şekil 1.11. Jandarma Genel Komutanlığının 2015 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

1.4.7.3. Mali Denetim Sonuçları

2015 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.66'da belirtilmiştir.

Tablo 1.66. 2015 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	Sayısı
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarımları Dosya Sayısı	79
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	2.769
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.562
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	1
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	-

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

1.4.8. Jandarma Genel Komutanlığının 2016 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi, 2016 yılı için tahsis edilen 8.276.881.000 TL'lik başlangıç bütçesine eklenen ödeneklerle birlikte 9.605.606.275,00 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2016 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,45'tir (Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017).

1.4.8.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2016 yılı bütçesi ele alındığında, Komutanlık bütçesinden en büyük payı % 63,2 ile personel giderleri almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 9,5'i Sosyal Güvenlik Kurumu devlet prim giderlerinden, % 23,3'ü mal ve hizmet alımına yapılan harcamalardan, % 3,9'u sermaye giderlerinden, % 0,1'i cari transferden meydana gelmektedir (Tablo 1.67), (Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017).

1.4.8.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2016 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.67. 2016 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenēi	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	5.231.047.000,00	742.071.869,45	100.331.869,45	5.872.787.000,00	5.872.785.881,14	1.118,86
01.1	Memurlar	4.856.357.000,00	730.466.832,00	-	5.586.823.832,00	5.586.823.005,55	826,45
01.2	Sözleşmeli Personel	29.000,00	-	1.560,00	27.440,00	27.439,84	0,16
01.3	İçiler	67.514.000,00	11.605.037,45	-	79.119.037,45	79.118.745,59	291,86
01.4	Geçici Personel	33.000,00	-	33.000,00	-	-	-
01.5	Diğer Personel	307.114.000,00	-	100.297.309,45	206.816.690,55	206.816.690,16	0,39
02	Sos.Göv.Kur.Dev.Prm.Gid.	783.056.000,00	35.455.829,43	8.095.829,43	810.416.000,00	810.415.395,35	604,65
02.1	Memurlar	751.228.000,00	34.737.837,00	-	785.965.837,00	785.965.232,44	604,56
02.2	Sözleşmeli Personel	2.000,00	-	2.000,00	-	-	-
02.3	İçiler	13.777.000,00	717.992,43	-	14.494.992,43	14.494.992,41	0,02
02.4	Geçici Personel	3.000,00	-	3.000,00	-	-	-
02.5	Diğer Personel	18.046.000,00	-	8.090.829,43	9.955.170,57	9.955.170,50	0,07
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.930.173.000,00	908.081.018,76	191.591.810,00	2.646.662.208,76	1.977.931.382,32	668.710.826,44
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.589.094.000,00	805.271.660,80	139.035.889,00	2.255.309.771,80	1.636.292.048,41	619.017.723,39
03.3	Yolluklar	109.788.000,00	46.403.112,00	-	156.191.112,00	140.285.257,01	15.905.854,99
03.4	Görev Giderleri	31.369.000,00	22.204.188,00	-	53.573.188,00	46.116.010,63	7.457.177,37
03.5	Hizmet Alımları	100.508.000,00	24.928.004,00	17.445.023,00	107.990.981,00	87.818.277,52	20.172.703,48
03.6	Temsil ve Tanıtım Giderleri	2.111.000,00	395.909,00	-	2.506.909,00	2.171.539,93	335.369,07
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm. Bak. Onr.Gider	36.996.000,00	7.724.986,96	-	44.720.986,96	39.127.011,98	5.593.974,98
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	5.793.000,00	1.094.158,00	-	6.887.158,00	6.669.810,75	217.347,25
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	54.514.000,00	59.000,00	35.090.898,00	19.482.102,00	19.471.426,09	10.675,91
05	Cari Transferler	6.531.000,00	-	3.270.324,00	3.260.676,00	3.260.674,63	1,37
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	1.892.000,00	-	1.578.718,00	313.282,00	313.281,62	0,38
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	4.639.000,00	-	1.691.606,00	2.947.394,00	2.947.393,01	0,99
06	Sermaye Giderleri	326.074.000,00	51.780.390,11	105.374.000,00	272.480.390,11	225.636.750,54	46.843.639,57
06.1	Mamul Mal Alımları	56.427.000,00	4.342.908,75	-	60.769.908,75	60.538.582,30	211.326,45
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	12.744.000,00	1.000.000,00	-	13.744.000,00	13.552.168,24	191.831,76
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	198.503.000,00	24.268.195,32	62.854.000,00	159.917.195,32	135.649.000,00	24.268.195,32
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	58.400.000,00	22.169.286,04	42.520.000,00	38.049.286,04	15.877.000,00	22.172.286,04
TOPLAM		8.276.881.000,00	1.737.389.107,75	408.663.832,88	9.605.606.274,87	8.890.050.083,98	715.556.190,89

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 5.231.047.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 5.872.787.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 5.872.785.881,14 TL harcanmış, yıl sonunda 1.118,86 TL kullanılamamıştır (Tablo 1.68).

Tablo 1.68. 2016 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	5.231.047.000,00	5.872.787.000,00	5.872.785.881,14
01.1	Memurlar	4.856.357.000,00	5.586.823.832,00	5.586.823.005,55
01.2	Sözleşmeli Personel	29.000,00	27.440,00	27.439,84
01.3	İşçiler	67.514.000,00	79.119.037,45	79.118.745,59
01.4	Geçici Personel	33.000,00	-	-
01.5	Diğer Personel	307.114.000,00	206.816.690,55	206.816.690,16

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 783.056.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 810.416.000,00 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 810.415.395,35 TL harcanmış, yıl sonunda 604,65 TL kullanılamamıştır (Tablo 1.69).

Tablo 1.69. 2016 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	783.056.000,00	810.416.000,00	810.415.395,35
02.1	Memurlar	751.228.000,00	785.965.837,00	785.965.232,44
02.2	Sözleşmeli Personel	2.000,00	-	-
02.3	İşçiler	13.777.000,00	14.494.992,43	14.494.992,41
02.4	Geçici Personel	3.000,00	-	-
02.5	Diğer Personel	18.046.000,00	9.955.170,57	9.955.170,50

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alım giderleri için 1.930.173.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 2.646.662.208,76 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.977.951.382,32 TL harcanmış, yıl sonunda 667.714.840,03 TL ödenegin ertesi yıla devri gerçekleşmiş olup, 995.986,41 TL ödenek kullanılamamıştır (Tablo 1.70).

Tablo 1.70. 2016 Yılı Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.930.173.000,00	2.646.662.208,76	1.977.951.382,32
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.589.094.000,00	2.255.309.771,80	1.636.292.048,41
03.3	Yolluklar	109.788.000,00	156.191.112,00	140.285.257,01
03.4	Görev Giderleri	31.369.000,00	53.573.188,00	46.116.010,63
03.5	Hizmet Alımları	100.508.000,00	107.990.981,00	87.818.277,52
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	2.111.000,00	2.506.909,00	2.171.539,93
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm. Bak.Onr.Gider	36.996.000,00	44.720.986,96	39.127.011,98
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	5.793.000,00	6.887.158,00	6.669.810,75
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	54.514.000,00	19.482.102,00	19.471.426,09

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 6.531.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde diğer tertiplere aktarmalar sonucu nihai bütçe 3.260.676 TL'ye düşmüş, 3.260.674,63 TL'si harcanmış, 1,37 TL ödenek kullanılamamıştır (Tablo 1.71).

Tablo 1.71. 2016 Yılı Cari Transferler

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	6.531.000,00	3.260.676,00	3.260.674,63
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	1.892.000,00	313.282,00	313.281,62
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	4.639.000,00	2.947.394,00	2.947.393,01

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 326.074.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde bütçe dışı giden aktarmalar ile nihai bütçe 272.480.390,11 TL'ye düşmüş, 225.636.750,54 TL harcanmış, yıl sonunda 46.843.637,86 TL'nin ertesi yıla devri gerçekleşmiş olup, 1,71 TL ödenek kullanılamamıştır (Tablo 1.72).

Tablo 1.72. 2016 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	326.074.000,00	272.480.390,11	225.636.750,54
06.1	Mamul Mal Alımları	56.427.000,00	60.769.908,75	60.558.582,30
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	12.744.000,00	13.744.000,00	13.552.168,24
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	198.503.000,00	159.917.195,32	135.649.000,00
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	58.400.000,00	38.049.286,04	15.877.000,00

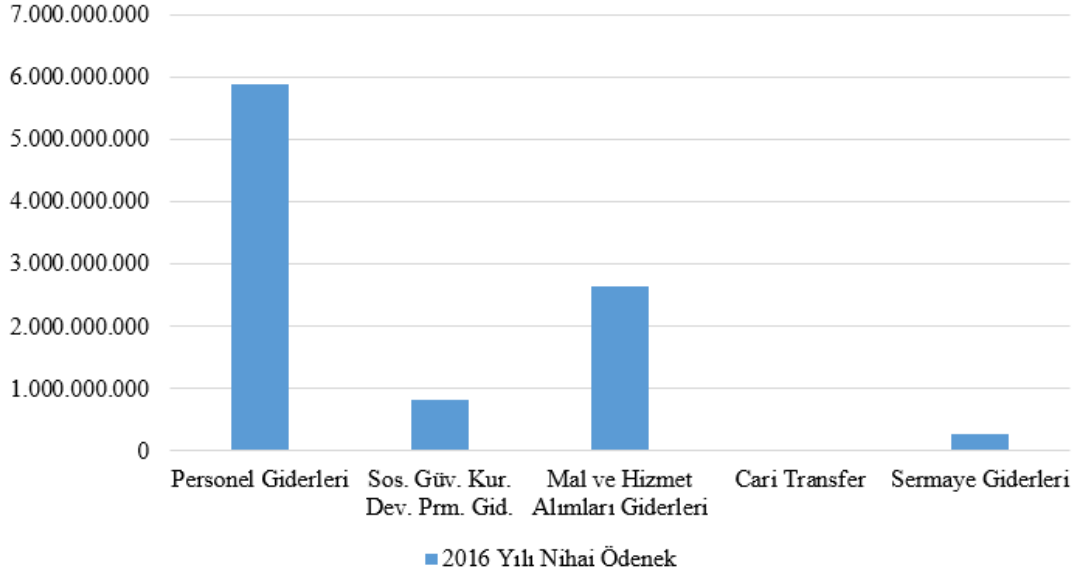
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına 8.276.881.000,00 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 9.605.606.275 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 8.890.050.083,98 TL harcanmış, yıl sonunda 714.558.477,89 TL'nin ertesi yıla devri gerçekleşmiştir (Tablo 1.73 ve Şekil 1.12).

Tablo 1.73. Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	5.231.047.000,00	5.872.787.000,00	5.872.785.881,14
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	783.056.000,00	810.416.000,00	810.415.395,35
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	1.930.173.000,00	2.646.662.208,76	1.977.951.382,32
05	Cari Transferler	6.531.000,00	3.260.676,00	3.260.674,63
06	Sermaye Giderleri	326.074.000,00	272.480.390,11	225.636.750,54

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Şekil 1.12. Jandarma Genel Komutanlığının 2016 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

1.4.8.3. Mali Denetim Sonuçları

2016 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.74'te belirtilmiştir.

Tablo 1.74. 2016 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	Sayısı
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarıları Dosya Sayısı	79
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	2.420
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.630
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	1
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	-

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

1.4.9. Jandarma Genel Komutanlığının 2017 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığına 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 9.374.739.000 TL bütçe tahsis edilmiştir. Yıl içinde eklenen ödenekle birlikte 11.874.908.703 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2017 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,45'tir (Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018).

1.4.9.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2017 yılı bütçesi ele alındığında, Komutanlık bütçesinden en büyük payı % 64,7 ile personel giderleri almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 9,5'i Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderlerinden, % 22'si mal ve hizmet alımına yapılan harcamalardan, bütçenin % 3,7'si sermaye giderlerinden, % 0,1'i cari transferden meydana gelmektedir (Tablo 1.75), (Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018).

1.4.9.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2017 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.75. 2017 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Terzip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	6.066.865.000,00	1.325.606.099,00	42.856.099,00	7.349.615.000,00	7.348.863.175,00	751.825,00
01.1	Mamurlar	5.706.127.000,00	1.325.606.099,00	-	7.031.733.099,00	7.031.621.250,00	111.849,00
01.2	Sözleşmeli Personel	31.000,00	-	1.043,00	29.957,00	29.957,00	-
01.3	İşçiler	81.595.000,00	-	4.873.643,00	76.721.357,00	76.721.356,00	1,00
01.4	Geçici Personel	33.000,00	-	33.000,00	-	-	-
01.5	Diğer Personel	279.079.000,00	-	37.948.413,00	241.130.587,00	240.465.042,00	665.545,00
02	Sos.Göv.Kur.Dev.Prm.Gid.	886.066.000,00	145.995.685,00	1.631.685,00	1.030.430.000,00	1.030.162.288,00	267.712,00
02.1	Mamurlar	869.774.000,00	86.881.685,00	-	956.655.685,00	956.389.428,00	266.237,00
02.2	Sözleşmeli Personel	7.000,00	-	7.000,00	-	-	-
02.3	İşçiler	16.280.000,00	-	1.620.685,00	14.659.315,00	14.659.314,00	1,00
02.4	Geçici Personel	4.000,00	-	4.000,00	-	-	-
02.5	Diğer Personel	1.000,00	59.114.000,00	-	59.115.000,00	59.113.545,00	1.455,00
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	2.064.257.000,00	1.266.598.871,00	236.715.656,00	3.094.140.213,00	2.602.327.645,00	491.812.568,00
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.693.952.000,00	1.075.329.702,00	161.474.112,00	2.607.807.590,00	2.206.941.806,00	400.865.784,00
03.3	Yolluklar	122.553.000,00	129.566.454,00	-	252.119.454,00	186.966.913,00	65.152.541,00
03.4	Görev Giderleri	32.828.000,00	13.689.137,00	-	46.517.137,00	41.450.089,00	5.067.048,00
03.5	Hizmet Alımları	117.519.000,00	26.126.354,00	22.046.561,00	121.598.793,00	104.777.143,00	16.821.650,00
03.6	Temsil ve Tanıtım Giderleri	1.811.000,00	697.569,00	-	2.508.569,00	2.104.943,00	403.626,00
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm. Bak. Onr.Gider	35.694.000,00	19.752.108,00	-	55.446.108,00	53.632.253,00	1.813.855,00
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	6.101.000,00	1.437.547,00	-	7.538.547,00	6.360.880,00	1.177.667,00
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	53.799.000,00	-	53.194.983,00	604.017,00	93.618,00	510.399,00
05	Cari Transferler	8.000.000,00	4.888.590,00	6.301.668,00	1.698.332,00	1.697.855,00	477,00
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	2.018.000,00	-	1.413.078,00	604.922,00	604.921,00	1,00
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	5.982.000,00	4.888.590,00	-	1.093.410,00	1.092.934,00	476,00
06	Sermaye Giderleri	349.551.000,00	332.251.242,00	282.777.087,00	399.025.156,00	287.093.521,00	111.931.635,00
06.1	Mamul Mal Alımları	56.327.000,00	9.911.326,00	4.627,00	66.233.649,00	62.712.305,00	3.521.344,00
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	14.407.000,00	191.831,00	5.109.000,00	9.489.831,00	9.484.294,00	5.537,00
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	210.817.000,00	178.569.840,00	185.478.930,00	203.907.910,00	155.091.948,00	48.815.962,00
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	68.000.000,00	143.578.246,00	92.184.480,00	119.393.766,00	59.804.975,00	59.588.791,00
TOPLAM		9.374.739.000,00	3.075.340.488,00	565.393.555,00	11.874.908.703,00	11.270.118.914,00	604.789.789,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 6.066.865.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 7.349.615.000 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 7.348.863.175 TL harcanmış, yıl sonunda 777.395 TL kullanılamamıştır (Tablo 1.76).

Tablo 1.76. 2017 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	6.066.865.000,00	7.349.615.000,00	7.348.863.175,00
01.1	Memurlar	5.706.127.000,00	7.031.733.099,00	7.031.621.250,00
01.2	Sözleşmeli Personel	31.000,00	29.957,00	29.957,00
01.3	İşçiler	81.595.000,00	76.721.357,00	76.721.356,00
01.4	Geçici Personel	33.000,00	-	-
01.5	Diğer Personel	279.079.000,00	241.130.587,00	240.465.042,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 886.066.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.030.430.000 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.030.162.288 TL harcanmış, yıl sonunda 267.712 TL kullanılamamıştır (Tablo 1.77).

Tablo 1.77. 2017 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	886.066.000,00	1.030.430.000,00	1.030.162.288,00
02.1	Memurlar	869.774.000,00	956.655.685,00	956.389.428,00
02.2	Sözleşmeli Personel	7.000,00	-	-
02.3	İşçiler	16.280.000,00	14.659.315,00	14.659.314,00
02.4	Geçici Personel	4.000,00	-	-
02.5	Diğer Personel	1.000,00	59.115.000,00	59.113.545,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alım giderleri için 2.064.257.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 3.094.140.213 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 2.602.327.645 TL harcanmış, yıl sonunda 491.302.172 TL ödeneğin ertesi yıla devri gerçekleşmiş olup, 180.399 TL ödenek kullanılamamıştır (Tablo 1.78).

Tablo 1.78. 2017 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	2.064.257.000,00	3.094.140.213,00	2.602.327.645,00
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.693.952.000,00	2.607.807.590,00	2.206.941.806,00
03.3	Yolluklar	122.553.000,00	252.119.454,00	186.966.913,00
03.4	Görev Giderleri	32.828.000,00	46.517.137,00	41.450.089,00
03.5	Hizmet Alımları	117.519.000,00	121.598.793,00	104.777.143,00
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.811.000,00	2.508.569,00	2.104.943,00
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm. Bak. Onr. Gider	35.694.000,00	55.446.108,00	53.632.253,00
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	6.101.000,00	7.538.547,00	6.360.880,00
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	53.799.000,00	604.017,00	93.618,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 8.000.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde diğer tertiplere aktarmalar sonucu nihai bütçe 1.698.332 TL'ye düşmüş, 1.697.855 TL'si harcanmış, 477 TL ödenek kullanılamamıştır (Tablo 1.79).

Tablo 1.79. 2017 Yılı Cari Transfer

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	8.000.000,00	1.698.332,00	1.697.855,00
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	2.018.000,00	604.922,00	604.921,00
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	5.982.000,00	1.093.410,00	1.092.934,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 349.551.000 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde bütçe dışı giden aktarmalar ile nihai bütçe 399.025.156 TL'ye düşmüş, 287.093.521 TL harcanmış, yıl sonunda 111.931.634 TL'nin ertesi yıla devri gerçekleşmiştir (Tablo 1.80).

Tablo 1.80. 2017 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	349.551.000,00	399.025.156,00	287.093.521,00
06.1	Mamul Mal Alımları	56.327.000,00	66.233.649,00	62.712.305,00
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	14.407.000,00	9.489.831,00	9.484.294,00
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	210.817.000,00	203.907.910,00	155.091.948,00
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	68.000.000,00	119.393.766,00	59.804.975,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

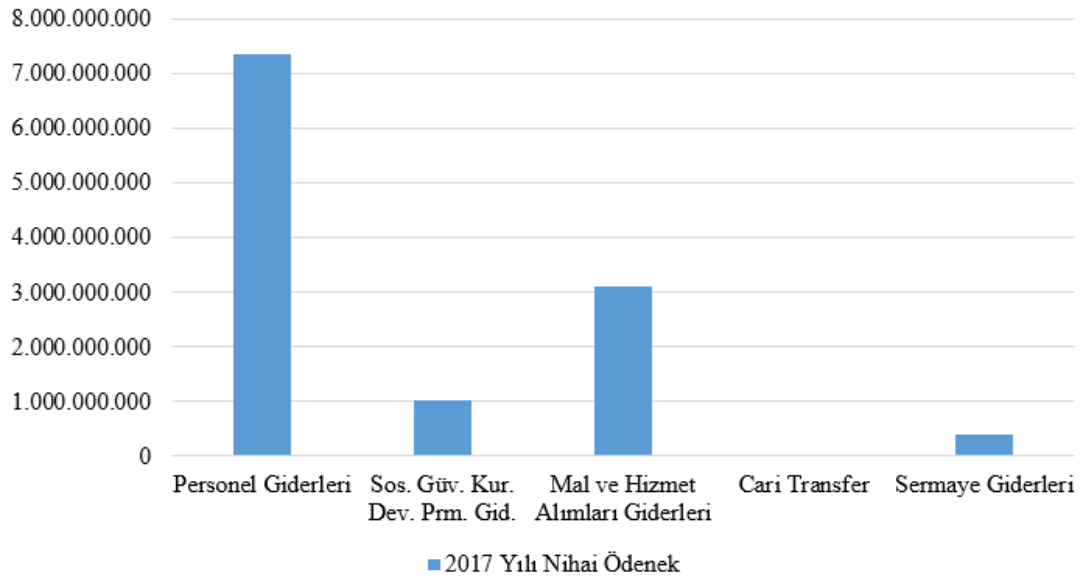
Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığına 9.374.739.000 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 11.874.908.703 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 11.270.118.914 TL harcanmış, yıl

sonunda 603.553.551 TL'nin ertesine yıla devri gerçekleşmiştir (Tablo 1.81 ve Şekil 1.13).

Tablo 1.81. Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	6.066.865.000,00	7.349.615.000,00	7.348.863.175,00
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	886.066.000,00	1.030.430.000,00	1.030.162.288,00
03	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	2.064.257.000,00	3.094.140.213,00	2.602.327.645,00
05	Cari Transferler	8.000.000,00	1.698.332,00	1.697.855,00
06	Sermaye Giderleri	349.551.000,00	399.025.156,00	287.093.521,00

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Şekil 1.13. Jandarma Genel Komutanlığının 2017 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

1.4.9.3. Mali Denetim Sonuçları

2017 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.82'de belirtilmiştir.

Tablo 1.82. 2017 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	Sayısı
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarımları Dosya Sayısı	163
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	2.712
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.596
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	1
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	4

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

1.4.10. Jandarma Genel Komutanlığının 2018 Yılı Bütçe İncelemesi

Jandarma Genel Komutanlığına 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 13.311.208.000 TL bütçe tahsis edilmiştir. Yıl içinde eklenen ve düşülen ödenekle birlikte, bütçe 14.238.027.986 TL'ye ulaşmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı 2018 yılı bütçesinin genel bütçe içindeki payı %1,74'tür (Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019).

1.4.10.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Jandarma Genel Komutanlığının 2018 yılı bütçesi ele alındığında, Komutanlık bütçesinden en büyük payı % 64,96 ile personel giderleri almaktadır. Geriye kalan bütçenin % 9,46'sı Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderlerinden, % 21,37'si mal ve hizmet alımına yapılan harcamalardan, % 4,17'si sermaye giderlerinden, % 0,04'ü cari transferden meydana gelmektedir (Tablo 1.83), (Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019).

1.4.10.2. Temel Mali Tablolar

Bu bölümde, Jandarma Genel Komutanlığının 2018 yılı bütçe uygulama sonuçları tablosu irdelenecektir. Komutanlığın, başlangıç ödeneği, ilave/eklenen ödenek, düşülen ödenek, nihai ödenek, harcama ve kalan miktarı gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.83. 2018 Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

Tartip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödenęi	Eklenen	Düşülen	Nihai Ödenek	Harcama	Kalan
01	Personel Giderleri	8.646.854.000	14.181.129	14.280.867	8.646.754.262	10.851.270.317	-2.204.516.055
01.1	Memurlar	8.323.905.000	31.129	-	8.323.936.129	10.461.645.855	-2.137.709.726
01.2	Sözleşmeli Personel	34.000	-	-	34.000	818.210	-784.210
01.3	İşçiler	88.186.000	150.000	14.000.000	74.336.000	83.989.267	-9.653.267
01.4	Geçici Personel	36.000	-	31.129	4.870	4.870	-
01.5	Diğer Personel	234.693.000	14.000.000	249.737	248.443.262	304.812.112	-56.368.850
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	1.259.862.000	10.003.000	10.828.787	1.259.036.212	1.378.114.440	-119.078.227
02.1	Memurlar	1.162.925.000	3.000	10.000.000	1.152.928.000	1.256.765.169	-103.837.169
02.2	Sözleşmeli Personel	8.000	-	-	8.000	149.247	-141.247
02.3	İşçiler	15.870.000	-	-	15.870.000	16.684.923	-814.923
02.4	Geçici Personel	3.000	-	3.000	-	-	-
02.5	Diğer Personel	81.056.000	10.000.000	825.787	90.230.212	104.515.098	-14.284.886
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.845.056.000	1.218.968.693	250.650.328	3.813.374.364	3.540.480.609	272.893.754
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	2.476.247.000	1.040.215.208	209.987.328	3.306.474.879	3.106.638.547	199.836.331
03.3	Yolluklar	135.552.000	81.202.541	-	216.754.541	183.318.312	33.436.228
03.4	Görev Giderleri	36.136.000	12.567.048	-	48.703.048	44.438.524	4.264.523
03.5	Hizmet Alımları	153.430.000	62.971.650	40.160.000	176.241.650	144.909.771	31.331.878
03.6	Temsil ve Tanıtım Giderleri	1.777.000	1.246.325	-	3.023.325	2.621.201	402.123
03.7	Menk.Mal. Gayri Maddi Hak. Alım Bak. Onr. Giderleri	34.742.000	18.288.054	-	53.030.054	50.159.837	2.870.216
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım Onarım Giderleri	6.501.000	2.477.867	-	8.978.867	8.228.551	750.315
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	671.000	-	503.000	168.000	165.863	2.136
05	Cari Transferler	4.885.000	493.000	155.000	5.223.000	5.221.293	1.706
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	885.000	-	144.000	741.000	740.043	956
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	4.000.000	493.000	11.000	4.482.000	4.481.250	749
06	Sermaye Giderleri	554.551.000	409.866.880	462.697.732	501.720.147	466.804.117	34.916.030
06.1	Mamul Mal Alımları	52.864.000	47.434.114	24.856.872	75.441.242	75.073.611	367.630
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	14.407.000	5.537	519.000	13.893.537	13.826.226	67.310
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	383.950.000	241.256.482	335.055.293	290.151.189	278.112.686	12.038.502
06.6	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	-	2.000.000	1.000.000	1.000.000	-	1.000.000
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	103.330.000	119.170.746	101.266.567	121.234.179	99.791.592	21.442.586
07	Sermaye Transferleri	-	1.920.000	-	1.920.000	1.919.988	11
07.1	Yurtiçi Sermaye Transferleri	-	1.920.000	-	1.920.000	1.919.988	11
08	Borç Verme	-	10.000.000	-	10.000.000	10.000.000	-
08.1	Yurtiçi Borç Verme	-	10.000.000	-	10.000.000	10.000.000	-
TOPLAM		13.311.208.000	1.665.432.703	738.612.717	14.238.027.986	16.253.810.766	-2.015.782.779

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına personel giderleri için 8.646.854.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 8.646.754.262,20 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 10.851.270.317,87 TL harcanmış ve 2.204.516.055,67 TL ödenek üstü harcama yapılmıştır (Tablo 1.84).

Tablo 1.84. 2018 Yılı Personel Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	8.646.854.000	8.646.754.262	10.851.270.317
01.1	Memurlar	8.323.905.000	8.323.936.129	10.461.645.855
01.2	Sözleşmeli Personel	34.000	34.000	818.210
01.3	İşçiler	88.186.000	74.336.000	83.989.267
01.4	Geçici Personel	36.000	4.870	4.870
01.5	Diğer Personel	234.693.000	248.443.262	304.812.112

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri için 1.259.862.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 1.259.036.212,40 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 1.378.114.440,04 TL harcanmış ve 119.078.227,64 TL ödenek üstü harcama yapılmıştır (Tablo 1.85).

Tablo 1.85. 2018 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	1.259.862.000	1.259.036.212	1.378.114.440
02.1	Memurlar	1.162.925.000	1.152.928.000	1.256.765.169
02.2	Sözleşmeli Personel	8.000	8.000	149.247
02.3	İşçiler	15.870.000	15.870.000	16.684.923
02.4	Geçici Personel	3.000	-	-
02.5	Diğer Personel	81.056.000	90.230.212	104.515.098

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına mal ve hizmet alımları giderleri için 2.845.056.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde 3.813.374.364,63 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 3.540.480.609,70 TL harcanmış, yıl sonunda 271.819.983,26 TL ödenek üstü devri gerçekleşmiş olup özel ödenek ile tedavi ve cenaze giderleri tertiplerden 1.073.771,67 TL ödenek kullanılamamıştır (Tablo 1.86).

Tablo 1.86. 2018 Yılı Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.845.056.000	3.813.374.364	3.540.480.609
03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Hizmet Alımları	2.476.247.000	3.306.474.879	3.106.638.547
03.3	Yolluklar	135.552.000	216.754.541	183.318.312
03.4	Görev Giderleri	36.136.000	48.703.048	44.438.524
03.5	Hizmet Alımları	153.430.000	176.241.650	144.909.771
03.6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	1.777.000	3.023.325	2.621.201
03.7	Menk.Mal, Gayri Maddi Hak Alm.Bak.Onr. Giderleri	34.742.000	53.030.054	50.159.837
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım Onarım Giderleri	6.501.000	8.978.867	8.228.551
03.9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	671.000	168.000	165.863

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına cari transferler için 4.885.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde diğer tertiplere aktarmalar sonucu nihai bütçe 5.223.000,00 TL'ye yükselmiş, 5.221.293,82 TL'si harcanmış, 1.706,18 TL ödenek kullanılmamıştır (Tablo 1.87).

Tablo 1.87. 2018 Yılı Cari Transfer

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
05	Cari Transferler	4.885.000	5.223.000	5.221.293
05.4	Hane Halkına Yapılan Transferler	885.000	741.000	740.043
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	4.000.000	4.482.000	4.481.250

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına sermaye giderleri için 554.551.000,00 TL tahsis edilmiş, yıl içerisinde bütçe dışı giden aktarmalar ile nihai bütçe 501.720.147,46 TL'ye ulaşılmış, 466.804.117,13 TL harcanmış, yıl sonunda 34.916.027,90 TL'nin ertesi yıla devri gerçekleşmiş, 2,43 TL ödenek kullanılmamıştır (Tablo 1.88).

Tablo 1.88. 2018 Yılı Sermaye Giderleri

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	Nihai Ödenek	Harcama
06	Sermaye Giderleri	554.551.000	501.720.147	466.804.117
06.1	Mamul Mal Alımları	52.864.000	75.441.242	75.073.611
06.4	Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri	14.407.000	13.893.537	13.826.226
06.5	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	383.950.000	290.151.189	278.112.686
06.6	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	-	1.000.000	-
06.7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	103.330.000	121.234.179	99.791.592

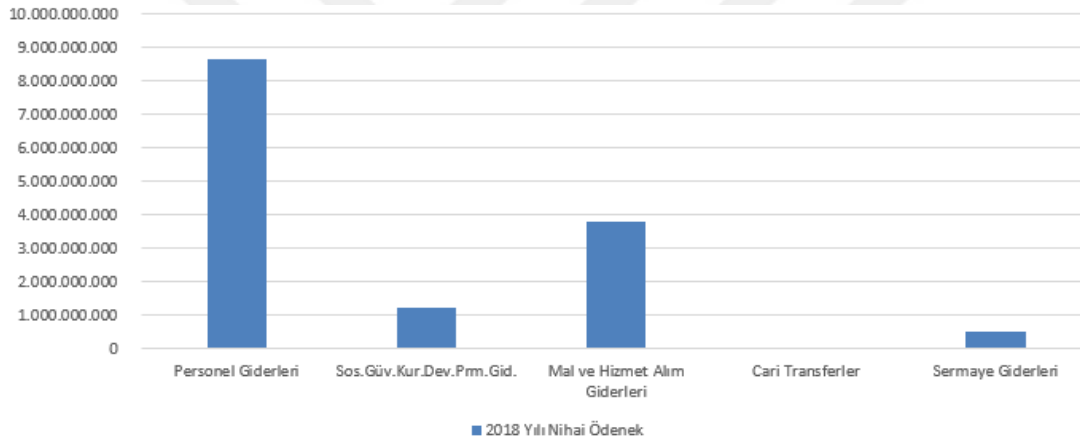
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Yukarıda belirtilen bilgiler doğrultusunda; 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Jandarma Genel Komutanlığına toplamda 13.311.208.000,00 TL bütçe tahsis edilmiş, yıl içerisinde 14.238.027.986,69 TL nihai bütçeye ulaşılmış, 16.253.810.766,63 TL harcanmıştır. Yıl sonunda, 306.736.011,16 TL'nin ertesi yıla devri gerçekleşmiştir (Tablo 1.89 ve Şekil 1.14).

Tablo 1.89. Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Bütçesi

Tertip Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği	2018 Yılı Nihai Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	8.646.854.000	8.646.754.262	10.851.270.317
02	Sos.Güv.Kur.Dev.Prm.Gid.	1.259.862.000	1.259.036.212	1.378.114.440
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.845.056.000	3.813.374.364	3.540.480.609
05	Cari Transferler	4.885.000	5.223.000	5.221.293
06	Sermaye Giderleri	554.551.000	501.720.147	466.804.117

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Şekil 1.14. Jandarma Genel Komutanlığının 2018 Yılı Bütçe Dağılımı

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

1.4.10.3. Mali Denetim Sonuçları

2018 yılında gerçekleştirilen ön mali kontrol faaliyetleri Tablo 1.90'da belirtilmiştir.

Tablo 1.90. 2018 Yılı Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri	
Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarıları Dosya Sayısı	175
Seyyar Görev Tazminatı Cetvelleri Personel Sayısı	4.218
Yan Ödeme Cetvelleri Personel Sayısı	2.517
Sözleşmeli Personel Sayı ve Sözleşmeleri	8
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarına İlişkin Birlik Talepleri	-

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. Kolluk Nedir? Görev ve Yetkileri Nelerdir?

Güvenlik, insanların toplu olarak yaşamaya başlamasıyla toplum huzurunu koruma ve onu devamlı kılma mecburiyetinin sonucu olarak devlet kurumları tarafından ortaya çıkmış ve vazgeçilmez temel ihtiyaçlarımızdan birisi olmuştur (İren, 2006: 8). Güvenlik kısa bir ifadeyle; vatandaşların canlarını mallarını ve namusunu her türlü kazadan ve tehditten korumak şeklinde tanımlanmaktadır (Kuyaksil ve Tiyek, 2003: 67).

Kamu güvenliği devletin asli anayasal yetki ve sorumluluğuna dâhil bir alandır (Akıncı, 2005: 301). Kamu gücüne sahip olan devlet, kamu düzenini kurduğu ve teşkilatlandığı farklı yapılar ile sağlamakta olup bunların en önemlileri genel kolluk kuvveti olan Jandarma ve Polistir (Karakurt ve Bal, 2013: 392).

Hükümetin ceza-adalet sistemindeki ilk temas noktası olarak; kolluk kuvvetleri sağlam bir yasa, düzen ve iyi bir yaşam kalitesi için kritik öneme sahiptir (Livemint, 2017).

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde; genel kolluk, özel kolluk ve kolluk yetkisi kullanan kamu görevlileri kolluk hizmeti yapmaktadır.

3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 3'üncü maddesine göre:

“Zabıta teşkilatı: Umumi ve hususi olmak üzere iki kısma ayrılır.

Umumi zabıta: Silahlı bir kuvvet olan (polis) ve (jandarma) dir.

Hususi zabıta: Umumi zabıta haricinde kalan ve mahsus kanunlarına göre teşekkül edip muayyen vazifeleri gören zabıta kuvvetleridir.

Jandarma ve hususi zabıta teşkilatı kendi kanunlarına ve emniyet teşkilatı bu kanun hükümlerine tabidir. Jandarma ve hususi zabıta ile emniyet teşkilatının merkezde ve vilayetlerde yekdiğeri ile irtibat, muhabere ve çalışma tarzları Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelik ile tespit edilir” (3201 Sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu, 1937).

2.1.1. Kolluğun Görevleri ve Yetkileri

Kolluk, kamu yararına gerçekleştirdiği faaliyetlere göre idari ve adli kolluk olarak ikiye ayrılmaktadır. İdari kolluğun görevi, suç işlenmeden önce önleyici ve toplumsal huzuru sağlayıcı faaliyetleri ifa ederken adli kolluğun görevi ise suç işlendikten sonra delil toplamak ve soruşturma gibi suçların aydınlatılmasıyla ilgili işlem ve faaliyetleri yapmaktır. Bu kapsamda, Ceza Muhakemesi Kanununda ve Adli Kolluk Yönetmeliğinde idari ve adli kolluğun işleyişi hakkında maddelere yer verilmektedir.

2.1.1.1. İdari Kolluk

İdari kolluk; devlet otoritesi, kamu düzeni ve toplum huzurunu sağlamak için önleyici kolluk faaliyetlerinde bulunan kolluktur. İdari kolluk, kanunun verdiği yetkiyi sorumlulukları için kanun çerçevesinde kullanan devletin yasama, yürütme ve yargı organlarının silahlı icra kuvvetleridir.

Kolluk, idari görevi çerçevesinde kamu düzenini suç işlenmeden önce alacağı tedbirlerle korumaktadır. Bu açıdan, kolluğun idari görevlerine önleyici kolluk görevleri de denmektedir (Avcı, 2009: 18).

2.1.1.2. Adli Kolluk

Ceza Muhakemesi Kanunu madde 164 - (1)'e göre “*Adli kolluk; 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 8, 9 ve 12'nci maddeleri, 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 7'nci maddesi, 2.7.1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8'inci maddesi ve 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4'üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemlerini yapan güvenlik görevlilerini ifade eder” (5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 2004).*

Adli Kolluk Yönetmeliğinin 5'inci maddesine göre “Cumhuriyet savcıları, adli görevlere ilişkin emir ve talimatlarını öncelikle adli kolluk sorumlularına veya adli kolluk görevi ifa eden diğer birim amirlerine vermektedir. Adli kolluk, bağlı bulunduğu kolluk teşkilatının bir parçası olup öncelikli görevi karşılaştığı suçun işlenmesini önlemektir. Cumhuriyet savcılarınca, adli görevler ile ilgili emir ve talimatlar zorunluluk bulunmadıkça, kolluk birimlerinin aralarındaki iş bölümü ile kolluk teşkilatlarının görev ve yetki alanları gözetilerek verilmektedir. Adli kolluk, adli görevlerin haricindeki hizmetlerde üstlerinin emrindedir” (Adli Kolluk Yönetmeliği, 2005).

Adli Kolluk Yönetmeliğinin 4'üncü maddesine göre “Soruşturma yapmak üzere;

- a) Emniyet Genel Müdürlüğünce, asgari tam teşekküllü bir polis karakolu bulunan yerlerde,
- b) Jandarma Genel Komutanlığınca, asgari tam teşekküllü bir jandarma karakolu bulunan yerlerde,
- c) Sahil Güvenlik Komutanlığınca, asgari sahil güvenlik bot komutanlıklarının bulunduğu yerlerde,
- d) Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğünce, Gümrük Muhafaza Müdürlüğü ile müstakil bölge ve kısım amirlikleri bulunan yerlerde, mevcut imkanlar ölçüsünde yeterince adli kolluk personeli görevlendirilir” (Adli Kolluk Yönetmeliği, 2005).

Adli Kolluk Yönetmeliğinin 6'ncı maddesine göre “Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adli kolluğa yaptırılır. Adli kolluk görevlileri Cumhuriyet savcısının adli görevlere ilişkin emirlerini gecikmeksizin yerine getirir” (Adli Kolluk Yönetmeliği, 2005).

Adli Kolluk Yönetmeliğinin 7'nci maddesine göre “Gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi halinde, diğer kolluk birimleri de adli kolluk görevini yerine getirmekle yükümlüdür. Bu durumda, kolluk görevlileri hakkında, adli görevleri dolayısıyla Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır” (Adli Kolluk Yönetmeliği, 2005).

2.1.2. Kolluk Çeşitleri

Kolluk çeşitleri; genel kolluk, özel kolluk ve özel güvenlik olarak üçe ayrılır. Genel kolluk; ülke içinde kamu düzenini sağlamakla görevli, silah taşıma yetkisine sahip olan jandarma, polis ve sahil güvenlikten meydana gelmektedir. Özel kolluk; yetki ve sorumluluk sahası özel bir kanunla düzenlenmiş olup, bazı özel görevler icra etmekle yükümlü olan köy koruyucuları, belediye zabıtası, gümrük muhafaza personeli, orman memuru, çiftçi mallarını koruma bekçileri ve mit personelinden oluşur. Özel güvenlik, kanunlar içerisinde koruma hizmeti vermek maksadıyla görevlendirilmiş kişileri ifade etmektedir.

2.1.2.1. Genel Kolluk

İnsanlar sosyal birer varlık olduklarından, eski çağlardan beri topluluklar halinde yaşamışlardır. Topluluk olarak yaşayan insanlar devlet olarak örgütlenmiştir ve devletçe kurulan kolluk güçleri vasıtasıyla güvenliklerini sağlama yoluna gitmişlerdir (Kuyaksil ve Tiyek, 2003: 65).

Kamu düzenini, emniyet ve asayişi, toplumun huzurunu koruyan ve sağlayan kuruluşlara genel kolluk denmektedir. Sonradan yapılan yasal düzenlemeler ile bir kolluk kuvveti olarak kurulmuş olan Sahil Güvenlik Komutanlığı da genel kolluk kavramına dâhil edilmektedir (Avcı, 2009: 5). Genel kolluk hizmetlerini Jandarma, Polis ve Sahil Güvenlik yerine getirmektedir. Polis merkez sınırlarında, Jandarma kırsal bölgelerde ve Sahil Güvenlik ise yurdumuzdaki göller ve sahillerde görevini ifa etmektedir.

Jandarma ve Polis gibi resmi kolluk teşkilatı mensuplarının diğer kamu personelinin sahip olmadığı ve kullanmadığı yetki ve sorumlulukları vardır. Bunlar; durdurma, arama, kimlik sorma, el koyma, yakalama, zor kullanma ve sorgulama gibi bireysel özgürlükleri sınırlayıcı önemli yetkilerdir (Cerrah, 2008: 16).

2.1.2.1.1. Jandarma

Jandarma, her ülkede boy göstermeyen modern kolluk modellerinden biridir. Fransız Devrimi'nden sonra ortaya çıkmış ve çoğu ülkede modern kamu örgütlenmesine katkı

sağlamıştır. Kıta Avrupası (Fransa) kolluk anlayışının bir parçası olarak tezahür etmiştir (Kara, 2016: 148).

Jandarma, sözlük anlamı olarak silahlı insan olan Fransızca kökenli bir kelimedir. Jandarma; halkın yanında, halkla iç içe ve halk için çalışır. Jandarma gerek askeri görevlerini gerekse emniyet ve asayişle ilgili görevlerini yurt dışında faaliyet gösteren bağlı birimleriyle yerine getirir.

Jandarma bir kanun ordusudur ve görevlerini başta 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanun ve Yönetmeliği olmak üzere yürürlükteki, kanun ve nizamlar doğrultusunda yerine getirir (Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, 2017: 2-3).

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 3'üncü maddesine göre *“Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği görevleri yerine getiren silahlı genel kolluk kuvvetidir”* (2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, 1983).

2803 sayılı Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Kanununun 7'nci maddesine göre *“Jandarmanın sorumluluk alanlarında genel olarak görevleri şunlardır;*

a) Mülki görevleri;

Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak, (b) ve (c) bentlerinde belirtilen görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı emir ve kararlarla Jandarmaya verilen görevleri yapmak

b) Adli görevleri;

İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek

c) Askeri görevleri;

Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen askeri hizmetleri yerine getirmek” şeklindedir (2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, 1983).

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 10’uncu maddesine göre *“Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanı; polis görev sahası dışı olup, bu alanlar il ve ilçe belediye hudutları haricinde kalan veya polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir. Ancak, belediye sınırları içinde olmakla birlikte hizmet gerekleri bakımından uygun görülen yerler, jandarmanın görev ve sorumluluk alanı olarak tespit edilebilir. İçişleri Bakanı’nın kararıyla bir il veya ilçenin tamamı polis ya da jandarma görev ve sorumluluk alanı olarak belirlenebilir” (2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, 1983).*

Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğine göre Jandarmanın yetkileri aşağıda belirtilmiştir;

- a) Genel düzeni sağlama yetkisi*
- b) Uyarıda bulunma ve emir verme yetkisi*
- c) Kanun ve kişiler aleyhine işlenen eylem ve hareketleri yasaklama yetkisi*
- d) Kimlik sorma yetkisi*
- e) Kişileri arama yetkisi*
- f) Genel arama yetkisi*
- g) El koyma yetkisi*
- h) Çağrı, sorgulama ve bilgi isteme yetkisi*
- i) Parmak izi ve fotoğraf alma yetkisi*
- j) Zor kullanma yetkisi*
- k) Silah kullanma yetkisi” (Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği, 2017).*

Jandarmanın sorumluluk bölgesi genelde kırsalda ve nüfus yoğunluğunun az olduğu bölgelerdir. Günümüzde Jandarmanın sorumluluk alanı Türkiye yüzölçümünün %92’sini oluşturmaktadır. Nüfusun %79’u polis, %21’i ise Jandarma sorumluluk alanında yaşamaktadır.

2559 sayılı Kanununun 25'inci maddesine göre “*Polis teşkilatı bulunmayan yerlerde il, ilçe ve bucak jandarma komutanları ile jandarma karakol komutanları bu kanunda yazılı vazifeleri yapar ve yetkileri kullanırlar*” (2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, 1934).

Jandarma Polis Vazife Salahiyet Kanununa göre özel hükümler haricinde polisin görev ve yetkilerini kullanabilmektedir ancak polis 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunundaki görev ve yetkileri kullanamamaktadır.

Jandarma Genel Komutanlığı teşkilat yapısı Şekil 2.1’de gösterilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığı Teşkilat Yapısı

Merkez Teşkilatı	Taşra Teşkilatı	Doğrudan Merkeze Bağlı Birimler
<ul style="list-style-type: none"> -Genel Sekreterlik -Asayiş Başkanlığı -Personel Başkanlığı -Lojistik Komutanlığı -İstihbarat Başkanlığı -Jandarma Havacılık Başkanlığı -MEBS Başkanlığı -Strateji ve Dış İlişkiler Başkanlığı -Hukuk Hizmetleri Başkanlığı -Denetleme Başkanlığı -Mali Hizmetler Başkanlığı -Kriminal Daire Başkanlığı -Tefiş Kurulları Başkanlığı -İç Denetim Başkanlığı -Destek Kıtalar Grup Komutanlığı -Jandarma Gücü Komutanlığı -Sosyal Tesis Birimleri 	<ul style="list-style-type: none"> -Jandama Bölge Komutanlıkları + Adana Bölge Komutanlığı + Şırnak Bölge Komutanlığı + Diyarbakır Bölge Komutanlığı + Erzurum Bölge Komutanlığı + Giresun Bölge Komutanlığı + Tunceli Bölge Komutanlığı -İl Jandarma Komutanlıkları -İlçe Jandarma Komutanlıkları -Komando Alay/Tabur/Bölük Komutanlıkları -Jandarma Komando Özel Harekat Tabur Komutanlıkları -Asayiş Komando Bölük Komutanlıkları 	<ul style="list-style-type: none"> -Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı -Eğitim ve Öğretim Birim ve Kurumları -Komando Tugay Komutanlıkları -Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı (JÖAK) -Havacılık Grup/Filo Komutanlıkları

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığı İç İşlerine bağlı olmakla beraber ihtiyaçları Jandarma Genel Komutanlığına karşılanır. Personel Temin Merkez Komutanlığı JSGA Başkanlığı kuruluşundadır.

Şekil 2.1. Jandarma Teşkilat Yapısı

Kaynak: Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği, 2017

2.1.2.1.2. Polis

Polis kelimesi; etimolojik olarak sitenin, kentin idaresi ve siyasi yönetimi anlamına gelen "politeia" kelimesinden türemiş bulunan "polis" kelimesinden gelmektedir. Kelime uzun bir süredir bu anlamını korumaktadır (Hafızoğulları, 1995: 566).

Orduyla birlikte devletin tahakküm araçlarından en önemlisi olan polis, devlet inşa sürecinin de en kritik halkalarından biridir (Ergüt, 2001: 59). 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa göre *“Polis, silahlı icra ve inzibat kuvveti olup üniformalı ve sivil olmak üzere iki kısımdır”* (3201 Sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu, 1937).

Polisin üç temel görevi; suçu önlemek ve suçu tespit etmek, kamu düzenini sağlamak, yardıma ihtiyacı olanlara destek olmaktır (Osse, 2015: 80).

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 1’inci maddesine göre *“Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, aile ve acizlere muavenet (yardım) eder. Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamele ve ilgili mevzuatın kendisine verdiği vazifeleri yapar”* (2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, 1934).

2.1.2.1.3. Sahil Güvenlik

Sahil Güvenlik Komutanlığı; bütün sahillerimizin, karasularımızın, iç sularımız olan Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale Boğazı ile limanlarımızın ve körfezlerimizin güvenliğini sağlamak; ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca hâkimiyet haklarına sahip olduğumuz denizlerde, bu hak ve yetkilerin Deniz Kuvvetleri Komutanlığının sorumluluğu dışında kalanlarını kullanmak; deniz yolu ile yapılan her türlü kaçakçılığı önlemek ve izlemek amacıyla 9 Temmuz 1982 yılında 2692 sayılı yasa ile kurulmuş silahlı bir genel kolluk kuvvetidir.

2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4’üncü maddesi gereğince tevdi edilen görevler;

- “A) Türkiye Cumhuriyeti’nin bütün sahillerinde, iç suları olan Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale Boğazlarında, liman ve körfezlerinde, karasularında, münhasır ekonomik bölgesi ile ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimi altında bulunan deniz alanlarında, kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile kendisine verilen görevleri uygulamak ve yetkileri kullanmak,*
- B) Deniz yolu ile yapılan her türlü kaçakçılık eylemlerini önlemek, izlemek, suçluları yakalamak, gerekli işlemleri yapmak, yakalanan kişi ve suç vasıtalarını yetkili makamlara teslim etmek,*
- C) Liman sınırları dışında aykırı eylemleri önlemek, izlemek, suçluları yakalamak, gerekli işlemleri yapmak, yakalanan kişi ve suç vasıtalarını yetkili makamlara teslim etmek,*
- D) Deniz ve kıyılarda görülecek başıboş mayın, patlayıcı madde ve şüpheli cisimlerin yok edilmeleri hakkında 17.5.1948 tarih ve 5202 sayılı Kanunun uygulanmasında gerekli koruma tedbirlerini alarak ilgililere haber vermek,*
- E) Deniz seyir yardımcılarının ilgili hükümlere göre çalışma durumlarını, yetkili kuruluşlarca konulan deniz engelleri ile batık işaretlerinin sürekliliğini izlemek, kontrol etmek, görülen aksaklık ve noksanlıkları ilgililere bildirmek,*
- F) Uluslararası Denizde Arama ve Kurtarma Sözleşmesi’nin öngördüğü düzeyde arama ve kurtarma görevlerini icra etmek,*
- G) Karasularımıza giren mültecileri silah, mühimmat vesair harp vasıtalarından arıtmak ve bu mülteciler ile onların nezdindeki silah, mühimmat vesair harp vasıtalarını ilgililere teslim etmek,*
- H) Görev alanları içinde genel güvenlik kuvvetlerince takibi gerekli suçlarla, karada başlayıp denizde devam eden yukarıda belirtilen suçlar dışındaki suçların izlenmesinde ve suçluların yakalanmasında güvenlik kuvveti olarak diğer güvenlik kuvvetlerine yardım etmek, gerektiğinde bu suçlara el koymak ve suçluları yakalayıp yetkili makamlara teslim etmektir.*

Gümrük teşkilatı bulunan limanlarda Gümrük ve Tekel Bakanlığının görev ve yetkileri ile Sahil Güvenlik Komutanlığının bu maddede belirtilen görev ve yetkilerine girmeyen konularda özel kanunlara ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine göre görevli ve yetkili kılınmış diğer makamların görev ve yetkileri devam eder” (2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, 1982).

Sahil Güvenlik Komutanlığı, kendi görev alanı içerisinde emniyet ve asayişini sağlamak ile kamu düzenini korumakla yükümlü olup, bu görevlerini:

- a) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, hükümet emirlerine ya da tebliğlere ve genel olarak kamu düzenine uygun olmayan eylemleri, işlenmesinden önce kanun ve nizamlar çerçevesinde önlemek,
- b) İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek şeklinde yürütür.

Sahil Güvenlik Komutanlığının görevlerini yerine getirirken amacı; insana, taşınır/taşınmaz eşyaya en az zarar verilerek, bozulan kanun ve nizam ortamlarını yeniden kurmaktır.

Sahil Güvenlik Komutanlığının sorumluluk alanlarında yerine getirdiği görevler; mülki, adli ve askeri görevler olarak üç grupta toplanmaktadır. Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği madde 8 – (1)’e göre;

“a) Mülki görevler: Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, hassas ve kritik öneme sahip tesislerin korunmasına ilişkin önlemleri ilgili kuruluşlarla iş birliği içinde sağlamak, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, bu fıkranın (b) ve (c) bentlerinde belirtilen görevler dışında kalan ve mevzuat hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı emir ve kararlarla sahil güvenliğe verilen görevleri yapmaktır.

b) Adli görevler: işlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmektir.

c) Askeri görevler: Seferberlik ve savaş hallerinde Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek bölümleri ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığı emrinde görev icra etmek ve Bakanın izni ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığınca planlanan eğitim ve tatbikatlara asıl görevlerini aksatmayacak şekilde katılmaktır” (Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği, 2017).

2.1.3. Özel Kolluk

Özel kolluk teşkilatı; dirlik, esenlik, genel sağlığın korunması için genel idari kolluğa destek olarak özel kanunlarla kurulmuştur. Özel kolluk olarak;

- a) 442 sayılı Köy Kanununa göre Köy Korucuları,
- b) 5393 sayılı Belediye Kanununa göre kurulan Belediye Zabıtası,
- c) 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Gümrük Muhafaza Personeli,
- d) 6831 sayılı Orman Kanununa göre Orman Memuru,
- e) 4081 sayılı Çiftçi Mallarını Koruma Kanuna göre Çiftçi Mallarını Koruma Bekçileri,
- f) 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununa göre kurulan MİT sayılabilir.

2.1.3.1. Köy Korucuları

442 Sayılı Köy Kanunu 8'inci fasılda, köy korucularının görevleri belirtilmektedir. *“Köy sınırı içinde herkesin ırzını, canını ve malını korumak için köy korucuları bulunmaktadır. Her köyde en az bir korucu bulunmaktadır. Nüfusu binden fazla olan köylerde her beş yüz kişiye bir korucu daha tutulmaktadır. Korucular köy muhtarının emri altındadır. Resmi işlerde onun her emrini tutmaya mecburdur. Korucular silahlıdır. Kendilerine karşı gelenler jandarmaya karşı gelmiş gibi ceza görürler”* (442 Sayılı Köy Kanunu, 1924).

2.1.3.2. Belediye Zabıtası

5393 sayılı Belediye Kanununun 51'inci maddesine göre *“Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular. Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır”* (5393 Sayılı Belediye Kanunu, 2005).

2.1.3.3. Orman Memuru

6831 sayılı Orman Kanununun 77'nci maddesine göre *“Orman memurları, bu kanunda tanımlanan suçların işlenmesinin önlenmesi veya işlenen suçlarla ilgili*

olarak başlatılan soruşturmadaki görevleri kapsamında kolluk görevlisi sıfatını taşırlar. Orman teşkilatında her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurlardan, Çevre ve Orman Bakanlığınca ve Orman Genel Müdürlüğünce lüzum görülecek olanlar, Cumhurbaşkanınca seçilecek silahla teçhiz olunurlar. Bu silahlar memurlara orman idaresince demirbaş olarak verilir. Ayrıca kolluk görevi yapan orman memurları idarece verilecek özel kıyafetle donatılır. Devlet ormanlarından gayri ormanlarda çalışan orman bekçilerine de umumi hükümler dairesinde silah taşıma izni verilebilir” (6831 Sayılı Orman Kanunu, 1956).

2.1.3.4. Gümrük Muhafaza Personeli

640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname madde 8 – (1)’e göre “Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Gümrüklü yer ve sahalarda kamu düzeninin bozulmasını önleyecek tedbirleri almak, buraların takip ve muhafazasını sağlamak, gerektiğinde müdahalede bulunarak durumu adli mercilere intikal ettirmek
- b) Deniz ve hava limanlarıyla kara sınırlarındaki gümrük kapılarında ve diğer gümrüklü sahalarda giriş ve çıkış yapan kişi, eşya ve taşıtların muhafazası ile gümrüğe sevk edilmesini sağlamak ve gümrük işlemleri bitirilmeden buralardan çıkmalarını önlemek
- c) Gümrüklü yer ve sahalarda münhasıran, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinde gerektiğinde ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle kaçakçılığı önlemek, izlemek ve soruşturmak
- ç) Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinde kişi eşya ve taşıtların kaçakçılıkla mücadele kapsamında takibini yapmak
- d) Kaçakçılık ile mücadele için bilimsel yöntemler de kullanmak suretiyle bilgi toplayarak gerekli araştırma, soruşturma ve operasyonları yapmak, taşra teşkilatının yapacağı operasyonları koordine etmek, gerektiğinde taşra teşkilatıyla müşterek operasyon yapmak
- e) Kaçakçılıkla mücadele amacıyla ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, bilgi değişiminde bulunmak protokoller hazırlamak ve uygulamak, gerektiğinde müşterek operasyonlar yapmak

f) Kaçakçılıkla etkin mücadele etmek amacıyla ulusal ve uluslararası bilgi akışına dayalı veri tabanları oluşturmak, verileri işlemek, değerlendirmek ve risk analizi çerçevesinde kullanılabilir nitelikte olanları risk yönetimi ve kontrol genel müdürlüğüne iletmek

g) Adli kolluğa ilişkin olarak diğer kanunlarla verilen görevleri yapmak

ğ) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak” şeklinde belirtilmiştir (640 Sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 2011).

640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 39’uncu maddesi ile silah taşıma yetkisi tanınan gümrük muhafaza memurunun, genel kolluk kuvveti personelinin sahip olduğu silah kullanma ve taşıma yetkisine haiz oldukları ortaya koyulmuştur (640 Sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 2011).

2.1.3.5. Çiftçi Mallarını Koruma Bekçisi

4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanununun 12’nci maddesine göre “Bekçilerin vazifeleri; çiftçi mallarını korumak, çiftçi mallarına zarar iras edildiği hallerde 24’üncü maddede gösterilen muameleleri ve bu kanunda yazılı diğer vazifeleri ifa etmektir” (4081 Sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun, 1941). 442 sayılı Köy Kanununun 77’nci maddesine göre çiftçi mallarını koruma bekçisi silahlıdır (442 Sayılı Köy Kanunu, 1924).

2.1.3.6. MİT Personeli

2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 10’uncu maddesine göre “MİT kadrolarında istihdam edilen memurlar, bu kanunda belirtilen özel hükümler dışında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.

MİT’te istihdam edilen sözleşmeli personelin istihdam şekli, sözleşme esasları, alacakları ücretlerin taban ve tavanı ile sağlık işlerine ait esaslar; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4’üncü maddesindeki sözleşmeli personel istihdamına ilişkin

şartlar aranmaksızın yönetmelikle düzenlenir” (2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu, 1983).

Aynı Kanununun 11’inci maddesine göre *“Milli İstihbarat Teşkilatında görevlendirilecek subay, astsubay, sivil memur, uzman erbaş, erbaş ve erlerin sınıf, rütbe, unvan ve miktarları her yıl ihtiyaca göre ilgili kurumlar ve MİT tarafından müştereken tespit edilir. Bu kapsamda görevlendirilecek subay, astsubay, sivil memur, uzman erbaş, erbaş ve erler ilgisine göre İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı veya Genelkurmay Başkanlığınca teklif edilir; bunların görevlendirilmesine ise MİT tarafından karar verilir. Bunların teşkilat içinde görevlendirilmeleri, bölge değiştirmeleri, ihtisas ve ihtiyaca göre MİT tarafından yapılır” (2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu, 1983).*

2.1.4. Özel Güvenlik

Türkiye’de çağdaş özel güvenlik anlayışının temeli 1981 yılında 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun ile atılmıştır (Gülcü, 2003: 88).

25606 sayılı Resmi Gazete’de 07.10.2004 tarihinde yayımlanan Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 8’inci maddesine göre *“Valilik tarafından özel güvenlik talebine ilişkin gerekli inceleme yapıldıktan sonra komisyon, özel güvenlik izninin verilir verilmemesine, özel güvenliğin sağlanmasına ilişkin yöntem ve özel güvenlik hizmetini yerine getirecek azami personel sayısına, bu amaçla bulundurulacak veya taşınacak silahların azami sayısına karar verir. Özel güvenlik izni verilen kurum veya kuruluşun talebi halinde; özel güvenlik görevlilerinin izin veya istirahat gibi durumlarda yerine geçici personel görevlendirilebilmesi, hizmette aksama veya zafiyete düşülmesinin önüne geçilebilmesini temin etmek ve geçici özel güvenlik hizmetleri de dahil olmak üzere ihtiyaç duyulan yerlerde görevlendirmek amacıyla komisyonca il genelinde verilen özel güvenlik görevlisi kadrosunun %10’unu aşmayacak şekilde personel istihdam etme izni verilebilir” (Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik, 2004)*

Özel güvenlik anlayışı; özel hukuk, gerçek ve tüzel kişilerin özel mülkiyetinin korunmasıdır. Özel güvenlik kuruluşları ve personellerinin aidiyeti bu teşkilatı oluşturan ve personeli istihdam eden kuruluşa aittir. Özel güvenlik birimlerinin eğitiminden ve denetiminden genel kolluk sorumludur. Modern toplumlarda güvenlik ihtiyacı artarak gelişmektedir. Modern toplum yapısının ilerleyen teknoloji ile birlikte güvenlik ihtiyacı bir hayli artmaktadır. Genel kolluğun sağladığı asayiş ve güvenlik hizmetinin yanında ekstra bir güvenlik ihtiyacı hisseden kurum ve kişiler özel güvenlikten yararlanmaktadır. Bu kuruluşlara bankalar, alışveriş merkezleri, toplu konut ve bazı kamu kuruluşları örnek gösterilebilir.

Kamu güvenliğinin tamamlayıcısı olan özel güvenliğin esas olarak idari kolluk alanında olmakla birlikte adli kolluk alanında da yetkileri vardır. Güvenliğin sağlanmasından asıl sorumlu genel kolluktur.

5188 sayılı Kanunda özel güvenlik ile genel kolluk arasındaki ilişkiyi düzenleyen çeşitli hükümler bulunmaktadır. Özel güvenliğin görev alanını düzenleyen 9'uncu maddede, zor kullanma ve yakalamayı gerektiren olayların en yakın zamanda genel kolluğa bildirileceği ve yakalanan kişi ve zapt edilen eşyanın da genel kolluğa teslim edileceği düzenlenmiştir. Özel güvenlik görevlilerinin yetkilerini düzenleyen 7/g maddesine göre, aramalar sırasında suç teşkil eden veya tehlike doğurabilecek eşyalar ile delil niteliğindeki eşyaların genel kolluğa derhal bildirilmek şartıyla emanete alınacağı düzenlenmiştir (5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun, 2004).

Yine Kanunun 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasında mülki idare amirlerinin havalimanı, liman, gar ve istasyon gibi yerler ile spor müsabakaları, sahne gösterileri ve benzeri etkinliklerin yapıldığı yerlerdeki özel güvenlik tedbirlerini denetlemeye ve gerekli hallerde ek önlemler aldirmaya yetkili olduğu düzenlenmiştir. Kanunun 6'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında özel güvenlik personelinin kamu güvenliğinin sağlanmasına dair 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu gereğince vali ve kaymakamlara tanınan yetkiler dâhilinde genel kolluk amirinin emirlerini yerine getirmekle sorumlu olduğu vurgulanmıştır.

2.2. Jandarma

“Jandarma” kelimesinin etimolojik yapısı ve kökeni incelendiğinde, Fransızca kökenli “gendarmerie” kelimesinin dilimize “jandarma” olarak geçtiği görülmektedir. Jandarmanın uluslararası genel tanımı "Halkın huzurunu ve refahını sağlayıp yasaların korunmasını sağlamakla görevli, askeri bir güç" olarak tanımlanmaktadır (Pekdoğan, 2018: 1388).

Jandarma Teşkilatı tarihte ilk kez Fransa’da kuruldu. Jandarma o dönemde Fransa ordusunun elit birimlerinden birisiydi ve yurt içi güvenlikte herhangi bir yükümlülükleri yoktu (Soytürk, 2012: 304).

Kırsal alanlardan “Maréchaussée” isimli teşkilat sorumluydu ve oldukça aktif çalışıyordu. Bu teşkilatın görev ve sorumluluk alanları;

- a) Pazar, toplantı ve fuar alanlarının emniyeti,
- b) Kırsaldaki bölgelerin ve yolların güvenliği,
- c) Askeri sevkiyatın güvenliği,
- d) Lüzumunda tutuklama şeklinde sayılabilir.

Maréchaussée Teşkilatı, ihtilal döneminde Kral 16. Louis’in tarafında aktif rol almasından ve rüşvetin yaygınlaşmasından dolayı halk nazarında kötü şöhret sahibi olmuştu. Durumu bilen Napolyon, Maréchaussée Teşkilatında değişiklikler yapılması gerektiğini fark etmişti. Napolyon kısa ve öz bir hamle ile Maréchaussée Teşkilatının adını “Jandarma” olarak değiştirdi. Napolyon tarafından yapılan bu hamleye kadar Jandarma Teşkilatı ordunun kralını korumak ile görevli özel birimdi. İhtilal döneminde ise halk ile karşı karşıya gelip kötü bir imaj ortaya çıkarmamıştı. Rüşvet ve yolsuzluklar ile adı hiç anılmamıştı. Bu yüzden Napolyon halk nezdinde oldukça iyi bir imaja sahip olan Jandarma Teşkilatının adını, rüşvet ve yolsuzluklar ile adı anılan Maréchaussée Teşkilatına vererek çok iyi bir hamle yapmış oldu (Soytürk, 2012: 306). Böylelikle Maréchaussée Teşkilatının adını “Jandarma” olarak değiştirip görevlerine askeri disiplinle devam etmiştir. Dünya tarihinde “Jandarma” ilk defa bu şekilde ortaya çıkmıştır.

19. yüzyıldaki toplumsal ve siyasi gelişmeler Batılı toplumların asayiş ve emniyet konusunda değişikliklere gitmesini sağlamıştır. Güç denge ilişkileri değişmiş, toplumların baskı ve şiddetle yönlendirilmelerinin mümkün olmayacağı görülmüştür. Toplumsal anlamda değişimler görülmüş, güven ve huzur ortamı yaratarak bu atmosferi yaymak, bireylerin birbirlerine duyduğu olumlu havanın nasıl muhafaza edilip ileri taşınacağına dair fikirler üretilmeye çabalanmıştır (Ertürk ve Bulut, 2012: 100).

Jandarma Teşkilatları 19. yüzyılın ilk yarısına kadar Prusya, Avusturya-Macaristan, İtalya, Rusya gibi ülkelerde kurulmuş daha sonra bu ülkeleri diğer Avrupalı ülkeler takip etmiştir (Özcan, 2013: 176). Bu ülkelerde herhangi bir askeri kuvvet Jandarmaya emir yönlendireceği zaman bu emirler yazılı bir şekilde verildiğinde yürürlüğe girebilmekteydi. Yazılı olarak iletilmeyen emirlerin yasal olarak bir hükmü bulunmamaktadır. Jandarma iletilen emirleri yerine getirme mükellefiyeti altında olmayıp, kendi karar verme hakkı da bulunmaktadır (Cerechini, 1829: 19-20).

Jandarma hizmetlerini düzenleyen 1 Mart 1854 tarihli kararnamede, ordunun genel müfettişlerinin yetkileri ve operasyonlar sırasında uyulması gereken hükümleri irdelenmiştir. Eldeki veriler doğrultusunda Jandarma denetimlerinin amacı sadece personeli ve teçhizatı detaylı bir şekilde incelemek, düzenlemelerinin her yerde gözlemlenmesinin takibi ve kurumun kuruluş amacına tam olarak uyulmasını sağlamak değil aynı zamanda teşvik etmek olduğu sonucuna varılmıştır (Guerre, 1864).

Bu bölümde ülkemizde Jandarmanın tarihçesini, Cumhuriyet Öncesi Jandarma ve Cumhuriyet Sonrası Jandarma olarak iki farklı başlıkta inceleyeceğiz.

2.2.1. Cumhuriyet Öncesi Jandarma

Türkler tarih sahnesinde göründükleri andan itibaren yüksek disipline sahip orduları olan uzun ömürlü devletler kurmuşlardır. Ayrıca Türkler, yurtlarında emniyet ve asayişin tesisi için koydukları yasalar ve töreleriyle tarih boyunca dikkat çekmiştir. Başbuğ, hakan ve kağan olarak bilinen eski Türk hükümdarlarının görevleri arasında

emniyet ve asayiş hizmetlerinin başı olmakta vardır. (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

Görevi emniyet ve asayışı sağlamak olan zabıta birimlerine ilk olarak Orhun Kitabelerinde rastlanmaktadır. Kitabelerde adına “yargan” denilen kişilerin hakkının emrinde olan, emniyeti sağlamakla görevli o dönemin zabıtası olduğu anlaşılmaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

Emniyet ve asayiş hizmeti veren askeri kolluğa Selçuklularda “şurta”, Osmanlılarda önce “subaşı” sonra zaptiye ve yakın dönemde ise Jandarma Teşkilatı denildiği görülmektedir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

Osmanlı Devleti’nde asayiş ve emniyetin sağlanması için kazalardaki kadılara bağlı olan subaşılar, sancaklarda mirliya ya da sancak beyleri, eyaletlerde de mir-i mirana ya da beylerbeyine bağlı askerler hizmet yürütmüşlerdir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

İmparatorluğun başkenti İstanbul’da ise farklı bir asayiş ve emniyet teşkilatlanması vardır. Bu nedenle başkent İstanbul’un güvenliği için kentin içinde ve dışında asayiş karakolları kurulmuş olup buralarda “karakullukçu” denilen yeniçerilerden istifade edilmiştir. Yeniçeri ağası, cebecibaşı ve cebeciler, kaptan paşa, topçubaşı ve topçular, bostancıbaşı ve bostancılar, ülkede asayişin yerine getirilmesinde yükümlü isimler olarak karşımıza çıkmaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

Osmanlı Devleti’nde emniyet ve asayiş işlerinde Yeniçeri Ocağı kullanılmaktaydı. 18 Haziran 1826’da bu teşkilat lağvedilmiştir. Yeniçeri Ocağınca sağlanan emniyet ve asayiş hizmetlerini daha sonra kurulan, sırasıyla ‘Asakir-i Muntazama-i Mansuri’, ‘Asakir-i Muntazama-i Hassa’ ve Anadolu’da ve Rumeli’nin bazı eyaletlerinde 1834 yılında kurulan ‘Asakir-i Redife’ adlı teşkilatlar yürütmüştür (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

Tanzimat Fermanının 3 Kasım 1839'da ilan edilmesinden sonra asayiş hizmetlerinin yürütülmesi için eyalet ve sancaklardaki valilerin emrine subayların verilmesi kabul edilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

Tanzimat Fermanı sonrasında kurulan Zaptiye Teşkilatı, 39 yıl boyunca (1840-1879) varlığını sürdürmüş ve bu süreçte Osmanlı İmparatorluğu'nun en önemli iç güvenlik birimi olmuştur. Gerek taşra (Anadolu ve Rumeli) ve gerekse İstanbul'un güvenliğinin sağlanması yönünde önemli görevler üstlenen Zaptiye Teşkilatı, kuruluşundan itibaren imparatorluğun içinde bulunduğu idari, mali, sosyal ve siyasi gelişmelerden olabildiğince etkilenmiş ve bir süreklilik hali içerisinde mevcut şartlara en uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. (Sönmez, 2006: 200). Jandarma Teşkilatında yapılan çalışmalar bu tarihe kadar sürmüş ve bu tarihten sonra da Jandarma Teşkilatının konumuna dair arayışların sürdüğü görülmüştür (Alpar, 2013: 89). Bu değişikliklere bakıldığında Jandarma Teşkilatının nerede asayiş ve emniyet sorunu görülmüşse orada yapılandırıldığı ve Jandarma Teşkilatının güçlendirilme yolunda değişime uğradığı görülmüştür.

Eyalet ve sancaklardaki Umur-u Zaptiye hizmetleri 18 Şubat 1846 tarihinde kurulan Zaptiye Müşirliğine bağlanmıştır. Bu işleme "Tevhidi Zabıta" (zabitanın birleştirilmesi) de denilmiştir. Kurulan bu Zaptiye Müşirliği makamı kendinden bir üst askeri makam olan "Seraskerlik" makamına bağlanmıştır. Böylece asıl görevi iç güvenlik ve düzeni sağlamak olan ve tek bir merkezden yönetilen yeni bir askeri zabıta sınıfı meydana getirilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

14 Haziran 1869 tarihinde Zaptiye Teşkilatının "Asakir-i Zaptiye Nizamnamesi" olarak bilinen ilk nizamnamesi yürürlüğe girmiştir. Böylece teşkilatın görev, yetki ve sorumluluk alanları yürürlüğe giren nizamname ile hukuki bir zemine oturtulmuştur. Yine bu nizamname neticesinde her ilde personeli piyade ve süvarilerden oluşan Zaptiye Alayı kurulmuştur. Ayrıca alay, tabur, bölük ve takım yapılanmasına geçilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

19. yüzyılın son çeyreğine gelindiğinde ülkenin her köşesinde Zaptiye Teşkilatı oluşturulmasa da 1871 yılına kadar Rumeli ve Suriye'de her biri beş, altı taburdan

oluşan, yerine göre bu taburlarda üç süvari ve üçten daha fazla da piyade bölüğü bulunan toplam 13 Zaptiye Alayı oluşturulmuştur (Koparan, 2007: 9).

Arşivlere bakıldığında “Jandarma” ibaresine ve “Jandarma Tayin Kararnamelerine” 1839 yılından itibaren rastlanılmıştır. Bundan dolayı 1839 yılında Türk Jandarma Teşkilatının kurulduğu anlaşılmış fakat Jandarma Teşkilatının hangi ay ve günde kurulduğu tam olarak tespit edilememiştir. Bu nedenle Asakir-i Zaptiye Nizamnamesinin kabul tarihi olan 14 Haziran 1869 tarihinin 14 Haziranı alınarak “14 Haziran 1839” tarihi Jandarma Teşkilatının kuruluş günü olarak kabul edilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1877–1878 Osmanlı-Rus Harbi'nin kaybedilmesi, orduda yeniden yenileşme hareketlerinin başlatılmasına sebep olmuştur. Buna paralel olarak, Zabıta İç Güvenlik Teşkilatı da bu yenileştirmeye tabi tutulmuştur.

Asakir-i Zaptiye Teşkilatında nizam ve disiplinin tamamen bozulduğunu, bu teşkilatın faydadan ziyade zararlı yönde faaliyetlerinin bulunduğunu gören zamanın sadrazamı Sait Paşa, teşkilatın yeniden düzenlenmesi için faaliyete geçmiş ve bu amaçla Fransa ve İngiltere'den subaylar getirmiştir. Sait Paşa'nın asıl hedefi, Avrupa devletlerinde mevcut Jandarma Teşkilatına benzer güçlü ve modern ülkenin ihtiyaçlarına cevap verecek yeni bir Zabıta Teşkilatı kurmak olmuştur. Bu maksatla Sadrazam, 20 Kasım 1879 tarihinde seraskerliğe kendi imzası ile teşkilatın yeniden düzenlenmesini öngören bir emir vermiş, bu direktif çerçevesinde yeni kurulacak Teşkilatın ismi ilk defa “Jandarma” olmuştur. Yine 30 yıldır zaptiye görevini ordu ile her türlü ilişkisini keserek bağımsız bir daire halinde mülki makamların emrinde yürüten Zaptiye Müşirliği yeniden seraskerliğe bağlanmış, Zaptiye Nezareti adını alarak Jandarmanın makamı da “Umum Jandarma Merkeziyesi” olarak değiştirilmiş ve bundan sonra bu adla anılan bir makam olmuştur. 3 Haziran 1879 tarihli bir belgede, Ferik Hacı Hasan Paşa'nın ilk Umum Jandarma Dairesi Başkanı olduğu görülmüştür.

16 Nisan 1880 tarihinde yabancı subayların da yardımıyla yeni bir Jandarma Nizamnamesi hazırlanmışsa da bu nizamname çeşitli sebeplerle yürürlüğe konmamış, tasarı halinde kalmıştır (Akman, 1991: 64).

II. Meşrutiyet'in ilan edildiği 1908 yılından sonra Jandarma Teşkilatı, özellikle Rumeli'de büyük fayda sağlamıştır. Bu başarıların neticesinde Jandarma Teşkilatında yeniden düzenlemeye gidilmiş, 1909 yılında Harbiye Nezareti emrine bağlanarak adı da Umum Jandarma Kumandanlığı şeklinde değiştirilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

Osmanlı Devleti'nde Jandarmaya dair bir düzenleme de I. Dünya Savaşı sürecinde, 21 Temmuz 1914'te yapılmıştır (Efe, 2016: 585). Bu düzenleme sonucunda Jandarmanın birlikleri sabit ve seyyar olmak üzere iki birime ayrılmıştır.

Jandarma Teşkilatı; Birinci Dünya Savaşında ve Kurtuluş Savaşında ülke içinde emniyet ve asayişin tesis edilmesi için önemli gayretler göstermiş, savaş meydanlarında ordunun önemli bir parçası olarak vatan müdafaasında yer almıştır (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

2.2.2. Cumhuriyet Sonrası Jandarma

Osmanlı İmparatorluğu, güvenlik yapılanmasında modernleşme siyasetini benimsemişti ve bu yaklaşımı İmparatorluğun yerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti de aynı biçimde sürdürmüştür (Soytürk, 2012: 315).

29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyetin ilanı ile pek çok kamu kuruluşunda yeniden yapılanma çalışmalarının başladığı ve yeniden yapılanma politikası kapsamında Jandarma Teşkilatında da bazı yeniliklere gidildiği görülmüştür (Akman, 1991: 66).

1918 yılında kapatılmış olan Jandarma Astsubay Okulu İzmit'te açılmış olup, ayrıca Sabit Jandarma Bölge Müfettişlikleri ve İl Jandarma Alay Komutanlıkları yeniden teşkilatlandırılmış, Seyyar Jandarma Birlikleri güçlendirilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1930 yılında mevzuatta yapılan değişiklik Cumhuriyetin ilanından sonra yapılmış ilk büyük değişiklik olarak karşımıza çıkmıştır. Anılan tarihe kadar Jandarma Teşkilatının yetki alanı hukuksal temelden yoksun kalmıştır. Bu tarihe kadar eski bir tüzükle

Jandarma Teşkilatı yönetilmiştir. 10 Haziran 1930 tarihinde 1706 sayılı Jandarma Kanununun kabul edilmesi ile teşkilat bugünkü hukuki statüsünü kazanmış, bu tarihe kadar yayımlanmış olan ve Jandarma'yı ilgilendiren tüm yasa, tüzük, yönetmelik ve talimatlar bu yasa ile yürürlükten kaldırılmıştır (Akman, 1991: 66).

Jandarma Teşkilatının ihtiyaç duyduğu subayların Harp Okulunda eğitilmesi 1935 yılında kabul edilmiş olup 1937'de ise "Jandarma Teşkilat ve Vazife Nizamnamesi" kanunlaşmıştır. 1939 yılında Jandarma Teşkilatı; Sabit Jandarma Birlikleri, Seyyar Jandarma Birlikleri, Jandarma Eğitim Birlikleri ve Okullar olmak üzere üç kategoride tanzim edilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

6815 sayılı Kanun 1956 yılında yürürlüğe girene kadar sınır, kıyı ve karasuların güvenliğini Gümrük ve Tekel Bakanlığına bağlı olan Gümrük Umum Kumandanlığınca yürütülmekteydi. Tümen seviyesindeki birlikleriyle anılan kanuna kadar kendisine tevdi edilen görevleri yerine getiren bu kumandanlığın vazifesini daha sonra Jandarma Genel Komutanlığı devralmış ve gümrük kaçakçılığına karşı yürütülecek faaliyetler de Jandarma Genel Komutanlığının görev ve yetki sahasına dâhil edilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1957 yılı içerisinde Jandarma Eğitim Tugayları oluşturulmuş ve sınır güvenliğini alan Jandarma Sınır Birliklerinin tugaylar şeklinde yeniden yapılandırılması sağlanmıştır (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1961 yılında Jandarma Bölge Komutanlıkları kurulmuş ve ilk Jandarma Bölge Komutanlığı Ankara'da teşkil edilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1963'te İzmir Foça'da Jandarma Komanda Okulunun açılmasıyla beraber Jandarma Teşkilatı bünyesindeki Jandarma Komando Birlikleri de kurulmaya başlanmıştır (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1968 yılında ilk Jandarma Havacılık Birliği Diyarbakır'da Hafif Helikopter Bölük Komutanlığı adıyla teşkil edilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1974 yılında gerçekleştirilen Kıbrıs Barış Harekâtına Jandarma Teşkilatı da bünyesindeki Jandarma Komando Birlikleri ve Havacılık Birlikleri ile katılmış olup Kıbrıs Türkü'nün meşru müdafaası için tam bir kahramanlık örneği sergilemiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1980 yılı sonrası, Jandarma Komando Birlikleri terörle mücadele hususunda niceliksel ve niteliksel olarak geliştirilmiştir. Günümüzde de bu birlikler önemini korumaya devam etmektedir (Kara, 2016: 244).

1956 yılından beri kıyı ve karasularımızın güvenliğini alan Jandarma Genel Komutanlığı 1982 yılına gelindiğinde ise bu görevini 2692 sayılı Kanunla Sahil Güvenlik Komutanlığına bırakmıştır (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1983 yılında 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu yürürlüğe girmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1987 yılında Diyarbakır'da Jandarma Asayiş Komutanlığı olarak teşkil edilen Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı 2002 yılında Van'a intikal etmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı 2019-2023 Stratejik Planı, 2018: 18).

Jandarma Genel Komutanlığınca yürütülen kara sınırlarını koruma görevi 1988 yılında çıkarılan 3497 sayılı Kanun ile Kara Kuvvetleri Komutanlığına bırakılmıştır (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

1990 yılında Jandarma Teşkilatı Genel Karargâhında Genel Plan-Prensip ve Koordinasyon Başkanlığına bağlı olarak Halkla İlişkiler ve Tanıtım Şubesi oluşturulmuştur (Çınar, 2011: 82).

1998 yılında Jandarma Genel Komutanlığı, Avrupa ve Akdeniz Askeri Statülü Zabıta ve Jandarmalar Birliğine (FIEP) üye olmuştur. Söz konusu organizasyon; Fransa, İtalya, İspanya ve Portekiz tarafından 1994 yılında kurulmuş olup kısaltma adını kurucu ülkelerin baş harflerinden almıştır. Üye sayısının artmasıyla Uluslararası Jandarmalar ve Askeri Statülü Kolluk Kuvvetleri adını almıştır. Organizasyonun

kuruluş amacı ise ülkeler aralarındaki irtibatı güçlendirmek ve karşılıklı ilişkileri genişletmek olarak açıklanmıştır (FIEP, 2012). Türk Jandarması; kurucu 4 ülkenin ardından 5'inci üye olarak FIEP' e katılmıştır. Bugün FIEP'in 12 üye (Fransa, İtalya, İspanya, Portekiz, Türkiye, Hollanda, Fas, Romanya, Ürdün, Tunus, Filistin, Ukrayna), 4 ortak üye (Şili, Arjantin, Katar, Brezilya), ve 1 gözlemci üye (Cibuti) olmak üzere toplam 17 üyesi vardır.

Ekim 2017'ye kadar FIEP Dönem Başkanlığı görevi Ürdün Genel Müfettişliğince yürütülmüştür. 17 Eylül 2017 tarihinde Ürdün'ün başkenti Amman'da düzenlenen törenle Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Sayın Arif ÇETİN dönem başkanlığı görevini Ürdün Jandarma Komutanı Tümgeneral Hüseyin Muhammed HAWATMEH'den devralmıştır (Sabah Gazetesi, 2017).

Türkiye; 22-25 Ekim 2018 tarihlerinde Antalya'da yapılan FIEP Zirve Toplantısı ile üçüncü defa (2000-2001, 2008-2009 ve 2017-2018) yaptığı FIEP Dönem Başkanlığını Hollanda Kraliyet Mareşose Komutanlığına devretmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı 2019-2023 Stratejik Planı, 2018: 18).

Jandarma sorumluluk bölgesinde görülen olaylarla ilgili suç ve suç delillerinin bilimsel metotlarla araştırılıp yargıya intikal ettirilmesi amacıyla 23 Mart 1989 yılında başlatılan çalışmanın sonucu olarak 1993 yılında Ankara'da Jandarma Kriminal Daire Başkanlığı (JKDB), 1994 yılında Van, 1998 yılında Bursa, 2005 yılında ise Aydın Jandarma Bölge Kriminal Laboratuvar Amirlikleri kurulmuştur. 2014 yılında Bursa Jandarma Bölge Kriminal Laboratuvar Amirliği İstanbul'a taşınmıştır. Laboratuvarların kuruluş faaliyetlerine eşzamanlı yürütülen çalışmalar kapsamında; 81 İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde Olay Yeri İnceleme Timleri (OYİT), 34 İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde 41 adet Patlayıcı Madde İmha Unsuru, 14 İl Jandarma Komutanlığında Parmak ve Avuç İzi Kısım Amirlikleri, 388 İlçe Jandarma Komutanlığı bünyesinde Olay Yeri İnceleme Birimleri (OYİB) teşkil edilmiştir (Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi, 2018).

Bu bölüme kadar Jandarma Teşkilatının kolluk olarak görev ve yetkilerini, Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası olmak üzere tarihçesi incelenmiştir. Bir

sonraki bölümde ise Jandarma Genel Komutanlığının yurt içinde ve yurt dışında icra ettiği görevleri ve bu görevlere ait performans verileri incelenecektir.

2.3. Jandarma Genel Komutanlığının 10 yıllık Performans Değerlendirmesi

Bu bölümde Jandarma Genel Komutanlığının 10 yıllık performans verileri incelenecektir.

2.3.1. Jandarma Genel Komutanlığının 2009 Performans Değerlendirmesi

2.3.1.1. Personel

2009 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.1’de gösterildiği gibidir.

Tablo 2.1. 2009 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	5.242
Yedek Subay	860
Astsubay	22.093
Uzman Jandarma	23.904
Uzman Erbaş	5.150
Erbaş/Er	131.862
Toplam	189.111

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.1.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2009 yılında toplam 289.466 asayiş olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.2’deki gibidir.

Tablo 2.2. 2009 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	99.717	%34
Kabahatler	70.487	%24
Takibi Gereken Olaylar	51.866	%18
Mal Varlığına Karşı Suçlar	34.928	%12
Toplumla Karşı Suçlar	25.370	%9
Millete ve Devlete Karşı Suçlar	7.098	%2

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

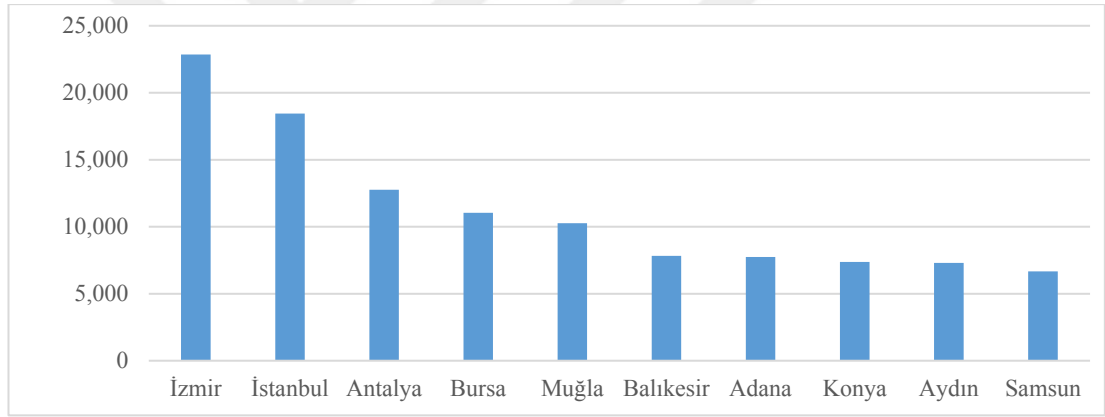
2009 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımı incelendiğinde ilk 10 ilin İzmir, İstanbul, Antalya, Bursa, Muğla, Balıkesir, Adana, Konya, Aydın ve

Samsun şeklinde sıralandıkları görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının % 39'unu teşkil etmektedir (Tablo 2.3 ve Şekil 2.2).

Tablo 2.3. 2009 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayı
İzmir	22.855
İstanbul	18.448
Antalya	12.756
Bursa	11.043
Muğla	10.266
Balıkesir	7.830
Adana	7.745
Konya	7.377
Aydın	7.298
Samsun	6.671

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Şekil 2.2. 2009 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde kasten yaralama, tehdit, kişiye veya hatırasına hakaret suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.4).

Tablo 2.4. 2009 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayısı	Oranı
Kasten Yaralama	31.348	%31
Tehdit	17.493	%18
Kişiyeye veya Hatırasına Hakaret	7.074	%7
Kişiyeye Hürriyetinden Yoksun Kılma	3.005	%3
Taksirle Adam Yaralama	2.117	%2
Cebir	1.574	%2
Konut Dokunulmazlığını İhlal	941	%1
Diğer	36.077	%36

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; imar kirliliği, genel tehlike yaratan suçlar, kötü muamele, orman kanununa muhalefet, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali ve resmi belgede sahtecilik suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.5).

Tablo 2.5. 2009 Yılı Topluma Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Topluma Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
İmar Kirliliği (Kaçak Yapılaşma)	6.888	%27
Genel Tehlike Yaratan Suçlar	4.950	%20
Kötü Muamele	4.325	%17
Orman Kanununa Muhalefet	2.284	%9
Aile Hukukundan Kaynaklı İhlal	1.462	%6
Resmi Belgede Sahtecilik	1.342	%5
Diğer	4.123	%16

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Millete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kolluk kuvvetlerine direnme, seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında kanuna muhalefet, avda, sporda kullanılan tüfek kanuna muhalefet ile nişan tabancası ve av bıçağı yapımı, alımı, satımı ve bulundurmaya dair kanuna muhalefet ile suç üstlenme/uydurma veya yalan tanıklık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.6).

Tablo 2.6. 2009 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında	2.138	%39
Kolluk Kuvvetlerine Direnme	668	%12
Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri	600	%11
Avda, Sporlar Kullanılan Tüfek Kanuna Muhalefet	575	%10
Suç Üstlenme/Uydurma veya Yalan Tanıklık	299	%5
Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Muhalefet	169	%3
Görevi Kötüye Kullanma	152	%3
İftira	134	%2
Diğer	748	%14

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; hırsızlık, mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz ve dolandırıcılık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.7).

Tablo 2.7. 2009 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	19.159	%55
Mala Zarar Verme	8.562	%25
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	2.892	%8
Dolandırıcılık	1.781	%5
Güveni Kötüye Kullanma	1.163	%3
Yağma(Gasp)	592	%2
Diğer	783	%2

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; çevre kirliliğine dair kabahatler, emre aykırı davranış, kimlik bildirme kanunundaki kabahatler, sarhoşluk ve kaçak yapılaşmaya dair kabahatlerin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.8).

Tablo 2.8. 2009 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Çevre Kirliliğine Dair Kabahatler	9.974	%14
Emre Aykırı Davranış	7.664	%11
Kimlik Bildirme Kanunundaki Kabahatler	7.223	%10
Sarhoşluk	5.246	%7
Kaçak Yapılaşmaya Dair Kabahatler	3.422	%5
Gürültüye Neden Olma	2.858	%4
İş Kanunundaki Kabahatler	2.849	%4
Diğer	31.319	%44

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; iş kazası, yüksekte düşme, intihara teşebbüs (yönlendirme olmayan), kazaen yangın (doğal nedenlerle) ve zehirlenme olaylarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.9).

Tablo 2.9. 2009 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
İş Kazası	12.400	%24
Yüksekte Düşme	7.013	%14
İntihara Teşebbüs (Yönlendirme Olmayan)	6.745	%13
Kazaen Yangın (Doğal Nedenlerle)	4.890	%9
Zehirlenme	4.247	%8
Kaybolma (Kayıp Şahıs)	2.123	%4
Şüpheli Ölüm	1.610	%3
İntihar (Yönlendirme Olmayan)	1.094	%2
Diğer	11.755	%23

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılında 1.110 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.10).

Tablo 2.10. 2009 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	944	%85
Siyasi	166	%15

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılında 20.289 çocuk hakkında çeşitli suç ve kabahatlerden işlem yapılmıştır.

2009 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 39.147 çevre suçları olayı hakkında işlem yapılmıştır.

2009 yılında meydana gelen toplam 289.466 asayiş olayından % 96 (278.511)'sının ilk anda faili belli, % 4 (10.955)'ünün ise ilk anda faili meçhuldür (Tablo 2.11).

Tablo 2.11. 2009 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	278.511
İlk Anda Faili Meçhul	10.955

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2.3.1.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2009 yılında meydana gelen toplam 3.332 olayda 5.317 şüpheli yakalanmıştır. 2009 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı tabloda görülmektedir (Tablo 2.12).

Tablo 2.12. 2009 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	2.450
Afyon (Kg)	33
Esrar (Kg)	25.002
Sentetik Ecza (Tablet)	33.539
Captagon (Tablet)	47.064
Ecstasy (Tablet)	40.743
Kenevir (Kök)	22.762.196

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.13'teki gibidir.

Tablo 2.13. 2009 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	2.367	3.407	9.417.265
Alkol Kaçakçılığı (Lt)	361	620	342.765

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.14'teki gibidir.

Tablo 2.14. 2009 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	2.487
Şüpheli	2.634
Akaryakıt (Ton)	8.364

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı verileri Tablo 2.15'teki gibidir.

Tablo 2.15. 2009 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	2
Şüpheli	5

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.16'deki gibidir.

Tablo 2.16. 2009 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Tabanca	211	529	2.647

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.17'deki gibidir.

Tablo 2.17. 2009 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	1.848	4.651	45.249

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Ele geçirilen sahte paraların; % 60,6'sı TL, % 29,2'si ABD Doları, % 10'u Avro ve

% 0,2'si diğer ülke paraları olarak karşımıza çıkmaktadır. Parada sahtecilik verileri Tablo 2.18'deki gibidir.

Tablo 2.18. 2009 Yılı Parada Sahtecilik

Parada Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	374	573	13.907

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılında meydana gelen 2.970 olayda 814 organizatör ile birlikte 19.212 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.19).

Tablo 2.19. 2009 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	2.970
Organizatör	814
Göçmen	19.212

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılında meydana gelen 36 bilişim suçu olayında 57 şüpheli yakalanmış olup meydana gelen bilişim suçları olay sayıları Tablo 2.20'deki gibidir.

Tablo 2.20. 2009 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka ve Kredi Kartı Dolandırıcılığı	1.511
İnteraktif Banka Dolandırıcılığı	550
Bilişim Sistemlerine Girme, Sistemi Engelleme	353
İnternet Aracılığıyla Nitelikli Dolandırıcılık	412
Diğer	45
Toplam	2.871

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Bülteni 2009, 2010

2009 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 335'tir. Organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.21'deki gibidir.

Tablo 2.21. 2009 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	5.047
Yakalanan Şüpheli	4.769
Aranan Şüpheli	278

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2.3.1.4. Teröristle Mücadele

2009 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zaiyat durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.22’de ve Tablo 2.23’te verilmektedir.

Tablo 2.22. 2009 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	65
Yaralı	1
Sağ	166
Teslim	151
Toplam	383

Kaynak: Açık Kaynak

Tablo 2.23. 2009 Yılı Güvenlik Gücü Zaiyat Durumu

Güvenlik Gücü Zaiyatı	Şehit	Yaralı
Subay	1	13
Astsubay	6	13
Uzman Çavuş	16	43
Erbaş/Er	31	71
Güvenlik Korucusu	7	14
Polis	1	-
Toplam	62	154

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.1.5. Trafik

2009 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.24’teki gibidir.

Tablo 2.24. 2009 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	35.406
Ölü Sayısı	1.331
Vatandaşa Trafik Eğitimi	1.395.000

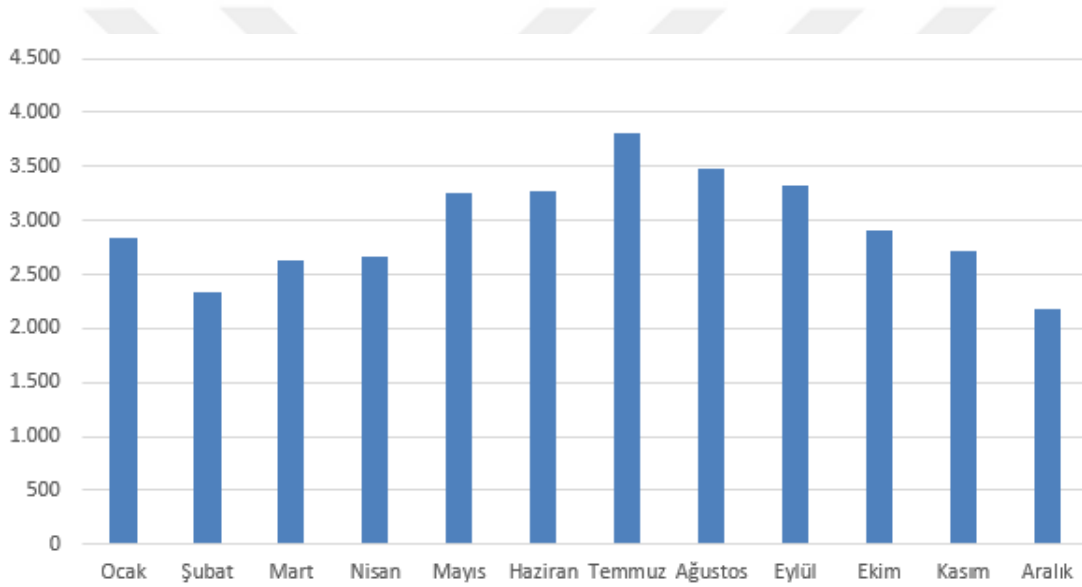
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılı aylara göre kaza sayıları Tablo 2.25 ve Şekil 2.3’teki gibidir.

Tablo 2.25. 2009 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayılar
Ocak	2.844
Şubat	2.329
Mart	2.633
Nisan	2.666
Mayıs	3.257
Haziran	3.266
Temmuz	3.814
Ağustos	3.473
Eylül	3.326
Ekim	2.904
Kasım	2.713
Aralık	2.181

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

Şekil 2.3. 2009 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 2010

2009 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.26'daki gibidir.

Tablo 2.26: 2009 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye Araca Uygulanan Ceza Sayısı	415.834
Sürücüye Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	94.711.901
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	82
Yayalara Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	811
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	415.916
Uygulanan Toplam Ceza Para Miktarı (TL)	94.712.712
Geri alınan Sürücü Belgesi Sayısı	13.114
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	121.020
Kontrol Edilen Araç Sayısı	12.342.314

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.1.6. Kriminal

2009 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 6.018.295 TL'dir. 2009 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıdaki gibidir (Tablo 2.27).

Tablo 2.27. 2009 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	10.037	262.792	931	250
Bursa	1.784	43.251	210	244
Aydın	1.880	65.188	537	548
Van	6.145	62.039	262	58
Toplam	19.846	433.270	1.940	1.100

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

2.3.2. Jandarma Genel Komutanlığının 2010 Performans Değerlendirmesi

2.3.2.1. Personel

2010 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.28'de gösterildiği gibidir.

Tablo 2.28. 2010 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	5.384
Yedek Subay	800
Astsubay	22.280
Uzman Jandarma	24.228
Uzman Erbaş	5.579
Erbaş/Er	142.508
Toplam	200.779

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.2.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2010 yılında toplam 269.526 asayiş olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.29'daki gibidir.

Tablo 2.29. 2010 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	99.699	%37
Takibi Gereken Olaylar	58.500	%22
Kabahatler	46.575	%17
Mal Varlığına Karşı Suçlar	38.842	%14
Toplum Karşı Suçlar	21.813	%8
Millete ve Devlete Karşı Suçlar	4.097	%2

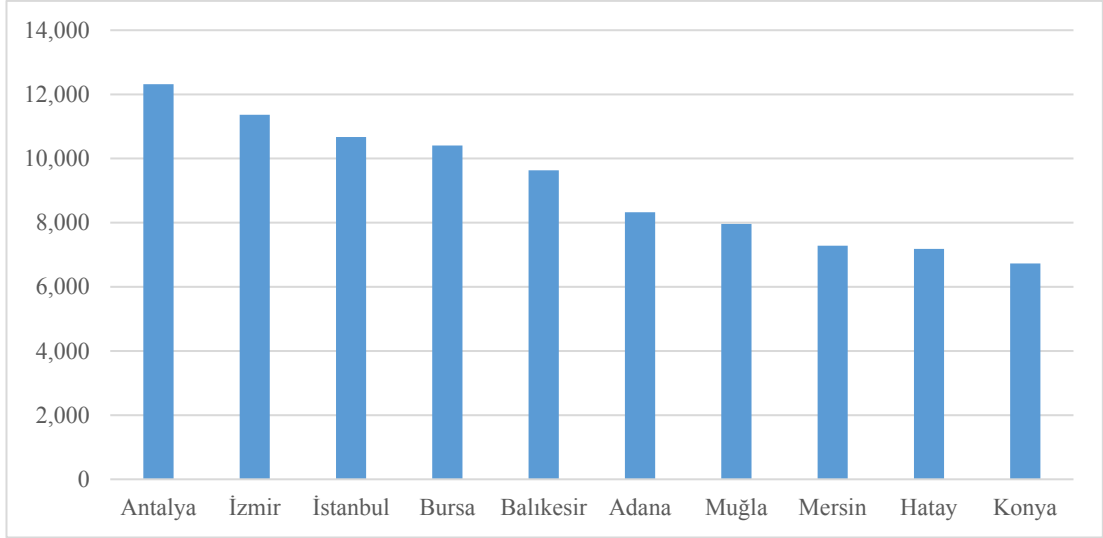
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımı incelendiğinde; ilk on ilin Antalya, İzmir, İstanbul, Bursa, Balıkesir, Adana, Muğla, Mersin, Hatay ve Konya şeklinde sıralandıkları görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının % 34'ünü teşkil etmektedir (Tablo 2.30 ve Şekil 2.4).

Tablo 2.30. 2010 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayı
Antalya	12.316
İzmir	11.363
İstanbul	10.669
Bursa	10.407
Balıkesir	9.631
Adana	8.327
Muğla	7.960
Mersin	7.284
Hatay	7.183
Konya	6.731

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Şekil 2.4. 2010 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama, tehdit ve kişiye veya hatırasına hakaret suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.31).

Tablo 2.31. 2010 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayısı	Oranı
Kasten Yaralama	31.230	%32
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Yaralama	28.699	%29
Tehdit	17.156	%17
Kişiyeye veya Hatırasına Hakaret	7.170	%7
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Öldürme	2.902	%3
Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma	2.835	%3
Taksirle Yaralama	2.357	%2
Diğer	7.350	%7

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kötü muamele, imar kirliliği, resmi belgede sahtecilik, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, orman kanununa muhalefet, genel tehlike yaratan diğer suçlar, taksirle yangına neden olma ve mera kanununa muhalefet suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.32).

Tablo 2.32. 2010 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Toplum Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Kötü Muamele	4.021	%18
İmar Kirliliği (Kaçak Yapılaşma)	2.597	%12
Resmi Belgede Sahtecilik	1.999	%9
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali	1.937	%9
Orman Kanununa Muhalefet	1.928	%9
Genel Tehlike Yaratan Diğer Suçlar	1.912	%9
Taksirle Yangına Neden Olma	1.535	%7
Mera Kanununa Muhalefet (Kaçak Yapılaşma Hariç)	1.499	%7
Silahla Ateş Etme	1.248	%6
Diğer	3.137	%14

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Millete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kolluk kuvvetlerine direnme, avda, sporda kullanılan tüfek, nişan tabancası ve av bıçağı yapımı, alımı, satımı ve buldurmaya dair kanuna muhalefet, suç üstlenme/uydurma veya yalan tanıklık, diğer kamu görevlilerine direnme, diğer kanunlara muhalefet ile fikir ve sanat eserleri kanununa muhalefet suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.33).

Tablo 2.33. 2010 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında	1.481	%35
Kolluk Kuvvetlerine Direnme	633	%15
Avda, Sporda Kullanılan Tüfek ve Av Bıçağı Yapımı	312	%8
Suç Üstlenme/Uydurma veya Yalan Tanıklık	273	%7
Diğer Kamu Görevlilerine Direnme	198	%5
Diğer Kanunlara Muhalefet	193	%5
Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Muhalefet	185	%5
Görevi Kötüye Kullanma	146	%4
İftira	132	%3
Diğer	544	%13

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; hırsızlık, kişilere ait mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz ve dolandırıcılık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.34).

Tablo 2.34. 2010 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	21.178	%54
Kişilere Ait Mala Zarar Verme	8.338	%21
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	3.438	%9
Dolandırıcılık	2.196	%6
Güveni Kötüye Kullanma	1.609	%4
Kamuya Ait Mala Zarar Verme	1.050	%3
Diğer	1.033	%3

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; çevre kirliliğine dair kabahatler, emre aykırı davranış, kimlik bildirme kanunundaki kabahatler, sarhoşluk, kaçak yapılaşmaya dair kabahatler ile hayvan sağlığı ve zabıtası kanunundaki kabahatler suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.35).

Tablo 2.35. 2010 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Çevre Kirliliğine Dair Kabahatler	5.275	%12
Emre Aykırı Davranış	4.043	%9
Kimlik Bildirme Kanunundaki Kabahatler	3.163	%7
Sarhoşluk	2.992	%6
Kaçak Yapılaşmaya Dair Kabahatler	2.970	%6
Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunundaki Kabahatler	2.193	%5
Maden Kanunundaki Kabahatler	2.033	%4
Diğer	23.906	%51

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; iş kazası, diğer kazalar, yüksekten düşme, intihara teşebbüs (yönlendirme olmayan), zehirlenme, kazaen yangın (doğal nedenlerle) ve kaybolma (kayıp şahıs) olayları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.36).

Tablo 2.36. 2010 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
İş Kazası	14.596	%24
Diğer Kazalar	9.440	%16
Yüksekten Düşme	7.480	%13
İntihara Teşebbüs	7.316	%13
Zehirlenme	5.005	%9
Kazaen Yangın (Doğal Nedenlerle)	4.736	%8
Kaybolma (Kayıp Şahıs)	3.071	%5
Şüpheli Ölüm	1.676	%3
Diğer	5.180	%9

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılında 1.623 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.37).

Tablo 2.37. 2010 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	1.563	%96
Siyasi	60	%4

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılında 15.796 çocuk hakkında çeşitli suç ve kabahatlerden işlem yapılmıştır.

2010 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 29.935 çevre suçları olayı hakkında işlem yapılmıştır.

2010 yılında asayiş olaylarına karışan 269.526 şüpheliden % 95'i (256.211) yakalanmış, % 5'inin (13.315) ise yakalanması için çalışmalara devam edilmektedir (Tablo 2.38).

Tablo 2.38. 2010 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	256.211
İlk Anda Faili Meçhul	13.315

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2.3.2.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2010 yılında meydana gelen toplam 2.745 olayda 4.201 şüpheli yakalanmıştır. 2010 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı Tablo 2.39'da görülmektedir.

Tablo 2.39. 2010 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	2.122
Afyon (Kg)	129
Morfin (Kg)	20
Esrar (Kg)	38.903
Sentetik Ecza (Tablet)	21.642
Captagon (Tablet)	17.976
Ecstasy (Tablet)	68.662
Kenevir (Kök)	29.852.569

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.40'teki gibidir.

Tablo 2.40. 2010 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	7.829	10.205	30.189.613
Alkol Kaçakçılığı (Lt)	329	495	207.828

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.41'deki gibidir.

Tablo 2.41. 2010 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	2.088
Şüpheli	2.372
Akaryakıt (Ton)	8.933

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı verileri Tablo 2.42'deki gibidir.

Tablo 2.42. 2010 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	7
Şüpheli	26

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.43'teki gibidir.

Tablo 2.43. 2010 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Tabanca	153	309	752

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.44'teki gibidir.

Tablo 2.44. 2010 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	1.654	4.177	35.400

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Ele geçirilen sahte paraların; % 53,9'u ABD Doları, % 45,7'si TL, % 0,4'ü Avro ve diğer ülke paraları olarak karşımıza çıkmaktadır. Parada sahtecilik verileri Tablo 2.45'teki gibidir.

Tablo 2.45. 2010 Yılı Parada Sahtecilik

Parada Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	256	400	13.046

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılında meydana gelen 2.673 olayda 683 organizatör ile birlikte 16.589 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.46).

Tablo 2.46. 2010 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Yasadışı Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	2.673
Organizatör	683
Göçmen	16.589

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılında meydana gelen 73 bilişim suçu olayında 81 şüpheli yakalanmıştır. Meydana gelen bilişim suçu olayları Tablo 2.47'deki gibidir.

Tablo 2.47. 2010 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması	57
Hukuka Aykırı Olarak Bilişim Sistemine Girme	9
Sistemi Engelleme, Bozma Verileri Yok Etme	6
Nitelikli Hırsızlık Suçları	1
Toplam	73

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 238'dir. 2010 yılı içerisinde organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.48'deki gibidir.

Tablo 2.48. 2010 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	3.267
Yakalanan Şüpheli	3.094
Aranan Şüpheli	173

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2.3.2.4. Teröristle Mücadele

2010 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zaiyat durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.49'da ve Tablo 2.50'de verilmektedir.

Tablo 2.49. 2010 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	117
Yaralı	4
Sağ	88
Teslim	206
Toplam	415

Kaynak: Açık Kaynak

Tablo 2.50. 2010 Yılı Güvenlik Gücü Zaiyat Durumu

Güvenlik Gücü Zaiyatı	Şehit	Yaralı
Subay	4	13
Astsubay	6	17
Uzman Çavuş	29	65
Erbaş/Er	47	123
Güvenlik Korucusu	8	14
Polis	-	8
Toplam	94	240

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.2.5. Trafik

2010 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.51'deki gibidir.

Tablo 2.51. 2010 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	32.323
Ölü Sayısı	1.307
Vatandaşa Trafik Eğitimi	1.240.000

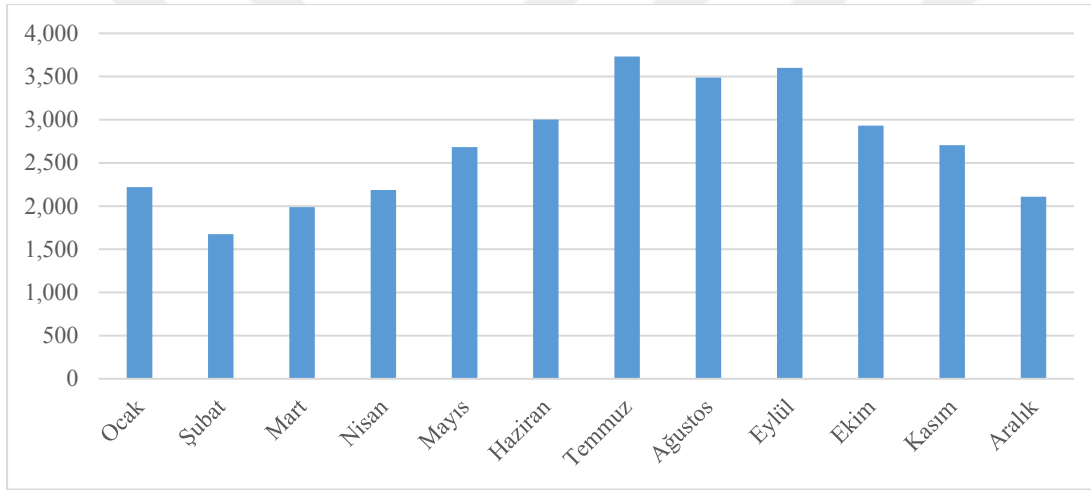
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılı aylara göre kaza sayıları Tablo 2.52 ve Şekil 2.5'teki gibidir.

Tablo 2.52. 2010 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayılar
Ocak	2.220
Şubat	1.675
Mart	1.989
Nisan	2.187
Mayıs	2.684
Haziran	3.002
Temmuz	3.733
Ağustos	3.487
Eylül	3.600
Ekim	2.931
Kasım	2.706
Aralık	2.109

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

Şekil 2.5. 2010 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu, 2011

2010 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.53'teki gibidir.

Tablo 2.53. 2010 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye Araca Uygulanan Ceza Sayısı	337.304
Sürücüye Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	75.603.931
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	43
Yayalara Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	7.096
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	337.347
Uygulanan Toplam Ceza Para Miktarı (TL)	75.611.027
Geri alınan Sürücü Belgesi Sayısı	10.780
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	109.150
Kontrol Edilen Araç Sayısı	11.423.173

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.2.6. Kriminal

2010 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 3.104.426 TL'dir. 2010 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıdaki gibidir (Tablo 2.54).

Tablo 2.54. 2010 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	12.024	563.345	812	1.254
Bursa	1.866	49.739	259	299
Van	3.815	121.237	387	244
Aydın	4.260	154.100	1.505	1.602
Toplam	21.965	888.421	2.963	3.399

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

2.3.3. Jandarma Genel Komutanlığının 2011 Performans Değerlendirmesi

2.3.3.1. Personel

2011 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.55'te gösterildiği gibidir.

Tablo 2.55. 2011 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	5.523
Yedek Subay	701
Astsubay	22.583
Uzman Jandarma	24.423
Uzman Erbaş	6.764
Erbaş/Er	114.731
Toplam	174.725

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.3.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2011 yılında toplam 264.585 asayiş olayı meydana gelmiştir. 2011 yılı asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.56'daki gibidir.

Tablo 2.56. 2011 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	102.229	%39
Takibi Gereken Olaylar	60.409	%23
Mal Varlığına Karşı Suçlar	40.393	%15
Kabahatler	39.198	%15
Topluma Karşı Suçlar	18.942	%7
Milliete ve Devlete Karşı Suçlar	3.414	%1

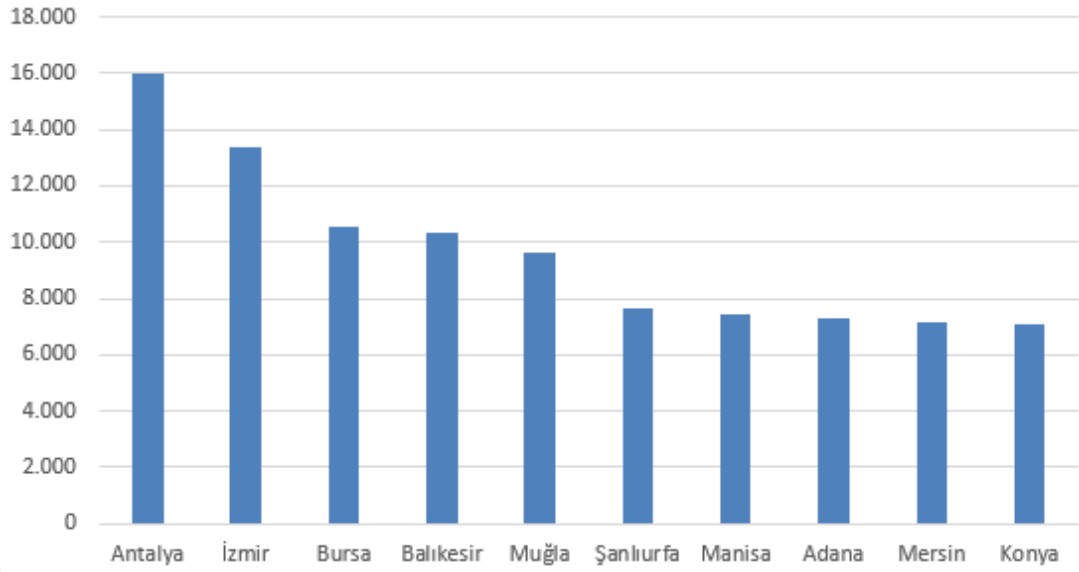
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımı incelendiğinde; ilk on ilin Antalya, İzmir, Bursa, Balıkesir, Muğla, Şanlıurfa, Manisa, Adana, Mersin ve Konya şeklinde sıralandıkları görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının % 32'sini teşkil etmektedir (Tablo 2.57 ve Şekil 2.6).

Tablo 2.57. 2011 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayı
Antalya	15.981
İzmir	13.355
Bursa	10.582
Balıkesir	10.367
Muğla	9.655
Şanlıurfa	7.655
Manisa	7.466
Adana	7.302
Mersin	7.174
Konya	7.067

Kaynak: Açık Kaynak

Şekil 2.6. 2011 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Açık Kaynak

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; trafik kazası sonucu taksirle yaralama, kasten yaralama, tehdit ve kişiye veya hatırasına hakaret suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.58).

Tablo 2.58. 2011 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayısı	Oranı
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Yaralama	31.675	%30
Kasten Yaralama	30.542	%30
Tehdit	17.428	%17
Kişiyeye veya Hatırasına Hakaret	6.692	%7
Taksirle Yaralama	2.927	%3
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Öldürme	2.886	%3
Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma	2.625	%3
Diğer	7.184	%7

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; çevreye karşı suçlar, kötü muamele, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, taksirle yangına neden olma, genel tehlike yaratan diğer suçlar ve silahla ateş etme ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.59).

Tablo 2.59. 2011 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Toplum Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Çevreye Karşı Suçlar	5.046	%28
Kötü Muamele	3.839	%20
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali	2.437	%13
Taksirle Yangına Neden Olma	1.793	%9
Genel Tehlike Yaratan Diğer Suçlar	1.763	%9
Silahla Ateş Etme	1.248	%7
Resmi Belgede Sahtecilik	1.030	%5
Diğer	1.786	%9

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Milllete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kolluk kuvvetlerine direnme, suç üstlenme/uydurma veya yalan tanıklık, avda, sporda kullanılan tüfek, nişan tabancası ve av bıçağı yapımı, alımı, satımı ve bulundurmaya dair kanuna muhalefet, fikir ve sanat eserleri kanununa muhalefet ve diğer kamu görevlilerine direnme suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.60).

Tablo 2.60. 2011 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında	1.208	%35
Kolluk Kuvvetlerine Direnme	583	%17
Suç Üstlenme/Uyduurma veya Yalan Tanıklık	275	%8
Avda, Sporda Kullanılan Tüfek ve Av Bıçağı Yapımı	211	%6
Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Muhalefet	177	%5
Diğer Kamu Görevlilerine Direnme	157	%5
Diğer	803	%24

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; hırsızlık, mala zarar verme ve hakkı olmayan yere tecavüz suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.61).

Tablo 2.61. 2011 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	23.316	%58
Mala Zarar Verme	10.010	%25
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	3.287	%8
Dolandırıcılık	1.490	%4
Güveni Kötüye Kullanma	1.202	%3
Yağma	562	%1
Diğer	526	%1

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kimlik bildirme kanunundaki kabahatler, çevre kirliliğine dair kabahatler, emre aykırı davranış, tütün mamullerinin zararlarının önlenmesine dair kanundaki kabahatler ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.62).

Tablo 2.62. 2011 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Kimlik Bildirme Kanunundaki Kabahatler	4.833	%12
Çevre Kirliliğine Dair Kabahatler	3.958	%10
Emre Aykırı Davranış	3.919	%10
Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair	2.525	%6
Sarhoşluk	2.415	%6
Kaçak Yapılaşmaya Dair Kabahatler	2.196	%6
İlköğretim ve Eğitim Kanunundaki Kabahatler	1.776	%5
Rahatsız Etme	1.624	%4
Su Ürünleri Kanunundaki Kabahatler	1.602	%4
Maden Kanunundaki Kabahatler	1.521	%4
Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunundaki Kabahatler	1.442	%4
İş Kanundaki Kabahatler	1.296	%3
Diğer	10.091	%26

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kazalar (trafik kazaları hariç), intihara teşebbüs (yönlendirme olmayan), kaybolma (kayıp şahıs) olaylarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.63).

Tablo 2.63. 2011 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
Kazalar (Trafik Kazaları Hariç)	43.038	%70
İntihara Teşebbüs (Yönlendirme Olmayan)	7.004	%12
Kaybolma (Kayıp Şahıs)	3.828	%6
Şüpheli Ölüm	1.828	%3
Kayıp Eşya ve Mal (Araç, Silah, Belge)	1.778	%3
İntihar (Yönlendirme Olmayan)	1.005	%2
Doğal Afetler	979	%2
Diğer	949	%2

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılında 2.273 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.64).

Tablo 2.64. 2011 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	1.638	%72
Siyasi	635	%28

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılında 6.816 çocuk hakkında çeşitli suç ve kabahatlerden işlem yapılmıştır.

2011 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 20.272 çevre suçları olayı hakkında işlem yapılmıştır.

2011 yılında meydana gelen toplam 264.585 asayiş olayından %93'ünün ilk anda faili belli, %7'sinin ise ilk anda faili meçhuldür (Tablo 2.65).

Tablo 2.65. 2011 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	247.839
İlk Anda Faili Meçhul	16.746

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2.3.3.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2011 yılında meydana gelen toplam 2.745 olayda 4.201 şüpheli yakalanmıştır. 2011 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı Tablo 2.66'da görülmektedir.

Tablo 2.66. 2011 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	497
Afyon (Kg)	14
Morfin (Kg)	3
Esrar (Kg)	28.909
Sentetik Ecza (Tablet)	47.288
Captagon (Tablet)	20.850
Ecstasy (Tablet)	2.214
Kenevir (Kök)	11.573.174

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.67'deki gibidir.

Tablo 2.67. 2011 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	6.630	8.293	39.746.755
Alkol Kaçakçılığı (Lt)	414	606	126.897

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.68'deki gibidir.

Tablo 2.68. 2011 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	2.480
Şüpheli	2.659
Akaryakıt (Ton)	9.947

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı verileri Tablo 2.69'deki gibidir.

Tablo 2.69. 2011 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	2
Şüpheli	6

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.70'teki gibidir.

Tablo 2.70. 2011 Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Tabanca	167	287	1.060

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.71'deki gibidir.

Tablo 2.71. 2011 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	1.255	2.973	17.472

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Ele geçirilen sahte paraların; % 85,8'i TL, % 8,6'sı ABD Doları % 5,6'sı Avro ve diğer ülke paraları olarak karşımıza çıkmaktadır. Parada sahtecilik verileri Tablo 2.72'deki gibidir.

Tablo 2.72. 2011 Yılı Parada Sahtecilik

Parada Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	335	463	8.611

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılında meydana gelen 3.469 olayda 564 organizatör ile birlikte 24.440 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.73).

Tablo 2.73. 2011 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Yasadışı Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	3.469
Organizatör	564
Göçmen	24.440

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılında meydana gelen 90 bilişim suçu olayında 62 şüpheli yakalanmıştır. Meydana gelen bilişim suçu olayları Tablo 2.74'teki gibidir.

Tablo 2.74. 2011 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması	56
Müstehcenlik	10
Hukuka Aykırı Olarak Bilişim Sistemine Girme	8
Sistemi Engelleme, Bozma Verileri Yok Etme	8
Nitelikli Dolandırıcılık	5
Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Muhalefet	2
Nitelikli Hırsızlık Suçları	1
Toplam	90

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 196'dır. Organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.75'teki gibidir.

Tablo 2.75. 2011 Organize Suç Olaylarında Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	2.361
Yakalanan Şüpheli	2.184
Aranan Şüpheli	177

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2.3.3.4. Teröristle Mücadele

2011 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zayıf durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.76’da ve Tablo 2.77’de verilmektedir.

Tablo 2.76. 2011 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	175
Yaralı	3
Sağ	55
Teslim	158
Toplam	391

Kaynak: Açık Kaynak

Tablo 2.77. 2011 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu

Güvenlik Gücü Zayıf	Şehit	Yaralı
Subay	6	16
Astsubay	11	21
Uzman Çavuş	25	74
Erbaş/Er	55	104
Güvenlik Korucusu	11	15
Polis	7	2
Toplam	115	232

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.3.5. Trafik

2011 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.78’deki gibidir.

Tablo 2.78. 2011 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	33.756
Ölü Sayısı	1.253
Vatandaşa Trafik Eğitimi	1.000.000

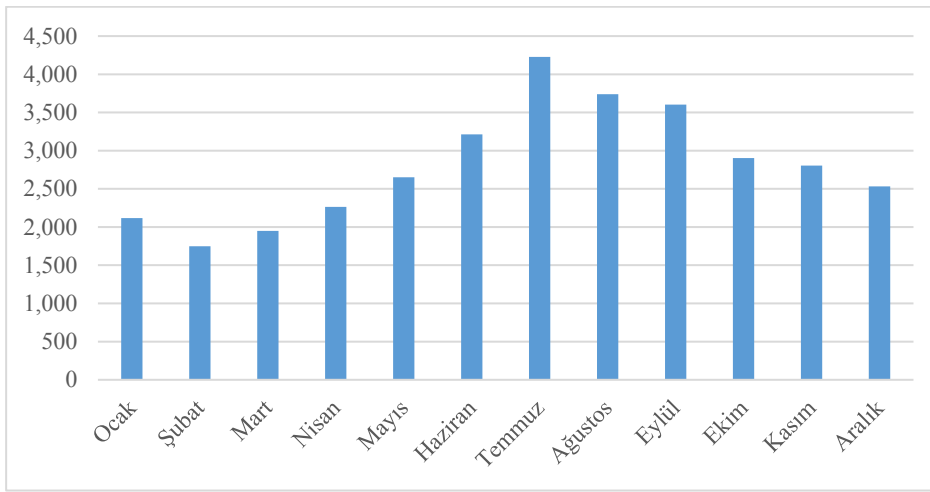
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılı aylara göre kaza sayıları Tablo 2.79’deki ve Şekil 2.7’deki gibidir.

Tablo 2.79. 2011 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayılar
Ocak	2.118
Şubat	1.749
Mart	1.949
Nisan	2.263
Mayıs	2.652
Haziran	3.213
Temmuz	4.228
Ağustos	3.740
Eylül	3.604
Ekim	2.903
Kasım	2.804
Aralık	2.533

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

Şekil 2.7. 2011 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu, 2012

2011 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.80'deki gibidir.

Tablo 2.80. 2011 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye Araca Uygulanan Ceza Sayısı	242.383
Sürücüye Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	70.982.082
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	36
Yayalara Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	7.150
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	242.419
Uygulanan Toplam Ceza Para Miktarı (TL)	70.989.232
Geri alınan Sürücü Belgesi Sayısı	8.500
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	82.019
Kontrol Edilen Araç Sayısı	10.751.412

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.3.6. Kriminal

2011 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 3.605.879 TL'dir. 2011 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıdaki gibidir (Tablo 2.84).

Tablo 2.81. 2011 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	23.031	447.965	1.537	4.476
Bursa	1.834	42.205	252	295
Van	2.828	91.304	212	104
Aydın	5.432	154.769	2.798	2.912
Toplam	33.125	736.243	4.799	7.787

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

2.3.4. Jandarma Genel Komutanlığının 2012 Performans Değerlendirmesi

2.3.4.1. Personel

2012 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.82'de gösterildiği gibidir.

Tablo 2.82. 2012 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	5.598
Yedek Subay	551
Astsubay	22.840
Uzman Jandarma	24.386
Uzman Erbaş	8.314
Erbaş/Er	108.707
Toplam	170.396

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.4.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2012 yılında toplam 296.510 asayiş olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.83'teki gibidir.

Tablo 2.83. 2012 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	106.077	%36
Takibi Gereken Olaylar	77.894	%27
Mal Varlığına Karşı Suçlar	48.144	%16
Kabahatler	39.604	%13
Tophuma Karşı Suçlar	21.383	%7
Millete ve Devlete Karşı Suçlar	3.408	%1

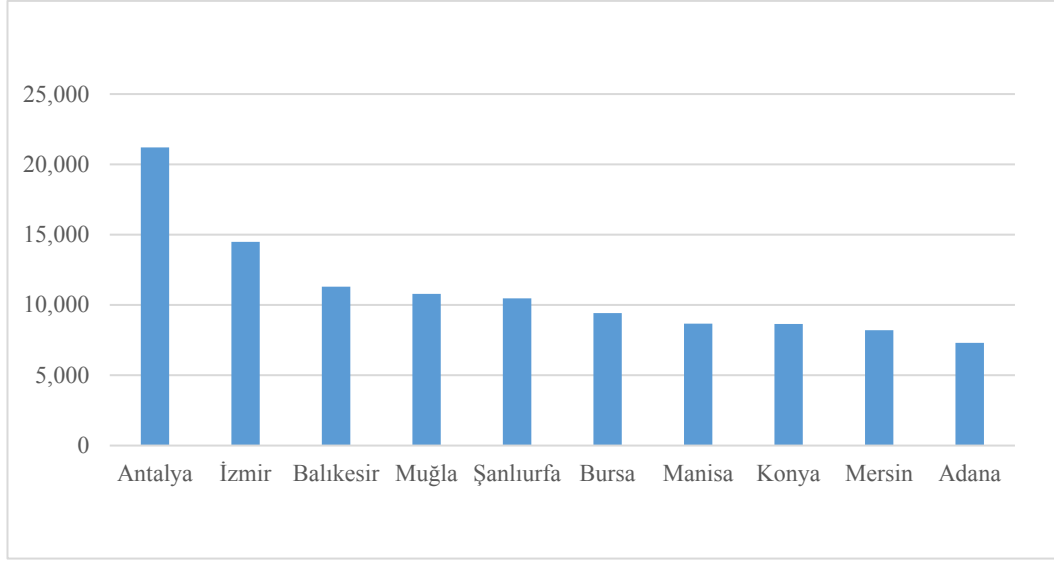
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımı incelendiğinde; ilk 10 ilin Antalya, İzmir, Balıkesir, Muğla, Şanlıurfa, Bursa, Manisa, Konya, Mersin ve Adana şeklinde sıralandıkları görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının % 37'sini teşkil etmektedir (Tablo 2.84 ve Şekil 2.8).

Tablo 2.84. 2012 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayı
Antalya	21.202
İzmir	14.484
Balıkesir	11.299
Muğla	10.793
Şanlıurfa	10.465
Bursa	9.424
Manisa	8.668
Konya	8.651
Mersin	8.201
Adana	7.307

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Şekil 2.8. 2012 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama, tehdit ve kişiye veya hatırasına hakaret suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.85).

Tablo 2.85. 2012 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayısı	Oranı
Kasten Yaralama	32.069	%30
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Yaralama	31.754	%30
Tehdit	18.618	%18
Kişiye veya Hatırasına Hakaret	7.881	%7
Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma	2.687	%3
Taksirle Yaralama	3.058	%3
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Öldürme	2.556	%2
Diğer	7.454	%7

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kötü muamele, çevreye karşı suçlar, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, genel tehlike yaratan diğer suçlar, taksirle yangına neden olma ve silahla ateş etme suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.86).

Tablo 2.86. 2012 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Toplum Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Kötü Muamele	5.835	%28
Çevreye Karşı Suçlar	4.672	%22
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali	3.208	%15
Genel Tehlike Yaratan Diğer Suçlar	2.104	%10
Taksirle Yangına Neden Olma	1.344	%6
Silahla Ateş Etme	1.336	%6
Resmi Belgede Sahtecilik	855	%4
Diğer	2.029	%9

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Millete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kolluk kuvvetlerine direnme, suç üstlenme/uydurma veya yalan tanıklık, avda, sporda kullanılan tüfekler, nişan tabancaları ve av bıçaklarının yapımı, alımı, satımı ve bulundurulmasına dair kanuna muhalefet, fikir ve sanat eserleri kanununa muhalefet suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.87).

Tablo 2.87. 2012 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler	1.092	%32
Kolluk Kuvvetlerine Direnme	651	%19
Suç Üstlenme/Uydurma veya Yalan Tanıklık	302	%9
Avda, Sporda Kullanılan Tüfek ve Av Bıçağı	210	%6
Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Muhalefet	156	%5
İftira	155	%5
Diğer	842	%24

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; hırsızlık, mala zarar verme ve hakkı olmayan yere tecavüz suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.88).

Tablo 2.88. 2012 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	28.376	%59
Mala Zarar Verme	11.564	%24
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	3.883	%8
Dolandırıcılık	1.707	%4
Güveni Kötüye Kullanma	1.452	%3
Yağma	567	%1
Diğer	595	%1

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kimlik bildirme kanunundaki kabahatler, rahatsız etme, emre aykırı davranış, çevre kirliliğine dair kabahatler ve sarhoşluk suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.89).

Tablo 2.89. 2012 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Kimlik Bildirme Kanunundaki Kabahatler	4.539	%11
Rahatsız Etme	3.797	%10
Emre Aykırı Davranış	3.620	%9
Çevre Kirliliğine Dair Kabahatler	3.074	%8
Sarhoşluk	2.178	%5
Kaçak Yapılaşmaya Dair Kabahatler	1.501	%4
Maden Kanunundaki Kabahatler	1.304	%3
Avda, Sporda Kullanılan Tüfek, Nişan Tabancası ve Av Bıçakları	1.160	%3
İş Kanundaki Kabahatler	1.084	%3
Kimliği Bildirmeme	1.024	%3
Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunundaki Kabahatler	1.014	%3
Diğer	15.309	%38

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kazalar (trafik kazaları hariç), tek taraflı olarak meydana gelen ölümlü veya yaralamalı trafik kazaları, intihara teşebbüs (yönlendirme olmayan) ve kaybolma (kayıp şahıs) olaylarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.90).

Tablo 2.90. 2012 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
Kazalar (Trafik Kazaları Hariç)	49.664	%64
Tek Taraflı Olarak Meydana Gelen Ölümlü Veya Yaralamalı	8.013	%10
İntihara Teşebbüs	7.139	%9
Kaybolma (Kayıp Şahıs)	4.986	%6
Kayıp Eşya ve Mal (Araç, Silah, Hayvan, Belge) vb.	3.282	%4
Şüpheli Ölüm	1.963	%3
Diğer	2.847	%4

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılında 2.363 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.91)

Tablo 2.91. 2012 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	1.847	%78
Siyasi	516	%22

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılında 8.939 çocuk hakkında çeşitli suç ve kabahatlerden işlem yapılmıştır.

2012 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 16.249 çevre suçları olayı hakkında işlem yapılmıştır.

2012 yılında meydana gelen toplam 296.510 asayiş olayından %92'sinin ilk anda faili belli, %8'inin ise ilk anda faili meçhuldür (Tablo 2.92).

Tablo 2.92. 2012 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	273.663
İlk Anda Faili Meçhul	22.847

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2.3.4.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2012 yılında meydana gelen toplam 3.761 olayda 5.754 şüpheli yakalanmıştır. 2012 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı Tablo 2.93'te görülmektedir.

Tablo 2.93. 2012 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	1.036
Afyon (Kg)	48
Asetik Anhidrit	107
Metamfetamin	52
Esrar (Kg)	71.861
Sentetik Ecza (Tablet)	7.414
Captagon (Tablet)	18.074
Ecstasy (Tablet)	28.061
Kenevir (Kök)	18.430.450

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.94'teki gibidir.

Tablo 2.94. 2012 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	6.819	7.869	42.333.995
Alkol Kaçakçılığı (Lt)	495	549	149.680

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.95'teki gibidir.

Tablo 2.95. 2012 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	2.292
Şüpheli	2.486
Akaryakıt (Ton)	9.562

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı verileri Tablo 2.96'daki gibidir.

Tablo 2.96. 2012 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	9
Şüpheli	24

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.97'deki gibidir.

Tablo 2.97. 2012 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Tabanca	97	244	3.461

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.98'deki gibidir.

Tablo 2.98. 2012 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	1.292	3.265	21.463

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Ele geçen sahte paraların; % 61'i ABD Doları, % 39'u TL, % 0,6'sı Avro olduğu tespit edilmiştir. Parada sahtecilik verileri Tablo 2.99'daki gibidir.

Tablo 2.99. 2012 Yılı Parada Sahtecilik

Parada Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	670	962	6.456

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılında meydana gelen 4.034 olayda 369 organizatör ile birlikte 26.034 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.100).

Tablo 2.100. 2012 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Yasadışı Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	4.034
Organizatör	369
Göçmen	26.034

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılında meydana gelen 227 bilişim suçu olayında 178 şüpheli yakalanmıştır. Meydana gelen bilişim suçu olayları Tablo 2.101'deki gibidir.

Tablo 2.101. 2012 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması	173
Bilişim Sistemine Girme	27
Sistemi Engelleme, Bozma	14
Nitelikli Hırsızlık Suçları	5
Nitelikli Dolandırıcılık Suçları	5
Müstehcenlik	1
Koruyucu Programları Etkisiz Kılma	2
Toplam	227

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 171'dir. Organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.102'deki gibidir.

Tablo 2.102. 2012 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	2.617
Yakalanan Şüpheli	2.426
Aranan Şüpheli	191

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2.3.4.4. Teröristle Mücadele

2012 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zayıf durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.103'te ve Tablo 2.104'te verilmektedir.

Tablo 2.103. 2012 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	342
Yaralı	13
Sağ	52
Teslim	70
Toplam	477

Kaynak: Açık Kaynak

Tablo 2.104. 2012 Yılı Güvenlik Gücü Zaiyat Durumu

Güvenlik Gücü Zaiyatı	Şehit	Yaralı
Subay	11	25
Astsubay	14	37
Uzman Çavuş	49	183
Erbaş/Er	49	223
Güvenlik Korucusu	16	26
Polis	18	49
Toplam	157	543

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.4.5. Trafik

2012 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.105'teki gibidir.

Tablo 2.105. 2012 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	36.762
Ölü Sayısı	1.195
Vatandaşa Trafik Eğitimi	1.020.000

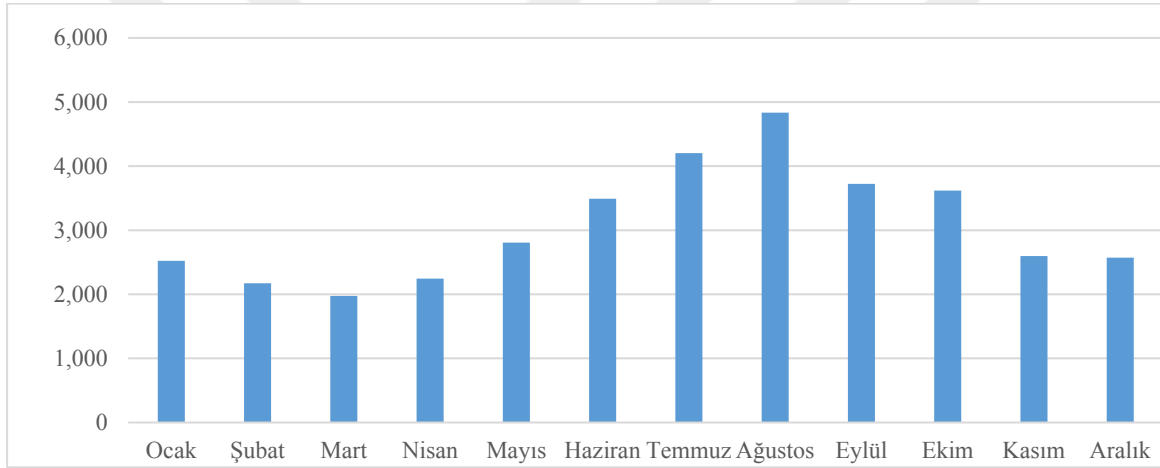
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılı aylara göre kaza sayıları Tablo 2.106 ve Şekil 2.9'daki gibidir.

Tablo 2.106. 2012 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayı
Ocak	2.521
Şubat	2.172
Mart	1.976
Nisan	2.245
Mayıs	2.807
Haziran	3.491
Temmuz	4.203
Ağustos	4.835
Eylül	3.724
Ekim	3.618
Kasım	2.597
Aralık	2.573

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

Şekil 2.9. 2012 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu, 2013

2012 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.107'deki gibidir.

Tablo 2.107. 2012 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye Araca Uygulanan Ceza Sayısı	253.172
Sürücüye Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	84.472.517
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	53
Yayalara Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	7.722
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	253.225
Uygulanan Toplam Ceza Para Miktarı (TL)	84.480.239
Geri alınan Sürücü Belgesi Sayısı	8.628
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	83.409
Kontrol Edilen Araç Sayısı	10.485.088

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.4.6. Kriminal

2012 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 4.440.732 TL'dir. 2012 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıdaki gibidir (Tablo 2.108).

Tablo 2.108. 2012 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	19.069	539.441	2.278	2.939
Bursa	2.299	126.386	479	547
Van	7.032	306.036	404	283
Aydın	6.232	249.381	2.020	2.486
Toplam	34.632	1.221.244	5.181	6.255

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

2.3.5. Jandarma Genel Komutanlığının 2013 Performans Değerlendirmesi

2.3.5.1. Personel

2013 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.109'da gösterildiği gibidir.

Tablo 2.109. 2013 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	5.908
Yedek Subay	855
Astsubay	23.661
Uzman Jandarma	23.614
Uzman Erbaş	9.234
Erbaş/Er	93.717
Toplam	156.989

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.5.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2013 yılında toplam 309.720 asayiş olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.110'daki gibidir.

Tablo 2.110. 2013 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	103.557	%33
Takibi Gereken Olaylar	88.627	%29
Malvarlığına Karşı Suçlar	53.708	%17
Kabahatler	35.766	%12
Topluma Karşı Suçlar	24.394	%8
Millete ve Devlete Karşı Suçlar	3.668	%1

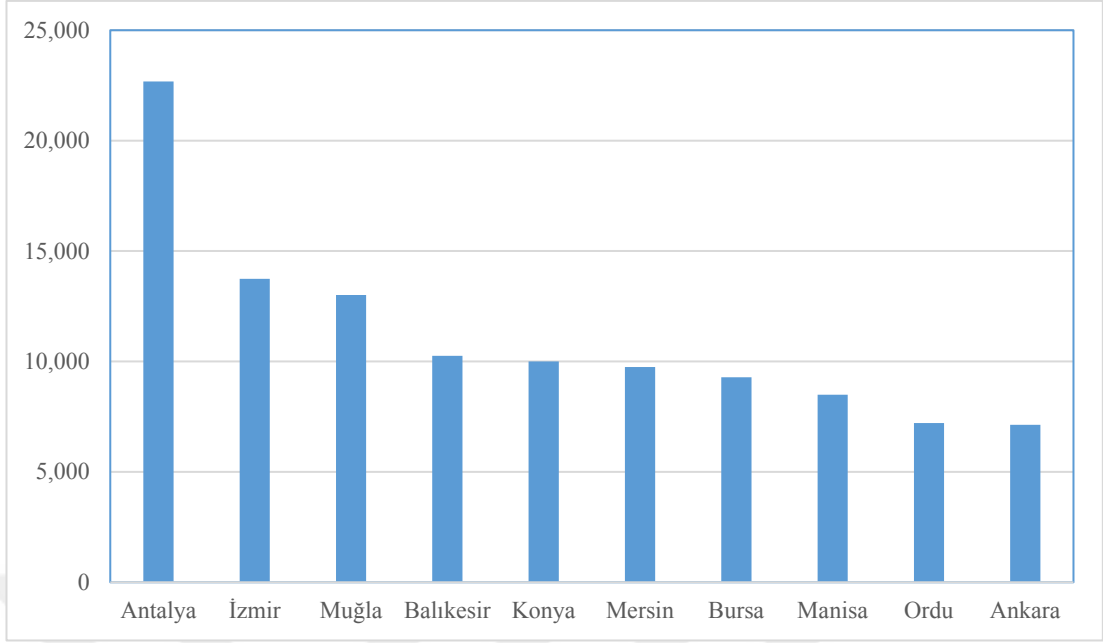
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımı incelendiğinde; ilk 10 ilin Antalya, İzmir, Muğla, Balıkesir, Konya, Mersin, Bursa, Manisa, Ordu ve Ankara şeklinde sıralandıkları görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının % 36'sını teşkil etmektedir (Tablo 2.111 ve Şekil 2.10).

Tablo 2.111. 2013 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayı
Antalya	22.682
İzmir	13.740
Muğla	13.011
Balıkesir	10.255
Konya	10.005
Mersin	9.746
Bursa	9.287
Manisa	8.494
Ordu	7.214
Ankara	7.123

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Şekil 2.10. 2013 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama, tehdit ve kişiye veya hatırasına hakaret suçlarının ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.112).

Tablo 2.112. 2013 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayı	Oran
Kasten Yaralama	30.912	%30
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Yaralama	29.678	%29
Tehdit	19.233	%19
Kişiye veya Hatırasına Hakaret	8.076	%8
Taksirle Yaralama	3.245	%3
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Öldürme	2.487	%2
Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma	2.298	%2
Konut Dokunulmazlığı İhlal	1.327	%1
Diğer	6.301	%6

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kötü muamele, genel tehlike yaratan diğer suçlar, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, taksirle yangına neden olma ve imar kirliliği suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.113).

Tablo 2.113. 2013 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Toplum Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Kötü Muamele	6.183	%25
Genel Tehlike Yaratan Diğer Suçlar	4.451	%18
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali	3.850	%16
Taksirle Yangına Neden Olma	1.830	%8
İmar Kirliliği (Kaçak Yapılaşma)	1.571	%6
Silahla Ateş Etme	1.308	%5
Diğer	5.201	%22

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Millete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kolluk kuvvetlerine direnme, suç üstlenme/uydurma veya yalan tanıklık ve iftira suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.114).

Tablo 2.114. 2013 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanuna Muhalefet	981	%27
Kolluk Kuvvetlerine Direnme	806	%22
Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Muhalefet	414	%11
Suç Üstlenme/Uydurma veya Yalan Tanıklık	250	%7
Diğer Kamu Görevlilerine Direnme	178	%5
İftira	168	%5
Avda, Sporda Kullanılan Tüfek ve Av Bıçağı Yapımı, Alımı ve Satımı	168	%5
Görevi Kötüye Kullanma	121	%3
Diğer	582	%15

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz ve hırsızlık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.115).

Tablo 2.115. 2013 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	21.016	%39
Kişilere Ait Mala Zarar Verme	11.943	%22
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	3.998	%7
Dolandırıcılık	2.037	%4
Diğer	14.714	%28

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; emre aykırı davranış, kimlik bildirme kanunundaki kabahatler, çevre kirliliğine dair kabahatler, rahatsız etme ve sarhoşluk kabahatlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.116).

Tablo 2.116. 2013 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Kimlik Bildirme Kanunundaki Kabahatler	4.072	%11
Emre Aykırı Davranış	3.146	%9
Çevre Kirliliğine Dair Kabahatler	2.753	%8
Rahatsız Etme	2.709	%8
Sarhoşluk	1.989	%6
Kaçak Yapılaşmaya Dair Kabahatler	1.482	%4
Diğer	19.615	%54

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; iş kazası, tek taraflı olarak meydana gelen ölümlü veya yaralamalı trafik kazaları, diğer kazalar, yüksekte düşme, intihara teşebbüs (yönlendirme olmayan), kaybolma (kayıp şahıs) ve kazaen yangın (doğal nedenlerle) olaylarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.117).

Tablo 2.117. 2013 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
İş Kazası	19.351	%22
Tek Taraflı Olarak Meydana Gelen Ölümlü Yaralamalı Trafik Kazaları	13.728	%15
Diğer Kazalar	12.208	%14
Yüksekte Düşme	8.693	%10
İntihara Teşebbüs	6.388	%7
Kaybolma	5.833	%7
Kazaen Yangın	5.738	%6
Zehirlenme	5.640	%6
Diğer	11.048	%13

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılında 2.220 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.118).

Tablo 2.118. 2013 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	2.192	99%
Siyasi	28	1%

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılında 10.207 çocuk hakkında çeşitli suç ve kabahatlerden işlem yapılmıştır.

2013 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 14.325 çevre suçları olayı hakkında işlem yapılmıştır.

2013 yılında meydana gelen toplam 309.720 asayiş olayından % 90'ının (280.098) ilk anda faili belli, % 10'unun (29.622) ise ilk anda faili meçhuldür (Tablo 2.119).

Tablo 2.119. 2013 Yılı Asayiş Olayları Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	280.098
İlk Anda Faili Meçhul	29.622

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2.3.5.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2013 yılında meydana gelen toplam 4.404 olayda 6.999 şüpheli yakalanmıştır. 2013 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı Tablo 2.120'de görülmektedir.

Tablo 2.120. 2013 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	1.636
Afyon (Kg)	11.294
Morfin (Kg)	3
Esrar (Kg)	102.821
Sentetik Ecza (Tablet)	33.667
Captagon (Tablet)	23.559
Ecstasy (Tablet)	21.287
Kenevir (Kök)	65.119.302

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.121'deki gibidir.

Tablo 2.121. 2013 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	8.523	9.409	36.015.709
Alkol Kaçakçılığı (Ton)	407	465	117

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.122'deki gibidir.

Tablo 2.122. 2013 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	1.494
Şüpheli	1.676
Akaryakıt (Ton)	10.718

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı verileri Tablo 2.123'teki gibidir.

Tablo 2.123. 2013 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	2
Şüpheli	2

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.124'teki gibidir.

Tablo 2.124. 2013 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Tabanca	126	257	2.871

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.125'teki gibidir.

Tablo 2.125. 2013 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	1.455	3.638	27.078

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Ele geçen sahte paraların; % 45'i ABD Doları, % 32'si TL, % 23'ü Avro ve diğer ülke paraları olduğu tespit edilmiştir. Parada sahtecilik verileri Tablo 2.126'daki gibidir.

Tablo 2.126. 2013 Yılı Parada Sahtecilik

Parada Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	405	500	6.379

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılında meydana gelen 5.454 olayda 448 organizatör ile birlikte 46.110 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.127).

Tablo 2.127. 2013 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Yasadışı Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	5.454
Organizatör	448
Göçmen	46.110

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılında meydana gelen 244 bilişim suçu olayında 205 şüpheli yakalanmıştır. Meydana gelen bilişim suçu olayları Tablo 2.128'deki gibidir.

Tablo 2.128. 2013 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması	146
Müstehcenlik	6
Hukuka Aykırı Olarak Bilişim Sistemine Girme	29
Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme	47
Nitelikli Dolandırıcılık	6
Nitelikli Hırsızlık	3
Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Hazırlık Hareketleri	6
Elektronik Sertifikalarda Sahtekarlık	1
Toplam	244

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 125'tir. Organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.129'deki gibidir.

Tablo 2.129. 2013 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	1.810
Yakalanan Şüpheli	1.690
Aranan Şüpheli	120

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2.3.5.4. Teröristle Mücadele

2013 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zayıf durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.130'da ve Tablo 2.131'de verilmektedir.

Tablo 2.130. 2013 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	43
Yaralı	-
Sağ	19
Teslim	46
Toplam	108

Kaynak: Açık Kaynak

Tablo 2.131. 2013 Yılı Güvenlik Gücü Zayıat Durumu

Güvenlik Gücü Zayıatı	Şehit	Yaralı
Subay	-	1
Astsubay	-	-
Uzman Çavuş	1	1
Erbas/Er	2	6
Güvenlik Korucusu	-	-
Polis	-	-
Toplam	3	8

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.5.5. Trafik

2013 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.132'deki gibidir.

Tablo 2.132. 2013 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	25.224
Ölü Sayısı	1.257
Vatandaşa Trafik Eğitimi	1.250.000

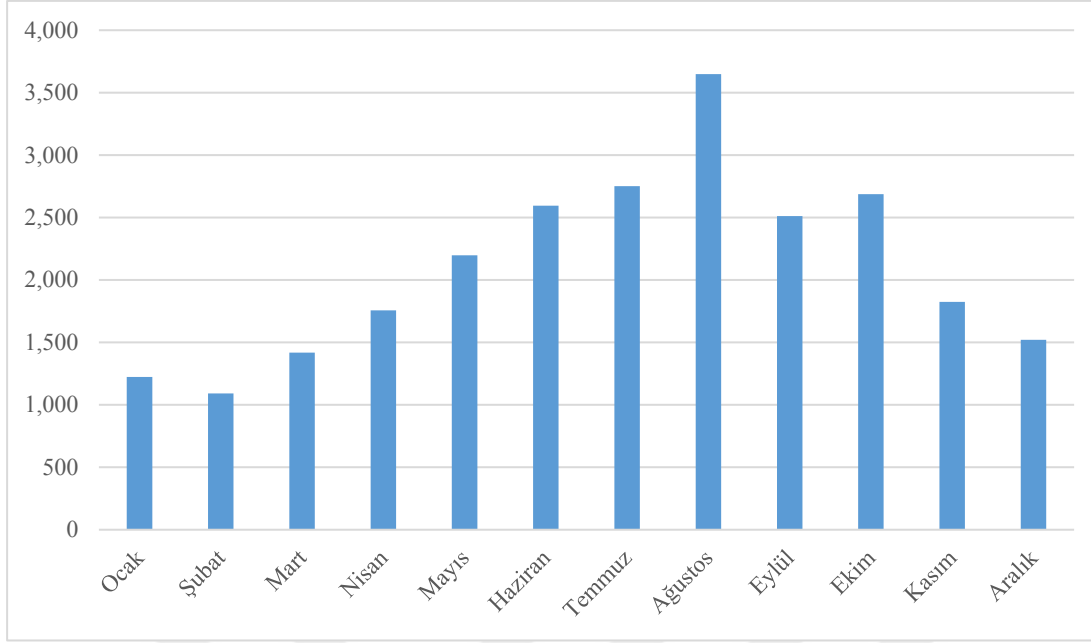
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılı aylara göre kaza sayıları Tablo 2.133 ve Şekil 2.11'deki gibidir.

Tablo 2.133. 2013 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayı
Ocak	1.224
Şubat	1.091
Mart	1.418
Nisan	1.756
Mayıs	2.198
Haziran	2.595
Temmuz	2.751
Ağustos	3.648
Eylül	2.511
Ekim	2.687
Kasım	1.824
Aralık	1.521

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

Şekil 2.11. 2013 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu, 2014

2013 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.134'teki gibidir.

Tablo 2.134. 2013 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Sayısı	340.734
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	130.809.445
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	22
Yayalara Uygulanan Ceza Miktarı (TL)	3.102
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	340.756
Uygulanan Toplam Ceza Miktarı (TL)	130.812.547
Geri Alınan Sürücü Belgesi Sayıları	8.313
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	85.367
Kontrol Edilen Araç Sayısı	11.224.396

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.5.6. Kriminal

Olay yerlerinden elde edilen bulguları inceleyerek bilirkişi raporu tanzim etmekle görevli Kriminal Daire Başkanlığı, aynı zamanda suç ve suçlu ile mücadelede adli bilimler konusunda Jandarma Genel Komutanlığının bilimsel karargâhı olarak görev yapmaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Sistemi, 2016).

2013 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 5.836.397 TL'dir. 2013 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıdaki gibidir (Tablo 2.135).

Tablo 2.135. 2013 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	23.426	907.226	2.971	2.337
Bursa	2.864	128.462	610	810
Van	10.835	234.186	2.122	1.930
Aydın	6.962	284.651	2.314	2.826
Toplam	44.087	1.554.525	8.017	7.903

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

2.3.6. Jandarma Genel Komutanlığının 2014 Performans Değerlendirmesi

2.3.6.1. Personel

2014 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.136'da gösterildiği gibidir.

Tablo 2.136. 2014 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	6.292
Yedek Subay	841
Astsubay	25.392
Uzman Jandarma	22.789
Uzman Erbaş	17.568
Erbaş/Er	93.201
Toplam	166.083

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.6.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2014 yılında toplam 311.174 asayiş olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.137'deki gibidir.

Tablo 2.137. 2014 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	105.180	%34
Takibi Gereken Olaylar	90.848	%29
Malvarlığına Karşı Suçlar	52.066	%17
Kabahatler	32.432	%10
Topluma Karşı Suçlar	27.150	%9
Millete ve Devlete Karşı Suçlar	3.498	%1

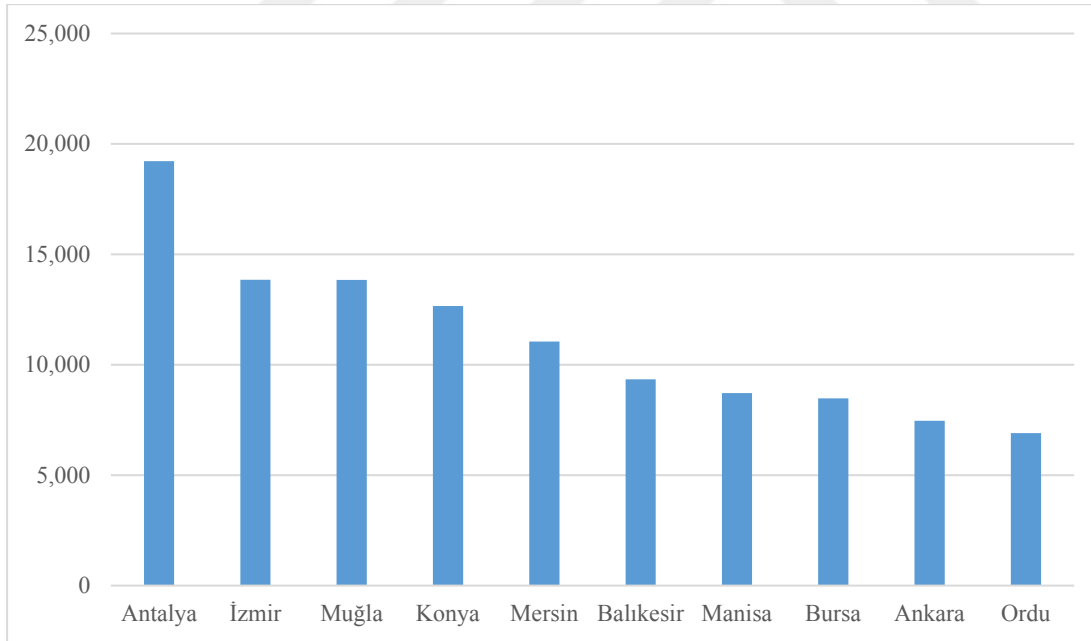
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımı incelendiğinde; ilk 10 ilin Antalya, İzmir, Muğla, Konya, Mersin, Balıkesir, Manisa, Bursa, Ankara ve Ordu şeklinde sıralandıkları görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının % 36'sını teşkil etmektedir (Tablo 2.138 ve Şekil 2.12).

Tablo 2.138. 2014 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayı
Antalya	19.922
İzmir	13.846
Muğla	13.845
Konya	12.660
Mersin	11.048
Balıkesir	9.341
Manisa	8.716
Bursa	8.480
Ankara	7.465
Ordu	6.903

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Şekil 2.12. 2014 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama, tehdit ve kişiye veya hatırasına hakaret suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.139).

Tablo 2.139. 2014 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayı	Oran
Kasten Yaralama	31.610	%31
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Yaralama	30.462	%29
Tehdit	19.384	%18
Kişiyeye veya Hatrasına Hakaret	8.534	%8
Taksirle Yaralama	3.252	%3
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Öldürme	2.417	%2
Kişiyeyi Hürriyetinden Yoksun Kılma	2.066	%2
Konut Dokunulmazlığı İhlal	1.404	%1
Diğer	6.051	%6

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, taksirle yangına neden olma, imar kirliliği (kaçak yapılaşma) ve silahla ateş etme suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.140).

Tablo 2.140. 2014 Yılı Topluma Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Topluma Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali	4.567	%17
İmar Kirliliği	1.815	%7
Taksirle Yangına Neden Olma	1.411	%5
Silahla Ateş Etme	1.312	%5
Orman Kanuna Muhalefet	1.202	%4
Diğer	16.843	%62

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Milllete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kolluk kuvvetlerine direnme ve suç üstlenme/uydurma veya yalan tanıklık suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.141).

Tablo 2.141. 2014 Yılı Milllete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Milllete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanuna Muhalefet	968	%28
Kolluk Kuvvetlerine Direnme	771	%22
Suç Üstlenme/Uydurma veya Yalan Tanıklık	229	%7
Avda, Sporda Kullanılan Tüfek ve Av Bıçağı Yapımı, Alımı, Satımı	176	%5
Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa Muhalefet	150	%4
Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanuna Muhalefet	135	%4
Diğer	1.069	%30

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kişilere ait mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz ve hırsızlık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.142).

Tablo 2.142. 2014 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	19.174	%37
Kişilere Ait Mala Zarar Verme	11.771	%23
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	4.679	%9
Dolandırıcılık	1.954	%4
Diğer	14.488	%27

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kimlik bildirme kanunundaki kabahatler, çevre kirliliğine dair kabahatler, nüfus hizmeti kanunundaki kabahatler ve kaçak yapılaşmaya dair kabahatler suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.143).

Tablo 2.143. 2014 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Kimlik Bildirme Kanunundaki Kabahatler	4.616	%14
Çevre Kirliliğine Dair Kabahatler	2.676	%8
Nüfus Hizmeti Kanunundaki Kabahatler	1.905	%6
Su Ürünleri Kanunundaki Kabahatler	1.803	%6
Tütün Mamüllerinin Zararlarının Önl. Dair Kabahatler	1.187	%4
Avda, Sporda Kul. Tfk., Nişan Tabanca ve Av Bçk.	1.090	%3
Kaçak Yapılaşmaya Dair Kabahatler	1.086	%3
Diğer	18.069	%56

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; iş kazası, tek taraflı olarak meydana gelen ölümlü veya yaralamalı trafik kazaları, diğer kazalar, yüksekten düşme, kaybolma (kayıp şahıs), kayıp eşya ve mal olaylarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.144).

Tablo 2.144. 2014 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
İş Kazası	22.214	%24
Tek Taraflı Olarak Meydana Gelen Ölümlü Yaramalı Trafik Kazaları	12.649	%14
Diğer Kazalar	11.607	%13
Yüksekten Düşme	7.914	%9
Kaybolma (Kayıp Şahıs)	6.105	%7
Kayıp Eşya ve Mal	5.945	%7
Kazaen Yangın	4.907	%5
Diğer	19.507	%21

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılında 2.724 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.145).

Tablo 2.145. 2014 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	2.508	%92
Siyasi	216	%8

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılında 21.661 çocuk hakkında çeşitli suç ve kabahatlerden işlem yapılmıştır.

2014 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 14.454 çevre suçları olayı hakkında işlem yapılmıştır.

2014 yılında meydana gelen toplam 311.174 asayiş olayından % 91'inin (282.293) ilk anda faili belli, % 9'unun (28.881) ise ilk anda faili meçhuldür (Tablo 2.146).

Tablo 2.146. 2014 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	282.293
İlk Anda Faili Meçhul	28.881

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2.3.6.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2014 yılında meydana gelen toplam 4.563 olayda 7.111 şüpheli yakalanmıştır. 2014 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı Tablo 2.147'de görülmektedir.

Tablo 2.147. 2014 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	1.658
Afyon (Kg)	37.666
Morfin (Kg)	0,017
Esrar (Kg)	35.115
Sentetik Ecza (Tablet)	6.934
Captagon (Tablet)	413.605
Ectasy (Tablet)	127.710
Kenevir (Kök)	15.781.874

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.148'deki gibidir.

Tablo 2.148. 2014 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	7.262	7.847	43.166.787
Alkol Kaçakçılığı (Ton)	331	331	51

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.149'deki gibidir.

Tablo 2.149. 2014 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	5.723
Şüpheli	5.490
Akaryakıt (Ton)	9.123

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı verileri Tablo 2.150'deki gibidir.

Tablo 2.150. 2014 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	6
Şüpheli	18

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.151'deki gibidir.

Tablo 2.151. 2014 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah Kaçakçılığı ve Mühimmat Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Silah	172	215	2.508

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.152'deki gibidir.

Tablo 2.152. 2014 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	1.817	4.397	22.166

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Ele geçen sahte paraların; % 77'si TL, % 7'si ABD Doları, % 1'i Avro ve % 15'i diğer ülke paraları olarak karşımıza çıkmaktadır. Parada sahtecilik verileri Tablo 2.153'teki gibidir.

Tablo 2.153. 2014 Yılı Parada Sahtecilik

Parada Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	352	442	3.043

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılında meydana gelen 5.780 olayda 548 organizatör ile birlikte 54.770 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.154).

Tablo 2.154. 2014 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Yasadışı Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	5.780
Organizatör	548
Göçmen	54.770

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılında meydana gelen 293 bilişim suçu olayında 153 şüpheli yakalanmıştır. Meydana gelen bilişim suçu olayları Tablo 2.155'teki gibidir.

Tablo 2.155. 2014 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması	135
Hukuka Aykırı Olarak Bilişim Sistemine Girme	57
Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme	46
Nitelikli Dolandırıcılık	39
Müstehcenlik	11
Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Hazırlık Hareketleri	3
Nitelikli Hırsızlık	2
Toplam	293

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 83'tür. Organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.156'daki gibidir.

Tablo 2.156. 2014 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	1.085
Yakalanan Şüpheli	972
Aranan Şüpheli	113

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2.3.6.4. Teröristle Mücadele

2014 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zayıf durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.157'de ve Tablo 2.158'de verilmektedir.

Tablo 2.157. 2014 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	13
Yaralı	2
Sağ	101
Teslim	177
Toplam	293

Kaynak: Açık Kaynak

Tablo 2.158. 2014 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu

Güvenlik Gücü Zayıfı	Şehit	Yaralı
Subay	1	3
Astsubay	1	15
Uzman Çavuş	1	92
Erbaş/Er	3	7
Güvenlik Korucusu	1	1
Polis	1	10
Toplam	8	128

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.6.5. Trafik

2014 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.159'daki gibidir.

Tablo 2.159. 2014 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	25.582
Ölü Sayısı	1.198
Vatandaşa Trafik Eğitimi	1.230.000

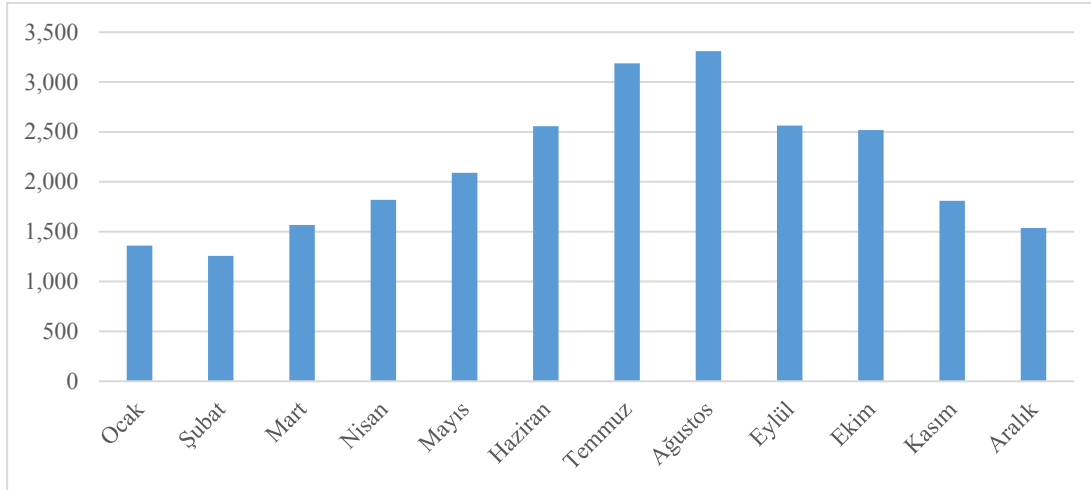
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılı aylara göre kaza sayıları tablosu Tablo 2.160'teki gibidir.

Tablo 2.160. 2014 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayı
Ocak	1.361
Şubat	1.258
Mart	1.568
Nisan	1.820
Mayıs	2.090
Haziran	2.558
Temmuz	3.188
Ağustos	3.311
Eylül	2.564
Ekim	2.519
Kasım	1.809
Aralık	1.536

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

Şekil 2.13. 2014 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 2015

2014 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.161'deki gibidir.

Tablo 2.161. 2014 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Sayısı	430.214
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	170.469.454
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	44
Yayalara Uygulanan Ceza Miktarı (TL)	5.452
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	430.258
Uygulanan Toplam Ceza Miktarı (TL)	170.454.906
Geri Alınan Sürücü Belgesi Sayıları	8.957
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	83.680
Kontrol Edilen Araç Sayısı	11.463.932

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.6.6. Kriminal

2014 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 4.150.164 TL'dir. 2014 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıdaki gibidir (Tablo 2.162).

Tablo 2.162. 2014 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	28.600	1.903.664	2.673	2.082
İstanbul/Bursa	1.761	76.837	206	287
Van	4.073	338.348	499	338
Aydın	7.321	1.714.549	2.276	2.913
Toplam	41.755	4.033.398	5.654	5.620

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

2.3.7. Jandarma Genel Komutanlığının 2015 Performans Değerlendirmesi

2.3.7.1. Personel

2015 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.163'te gösterildiği gibidir.

Tablo 2.163. 2015 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	6.546
Yedek Subay	735
Astsubay	26.217
Uzman Jandarma	21.800
Uzman Erbaş	24.705
Erbaş/Er	64.804
Toplam	144.807

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.7.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2015 yılında toplam 311.811 asayiş olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.164'teki gibidir.

Tablo 2.164. 2015 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	104.312	%33
Takibi Gereken Olaylar	95.237	%31
Malvarlığına Karşı Suçlar	48.802	%16
Kabahatler	33.164	%11
Toplumla Karşı Suçlar	26.602	%8
Millete ve Devlete Karşı Suçlar	3.694	%1

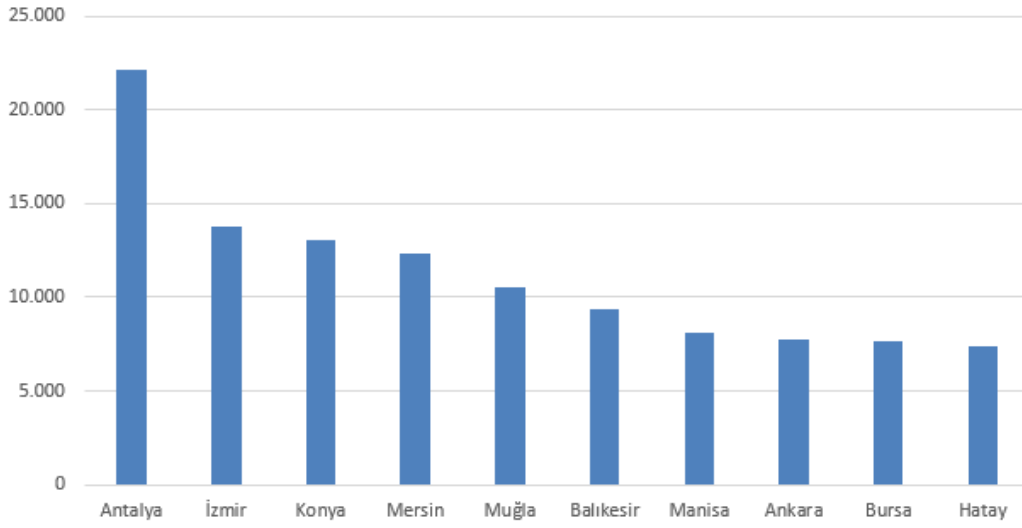
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımına bakıldığında; ilk on ilin Antalya, İzmir, Konya, Mersin, Muğla, Balıkesir, Manisa, Ankara, Bursa, Hatay şeklinde sıralandığı görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının % 36'sını teşkil etmektedir (Tablo 2.165 ve Şekil 2.14).

Tablo 2.165. 2015 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayı
Antalya	22.105
İzmir	13.793
Konya	13.016
Mersin	12.311
Muğla	10.524
Balıkesir	9.372
Manisa	8.087
Ankara	7.755
Bursa	7.636
Hatay	7.403

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Şekil 2.14. 2015 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama ve tehdit suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.166).

Tablo 2.166. 2015 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayı	Oran
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Yaralama	32.596	%31
Kasten Yaralama	29.000	%28
Tehdit	18.999	%18
Kişiye veya Hatrasına Hakaret	8.740	%8
Taksirle Yaralama	3.284	%3
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Öldürme	2.580	%3
Diğer	9.113	%9

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kötü muamele, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, taksirle yangına neden olma, imar kirliliği (kaçak yapılaşma) ve silahla ateş etme suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.167).

Tablo 2.167. 2015 Yılı Topluma Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Topluma Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Kötü Muamele	5.108	%19
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali	4.834	%18
İmar Kirliliği	1.785	%7
Taksirle Yangına Neden Olma	1.459	%5
Silahla Ateş Etme	1.221	%5
Orman Kanuna Muhalefet	1.101	%4
Diğer	11.094	%42

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Milllete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kolluk kuvvetlerine direnme, suç üstlenme/uydurma veya yalan tanıklık ve iftira suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.168).

Tablo 2.168. 2015 Yılı Milllete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Milllete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanuna Muhalefet	1.111	%30
Kolluk Kuvvetlerine Direnme	647	%18
Suç Üstlenme/Uydurma veya Yalan Tanıklık	277	%7
Avda, Sporda Kullanılan Tüfek ve Av Bıçağı Yapımı	264	%7
İftira	169	%5
Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında	167	%5
Diğer Kamu Görevlilerine Direnme	125	%3
Diğer	934	%25

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kişilere ait mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz, hırsızlık ve dolandırıcılık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.169).

Tablo 2.169. 2015 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	14.661	%31
Kişilere Ait Mala Zarar Verme	11.704	%24
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	4.479	%9
Dolandırıcılık	2.379	%5
Güveni Kötüye Kullanma	1.693	%3
Diğer	13.886	%28

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kimlik bildirme kanunundaki kabahatler, emre aykırı davranış, çevre kirliliğine dair kabahatler, rahatsız etme ve sarhoşluk suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.170).

Tablo 2.170. 2015 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Kimlik Bildirme Kanunu'ndaki Kabahatler	5.097	%15
Çevre Kirliliğine Dair Kabahatler	2.571	%8
Sarhoşluk	2.235	%7
Rahatsız Etme	2.164	%7
Emre Aykırı Davranış	2.010	%6
4207 Sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında	1.894	%6
Su Ürünleri Kanunu'ndaki Kabahatler	1.733	%5
2521 Sayılı Kanun'daki Kabahatler	1.511	%4
Diğer	13.949	%42

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; iş kazası, tek taraflı olarak meydana gelen ölümlü veya yaralamalı trafik kazaları, diğer kazalar, yüksekte düşme, kaybolma (kayıp şahıs), kazaen yangın (doğal nedenlerle) ve zehirlenme olaylarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.171).

Tablo 2.171. 2015 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
İş Kazası	23.873	%24
Tek Taraflı Olarak Meydana Gelen Ölümlü Yaramalı Trafik Kazaları	13.038	%14
Diğer Kazalar	12.264	%13
Yüksekten Düşme	8.272	%9
Zehirlenme	6.397	%7
Kaybolma	6.084	%6
İntihara Teşebbüs	5.733	%6
Diğer	19.576	%21

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılında 3.350 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.172).

Tablo 2.172. 2015 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	3.094	%92
Siyasi	256	%8

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılında 27.417 çocuk hakkında çeşitli suç ve kabahatlerden işlem yapılmıştır.

2015 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 15.296 çevre suçları olayı hakkında işlem yapılmıştır.

2015 yılında meydana gelen toplam 311.811 asayiş olayından % 92'sinin ilk anda faili belli, % 8'inin ise ilk anda faili meçhuldür. İlk anda faili meçhul olan olayların % 11'i titiz çalışmalar sonucu aydınlatılmıştır (Tablo 2.173).

Tablo 2.173. 2015 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	286.078
İlk Anda Faili Meçhul	25.733

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2.3.7.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2015 yılında meydana gelen toplam 4.198 olayda 6.356 şüpheli yakalanmıştır. 2015 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı Tablo 2.174'te görülmektedir.

Tablo 2.174. 2015 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	771
Afyon (Kg)	17.225
Morfin (Kg)	0,125
Esrar (Kg)	17.663
Sentetik Ecza (Tablet)	178.506
Captagon (Tablet)	1.347.543
Ectasy (Tablet)	577.169
Kenevir (Kök)	10.114.766

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.175'teki gibidir.

Tablo 2.175. 2015 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	6.645	6.782	44.186.618
Alkol Kaçakçılığı (Ton)	381	460	79

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.176'daki gibidir.

Tablo 2.176. 2015 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	578
Şüpheli	655
Akaryakıt (Ton)	1.821

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı verileri Tablo 2.177'deki gibidir.

Tablo 2.177. 2015 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	3
Şüpheli	3

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Bülteni 2017, 2018

2015 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.178'deki gibidir.

Tablo 2.178. 2015 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah Kaçakçılığı ve Mühimmat Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Silah	191	340	2.010

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.179'deki gibidir.

Tablo 2.179. 2015 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	1.680	4.017	24.449

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Ele geçen sahte paraların; % 56'sı TL, % 27'si ABD Doları, % 1'i Avro ve % 16'sı diğer ülke paraları olarak karşımıza çıkmaktadır. 2015 yılı para sahtecilik verileri Tablo 2.180'deki gibidir.

Tablo 2.180. 2015 Yılı Para Sahtecilik

Para Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	499	683	34.676

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılında meydana gelen 6.488 göçmen kaçakçılığı olayında 2.147 organizatör ile birlikte 84.650 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.181).

Tablo 2.181. 2015 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Yasadışı Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	6.488
Organizatör	2.147
Göçmen	84.650

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılında meydana gelen 895 bilişim suçu olayında, 1.535 şüpheli yakalanmıştır. Meydana gelen bilişim suçu olayları Tablo 2.182'deki gibidir.

Tablo 2.182. 2015 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması	172
Müstehcenlik	27
Hukuka Aykırı Olarak Bilişim Sistemine Girme	71
Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme	59
Nitelikli Dolandırıcılık	552
Nitelikli Hırsızlık	2
Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Hazırlık Hareketleri	11
İmza Oluşturma Verilerinin İzinsiz Kullanımı	1
Toplam	895

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 96'dır. Organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.183'teki gibidir.

Tablo 2.183. 2015 Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	1.162
Yakalanan Şüpheli	1.052
Aranan Şüpheli	110

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2.3.7.4. Teröristle Mücadele

2015 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zayıf durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.184'te ve Tablo 2.185'te verilmektedir.

Tablo 2.184. 2015 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	195
Yaralı	9
Sağ	205
Teslim	233
Toplam	642

Kaynak: Açık Kaynak

Tablo 2.185. 2015 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu

Güvenlik Gücü Zayıfı	Şehit	Yaralı
Subay	7	15
Astsubay	16	51
Uzman Çavuş	41	274
Erbaş/Er	23	79
Güvenlik Korucusu	3	17
Polis	23	25
Toplam	113	461

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.7.5. Trafik

2015 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.186'daki gibidir.

Tablo 2.186. 2015 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	27.542
Ölü Sayısı	1.269
Vatandaşa Trafik Eğitimi	1.680.410

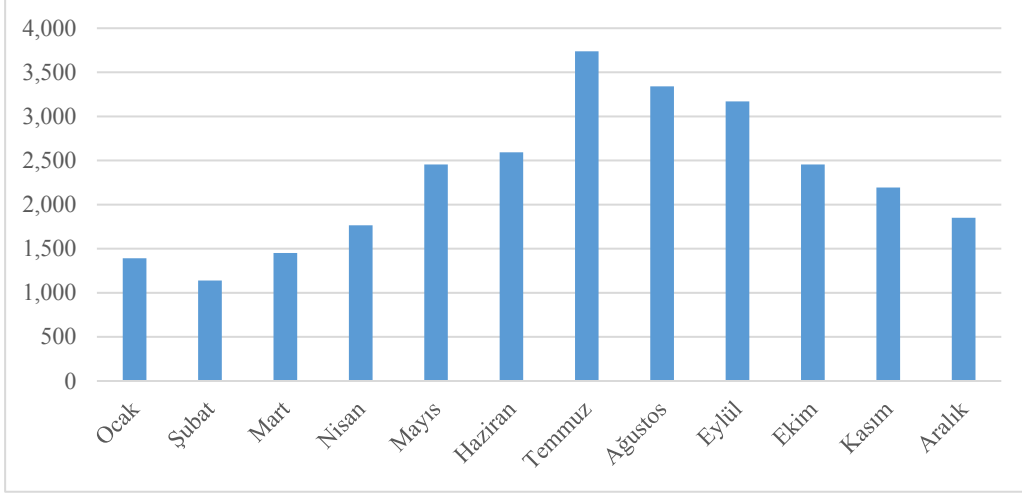
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılı aylara göre kaza sayıları Tablo 2.187 ve Şekil 2.15'teki gibidir.

Tablo 2.187. 2015 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayı
Ocak	1.391
Şubat	1.139
Mart	1.451
Nisan	1.765
Mayıs	2.456
Haziran	2.593
Temmuz	3.739
Ağustos	3.340
Eylül	3.170
Ekim	2.455
Kasım	2.193
Aralık	1.850

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

Şekil 2.15. 2015 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, 2016

2015 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.188'deki gibidir.

Tablo 2.188. 2015 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Sayısı	254.199
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	97.056.969
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	108
Yayalara Uygulanan Ceza Miktarı (TL)	33.327
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	478.787
Uygulanan Toplam Ceza Miktarı (TL)	191.767.251
Geri Alınan Sürücü Belgesi Sayıları	9.611
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	83.318
Kontrol Edilen Araç Sayısı	12.527.094

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.7.6. Kriminal

2015 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 15.620.584 TL'dir. 2015 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıda gösterilmiştir (Tablo 2.189).

Tablo 2.189. 2015 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	36.213	4.789.709	3.608	2.440
İstanbul	3.162	46.009	182	256
Van	4.404	573.572	470	375
Aydın	7.150	1.076.112	2.293	2.896
Toplam	50.929	6.485.402	6.553	5.967

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

2.3.8. Jandarma Genel Komutanlığının 2016 Performans Değerlendirmesi

2.3.8.1. Personel

2016 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.190'da gösterildiği gibidir.

Tablo 2.190. 2016 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	4.869
Yedek Subay	975
Astsubay	24.404
Uzman Jandarma	20.600
Uzman Erbaş	31.756
Erbaş/Er	58.689
Toplam	141.293

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.8.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2016 yılında toplam 310.079 asayiş olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.191'deki gibidir.

Tablo 2.191. 2016 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	101.804	%33
Takibi Gereken Olaylar	97.194	%31
Malvarlığına Karşı Suçlar	46.952	%15
Kabahatler	33.018	%11
Topluma Karşı Suçlar	26.875	%9
Millete ve Devlete Karşı Suçlar	4.236	%1

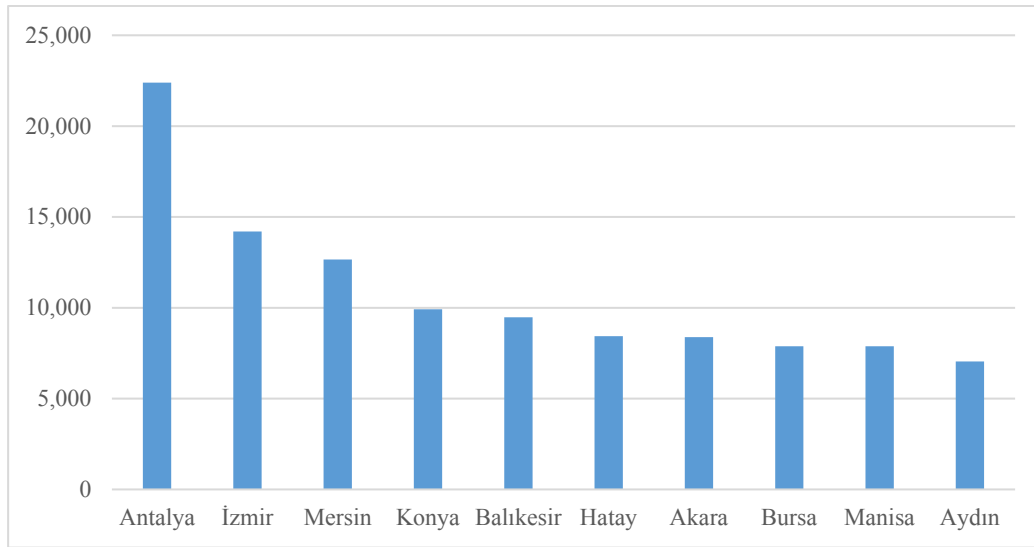
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımına bakıldığında; ilk on ilin Antalya, İzmir, Mersin, Konya, Balıkesir, Hatay, Ankara, Bursa, Manisa, Aydın şeklinde sıralandığı görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının %38'ini teşkil etmektedir (Tablo 2.192 ve Şekil 2.16).

Tablo 2.192. 2016 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayı
Antalya	22.394
İzmir	14.201
Mersin	12.654
Konya	9.918
Balıkesir	9.478
Hatay	8.434
Ankara	8.386
Bursa	7.882
Manisa	7.878
Aydın	7.045

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Şekil 2.16. 2016 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama, tehdit ve kişiye veya hatırasına hakaret suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.193).

Tablo 2.193. 2016 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayı	Oran
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Yaralama	32.736	%32
Kasten Yaralama	28.042	%28
Tehdit	18.386	%18
Kişiye veya Hatırasına Hakaret	7.866	%7
Taksirle Yaralama	3.177	%3
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Öldürme	2.578	%3
Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma	1.547	%2
Diğer	7.472	%7

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, kötü muamele, taksirle yangına neden olma ve imar kirliliği (kaçak yapılaşma) suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.194).

Tablo 2.194. 2016 Yılı Topluma Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Topluma Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali	5.344	%20
Kötü Muamele	4.864	%18
İmar Kirliliği	1.663	%6
Taksirle Yangına Neden Olma	1.377	%5
Silahla Ateş Etme	1.098	%4
Orman Kanununa Muhalefet	915	%3
Resmi Belgede Sahtecilik	784	%3
Diğer	10.830	%41

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Millete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kolluk kuvvetlerine direnme, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, suç üstlenme/uydurma veya yalan tanıklık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.195).

Tablo 2.195. 2016 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanuna Muhalefet	1.346	%32
Kolluk Kuvvetlerine Direnme	712	%17
Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk	364	%9
Suç Üstlenme/Uydurma veya Yalan Tanıklık	289	%7
Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar	243	%6
İftira	190	%4
Millete ve Devlete Karşı Tasnif Dışı Suçlar	190	%4
Diğer	902	%21

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz, hırsızlık ve dolandırıcılık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.196).

Tablo 2.196. 2016 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	25.575	%55
Mala Zarar Verme	12.102	%26
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	4.258	%9
Dolandırıcılık	2.121	%5
Güveni Kötüye Kullanma	1.567	%3
Diğer	1.129	%2

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kimliği bildirmeme, emre aykırı davranış, çevre kirliliğine dair kabahatler, rahatsız etme ve sarhoşluk suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.197).

Tablo 2.197. 2016 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Kimliği Bildirmeme	6.238	%19
Emre Aykırı Davranış	2.588	%8
Tütün Mamullerinin Tüketilmesi	1.979	%6
Sarhoşluk	1.795	%5
Çevre Kirliliğine Dair Kabahatler	1.779	%5
2521 Sayılı Kanundaki Kabahatler	1.656	%5
Rahatsız Etme	1.520	%5
Su Ürünleri Kanunundaki Kabahatler	1.449	%4
Gürültüye Neden Olma	1.324	%4
Diğer	12.690	%39

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; iş kazası, tek taraflı olarak meydana gelen ölümlü veya yaralı trafik kazaları, diğer kazalar, yüksekte düşme, intihara teşebbüs (yönlendirme olmayan), kaybolma (kayıp şahıs) ve zehirlenme olaylarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.198).

Tablo 2.198. 2016 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
İş Kazası	27.540	%29
Tek Taraflı Olarak Meydana Gelen Ölümlü Yaralı Trafik Kazaları	13.511	%14
Diğer Kazalar	11.645	%12
Kayıp Eşya ve Mal	8.314	%9
Yüksekte Düşme	7.749	%8
Zehirlenme	6.024	%6
İntihara Teşebbüs	5.220	%5
Kayıbolma	5.191	%5
Kazaen Yangın	4.993	%5
Diğer	7.007	%7

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılında 3.057 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.199).

Tablo 2.199. 2016 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	2.833	%93
Siyasi	224	%7

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılında 33.376 çocuk hakkında çeşitli suç ve kabahatlerden işlem yapılmıştır. 2016 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 13.475 çevre suçları olayı hakkında işlem yapılmıştır.

2016 yılında meydana gelen toplam 310.079 asayiş olayından %92'sinin ilk anda faili belli, %8'inin ise ilk anda faili meçhuldür. Asayiş olaylarının aydınlatılmasına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır (Tablo 2.200).

Tablo 2.200. 2016 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	284.895
İlk Anda Faili Meçhul	25.184

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2.3.8.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2016 yılında meydana gelen toplam 5.395 olayda 7.578 şüpheli yakalanmıştır. 2016 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı Tablo 2.201'de görülmektedir.

Tablo 2.201. 2016 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	283
Afyon (Kg)	8.549
Morfin (Kg)	0,014
Esrar (Kg)	77.716
Sentetik Ecza (Tablet)	201.230
Captagon (Tablet)	1.016.219
Ectasy (Tablet)	108.899
Kenevir (Kök)	79.570.459

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.202'deki gibidir.

Tablo 2.202. 2016 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	4.748	5.444	54.650.000
Alkol Kaçakçılığı (Ton)	520	628	768

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.203'teki gibidir.

Tablo 2.203. 2016 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	741
Şüpheli	833
Akaryakıt (Ton)	928

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde verileri Tablo 2.204'teki gibidir.

Tablo 2.204. 2016 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	6
Şüpheli	27

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Bülteni 2017, 2018

2016 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.205'teki gibidir.

Tablo 2.205. 2016 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah Kaçakçılığı ve Mühimmat Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Silah	166	310	1.800

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.206'deki gibidir.

Tablo 2.206. 2016 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	1.836	4.870	24.480

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Ele geçen sahte paraların; % 70'i TL, % 28'i ABD Doları, % 1'i Avro ve % 1'i diğer ülke paraları olarak karşımıza çıkmaktadır. Parada sahtecilik verileri Tablo 2.207'deki gibidir.

Tablo 2.207. 2016 Yılı Parada Sahtecilik

Parada Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	396	535	65.790

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılında meydana gelen 7.045 olayda 1.956 organizatör ile birlikte 99.690 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.208).

Tablo 2.208. 2016 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Yasadışı Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	7.045
Organizatör	1.956
Göçmen	99.690

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılında meydana gelen 941 bilişim suçu olayında 1.647 şüpheli yakalanmıştır. Meydana gelen bilişim suçu olayları Tablo 2.209'daki gibidir.

Tablo 2.209. 2016 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması	219
Müstehcenlik	23
Hukuka Aykırı Olarak Bilişim Sistemine Girme	75
Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme	49
Nitelikli Dolandırıcılık	557
Nitelikli Hırsızlık	1
Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Hazırlık Hareketleri	14
Verilerin İzinsiz Kullanımı	2
Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı	1
Toplam	941

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 94'tür. Organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.210'daki gibidir.

Tablo 2.210. 2016 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	1.023
Yakalanan Şüpheli	948
Aranan Şüpheli	75

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2.3.8.4. Teröristle Mücadele

2016 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zayıf durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.111’de ve Tablo 2.112’de verilmektedir.

Tablo 2.211. 2016 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	477
Yaralı	22
Sağ	451
Teslim	100
Toplam	1.050

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Tablo 2.212. 2016 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu

Güvenlik Gücü Zayıfı	Şehit	Yaralı
Subay	14	36
Astsubay	28	67
Uzman Çavuş	139	375
Erbaş/Er	53	203
Güvenlik Korucusu	52	80
Polis	14	61
Toplam	300	822

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.8.5. Trafik

2016 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.213’teki gibidir.

Tablo 2.213. 2016 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	28.442
Ölü Sayısı	1.227
Vatandaşa Trafik Eğitimi	2.282.000

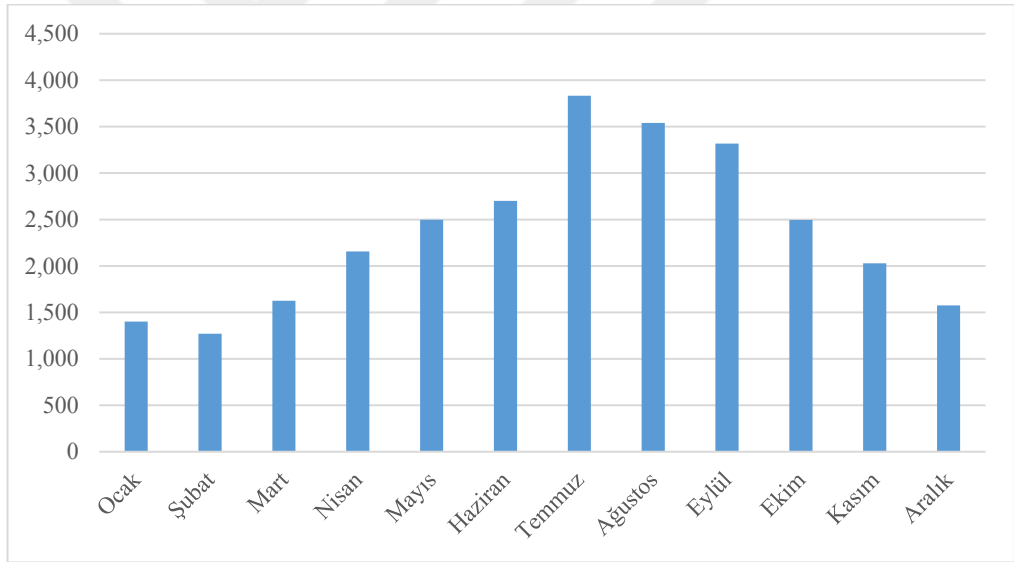
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılı aylara göre kaza sayıları Tablo 2.214 ve Şekil 2.17'deki gibidir.

Tablo 2.214. 2016 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayı
Ocak	1.401
Şubat	1.271
Mart	1.625
Nisan	2.156
Mayıs	2.498
Haziran	2.701
Temmuz	3.833
Ağustos	3.540
Eylül	3.317
Ekim	2.495
Kasım	2.029
Aralık	1.576

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

Şekil 2.17. 2016 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu, 2017

2016 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.215'teki gibidir.

Tablo 2.215. 2016 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Sayısı	312.646
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	108.954.369
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	61
Yayalara Uygulanan Ceza Miktarı (TL)	22.689
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	618.303
Uygulanan Toplam Ceza Miktarı (TL)	236.082.229
Geri Alınan Sürücü Belgesi Sayıları	10.341
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	126.686
Kontrol Edilen Araç Sayısı	17.253.199

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.8.6. Kriminal

2016 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 19.507.432 TL'dir.

2016 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıda gösterilmiştir (Tablo 2.216).

Tablo 2.216. 2016 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	26.589	3.458.385	2.776	2.476
İstanbul	9.543	674.101	527	659
Van	7.556	792.911	1.025	785
Aydın	6.832	1.055.991	2.079	2.655
Toplam	50.520	5.981.388	6.407	6.575

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

2.3.9. Jandarma Genel Komutanlığının 2017 Performans Değerlendirmesi

2.3.9.1. Personel

2017 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.217'de gösterildiği gibidir.

Tablo 2.217. 2017 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	4.540
Yedek Subay	1.190
Astsubay	25.914
Uzman Jandarma	18.526
Uzman Erbaş	50.434
Erbaş/Er	72.122
Toplam	172.726

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.9.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2017 yılında toplam 351.287 asayiş olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.218'deki gibidir.

Tablo 2.218. 2017 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	110.029	%31
Takibi Gereken Olaylar	107.581	%31
Malvarlığına Karşı Suçlar	54.477	%16
Kabahatler	42.918	%12
Topluma Karşı Suçlar	31.031	%9
Millete ve Devlete Karşı Suçlar	5.251	%1

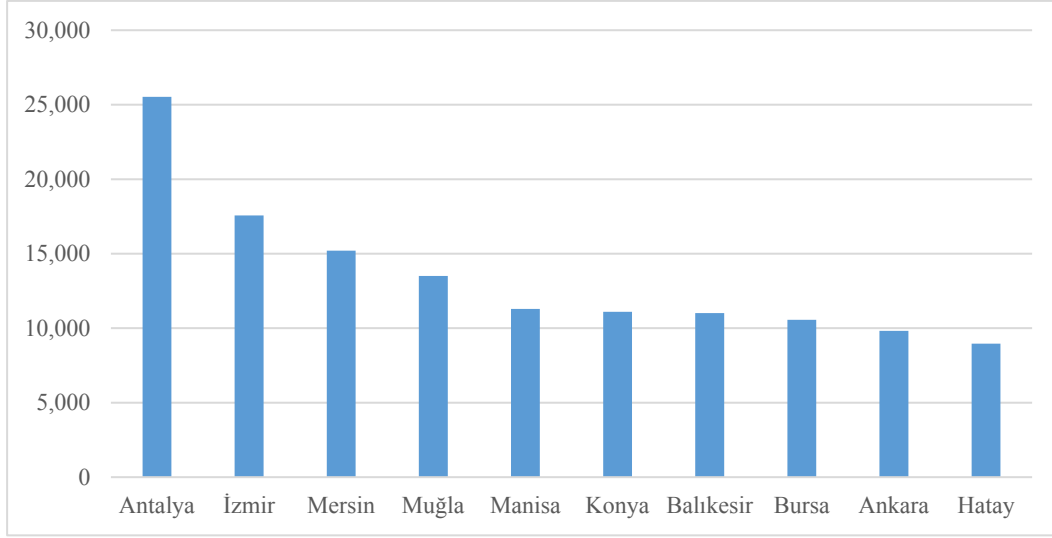
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımına bakıldığında; ilk on ilin Antalya, İzmir, Mersin, Muğla, Konya, Balıkesir, Bursa, Ankara, Hatay şeklinde sıralandığı görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının %37'sini teşkil etmektedir (Tablo 2.219 ve Şekil 2.18).

Tablo 2.219. 2017 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayı
Antalya	25.528
İzmir	17.571
Mersin	15.209
Muğla	13.509
Manisa	11.292
Konya	11.105
Balıkesir	11.018
Bursa	10.561
Ankara	9.819
Hatay	8.964

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Şekil 2.18. 2017 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama, tehdit ve kişiye veya hatırasına hakaret suçları ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.220).

Tablo 2.220. 2017 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayısı	Oranı
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Yaralama	33.464	%31
Kasten Yaralama	31.274	%29
Tehdit	21.113	%20
Kişiyeye veya Hatırasına Hakaret	8.160	%7
Taksirle Yaralama	3.658	%3
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Öldürme	2.558	%2
Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma	1.525	%1
Konut Dokunulmazlığı İhlal	1.169	%1
Diğer	7.088	%6

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; genel tehlike yaratan suçlar, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, kötü muamele ve imar kirliliği (kaçak yapılaşma) suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.221).

Tablo 2.221. 2017 Yılı Toplum Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Toplum Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Genel Tehlike Yaratan Suçlar	9.473	%32
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali	6.050	%19
Kötü Muamele	5.035	%16
İmar Kirliliği	2.208	%7
Taksirle Yangına Neden Olma	1.265	%4
Diğer	7.000	%22

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Milllete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kolluk kuvvetlerine direnme, suç üstlenme/uydurma veya yalan tanıklık ve iftira suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.222).

Tablo 2.222. 2017 Yılı Milllete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Milllete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanuna Muhalefet	1.087	%21
Kolluk Kuvvetlerine Direnme	884	%17
Diğer Kanunlara Muhalefet	336	%6
Suç Üstlenme/Uydurma veya Yalan Tanıklık	268	%5
Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar	262	%5
Adliye Karşı Suçlar	250	%5
İftira	237	%5
Diğer	1.927	%36

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz, hırsızlık ve dolandırıcılık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.223).

Tablo 2.223. 2017 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	29.934	%54
Mala Zarar Verme	13.462	%25
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	4.784	%9
Dolandırıcılık	2.604	%5
Diğer	3.693	%7

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kimlik bildirme kanunundaki kabahatler, emre aykırı davranış ve sarhoşluk suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.224).

Tablo 2.224. 2017 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Kimlik Bildirme Kanunu'ndaki Kabahatler	9.461	%22
Emre Aykırı Davranış	3.407	%8
Sarhoşluk	2.467	%6
Çevre Kirliliğine Dair Kabahatler	1.108	%3
Rahatsız Etme	1.414	%3
Diğer	25.061	%58

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; iş kazası, tek taraflı olarak meydana gelen ölümlü veya yaralamalı trafik kazaları, diğer kazalar, yüksekten düşme, intihara teşebbüs (yönlendirme olmayan), kaybolma (kayıp şahıs), kazaen yangın (doğal nedenlerle) ve zehirlenme olaylarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.225).

Tablo 2.225. 2017 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
İş Kazası	35.789	%33
Tek Taraflı Olarak Meydana Gelen Ölümlü Yaralamalı Trafik Kazaları	13.457	%13
Diğer Kazalar	12.337	%11
Kayıp Eşya ve Mal	10.233	%10
Yüksekten Düşme	7.814	%7
Zehirlenme	5.611	%5
İntihara Teşebbüs	5.212	%5
Kaybolma	5.105	%5
Kazaen Yangın	4.771	%4
Şüpheli Ölüm	2.870	%3
Diğer	4.382	%4

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılında 2.974 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.226).

Tablo 2.226. 2017 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	2.853	%96
Siyasi	121	%4

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılında 24.763 çocuk hakkında çeşitli suç ve kabahatlerden işlem yapılmıştır. 2017 yılında Jandarma sorumluluk bölgesinde 15.742 çevre suçları olayı hakkında işlem yapılmıştır.

2017 yılında meydana gelen toplam 351.287 asayiş olayının %92'sinin ilk anda faili belli, %8'inin ise ilk anda faili meçhuldür. Asayiş olaylarının aydınlatılmasına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır (Tablo 2.227).

Tablo 2.227. 2017 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	323.464
İlk Anda Faili Meçhul	27.823

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2.3.9.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2017 yılında meydana gelen toplam 7.499 olayda 11.035 şüpheli yakalanmıştır. 2017 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı Tablo 2.228'de görülmektedir.

Tablo 2.228. 2017 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	1.813
Afyon (Kg)	22.003
Morfin (Kg)	6.815
Esrar (Kg)	107.409
Sentetik Ecza (Tablet)	73.112
Captagon (Tablet)	421.687
Ectasy (Tablet)	133.204
Kenevir (Kök)	15.838.653

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.229'daki gibidir.

Tablo 2.229. 2017 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	5.322	6.113	20.267.319
Alkol Kaçakçılığı (Ton)	874	1.100	284

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.230'daki gibidir.

Tablo 2.230. 2017 Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	1.168
Şüpheli	1.384
Akaryakıt (Ton)	1.391

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı verileri Tablo 2.231'deki gibidir.

Tablo 2.231. 2017 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	11
Şüpheli	21

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Bülteni 2017, 2018

2017 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.232'deki gibidir.

Tablo 2.232. 2017 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Silah	161	344	3.300

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.233'teki gibidir.

Tablo 2.233. 2017 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	1.977	5.252	26.467

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Ele geçen sahte paraların; % 64'ü TL, % 26'sı ABD Doları, % 3'ü Avro ve % 7'si diğer ülke paraları olarak karşımıza çıkmaktadır. Parada sahtecilik verileri Tablo 2.234'teki gibidir.

Tablo 2.234. 2017 Yılı Parada Sahtecilik

Parada Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	430	551	57.859

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılında meydana gelen 8.453 olayda 2.475 organizatör ile 93.703 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.235).

Tablo 2.235. 2017 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Yasadışı Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	8.453
Organizatör	2.475
Göçmen	93.703

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılında meydana gelen 564 bilişim suçu olayında 328 şüpheli yakalanmıştır. Meydana gelen Bilişim suçu olayları Tablo 2.236'daki gibidir.

Tablo 2.236. 2017 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması	193
Müstehcenlik	56
Hukuka Aykırı Olarak Bilişim Sistemine Girme	99
Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme	69
Nitelikli Dolandırıcılık	130
Nitelikli Hırsızlık	5
Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Hazırlık Hareketleri	12
Toplam	564

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 150'dir. Organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.237'deki gibidir.

Tablo 2.237. 2017 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	1.957
Yakalanan Şüpheli	1.836
Aranan Şüpheli	121

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2.3.9.4. Teröristle Mücadele

2017 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zayıf durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.238'de ve Tablo 2.239'da verilmektedir.

Tablo 2.238. 2017 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	811
Yaralı	22
Sağ	357
Teslim	88
Toplam	1.278

Kaynak: Açık Kaynak

Tablo 2.239. 2017 Yılı Güvenlik Gücü Zayıf Durumu

Güvenlik Gücü Zayıf	Şehit	Yaralı
Subay	9	25
Astsubay	10	60
Uzman Çavuş	85	249
Erbaş/Er	22	80
Güvenlik Korucusu	29	102
Polis	2	9
Toplam	157	525

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.9.5. Trafik

2017 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.240'teki gibidir.

Tablo 2.240. 2017 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	28.319
Ölü Sayısı	1.231
Vatandaşa Trafik Eğitimi	2.285.980

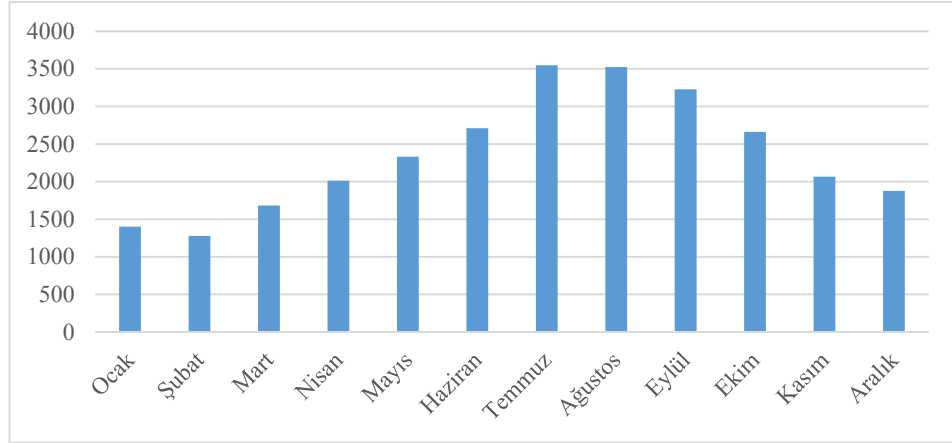
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılı aylara göre kaza grafiği Tablo 2.241 ve Şekil 2.19'deki gibidir.

Tablo 2.241. 2017 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayı
Ocak	1.402
Şubat	1.277
Mart	1.682
Nisan	2.012
Mayıs	2.332
Haziran	2.710
Temmuz	3.548
Ağustos	3.524
Eylül	3.228
Ekim	2.662
Kasım	2.066
Aralık	1.876

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

Şekil 2.19. 2017 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu, 2018

2017 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.242'deki gibidir.

Tablo 2.242. 2017 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Sayısı	767.449
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	289.150.357
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	165
Yayalara Uygulanan Ceza Miktarı (TL)	112.170
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	767.614
Uygulanan Toplam Ceza Miktarı (TL)	289.262.527
Geri Alınan Sürücü Belgesi Sayıları	12.510
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	202.996
Kontrol Edilen Araç Sayısı	19.463.427

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.9.6. Kriminal

2017 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 30.777.992 TL'dir. 2017 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıda gösterilmiştir (Tablo 2.243).

Tablo 2.243. 2017 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	30.758	3.093.133	4.145	2.857
İstanbul	10.620	735.336	850	858
Van	14.410	1.633.390	1.516	1.249
Aydm	8.044	921.771	2.624	2.990
Toplam	63.832	6.383.630	9.135	7.954

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

2.3.10. Jandarma Genel Komutanlığının 2018 Performans Değerlendirmesi

2.3.10.1. Personel

2018 yılı personel durumu yaklaşık değeri Tablo 2.244'te gösterildiği gibidir.

Tablo 2.244. 2018 Yılı Personel Mevcudu

Rütbe	Mevcut
Subay	4.732
Yedek Subay	1.433
Astsubay	24.491
Uzman Jandarma	17.775
Uzman Erbaş	65.480
Erbaş/Er	79.884
Toplam	193.795

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.10.2. Asayiş

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2018 yılında toplam 404.985 asayiş olayı meydana gelmiştir. Asayiş olaylarının dağılımı Tablo 2.245'teki gibidir.

Tablo 2.245. 2018 Yılı Asayiş Olay Sayıları

Asayiş Olayları	Sayısı	Oranı
Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	124.078	%31
Takibi Gereken Olaylar	126.923	%31
Malvarlığına Karşı Suçlar	57.450	%14
Kabahatler	52.789	%13
Topluma Karşı Suçlar	37.374	%9
Millete ve Devlete Karşı Suçlar	6.371	%2

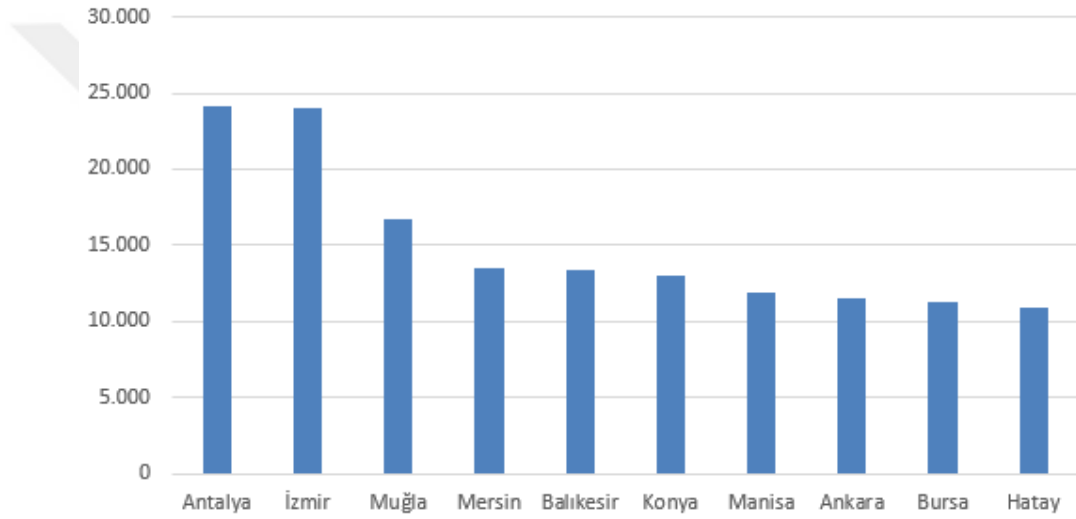
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılında meydana gelen asayiş olaylarının illere göre dağılımına bakıldığında; ilk on ilin Ankara, İzmir, Muğla, Mersin, Balıkesir, Konya, Manisa, Ankara, Bursa, Hatay şeklinde sıralandıkları görülmektedir. Bu illerdeki asayiş olayları, Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen asayiş olaylarının %37,13'sini teşkil etmektedir (Tablo 2.246 ve Şekil 2.20).

Tablo 2.246. 2018 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

İller	Sayılar
Antalya	24.098
İzmir	24.013
Muğla	16.741
Mersin	13.520
Balıkesir	13.361
Konya	13.008
Manisa	11.929
Ankara	11.576
Bursa	11.317
Hatay	10.841

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Şekil 2.20. 2018 Yılında Asayiş Olaylarının En Çok Gerçekleştiği İlk On İl

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Kişilere karşı işlenen suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; trafik kazası sonucu taksirle yaralama, kasten yaralama, tehdit ve kişiye veya hatırasına hakaret suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.247).

Tablo 2.247. 2018 Yılı Kişilere Karşı İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Suç Türü	Sayısı	Oranı
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Yaralama	35.161	%28
Kasten Yaralama	34.861	%28
Tehdit	25.662	%21
Kişiye veya Hatırasına Hakaret	9.677	%8
Taksirle Yaralama	4.523	%4
Trafik Kazası Sonucu Taksirle Öldürme	2.370	%2
Reşit Olmayanlarla Cinsel İlişki	2.185	%2
Çocukların Cinsel İstismarı	1.545	%1
Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma	1.460	%1
Hürriyete ve Şerefe Karşı İşlenen Suçlar	1.267	%1
Konut Dokunulmazlığını İhlal	1.175	%1
Cinsel Taciz	1.164	%1
Diğer	3.028	%2

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Topluma karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; genel tehlike yaratan suçlar, aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, kötü muamele ve imar kirliliği (kaçak yapılaşma) suçlarının ilk sırada aldığı görülmektedir (Tablo 2.248).

Tablo 2.248. 2018 Yılı Topluma Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Topluma Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Genel Tehlike Yaratan Suçlar	15.552	%42
Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali	7.856	%21
Kötü Muamele	5.406	%14
İmar Kirliliği (Kaçak Yapılaşma)	2.929	%8
Resmi Belgede Sahtecilik	1.267	%3
Orman Kanunu'na Muhalefet	1.082	%3
Diğer	3.282	%9

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Millete ve devlete karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; ateşli silahlar ve bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanuna muhalefet, kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlar, adliyeye karşı suçlar, devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar ilk sıralarda yer almaktadır (Tablo 2.249).

Tablo 2.249. 2018 Yılı Millete ve Devlete Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'a Muhalefet	2.001	%31
Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar	1.449	%23
Adliye Karşı Suçlar	1.101	%17
Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar	420	%7
Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk	201	%3
Avda, Sporda Kullanılan Tüfek, Nişan Tabancası ve Av Bıçaklarının Yapımı	199	%3
Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütüklerini Hakkında	172	%3
Diğer	828	%13

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Mal varlığına karşı suçların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz, hırsızlık ve dolandırıcılık suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.250).

Tablo 2.250. 2018 Yılı Mal Varlığına Karşı Suçların Türlerine Göre Dağılımı

Mal Varlığına Karşı Suçlar	Sayısı	Oranı
Hırsızlık	29.444	%51
Mala Zarar Verme	15.186	%26
Hakkı Olmayan Yere Tecavüz	5.625	%10
Dolandırıcılık	2.917	%5
Güveni Kötüye Kullanma	2.837	%5
Diğer	1.441	%3

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Kabahatlerin türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kimlik bildirmeme olayı, emre aykırı davranış, sarhoşluk, kimlik bildirme kanunundaki kabahatler, nüfus hizmetleri kanunundaki kabahatler, avda sporda kullanılan tüfek, nişan tabancası ve av bıçaklarının yapımı, alımı ve satımına dair kanundaki kabahatler, tütün mamullerinin zararlarının önlenmesine dair kanundaki kabahatler suçlarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.251).

Tablo 2.251. 2018 Yılı Kabahatlerin Türlerine Göre Dağılımı

Kabahatler	Sayısı	Oranı
Kimlik Bildirmeme Olayı	6.330	%12
Emre Aykırı Davranış	4.985	%10
Sarhoşluk	3.548	%7
Kimlik Bildirme Kanunu'ndaki Kabahatler	3.400	%6
Nüfus Hizmetleri Kanunu'ndaki Kabahatler	3.226	%6
Avda, Sporda Kullanılan Tüfek, Nişan Tabancası ve Av Bıçaklarının Yapımı	2.676	%5
Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanundaki Kabahatler	2.421	%5
Su Ürünleri Kanunu'ndaki Kabahatler	2.314	%4
Diğer	23.889	%45

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Takibi gereken olayların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; iş kazası, tek taraflı olarak meydana gelen ölümlü veya yaralamalı trafik kazaları, diğer kazalar, kayıp eşya ve mal (araç, silah, hayvan, belge vb.), yüksekten düşme, zehirlenme ve intihara teşebbüs (yönlendirme olmayan) olaylarının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 2.252).

Tablo 2.252. 2018 Yılı Takibi Gereken Olayların Türlerine Göre Dağılımı

Takibi Gereken Olaylar	Sayısı	Oranı
İş Kazası	48.605	%38
Tek Taraflı Olarak Meydana Gelen Ölümlü veya Yaralamalı Trafik Kazaları	13.844	%11
Diğer Kazalar	13.782	%11
Kayıp Eşya ve Mal (Araç, Silah, Hayvan, Belge vb.)	12.161	%10
Yüksekten Düşme	8.270	%7
Zehirlenme	6.267	%5
İntihara Teşebbüs (Yönlendirme Olmayan)	5.991	%5
Kaybolma (Kayıp Şahıs)	5.581	%4
Kazaen Yangın (Doğal Nedenlerle)	4.808	%4
Şüpheli Ölüm	2.654	%2
Diğer	4.660	%3

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılında 3.939 cezaevi olayı meydana gelmiştir (Tablo 2.253).

Tablo 2.253. 2018 Yılı Cezaevi Olaylarının Dağılımı

Olay Türü	Sayısı	Oranı
Adli	3.461	%88
Siyasi	478	%12

Kaynak: Açık Kaynak

2018 yılında meydana gelen toplam 404.895 asayiş olayından %95'inin ilk anda faili belli, %5'inin ise ilk anda faili meçhuldür. Asayiş olaylarının aydınlatılmasına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır (Tablo 2.254).

Tablo 2.254. 2018 Yılı Asayiş Olaylarının Aydınlatılma Durumu

Asayiş Olayları	Sayısı
İlk Anda Faili Belli	380.190
İlk Anda Faili Meçhul	24.795

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2.3.10.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk bölgesinde, 2018 yılında meydana gelen toplam 9.999 olayda 15.126 şüpheli yakalanmıştır. 2018 yılında icra edilen operasyonlarda ele geçen uyuşturucu maddelerin miktarı Tablo 2.255'te görülmektedir.

Tablo 2.255. 2018 Yılı Uyuşturucu Madde Miktarı

Malzemenin Cinsi	Miktar
Eroin (Kg)	2.215
Afyon (Kg)	40,51
Morfin (Kg)	136,4
Esrar (Kg)	39.160
Sentetik Ecza (Tablet)	260.373
Captagon (Tablet)	748.421
Ecstasy (Tablet)	573.789
Kenevir (Kök)	6.695.983

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılı tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı verileri Tablo 2.256'daki gibidir.

Tablo 2.256. 2018 Yılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Sigara Kaçakçılığı (Paket)	4.372	4.818	6.340.521
Alkol Kaçakçılığı (Lt)	944	1.209	341.252

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılı akaryakıt kaçakçılığı verileri Tablo 2.257'deki gibidir.

Tablo 2.257. 2018 Yılı Akaryakıt Kaçakçılığı

Akaryakıt Kaçakçılığı	Sayı/Miktar
Olay	750
Şüpheli	851
Akaryakıt (Ton)	1.412

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılı nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı verileri Tablo 2.258'deki gibidir.

Tablo 2.258. 2018 Yılı Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı

Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı	Sayı
Olay	6
Şüpheli	12

Kaynak: Açık Kaynak

2018 yılı silah ve mühimmat kaçakçılığı verileri Tablo 2.259'daki gibidir.

Tablo 2.259. 2018 Yılı Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Silah Kaçakçılığı ve Mühimmat Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Silah
Tüfek/Tabanca	255	492	4.500

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılı kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı verileri Tablo 2.260'teki gibidir.

Tablo 2.260. 2018 Yılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı	Olay	Şüpheli	Sayı
Muhtelif Eski Eser (Adet)	2.864	6.937	58.962

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Ele geçen sahte paraların; % 50'si ABD Doları, % 44'ü TL, % 5'i Avro ve % 1'i diğer ülke paraları olarak karşımıza çıkmaktadır. Parada sahtecilik verileri Tablo 2.261'deki gibidir.

Tablo 2.261. 2018 Yılı Parada Sahtecilik

Parada Sahtecilik	Olay	Şüpheli	Sayı
Sahte Para (Adet)	299	363	111.436

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılında meydana gelen 16.935 olayda 3.091 organizatör ile 148.461 göçmen yakalanmıştır (Tablo 2.262).

Tablo 2.262. 2018 Yılı Göçmen Kaçakçılığı Olayları

Yasadışı Göçmen Kaçakçılığı	Sayı
Olay	16.935
Organizatör	3.091
Göçmen	148.461

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılında meydana gelen 496 bilişim suçu olayında 266 şüpheli yakalanmıştır.

Meydana gelen bilişim suçu olayları Tablo 2.263'teki gibidir.

Tablo 2.263. 2018 Yılı Bilişim Suçlarının Dağılımı

Bilişim Suçlarının Dağılımı	Sayı
Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması	161
Hukuka Aykırı Olarak Bilişim Sistemine Girme	119
Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme	93
Nitelikli Dolandırıcılık	81
Müstehcenlik	33
Nitelikli Hırsızlık	8
Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Hazırlık Hareketleri	1
Toplam	496

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılı içerisinde Jandarma tarafından müdahale edilen organize suç olayı sayısı 170'dir. Organize suç olaylarındaki şüpheli durumu Tablo 2.264'teki gibidir.

Tablo 2.264. 2018 Yılı Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durumu

Organize Suç Olaylarındaki Şüpheli Durum	Sayı
Toplam Şüpheli	2.342
Yakalanan Şüpheli	2.201
Aranan Şüpheli	141

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2.3.10.4. Teröristle Mücadele

2018 yılında Jandarma sorumluluk sahasında meydana gelen terör olaylarında etkisiz hale getirilen terörist durumu ve güvenlik gücü zayıf durumu yaklaşık değerleri Tablo 2.265'te ve Tablo 2.266'da verilmektedir.

Tablo 2.265. 2018 Yılı Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Etkisiz Hale Gelen Terörist Durumu	Sayı
Ölü	600
Yaralı	24
Sağ	403
Teslim	122
Toplam	1.149

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

Tablo 2.266. 2018 Yılı Güvenlik Gücü Zaiyat Durumu

Güvenlik Gücü Zaiyatı	Şehit	Yaralı
Subay	3	23
Astsubay	6	32
Uzman Çavuş	49	166
Erbaş/Er	26	109
Güvenlik Koruyucusu	19	37
Polis	3	14
Toplam	106	381

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.10.5. Trafik

2018 yılı Jandarma sorumluluk bölgesindeki trafik durumu Tablo 2.267'deki gibidir.

Tablo 2.267. 2018 Yılı Trafik Durumu

Trafik Durum Tablosu	Sayı
Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	29.714
Ölü Sayısı	1.235
Vatandaşa Trafik Eğitimi	2.412.386

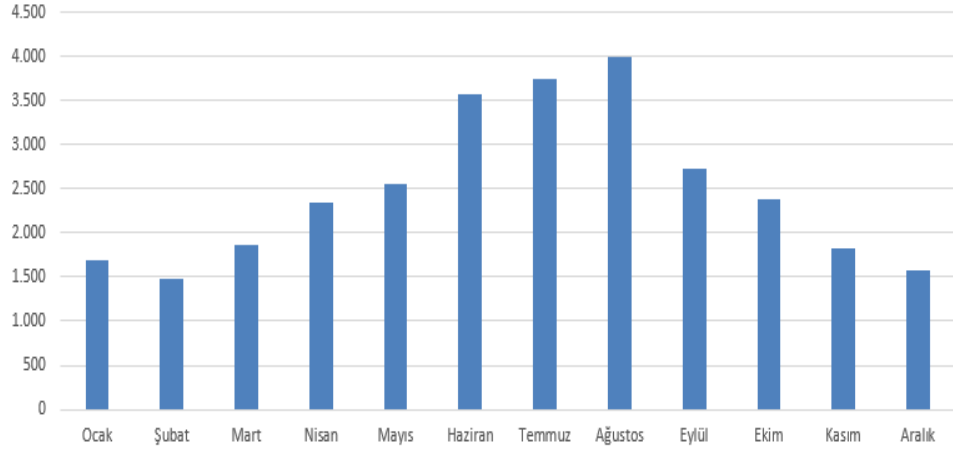
Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu, 2019

2018 yılı aylara göre kaza sayıları Tablo 2.268 ve Şekil 2.21'deki gibidir.

Tablo 2.268. 2018 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Aylar	Sayılar
Ocak	1.683
Şubat	1.477
Mart	1.865
Nisan	2.346
Mayıs	2.546
Haziran	3.578
Temmuz	3.744
Ağustos	3.985
Eylül	2.729
Ekim	2.377
Kasım	1.816
Aralık	1.568

Kaynak: Açık Kaynak

Şekil 2.21. 2018 Yılı Aylara Göre Kaza Sayıları

Kaynak: Açık Kaynak

2018 yılı Jandarma sorumluluk bölgesi ceza ve denetim bilgileri Tablo 2.269'daki gibidir.

Tablo 2.269. 2018 Yılı Jandarma Sorumluluk Bölgesi Ceza ve Denetim Bilgileri

Trafik Ceza Ve Denetim Bilgileri	Sayı
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Sayısı	851.764
Sürücüye-Araca Uygulanan Ceza Para Miktarı (TL)	340.375.683
Yayalara Uygulanan Ceza Sayısı	103
Yayalara Uygulanan Ceza Miktarı (TL)	36.617
Uygulanan Toplam Ceza Sayısı	851.867
Uygulanan Toplam Ceza Miktarı (TL)	340.412.300
Geri Alınan Sürücü Belgesi Sayıları	15.968
Trafikten Men Edilen Araç Sayısı	227.595
Kontrol Edilen Araç Sayısı	21.548.759

Kaynak: Açık Kaynak

2.3.10.6. Kriminal

2018 yılında Kriminal Daire Başkanlığınca harcanan ödenek tutarı 35.705.861 TL'dir.

2018 yılı kriminal analiz ve irtibat durumu aşağıda gösterilmiştir (Tablo 2.270).

Tablo 2.270. 2018 Yılı Kriminal Analiz ve İrtibat Durumu

Jandarma Kriminal Lab.	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
Ankara	33.252	1.871.560	5.019	3.293
İstanbul	10.786	1.456.698	862	1.074
Van	14.792	1.449.056	1.389	1.046
Aydın	8.831	1.433.404	2.923	3.954
Toplam	67.661	6.210.718	10.193	9.367

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı, 2019

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İletişimin ve teknolojinin sürekli bir gelişim içinde olduğu günümüzde yaşamın her alanında değişiklikler meydana gelmekte olup devletlerin yönetim mekanizmaları da bu duruma uyum sağlayabilmek adına farklı biçimlere evrilmiştir. Dolayısıyla bütçe yalnızca gelir ve harcama tutarlarına ilişkin bir belge olmanın ötesinde, kamu gelir ve gider dengesinin optimize edilmesini ve kamu mali kaynağının sistematik olarak kontrol ve takip edilmesini sağlayan mali bir planı ihtiva eder. Bütçe, kamu kesiminin etkin bir şekilde çalışabilmesini sağlayan temel ilkeleri gerçekleştirebilecek etkin bir mali araç olarak görülmesinin yanı sıra hükümetin mali ve ekonomik politikalarını yansıtması açısından da önem arz etmektedir (Yıldız ve Tuncer, 2017: 357).

1970’lerde başlayan özellikle de 1980’lerden itibaren artan bir ivme ile devletler, artan uluslararası rekabete ve değişkenlik gösteren ekonomik konjonktüre ivedilikle cevap verebilecek bir yönetim yapısına sahip olma ihtiyacı doğrultusunda, piyasa eksenli kamu yönetimi anlayışını diğer bir ifade ile “Yeni Kamu Yönetimi” anlayışını benimsemişlerdir. Bu bağlamda, öncelikle gelişmiş ülkelerde başlayan kamu yönetimi reformları ile hükümetler, harcamacı kuruluşlara tahsis edilen kaynakların kullanımında esneklik tanımış ve kamu yöneticilerine performans ölçümü, rekabetçilik vb. ilkeleri esas almaları kaydıyla takdir yetkilerini kullanmalarına izin vermiştir. Bu uygulama ile kamu kurumlarından piyasa bazlı yaklaşımla hedeflenen amaçlara ulaşmaları beklenmiştir (Altuğ, Kesik ve Şeker, 2013: 286).

Bir kuruluşun yürüttüğü faaliyetlerde; hedeflere ulaşılma derecesi ile hizmetlerin etkin, verimli ve kaliteli bir şekilde sunulup sunulmadığının araştırılması için performans ölçümünün yönetim aracı olarak kullanılması oldukça önemlidir. Performans ölçümünden elde edilen bilgi “hedefimiz nedir?”, “arzuladığımız ve elde ettiğimiz sonuçlar nelerdir?”, “başarılı olduğumuzu nasıl anlarız?”, “bu başarıları

verimli, etkili ve tutumlu bir biçimde mi elde ediyoruz?”, ve “ürettiğimiz hizmetler müşterilerimizi ve paydaşlarımızı ne ölçüde memnun ediyor?” gibi soruların cevabını arayan yöneticilere yapacakları değerlendirmelerde katkı sağlamaktadır (Balyemez, 2003: 85).

Bu bölümde yurt içi ve yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin refahı, huzuru ve asayişini için görevini tevazu ve fedakârlıkla yerine getiren Jandarma Genel Komutanlığının vazifelerini kendisine tahsis edilmiş bütçesiyle nasıl daha verimli bir şekilde icra edebileceği irdelenecektir. Yapılan ekonometrik analizler ile Jandarma Genel Komutanlığının nihai bütçesi ile performansı arasında nasıl bir ilişki olduğu incelenecektir.

3.1 Jandarma Genel Komutanlığına Genel Bütçeden Ayrılan Ödeneğin 10 Yıllık Değerlendirilmesi

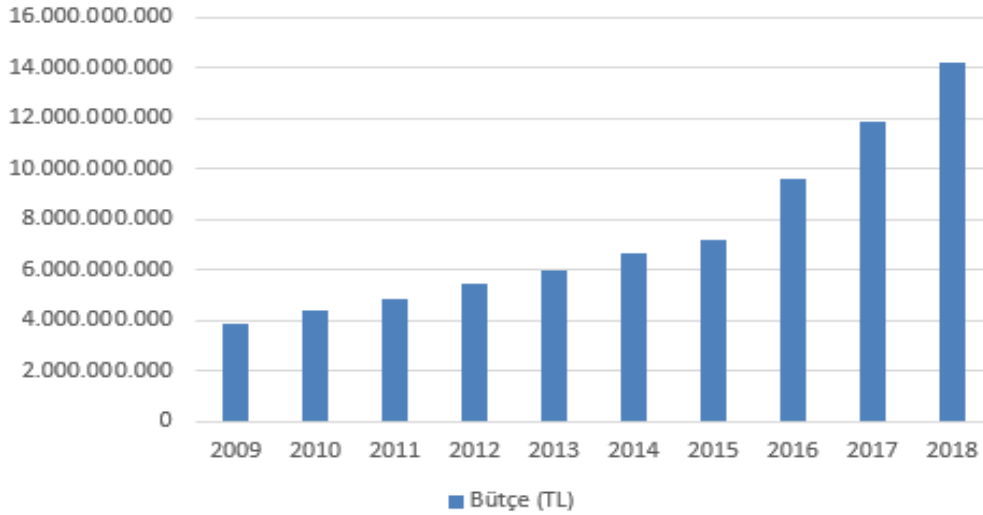
Jandarma Genel Komutanlığı'nın 2009–2018 arasındaki 10 yıllık bütçelerini incelediğimizde düzenli bir artış olduğu görülmektedir. 2009 yılında 3.885.236.799,00TL olan bütçenin 2018 yılında 14.238.027.986,00 TL olduğu görülmektedir. Bütçedeki en yüksek artışın 2.421.661.725 TL ile 2016 yılında, en düşük artışın ise 542.827.942 TL ile 2015 yılında olduğu görülmektedir (Tablo 3.1).

Tablo 3.1. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Bütçesi

Yıllar	Bütçe (TL)
2009	3.885.236.799
2010	4.365.918.802
2011	4.818.007.611
2012	5.476.292.343
2013	5.956.569.973
2014	6.641.116.607
2015	7.183.944.549
2016	9.605.606.275
2017	11.874.908.703
2018	14.238.027.986

Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığı'nın 2009-2018 yıllarındaki bütçesinin grafiksel gösterimi Şekil 3.1'de sunulmaktadır. Komutanlığın bütçesinde özellikle 2016-2018 yıllarında ciddi artış görülmektedir. Söz konusu dönemdeki bütçe artışında, er ve erbaşların yerine kadrolu uzman erbaşların istihdam edilmesi ile Komutanlık bünyesinde profesyonelleşme sürecinin hızlanması; FETÖ/PDY'nin hain darbe girişimine müteakip oluşan personel ve malzeme açığını kapatmak amacıyla artan

personel temin giderleri ile mal ve hizmet alımındaki artışların etkili olduğu söylenebilir. Personel gideri ile mal ve hizmet alımlarına ilişkin detayları içeren bilgiler çalışmanın ilerleyen kısmında yer alan Tablo 3.4, Tablo 3.5 ve Şekil 3.4, Şekil 3.5'te sunulmaktadır.

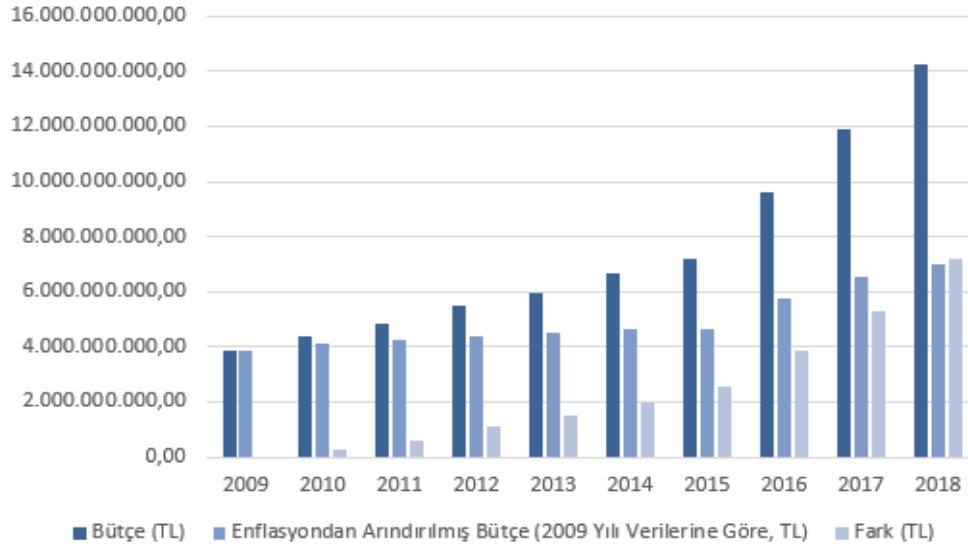
Şekil 3.1. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Bütçesi

Ayrıca, 2009-2018 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığına tahsis edilmiş ve hesaplanan enflasyondan arındırılmış 10 yıllık bütçe tutarlarını gösteren tablo ve grafik aşağıda yer almaktadır (Tablo 3.2 ve Şekil 3.2).

Tablo 3.2. 2009-2018 Yılları Arasında Enflasyon Etkisinden Arındırılmış Bütçe Değerleri (2009 Değeri)

Yıllar	Bütçe (TL)	Enflasyon	Enflasyondan Arındırılmış Bütçe (2009 Yılı Verilerine Göre, TL)	Fark (TL)
2009	3.885.236.799,00	6,53%	3.885.236.799,00	0,00
2010	4.365.918.802,00	6,40%	4.098.299.823,52	267.618.978,48
2011	4.818.007.611,00	10,45%	4.250.636.104,31	567.371.506,69
2012	5.476.292.343,00	6,16%	4.374.287.755,44	1.102.004.587,56
2013	5.956.569.973,00	7,40%	4.481.837.053,92	1.474.732.919,08
2014	6.641.116.607,00	8,17%	4.652.609.888,54	1.988.506.718,46
2015	7.183.944.549,00	8,10%	4.652.770.972,03	2.531.173.576,97
2016	9.605.606.275,00	8,53%	5.755.032.642,22	3.850.573.632,78
2017	11.874.908.703,00	11,92%	6.555.464.747,43	5.319.443.955,57
2018	14.238.027.986,00	20,30%	7.022.881.616,97	7.215.146.369,03

2009 ve 2014 yılları arasında bütçe artışının sınırlı olduğu, 2014 ve 2015 yıllarında enflasyondan arındırılmış bütçenin aynı kaldığı, müteakip yıllarda ise yüzde %16 ve %18 artış olduğu görülmektedir. Her yıl bütçe artmasına rağmen enflasyondan dolayı bu artışın alım gücünü çok artırmadığı görülmektedir.

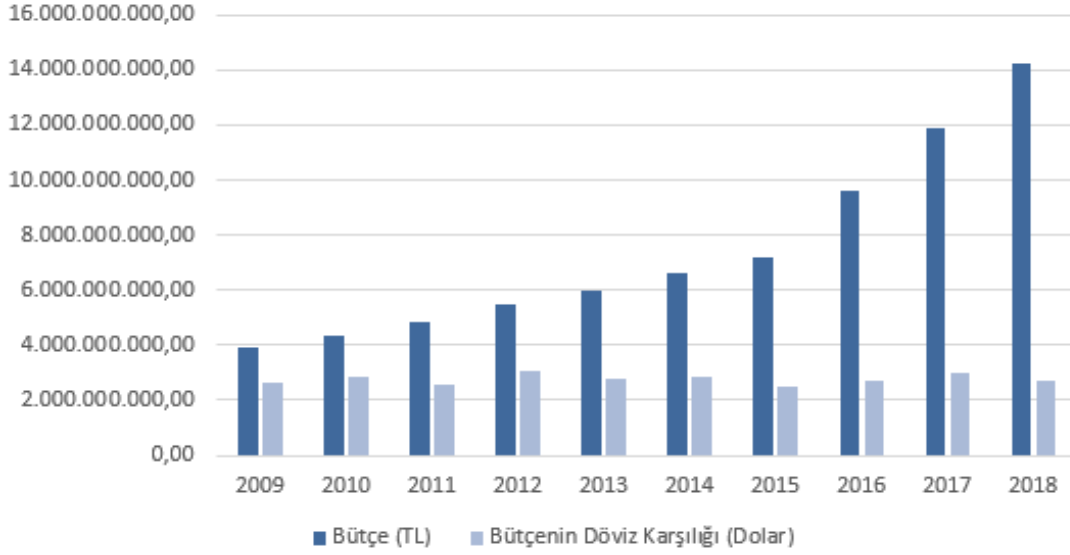
Şekil 3.2. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Enflasyon Etkisinden Arındırılmış Bütçe Değerleri (2009 Değeri)

Diğer taraftan, Jandarma Genel Komutanlığının 2009-2018 yılları arasındaki Dolar bazındaki 10 yıllık bütçesi ve yılsonu döviz kurlarını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır. Döviz cinsinden bütçenin hesaplanmasının temel sebebi, yurtdışı mal ve hizmet alımlarının döviz üzerinden yapılmasıdır. Anılan yıllara ait bütçeler dolar kuru üzerinden incelendiğinde, bütçenin reel olarak ciddi artış göstermediği görülmektedir. 2018 yılında dolar kuru 2017 yılına göre %34'lük artış gösterdiğinden, döviz karşılığı olarak 2018 yılı bütçesinde, 2017 yılına kıyasla azalış meydana gelmiştir (Tablo 3.3).

Tablo 3.3. 2009-2018 Yılları Arasında Dolar Kuru Etkisinden Arındırılmış Bütçe Değerleri (Yıl Sonu Değeri)

Yıllar	Döviz (\$/₺)	Bütçe (TL)	Bütçenin Döviz Karşılığı (Dolar)
2009	1,4873	3.885.236.799,00	2.612.275.128,76
2010	1,5376	4.365.918.802,00	2.839.437.306,19
2011	1,8889	4.818.007.611,00	2.550.694.907,62
2012	1,7826	5.476.292.343,00	3.072.081.422,08
2013	2,1304	5.956.569.973,00	2.795.986.656,50
2014	2,3269	6.641.116.607,00	2.854.061.887,92
2015	2,9181	7.183.944.549,00	2.461.856.875,71
2016	3,5192	9.605.606.275,00	2.729.485.756,71
2017	3,9324	11.874.908.703,00	3.019.761.139,00
2018	5,2810	14.238.027.986,00	2.696.085.587,20

2009-2018 yılları arasında Dolar kuru etkisinden arındırılmış bütçe tutarları ile nominal bütçe tutarları karşılaştıran grafiksel gösterim aşağıda yer almaktadır. Grafikten görüleceği üzere, 2018 yılı bütçesinde ciddi artış olmasına karşın artan kurun etkisi söz konusu artışı nötralize etmiştir (Şekil 3.3).

Şekil 3.3. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Dolar Kuru Etkisinden Arındırılmış Bütçe Değerleri (Yılsonu Değeri)

Jandarma Genel Komutanlığının 2009-2018 yılları arasındaki personel giderlerine detaylı bakılacak olursa, erbaşların yerine kadrolu uzman erbaşların istihdam edilmesi ile Komutanlık bünyesinde profesyonelleşme süreci hızlanmış; buna bağlı olarak Komutanlığın personel giderleri artmıştır (Tablo 3.4). Bir er/erbaşın yıllık iâşe, ibade, sağlık ve maaş maliyetleri yıllara göre sırayla;

2017 yılı için aylık 982,80 TL, yıllık 11.793,60 TL,

2018 yılı için aylık 1.167,30 TL, yıllık 14.007,60 TL,

2019 yılı için aylık 1.362,60 TL yıllık, 16.351,20 TL'dir.

Uzman erbaşların ise yıllara göre maliyetleri;

2017 yılı için aylık 5.790,00 TL, yıllık 69.480,00 TL,

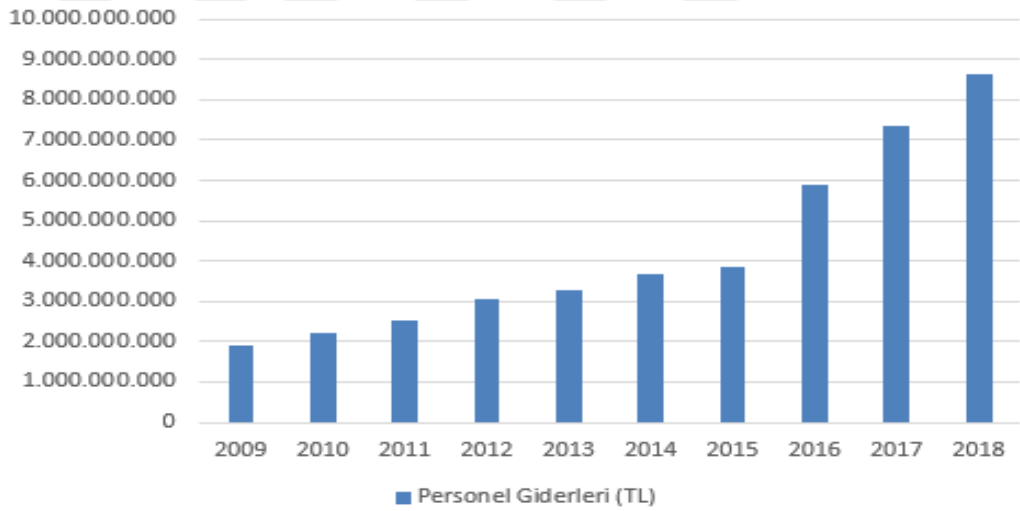
2018 yılı için aylık 6.420,00 TL, yıllık 77.040,00 TL,

2019 yılı için aylık 7.350,00 TL, yıllık 88.200,00 TL'dir.

Tablo 3.4. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Personel Giderleri

Yıllar	Personel Giderleri (TL)
2009	1.898.128.000
2010	2.215.245.000
2011	2.516.534.000
2012	3.048.869.000
2013	3.266.400.000
2014	3.697.930.000
2015	3.859.947.612
2016	5.872.787.000
2017	7.349.615.000
2018	8.646.754.262

Jandarma Genel Komutanlığı'nın 2009-2018 yıllarındaki personel giderlerinin grafiksel gösterimi Şekil 3.4'te yer almaktadır. Özellikle 2015 yılından sonraki dönemde personel giderlerinin ciddi şekilde arttığı görülmektedir.

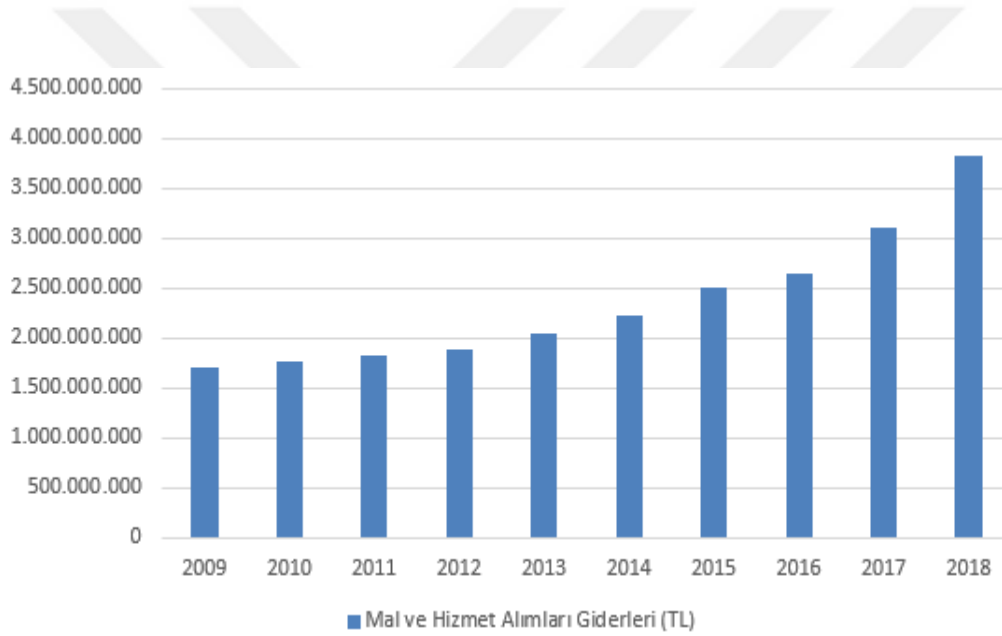
Şekil 3.4. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Personel Giderleri

Jandarma Genel Komutanlığının 2009-2018 yılları arasındaki mal ve hizmet alımlarına detaylı bakılacak olursa, 2009 yılından günümüze mal ve hizmet alımlarında sürekli artış gözlenmektedir. Özellikle, 2016-2018 yıllarında mal ve hizmet alımları giderlerinde ciddi artış yaşanmıştır. Bu durumun temel sebebi, FETÖ/PDY'nin hain darbe girişimine müteakip oluşan malzeme açığını gidermek için alınan mal ve hizmet miktarındaki artış ve artan kurun etkisiyle söz konusu malların maliyetindeki artışlardır (Tablo 3.5).

Tablo 3.5. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

Yıllar	Mal ve Hizmet Alımları Giderleri (TL)
2009	1.703.294.789
2010	1.764.962.485
2011	1.814.986.240
2012	1.877.947.740
2013	2.045.113.973
2014	2.215.661.795
2015	2.510.049.523
2016	2.646.662.208
2017	3.094.140.213
2018	3.813.374.364

Jandarma Genel Komutanlığının 2009-2018 yıllarında mal ve hizmet alımları giderlerinin grafiksel gösterimi aşağıda sunulmaktadır (Şekil 3.5).

Şekil 3.5. Jandarma Genel Komutanlığının 2009–2018 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri

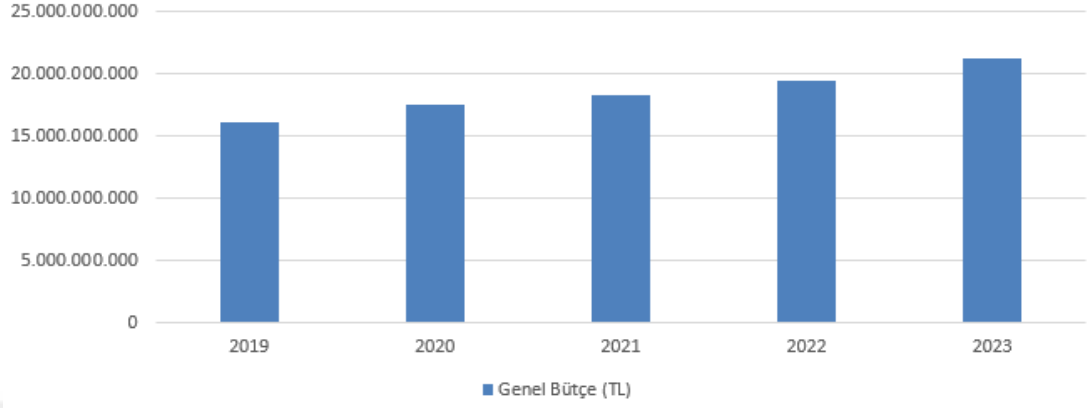
Ayrıca, 2019-2023 yılları için Jandarma Genel Komutanlığı tarafından öngörülen bütçe tutarları Tablo 3.6’da gösterilmektedir. Söz konusu tablodan görüldüğü üzere, 2019 yılına kıyasla 2023 yılı bütçesinde yaklaşık 5,2 milyar TL artış öngörülmekte ve 2023 yılı bütçesinin yaklaşık 21,2 milyar TL olması tahmin edilmektedir.

Tablo 3.6. Jandarma Genel Komutanlığı Bütçe Tahmini (2019-2023)

Kaynaklar	2019	2020	2021	2022	2023
Genel Bütçe (TL)	16.086.512.702	17.510.991.327	18.296.344.583	19.498.821.052	21.200.130.351

Kaynak: Jandarma Genel Komutanlığı 2019-2023 Stratejik Planı, 2018: 31

2019-2023 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığına tahsis edilmesi öngörülen bütçe tutarlarının grafiksel gösterimi Şekil 3.6'da yer almaktadır.

Şekil 3.6. 2019-2023 Tahmini Genel Bütçe

3.2. Jandarma Genel Komutanlığının Hizmet Etkinliğinin 10 Yıllık Değerlendirilmesi

3.2.1. Personel

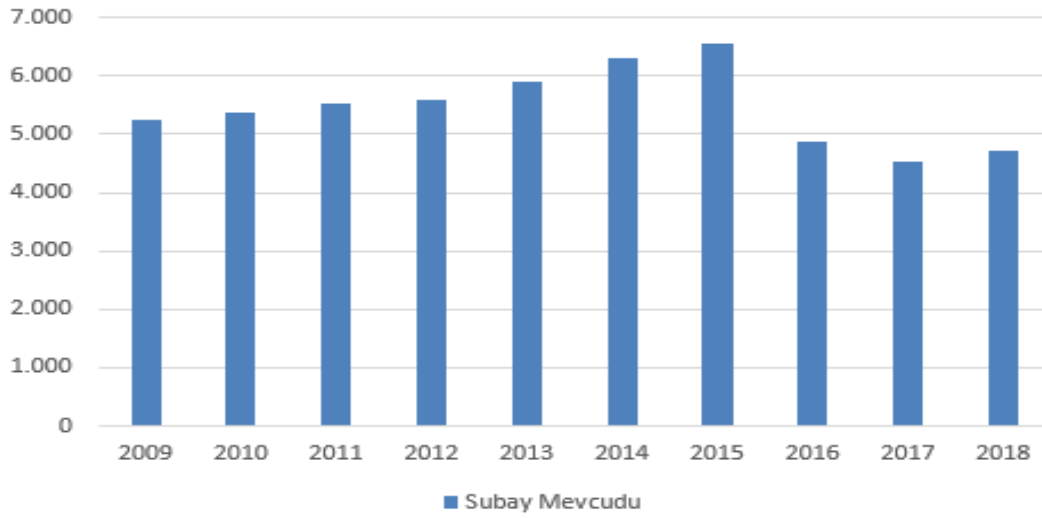
2009–2018 yılları arasındaki Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki subay mevcudu Tablo 3.7’de gösterilmektedir.

Tablo 3.7. 2009–2018 Yılları Arasındaki Subay Mevcudu

Yıllar	Subay Mevcudu
2009	5.242
2010	5.384
2011	5.523
2012	5.598
2013	5.908
2014	6.292
2015	6.546
2016	4.869
2017	4.540
2018	4.732

Tablo 3.7’de incelendiğinde, 2009 yılından itibaren 2015 yılına kadar sürekli bir artış gösteren subay mevcudu, teşkilat içine sızmış FETÖ/PDY üyelerinin görevden uzaklaştırılmasıyla 2016 yılında dikkate değer bir düşüş göstermiştir. Bu yıl içerisinde, FETÖ/PDY mensubu askeri öğrencilerin göreve başlamadan teşkilatla bağlantıları

kesildiğinden dolayı subay mevcudunda bir artış sağlanamamıştır. Alınan tedbirlerle yıllara sâri olarak söz konusu kadrolar farklı kaynaklardan temin ile doldurulmuş, süreç vatansever personel sayesinde sorunsuz bir şekilde atlatılmıştır. JSGA’da eğitim gören öğrenci subaylar 2022 yılında ilk mezunlarını verecek ve müteakip yıllarda subay kadro mevcudunu bütünleyecektir. 2009–2018 yılları arasındaki Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki subay mevcudunun grafiksel gösterimi Şekil 3.7’deki gibidir.

Şekil 3.7. 2009–2018 Yılları Arasındaki Subay Mevcudu

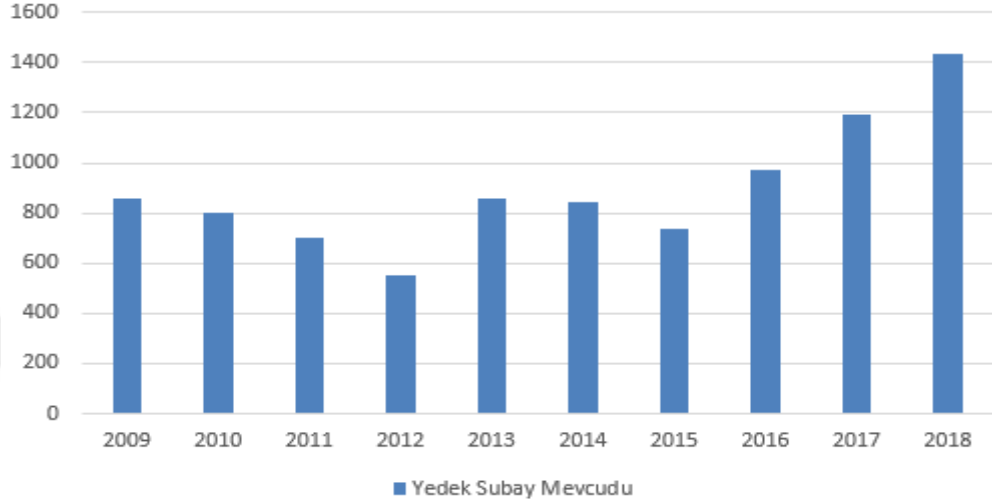
Anılan dönemde Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki yedek subay sayısı sırasıyla Tablo 3.8 ve Şekil 3.8’de gösterilmektedir.

Tablo 3.8. 2009–2018 Yılları Arasındaki Yedek Subay Mevcudu

Yıllar	Yedek Subay Mevcudu
2009	860
2010	800
2011	701
2012	551
2013	855
2014	841
2015	735
2016	975
2017	1.190
2018	1.433

Yedek subay mevcudunda 2009–2015 yılları arasında kaynak ve ihtiyaç dengesine uyumlu olarak dalgalı bir seyir gözlenmektedir. FETÖ/PDY mensubu personelin

ihracıyla birlikte ortaya çıkan ani subay ihtiyacının karşılanması amacıyla 2016 yılından itibaren yedek subay alımı hızlandığından yedek subay mevcudunda kademeli bir artış gözlenmektedir. Söz konusu artış Şekil 3.8’de açıkça görülmektedir. Yedek subay alımı politikasıyla kıtalarda Takım Komutanı, karargâhlarda Kısım Amirliği görevi yürüten subay mevcudunun yetersizliğine tedbir alınmaya çalışılmıştır.

Şekil 3.8. 2009–2018 Yılları Arasındaki Yedek Subay Mevcudu

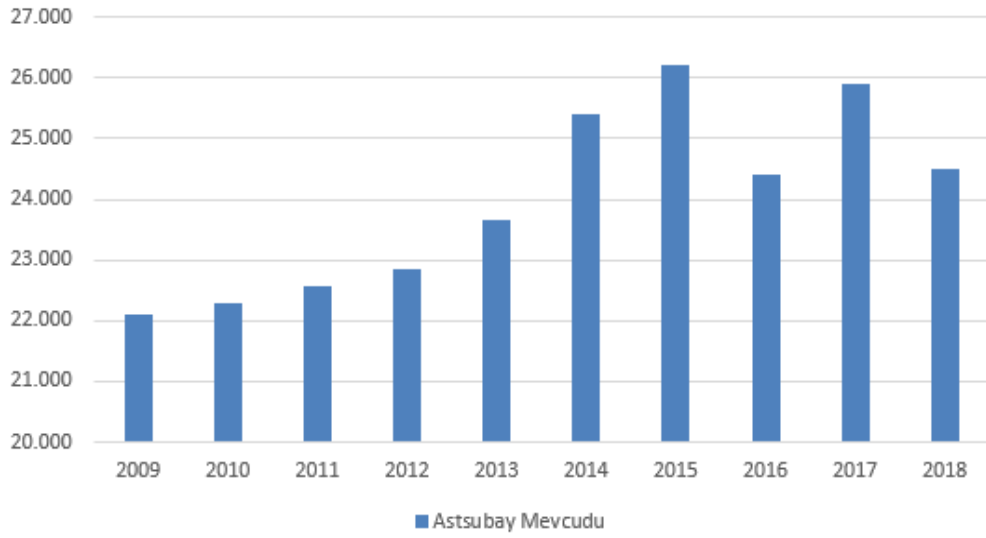
2009–2018 yılları arasında, Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki yedek subay sayısı aşağıdaki tablo ve grafikte yer almaktadır.

Tablo 3.9. 2009–2018 Yılları Arasındaki Astsubay Mevcudu

Yıllar	Astsubay Mevcudu
2009	22.093
2010	22.280
2011	22.583
2012	22.840
2013	23.661
2014	25.392
2015	26.217
2016	24.404
2017	25.914
2018	24.491

Astsubay mevcudunun 2009-2015 yılları arası artış gösterdiği görülmektedir. Söz konusu dönemde, 2013-2015 yıllarında ciddi artışın temel sebebi uzman jandarma yerine astsubay yetiştirilmesi politikasının benimsenmesidir. 2015 yılında Jandarma Genel Komutanlığı içine sızmış FETÖ/PDY terör örgütü üyelerinin görevden uzaklaştırılmasıyla astsubay mevcutları 2016 yılında dikkate değer bir azalış

göstermiştir. 2017 yılında ise alınan personel ile astsubay mevcudunda artış gerçekleşmiştir (Tablo 3.9, Şekil 3.9).

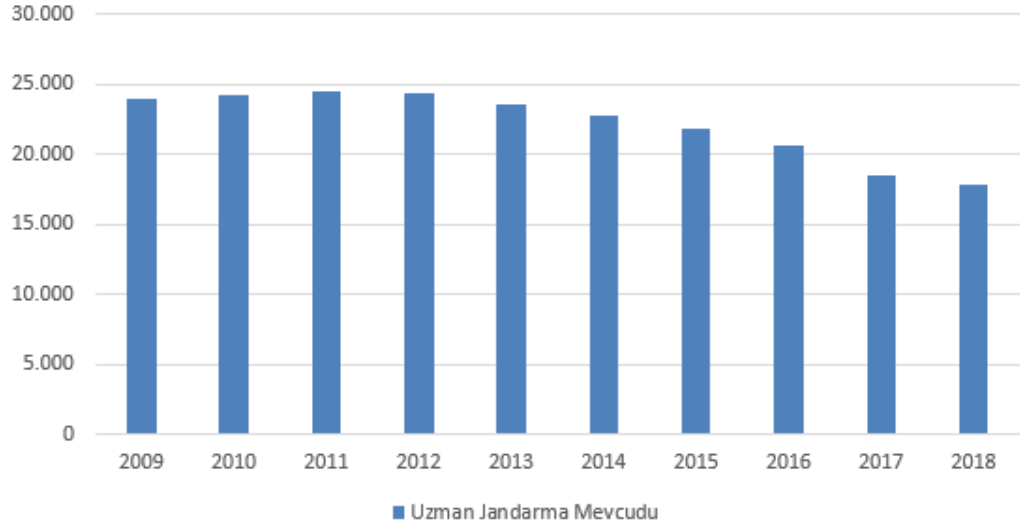
Şekil 3.9. 2009–2018 Yılları Arasındaki Astsubay Mevcudu

Diğer taraftan, 2009-2018 yılları arasında, Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki uzman jandarma mevcudu sırasıyla Tablo 3.10 ve Şekil 3.10’da görüldüğü gibidir.

Tablo 3.10. 2009–2018 Yılları Arasındaki Uzman Jandarma Mevcudu

Yıllar	Uzman Jandarma Mevcudu
2009	23.904
2010	24.228
2011	24.423
2012	24.386
2013	23.614
2014	22.789
2015	21.800
2016	20.600
2017	18.526
2018	17.775

Uzman jandarma mevcudu 2009 yılından 2012 yılına kadar normal seyrinde devam ederken, 2012 yılında Uzman Jandarma Okulunun kapatılmasıyla yeni uzman jandarmaların temin edilmemesi, şartları uygun olanların astsubaylığa naspedilmesi ve mevcut personelden emekliliği gelenlerin teşkilattan ayrılması nedeniyle uzman jandarma mevcudu yıllara sâri olarak düşmektedir.

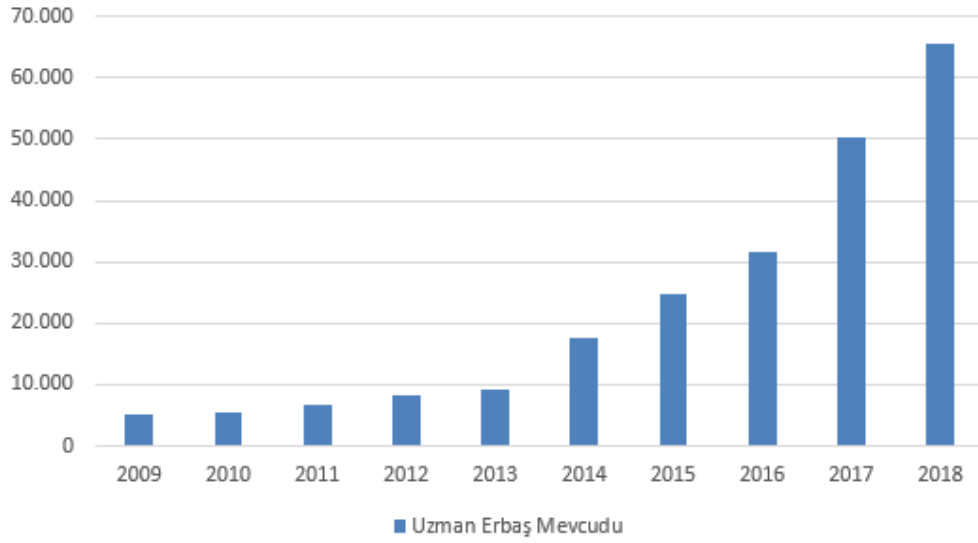
Şekil 3.10. 2009–2018 Yılları Arasındaki Uzman Jandarma Mevcudu

Diğer taraftan, 2009-2018 yılları arasında, Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki 2009–2018 yılları arasındaki uzman erbaş mevcudu sırasıyla Tablo 3.11 ve Şekil 3.11’de görüldüğü gibidir.

Tablo 3.11. 2009–2018 Yılları Arasındaki Uzman Erbaş Mevcudu

Yıllar	Uzman Erbaş Mevcudu
2009	5.150
2010	5.579
2011	6.764
2012	8.314
2013	9.234
2014	17.568
2015	24.705
2016	31.756
2017	50.434
2018	65.480

Tablo ve şekilde görüldüğü üzere, Jandarma Genel Komutanlığının profesyonelleşme hedefi doğrultusunda, 2013 yılından itibaren uzman erbaş mevcudunda kademeli artış gerçekleşmiş; 2018 yılında Komutanlık bünyesinde uzman erbaş sayısı 65 bini bulurak 2013 yılına kıyasla yaklaşık 7 katına çıkmıştır.

Şekil 3.11. 2009–2018 Yılları Arasındaki Uzman Erbaş Mevcudu

Bir uzman erbaşın 2017 yılı için toplam aylık maliyeti 5.790,00 TL, giyecek bedeli ise 1.080,00 TL olup yıllık maliyeti 69.480,00 TL'dir. 2018 yılı için bir uzman erbaşın toplam aylık maliyeti 6.420,00 TL, giyecek bedeli ise 1.440,00 TL olup yıllık maliyeti 77.040,00 TL'dir. 2019 yılı için toplam aylık maliyeti 7.350,00 TL, giyecek bedeli ise 1.800,00 TL olup yıllık maliyeti 88.200,00 TL'yi bulmaktadır (Sabit tesis (bina), eğitim tesisleri ve kadro malzeme giderleri hesaplamalara dâhil edilmemiştir).

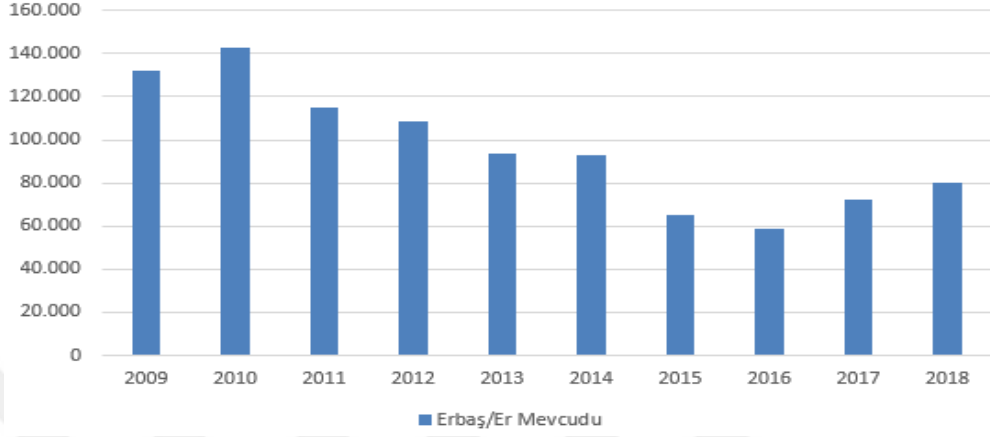
2009-2018 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki erbaş/er mevcudu sırasıyla Tablo 3.12 ve Şekil 3.12'de görüldüğü gibidir.

Tablo 3.12. 2009–2018 Yılları Arasındaki Erbaş/Er Mevcudu

Yıllar	Erbaş/Er Mevcudu
2009	131.862
2010	142.508
2011	114.731
2012	108.707
2013	93.717
2014	93.201
2015	64.804
2016	58.689
2017	72.122
2018	79.884

Profesyonelleşmeden kaynaklı olarak erbaş/er mevcudunda 2010 yılından itibaren sürekli bir düşüş görülmektedir. Özellikle 2014 yılında zorunlu askerlik süresinin 15

aydan 12 aya kısılması ile 2015 yılı erbaş/er mevcudunda dikkat çekici bir azalış olmuştur. Söz konusu durumun temel sebebi ihtiyaç duyulan kadrolara uzman erbaşların yerleştirilmesidir.

Şekil 3.12. 2009–2018 Yılları Arasındaki Erbaş/Er Mevcudu

Diğer taraftan, Jandarma Genel Komutanlığının er ve erbaş ile askerlik yükümlüsü ihtiyacının, 1111 sayılı Askerlik Kanunu Hükümleri çerçevesinde Milli Savunma Bakanlığı tarafından karşılanmasına ilişkin sürenin 31.12.2024 tarihine kadar uzatılması 668 Karar No ile 25.01.2019 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Söz konusu Karar uyarınca, er/erbaş alımının 2024 tarihine kadar devam edeceği anlaşılmaktadır.

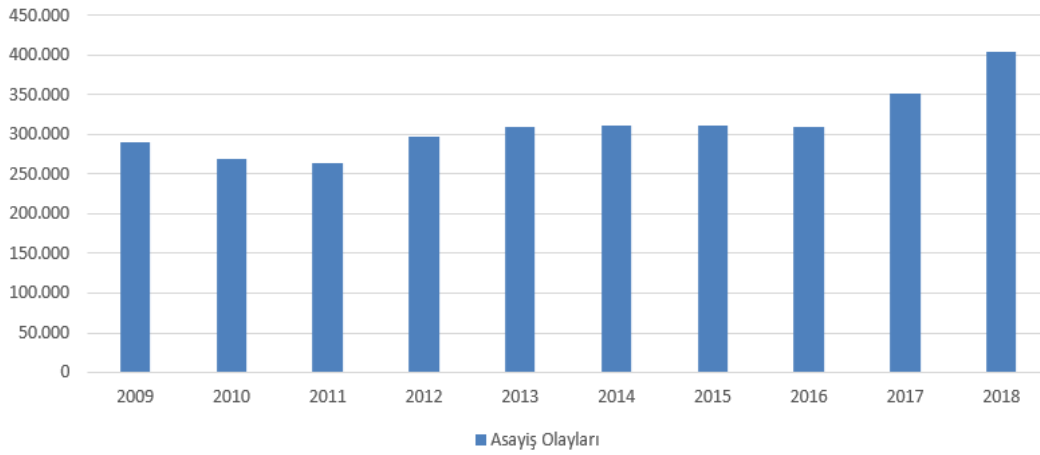
3.2.2. Asayiş

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen genel asayiş olayları Tablo 3.13 ve Şekil 3.13’teki gibidir.

Tablo 3.13. 2009–2018 Yılları Arasında Müdahale Edilen Asayiş Olayları

Yıllar	Asayiş Olayları
2009	289.466
2010	269.526
2011	264.585
2012	296.510
2013	309.720
2014	311.174
2015	311.811
2016	310.079
2017	351.287
2018	404.985

2009–2016 yılları arasında müdahale edilen asayiş olaylarının normal seyrinde devam ettiği görülmektedir. 2017 yılı itibarıyla konu üzerinde İçişleri Bakanlığınca hassasiyet gösterilmesi ve kritik kadrolara liyakatli personel atanmasıyla birlikte müdahale edilen asayiş olayları sayısında bir önceki yıla göre %11.73'lük bir artış olmuştur. Son 10 yılda müdahale edilen asayiş olaylarının en yüksek değere 2018 yılında ulaştığı görülmektedir.

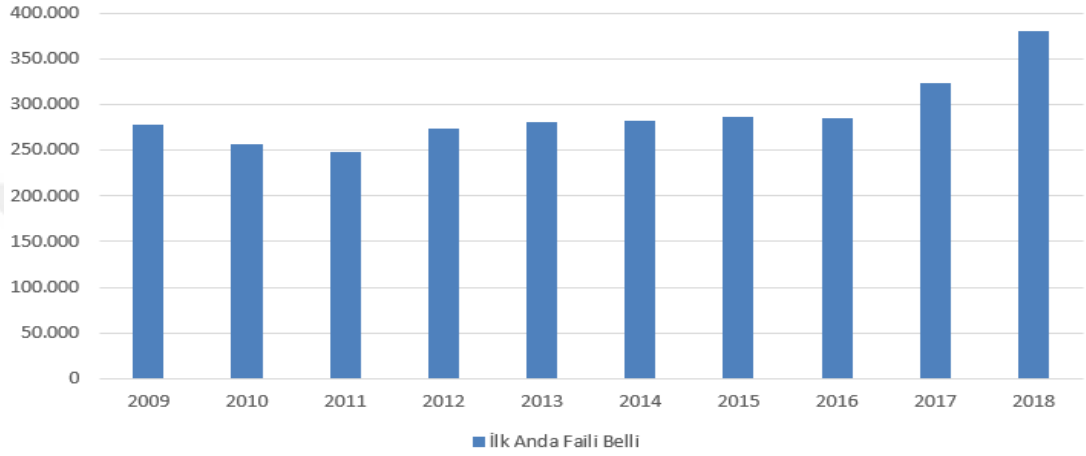
Şekil 3.13. 2009–2018 Yılları Arasında Müdahale Edilen Asayiş Olayları

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen asayiş olaylarının fail durumu ve faili meçhul olaylardan dönem içinde aydınlatılanların oranı sırasıyla Tablo 3.14, Şekil 3.14 ve Şekil 3.15'te sunulmaktadır.

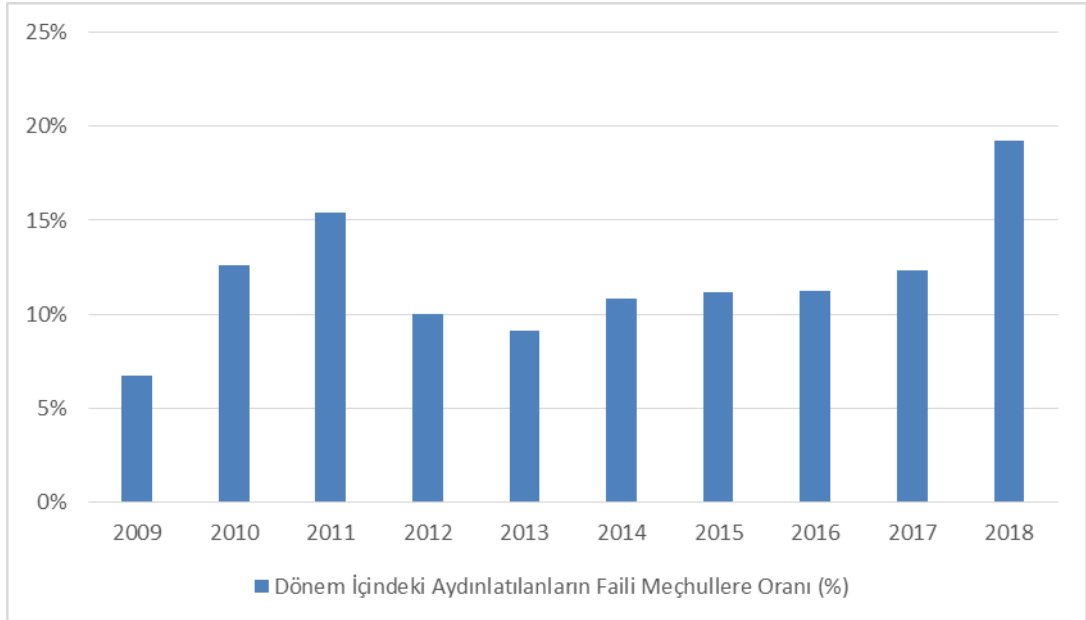
Tablo 3.14. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Asayiş Olaylarının Fail Durumu

Yıllar	İlk Anda Faili Belli	Faili Meçhul Kalan	Dönem İçinde Aydınlatılan	Dönem İçindeki Aydınlatılanların Faili Meçhullere Oranı (%)	Toplam
2009	278.511	10.218	737	7%	289.466
2010	256.211	11.640	1.675	13%	269.526
2011	247.839	14.160	2.586	15%	264.585
2012	273.663	20.568	2.279	10%	296.510
2013	280.098	26.912	2.710	9%	309.720
2014	282.293	25.755	3.126	11%	311.174
2015	286.078	22.853	2.880	11%	311.811
2016	284.895	22.346	2.838	11%	310.079
2017	323.464	24.392	3.431	12%	351.287
2018	380.190	20.027	4.768	19%	404.985

Tablo ve grafiklerden görüldüğü üzere, 2018 yılında müdahale edilen faili meçhul olaylardan aydınlatılanların faili meçhul kalana oranı 2009 yılında %7 iken söz konusu oran 2018 yılında %19'a kadar yükselmiştir. Söz konusu artış, teknolojik gelişme, liyakatli personel ataması politikasının benimsenmesi ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığının arasında parmak izi dâhil arşiv paylaşımlarına ilişkin işbirliğinin sağlanmasının sonucu olarak zuhur etmiştir.

Şekil 3.14. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Asayiş Olaylarında İlk Anda Faili Belli Olay Sayıları

Şekil 3.15. 2009-2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Asayiş Olaylarında Dönem İçindeki Aydınlatılanların Faili Meçhullere Oranı

3.2.3. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele

PKK'nın uyuşturucu madde kaçakçılığında ve ticaretinden yıllık yaklaşık 400-500 Milyon Avro gelir elde ettiği değerlendirilmektedir. Bu noktada terörün uyuşturucu madde kaçakçılığında elde ettiği finansmanın engellenmesi için Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki birimler ve diğer güvenlik güçleriyle koordine içinde başarılı bir şekilde mücadele etmektedir. Kenevir ekim alanları başta olmak üzere, narkotik ve psikoaktif madde kaçakçılığına karşı istihbarata dayalı planlı faaliyetler artırılıp, uyuşturucu üretimi ve ticaretinin engellenmesine ilişkin tedbirler kapsamında hasat zamanı da dikkate alınarak kenevir alanlarının tespiti ve imhası ile hasadı yapılan uyuşturucuların satışının engellenmesi için operasyonlar kesintisiz olarak icra edilmektedir.

PKK'nın sigara kaçakçılığında yıllık yaklaşık 200-300 Milyon Avro gelir elde ettiği değerlendirilmektedir.

PKK'nın diğer kaçakçılık faaliyetlerinden (insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı, akaryakıt kaçakçılığı, silah kaçakçılığı ve hayvan kaçakçılığı) yıllık yaklaşık 300-350 Milyon Avro gelir elde ettiği değerlendirilmektedir.

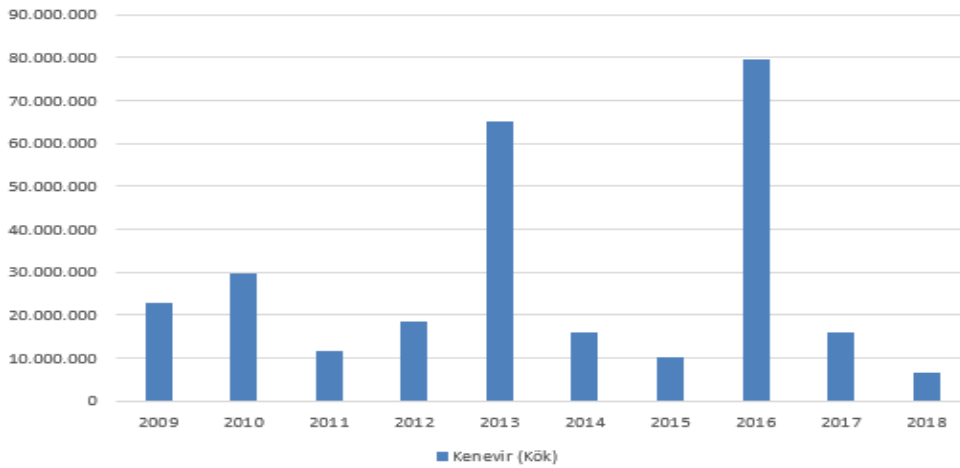
Kaçakçılıkla mücadelenin başarısının artması aynı zamanda terörün finansmanını önleyerek terörün yaşam imkânını sonlandırmaktadır.

2009–2018 yıllarında gerçekleşen yasadışı kenevir ekim olayı ve Jandarma Genel Komutanlığı başarılı operasyonları aracılığıyla esrar yakalamaları sırasıyla Tablo 3.15, Şekil 3.16 ve Şekil 3.17'de görüldüğü gibidir.

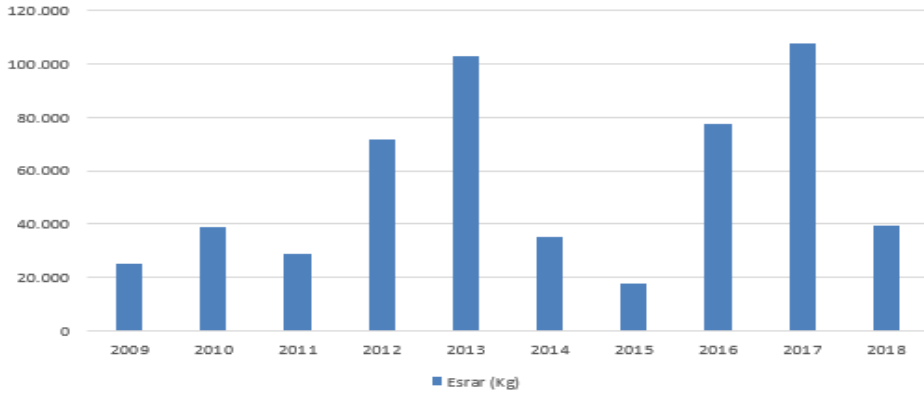
Tablo 3.15. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Yasadışı Kenevir Ekim Olayı ve Esrar Yakalamaları

Yıllar	Kenevir (Kök)	Esrar (Kg)
2009	22.762.196	25.002
2010	29.852.569	38.903
2011	11.573.174	28.909
2012	18.430.450	71.861
2013	65.119.302	102.821
2014	15.781.874	35.115
2015	10.114.766	17.663
2016	79.570.459	77.716
2017	15.838.653	107.409
2018	6.695.983	39.160

Yasadışı kenevir ekim olayına bakıldığında, 2009–2012 yıllarında ortalama bir değerde seyrettiği görülmektedir. KOM Daire Başkanlığı tarafından uluslararası iş birliğine büyük önem verilip çok sayıda ülke kuruluşuyla operasyonel ve stratejik iş birliği projeleri yürütülmüş, bu anlaşma sonrasında ülkemiz içerisinde 2013 yılında yapılan operasyonlar karşılığında yasadışı kenevir ekim olayı ve esrar yakalamalarında büyük başarı elde edilmiştir. 2016 yılındaki artışın sebebi ise FETÖ/PDY'nin darbe girişimi sonrası terörün finansmanının önlenmesi kapsamında alınan tedbirler ile hükümetin bu hususa yönelik kararlı politikasından kaynaklanmıştır. 2018 yılında ise kararlı politikaların bir sonucu olarak yasadışı kenevir ekim sayısı olaylarında % 58 oranında azalış yaşanmış ve buna bağlı ele geçirilen esrar miktarında dikkate değer düşüşü yaşanmıştır. 2009–2018 yılları arasında gerçekleşen yasadışı kenevir ekim olayları ile aynı dönemde elde edilen esrar miktarını gösterir grafikler aşağıda yer almaktadır (Şekil 3.16, Şekil 3.17).

Şekil 3.16. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Yasadışı Kenevir Ekim Olayı

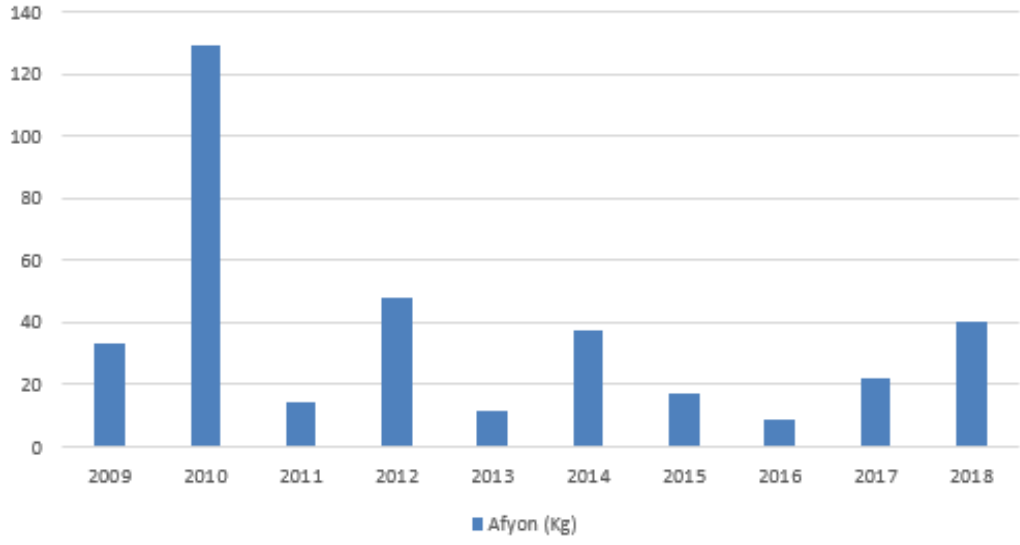
Şekil 3.17. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Esrar Yakalamaları

2009–2018 yıllarında gerçekleşen operasyonlar sonrasında ele geçirilen afyon ve eroin miktarları sırasıyla Tablo 3.16, Şekil 3.18 ve Şekil 3.19’da görüldüğü gibidir.

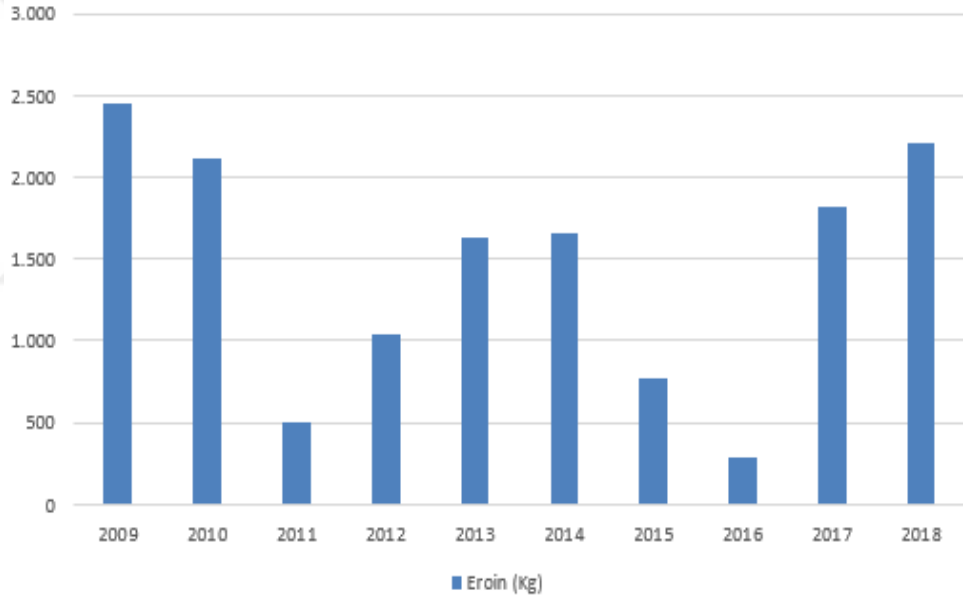
Tablo 3.16. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Afyon ve Eroin Yakalamaları

Yıllar	Afyon (Kg)	Eroin (Kg)
2009	33	2.450
2010	129	2.122
2011	14	497
2012	48	1.036
2013	11,294	1.636
2014	37,666	1.658
2015	17	771
2016	8,549	283
2017	22,003	1.813
2018	40,51	2.215

Yukarıdaki tablo göz önüne alındığında, son yıllarda İçişleri Bakanlığınca gösterilen hassasiyetin ve kritik kadrolara liyakatli personel atanmasının sonucu olarak afyon ve eroin yakalamalarından elde edilen miktarda artış görülmektedir. Afyon ve eroin yakalamalarından elde edilen miktarın grafiksel gösterimleri aşağıdaki gibidir.

Şekil 3.18. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Afyon Yakalamaları

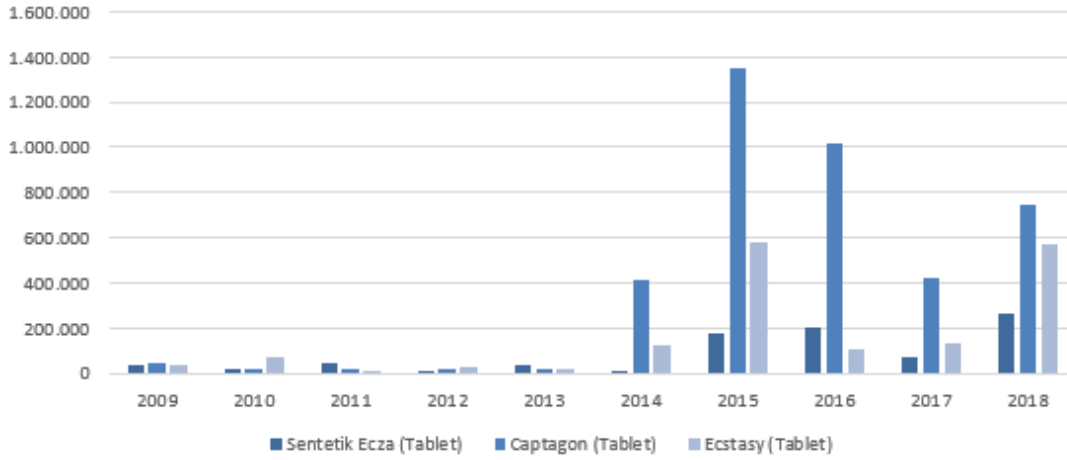
Şekil 3.19. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Eroin Yakalamaları

2009–2018 yıllarında gerçekleşen sentetik uyuşturucu yakalamaları Tablo 3.17 ve Şekil 3.20’de görüldüğü gibidir.

Tablo 3.17. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Sentetik Uyuşturucu Yakalamaları

Yıllar	Sentetik Ecza (Tablet)	Captagon (Tablet)	Ecstasy (Tablet)
2009	33.539	47.064	40.743
2010	21.642	17.976	68.662
2011	47.288	20.850	2.214
2012	7.414	18.074	28.061
2013	33.667	23.599	21.287
2014	6.934	413.605	127.710
2015	178.506	1.347.543	577.169
2016	201.230	1.016.219	108.899
2017	73.112	421.687	133.204
2018	260.373	748.421	573.789

Tabloda görüldüğü üzere, sentetik uyuşturucu yakalamalarının ikinci beş yılda kayda değer bir oranda artmıştır. Bu artış, terör örgütleri için ciddi finansman kaynağı olan uyuşturucu ticaretinin önlenmesi kapsamında alınan tedbirlerden ve hükümetin kararlılığından kaynaklanmıştır. 2009–2018 yılları arasında gerçekleşen sentetik uyuşturucu yakalamalarının grafiksel gösterimi aşağıda yer almaktadır.

Şekil 3.20. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Sentetik Uyuşturucu Yakalamaları

İçişleri Bakanlığının paylaştığı verilere göre, güvenlik güçlerince 2018 yılında uyuşturucu tacirlerine karşı yapılan operasyonlarda ve bu operasyonlardaki gözaltı ve tutuklu sayıları ile ele geçirilen uyuşturucu madde miktarında "Cumhuriyet dönemi rekoru" kırılmıştır (Anadolu Ajansı, 2019). Başarının artışı hükümetin bu konudaki kararlı politikasından kaynaklanmıştır.

Güvenlik güçlerince 2018 yılında gerçekleştirilen 147 bin 562 uyuşturucu operasyonunda 204 bin 780 kişi gözaltına alınmış, bunlardan 23 bin 134'ü 256

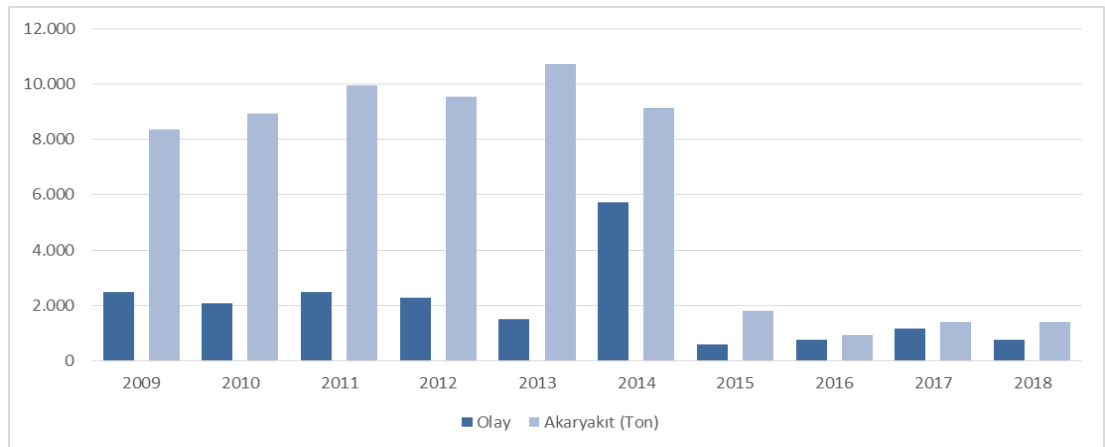
tutuklanmıştır. Operasyonlarda yaklaşık 18 ton eroin, 8 milyon 556 bin 529 hap, 1 ton 168 kilogram bonzai ele geçirilmiştir (Anadolu Ajansı, 2019).

2009–2018 yıllarında gerçekleşen akaryakıt kaçakçılığı Tablo 3.18 ve Şekil 3.21’de görüldüğü gibidir.

Tablo 3.18. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Akaryakıt Kaçakçılığı

Yıllar	Olay	Akaryakıt (Ton)
2009	2.487	8.364
2010	2.088	8.933
2011	2.480	9.947
2012	2.292	9.562
2013	1.494	10.718
2014	5.723	9.123
2015	578	1.821
2016	741	928
2017	1.168	1.391
2018	750	1.412

Akaryakıt kaçakçılığı durumuna bakıldığında, 2009 ve 2014 yılları arasında yüksek seyreden akaryakıt kaçakçılık olayları, 2015 yılından itibaren başlayan sınır ötesi operasyonlar ve hudut güvenliği için alınan ilave tedbirler ile 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda yapılan düzenlemenin etkisi sayesinde 2015 yılından itibaren ciddi bir azalma eğilimi göstermiştir. Söz konusu dönemdeki azalış eğilimi aşağıdaki grafikte açıkça görülmektedir.

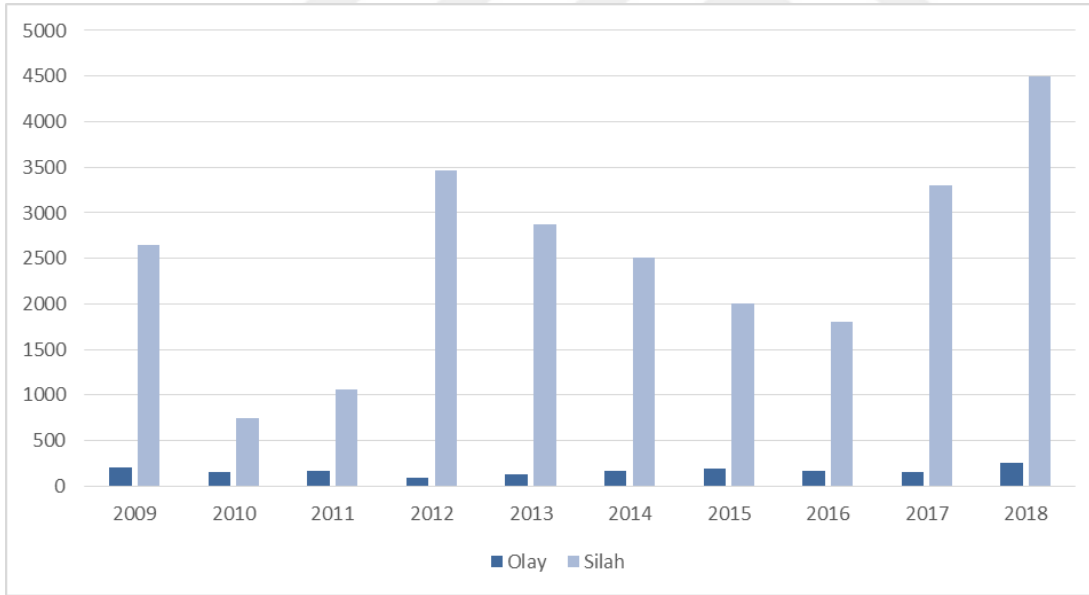
Şekil 3.21. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Akaryakıt Kaçakçılığı

2009–2018 yıllarında gerçekleşen silah ve mühimmat kaçakçılığına müdahale Tablo 3.19 ve Şekil 3.22’de görüldüğü gibidir.

Tablo 3.19. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Yıllar	Olay	Silah
2009	211	2.647
2010	153	752
2011	167	1.060
2012	97	3.461
2013	126	2.871
2014	172	2.508
2015	191	2.010
2016	166	1.800
2017	161	3.300
2018	255	4.500

Silah ve mühimmat kaçakçılığının olay ve silah durumu incelendiğinde, 2012 yılında ülkemizde kaçak fabrikasyonu yaygınlaştığı için söz konusu dönemdeki operasyonlar sonucu elde edilen silah sayısı 4.500'e ulaşmıştır. 2016-2018 yılları arasında gerçekleştirilen başarılı operasyonlar sayesinde ele geçirilen silah ve mühimmat sayısında büyük bir artış olduğu görülmektedir. Bu durum, son yıllarda sınırlarda kaçakçılıkla mücadeleye verilen önemin bir sonucudur (Tablo 3.19, Şekil 3.19).

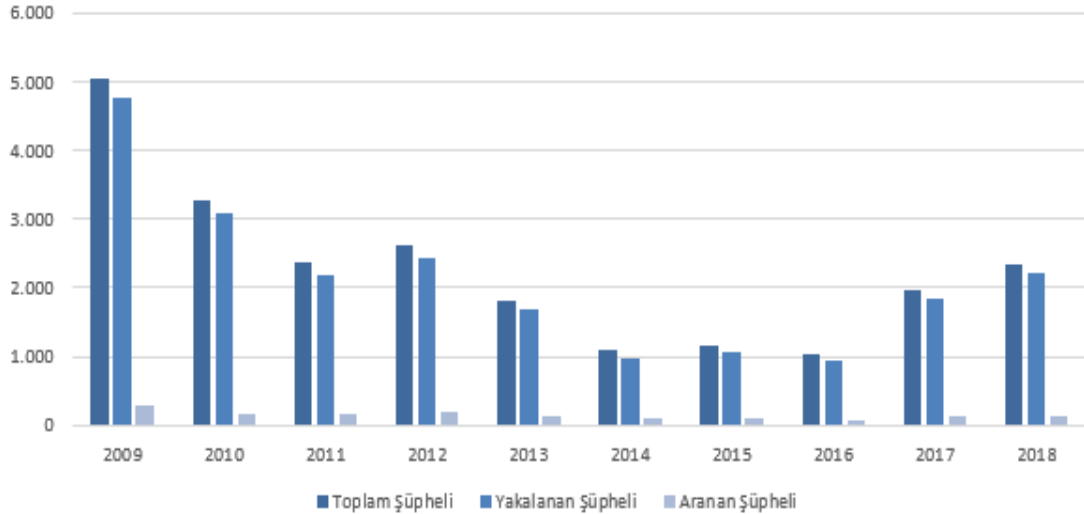
Şekil 3.22. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

2009–2018 yıllarında gerçekleşen organize suç olaylarında şüpheli durumu Tablo 3.20 ve Şekil 3.23'te görüldüğü gibidir.

Tablo 3.20. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Organize Suç Olaylarında Şüpheli Durumu

Yıllar	Toplam Şüpheli	Yakalanan Şüpheli	Aranan Şüpheli	Yakalanan Şüpheli / Toplam Şüpheli (%)
2009	5.047	4.769	278	94%
2010	3.267	3.094	173	95%
2011	2.361	2.184	177	93%
2012	2.617	2.426	191	93%
2013	1.810	1.690	120	93%
2014	1.085	972	113	90%
2015	1.162	1.052	110	91%
2016	1.023	948	75	93%
2017	1.957	1.836	121	94%
2018	2.342	2.201	141	94%

Organize suçlarla mücadele durumu incelendiğinde; toplam şüpheli sayısı 2009-2014 yılları arasındaki mücadelenin sonucu olarak azalış eğilimi gösterirken, 2017-2018 yıllarında arttığı görülmektedir. Yıllar itibarıyla, yakalanan şüpheli sayısının toplam şüpheli sayısına oranı %94 olup bu oranın oldukça yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Bu durum Jandarma Genel Komutanlığının profesyonelleşmesinden, kullanılan teknik ve taktiklerin modernizasyonundan ve teknolojik altyapının geliştirilmesinden kaynaklanmaktadır. 2009–2018 yılları arasında gerçekleşen organize suç olaylarında şüpheli durumunu gösterir grafik aşağıda yer almaktadır.

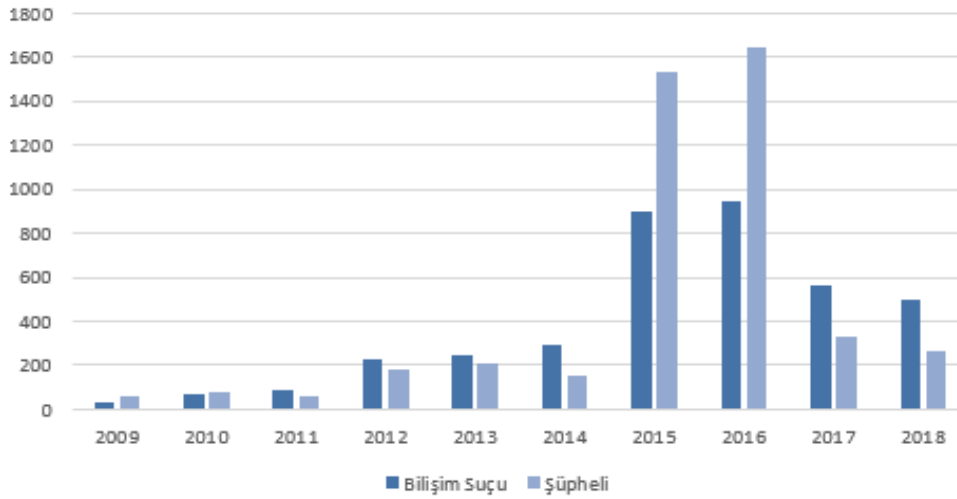

Şekil 3.23. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Organize Suç Olaylarında Şüpheli Durumu

2009–2018 yıllarında gerçekleşen bilişim suçları ve şüpheli bilgilerini gösteren veriler Tablo 3.21 ve Şekil 3.24’te sunulmaktadır.

Tablo 3.21. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Bilişim Suçları

Yıllar	Bilişim Suçu	Şüpheli
2009	36	57
2010	73	81
2011	90	62
2012	227	178
2013	244	205
2014	293	153
2015	895	1.535
2016	941	1.647
2017	564	328
2018	496	266

Şekil 3.24. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Bilişim Suçları

Bilişim suçları tablo ve grafiği incelendiğinde, 2015 yılına kadar bilişim suçlarının düşük değerde seyrettiği görülmektedir. 2015 yılından itibaren özellikle FETÖ/PDY terör örgütünün internet ve sosyal medya üzerinden yaptığı faaliyetler ile 15 Temmuz hain darbe girişiminin yaşandığı 2016 yılındaki örgüt faaliyetlerinde gözlenen artışın sonucu olarak, söz konusu yıllarda bilişim suçu ve bu suçlara yönelik şüpheli sayısında dikkate değer bir artış gerçekleşmiştir. Yapılan başarılı operasyonlar neticesinde, 2017 ve 2018 yıllarında ise önceki iki yıla göre bilişim suçları eğilimi azaldığı görülmektedir.

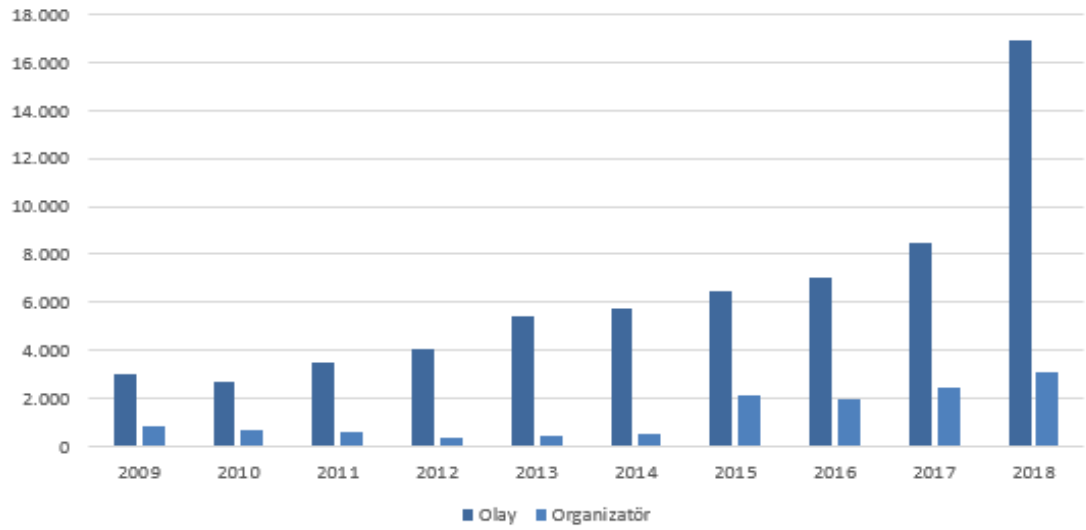
2009–2018 yıllarında gerçekleşen göçmen kaçakçılığı Tablo 3.22, Şekil 3.25 ve Şekil 3.26’da görüldüğü gibidir. Aşağıdaki tablodan anlaşılacağı üzere, ülkemizin sınırlarında gerçekleşen olağanüstü savaş durumları nedeniyle 2009–2018 yılları

arasında müdahale edilen göçmen kaçakçılığı olay, organizatör ve göçmen sayısında doğrusal bir ilişki gözlenmiştir.

Tablo 3.22. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Göçmen Kaçakçılığı

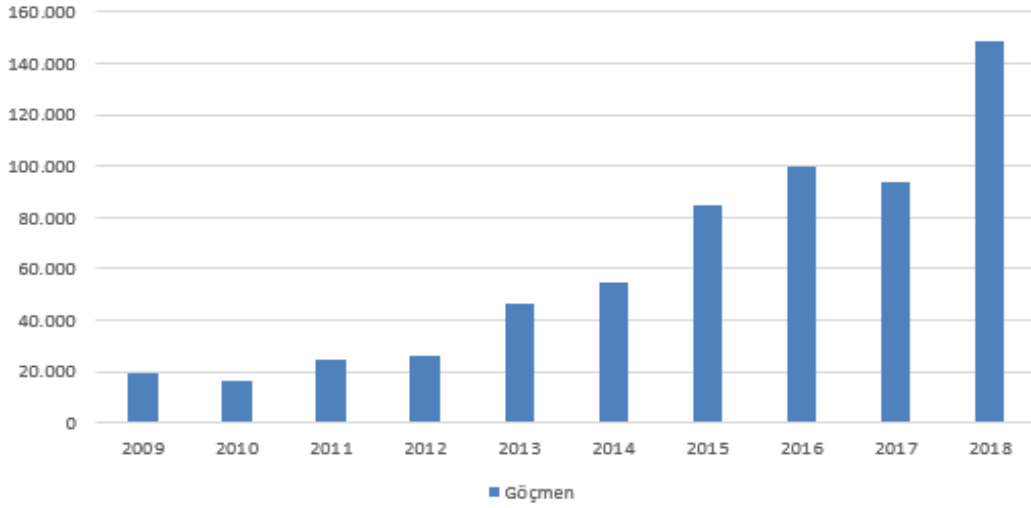
Yıllar	Olay	Organizatör	Göçmen
2009	2.970	814	19.212
2010	2.673	683	16.589
2011	3.469	564	24.440
2012	4.034	369	26.034
2013	5.454	448	46.110
2014	5.780	548	54.770
2015	6.488	2.147	84.650
2016	7.045	1.956	99.690
2017	8.453	2.475	93.703
2018	16.935	3.091	148.461

Grafik ve tablodan anlaşılacağı üzere, 2009–2018 yılları arasında gerçekleşen göçmen kaçakçılığına yönelik olay ve organizatör sayılarında kademeli olarak artış görülmektedir (Tablo 3.22, Şekil 3.25).

Şekil 3.25. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Göçmen Kaçakçılığı Olay ve Organizatör Sayıları

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen göçmen kaçakçılığına yönelik olay ve organizatör sayılarında kademeli artışa paralel olarak göçmen kaçakçılığı sayısında da ciddi artış görülmektedir (Tablo 3.22, Şekil 3.26).

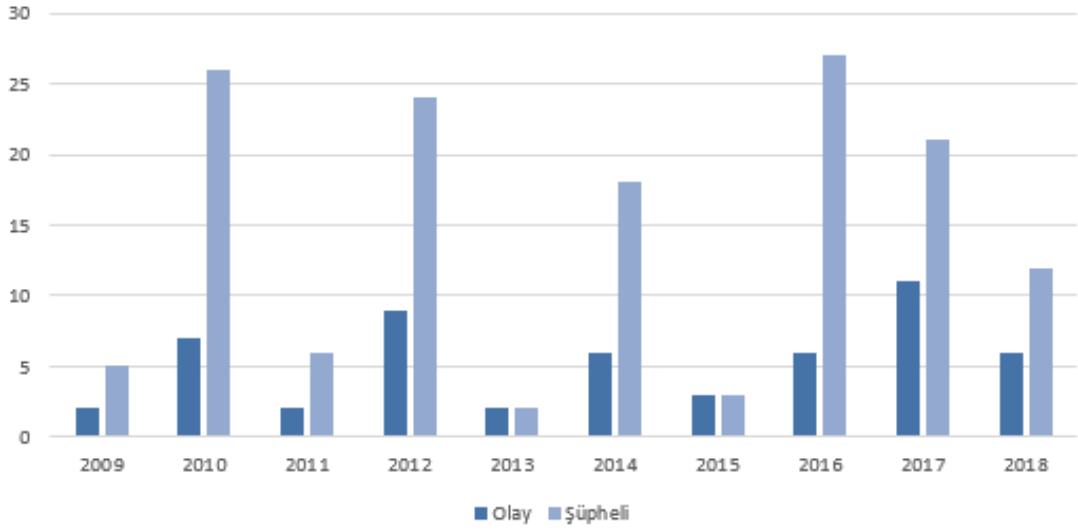
Şekil 3.26. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Göçmen Kaçakçılığı

2009–2018 yıllarında gerçekleşen nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı olay ve şüpheli durumu Tablo 3.23 ve Şekil 3.27’de yer almaktadır.

Tablo 3.23. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı Olay ve Şüpheli Durumu

Yıllar	Olay	Şüpheli
2009	2	5
2010	7	26
2011	2	6
2012	9	24
2013	2	2
2014	6	18
2015	3	3
2016	6	27
2017	11	21
2018	6	12

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığı olay ve şüpheli durumu bakılacak olursa, olay ve şüpheli sayılarının yıllar içerisinde dalgalı seyrettiği gözlenmektedir.

Şekil 3.27. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Nükleer, Radyoaktif ve Kimyasal Madde Kaçakçılığı Olay ve Şüpheli Durumu

Meydana gelen olaylarda ele geçirilen maddeler daha çok kimyasal özellik taşıyan, örneğin amonyum nitrat ve dinamit fitili gibi genellikle patlayıcı yapımında kullanılan tehlikeli maddelerden oluşmaktadır.

3.2.4. Teröristle Mücadele

Günümüzde ekonomide, teknolojiye ve sosyokültürel alanda yaşanan değişimlerle beraber jeopolitik dengeler ile tehdit algılamaları önceki yüzyıllara göre çok çabuk değişim gösterebilmektedir (Mevlütöğlü, 2016: 24). Bütün terör örgütlerinin ortak noktası hukuka aykırı davranmak ve suç işlemektir. Organize suç örgütlerinin temel motivasyonunu ekonomik amaçlar oluştururken terör örgütlerinin temel motivasyonunu ise yalnızca ekonomik amaçlar oluşturmaz. Bu örgütlerin en önemli ayırım noktası amaçlarını politik bir zemine oturtmasıdır. Terör örgütleri hedeflerindeki politik başarı için yürüttükleri faaliyetlerde mali imkânlarla ihtiyaç duymaktadırlar. Bu mali kaynakların farklı yollardan temin edilmesine “terörizmin finansmanı” adı verilmektedir. Örneğin, PKK’nın yıllık finansman ihtiyacının yaklaşık 400-500 Milyon Avro olduğu değerlendirilmektedir. Terör örgütleri varlıklarını sürdürebilmeleri için silah, mühimmat, beslenme, barınma, giyecek, ulaşım-haberleşme ve sağlık gibi gereksinimlerini karşılayabilmeleri gerekmektedir. Bu kapsamda terörizmin finans kaynakları; silah ve uyuşturucu madde ticareti, insan kaçakçılığı, sigara ve alkol gibi tüketim malzemelerinin kaçak yollarla sağlanması,

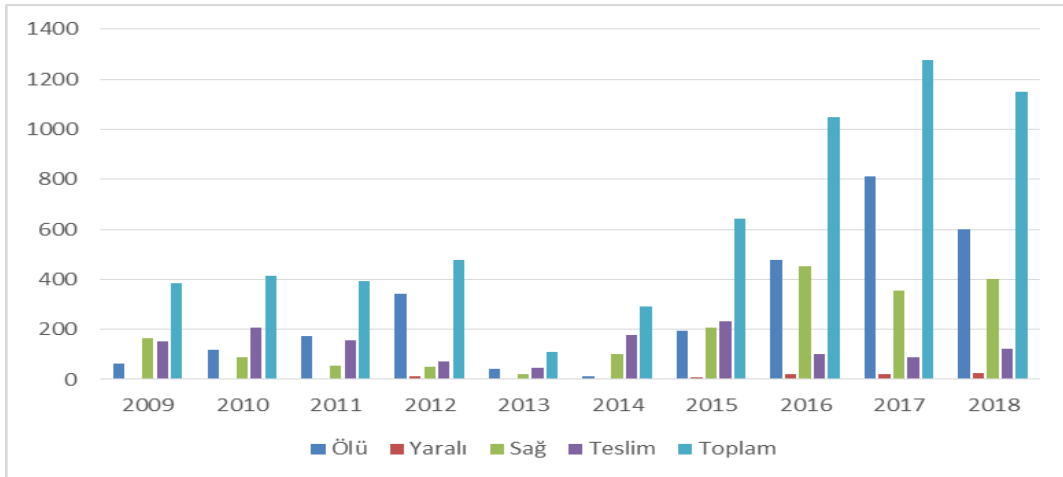
gasp, korsan ürün ticareti, akaryakıt kaçakçılığı üzerinden ticaret yapılması, adam kaçırmaya, fidye, haraç toplama, soygun yapma ve sahte para basımı gibi suç unsurlarından oluşmaktadır (Çomaklı ve Turan, 2017: 27).

2009–2018 yılları arasında etkisiz hale getirilen terörist sayısı Tablo 3.24 ve Şekil 3.28’de görüldüğü gibidir.

Tablo 3.24. 2009–2018 Yılları Arasında Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

Yıllar	Ölü	Yaralı	Sağ	Teslim	Toplam
2009	65	1	166	151	383
2010	117	4	88	206	415
2011	175	3	55	158	391
2012	342	13	52	70	477
2013	43	0	19	46	108
2014	13	2	101	177	293
2015	195	9	205	233	642
2016	477	22	451	100	1050
2017	811	22	357	88	1278
2018	600	24	403	122	1149

Tabloda görüldüğü üzere, 2009 yılından bu yana özellikle 2016 yılından itibaren teröristle mücadele konusunda kararlı adımlar atılmış; bunun sonucunda 2018 yılında toplam etkisiz hale getirilen terörist sayısı 2009 yılına kıyasla 3 katına çıkmıştır (Tablo 3.24). Söz konusu artış aşağıdaki grafikte belirgin şekilde görülmektedir.

Şekil 3.28. 2009–2018 Yılları Arasında Etkisiz Hale Getirilen Terörist Durumu

2009 ve 2012 yılları arasında etkisiz hale getirilen terörist sayısı düzenli bir artış göstermektedir. 2013 ve 2014 yıllarında çözüm süreci nedeniyle sayı azalmış, 2015

yılında bölücü terör örgütünün meskûn mahallerde başlattığı hendek çatışmalarıyla tekrar artış göstermiştir. 2016 ve 2017 yıllarında devlet politikası teröristle topyekûn mücadele olarak belirlenmiş ve güvenlik kuvvetlerince icra edilen yüksek teknolojinin ve milli silahların kullanıldığı başarılı operasyonlarla etkisiz hale getirilen terörist sayısı dikkate değer şekilde artmıştır.

2017 yılında meskûn mahallerde güvenlik güçlerince başarılı olunması ve teröristle topyekûn mücadele konsepti dâhilinde teröristlerin inlerine girilmeye başlanmıştır. Milli silah teknolojilerindeki yenilenme ve yerli üretim sayesinde güvenlik gücü şehit ve yaralanma sayılarında kayda değer bir düşüş olmuştur.

Geleceğe yönelik terörle mücadele konusundaki değerlendirmelere baktığımızda, çatışmaların şehir merkezlerine kayacağı, insansız hava aracı (İHA) ve insanlı keşif uçağı (İKU)'lardan zarar gören PKK'nın yeraltı tünelleri kullanarak havadan yönelen tehdidi bertaraf etmeye çalışabileceği değerlendirilmekte olup nitekim Suriye ve Irak'ta tünel savaşlarının yayılmaya başladığı görülmekte ve Zeytin Dalı Harekâtı'nda da örgüte ait bol miktarda tünelin ele geçirilmesi dikkat çekmektedir.

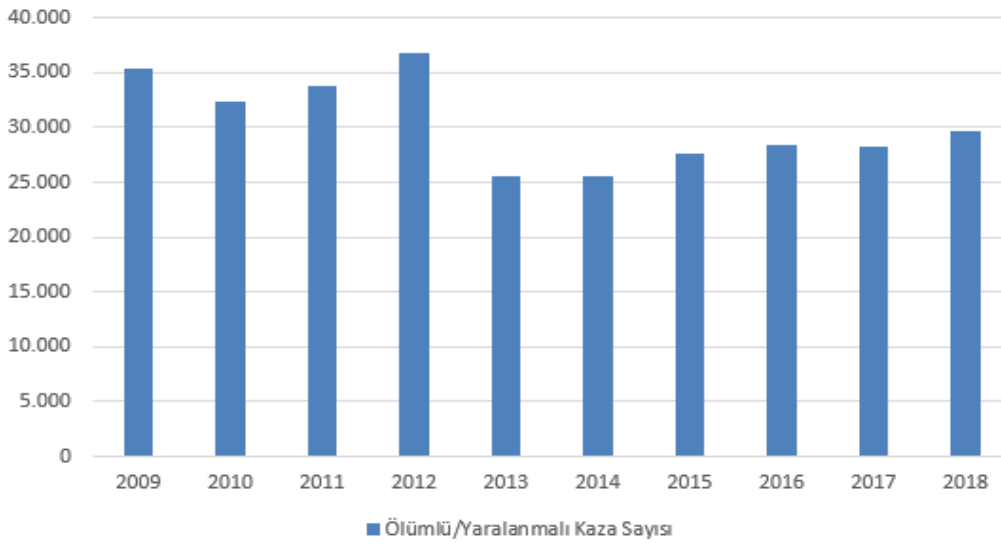
Teröristle mücadele kapsamında 16'sı silahlı toplam 20 adet (SİHA/İHA), 3 adet İKU ve 2 adet Anka-S SİHA Jandarma Genel Komutanlığı envanterine dâhil edilmiştir ve 2020 yılına kadar SİHA ve İHA sayısının 50'ye ulaşması hedeflenmektedir. 2018 yılı içerisinde 300 adet küçük sistemler diye tabir edilen Döner Kanat Mikro İHA (Drone) tedarik edilmiştir. 2018 yılı içinde mevcut 4 adede ilave 2 adet daha ATAK taarruz helikopteri alınmış olup bunlarla koordineli olarak kullanılacak Hürkuş-C uçaklarının tedariki planlanmaktadır. Ayrıca yıllara sâri olarak ihtiyaç duyulan tekerlekli ve zırhlı muharebe aracı temini faaliyetlerine devam edilmektedir.

3.2.5. Trafik

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen trafik olayları durumu Tablo 3.25, Şekil 3.29, Şekil 3.30 ve Şekil 3.31'de görüldüğü gibidir.

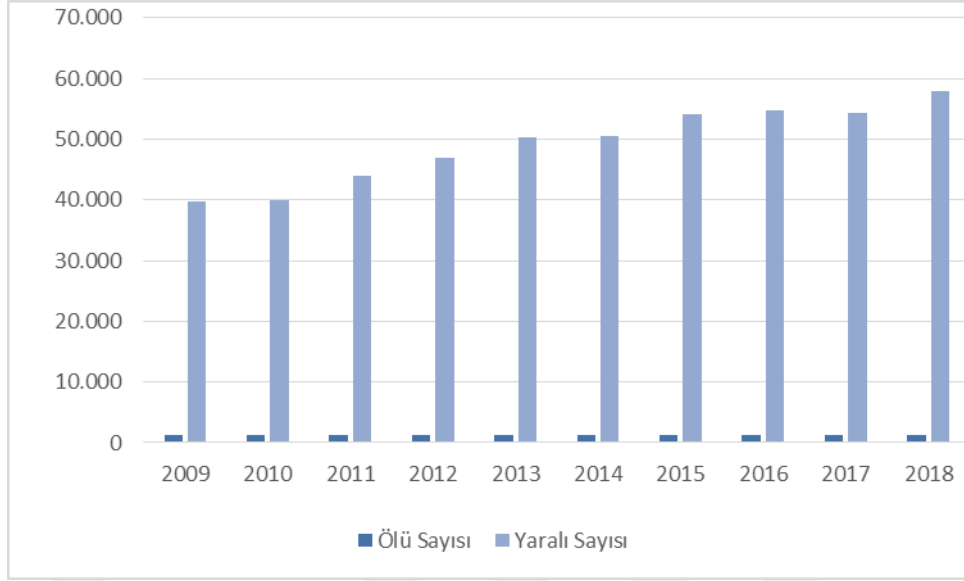
Tablo 3.25. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Trafik Olayları Durumu

Yıllar	Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı	Vatandaşa Trafik Eğitimi(x1000)
2009	35.406	1.331	39.661	1.395
2010	32.323	1.307	40.021	1.240
2011	33.756	1.253	43.925	1.000
2012	36.762	1.195	46.994	1.020
2013	25.524	1.257	50.343	1.250
2014	25.582	1.198	50.504	1.230
2015	27.542	1.269	54.022	1.680
2016	28.442	1.227	54.772	2.282
2017	28.319	1.231	54.225	2.286
2018	29.714	1.235	57.998	2.412

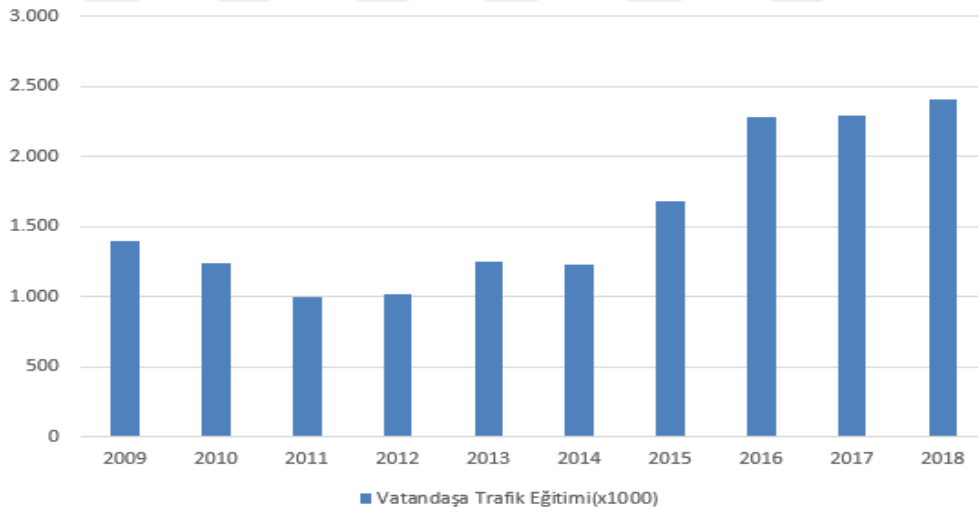
Şekil 3.29. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Trafik Olayları Ölümlü/Yaralanmalı Kaza Sayısı

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen trafik olayları ölümlü/yaralanmalı kaza sayısı incelendiğinde, 2009-2012 yılları arasında alınan tedbirlerle azalış gerçekleşmiş; ancak 2013 yılından itibaren nüfus artışı ve ülkenin ekonomik düzeyindeki iyileşme ile doğru orantılı olarak trafiğe çıkan araç sayısındaki artışın sonucu kapsamında ölümlü/yaralanmalı kaza sayılarında artış olduğu görülmektedir. Söz konusu artışın düşük seyretmesinin temel nedeni, özellikle 2016 yılından itibaren vatandaşa verilen trafik eğitimlerindeki artıştan kaynaklandığı kıymetlendirilmektedir (Tablo 3.25, Şekil 3.29). Diğer taraftan, 2009–2018 yılları itibarıyla gerçekleşen trafik kazalarında ölü ve yaralı sayısının grafiksel gösterimi aşağıda yer almaktadır.

Şekil 3.30. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Trafik Olayları Ölü ve Yaralı Sayısı

Diğer taraftan, 2009–2018 yılları itibarıyla vatandaşa verilen trafik eğitimi grafiksel gösterimi aşağıda yer almaktadır.

Şekil 3.31. 2009–2018 Yılları Arasında Vatandaşa Verilen Trafik Eğitimi Sayısı

3.2.6. Kriminal

Kriminal Daire Başkanlığınca 2009–2018 yılları arasında harcanan ödenek Tablo 3.26’da sunulmaktadır.

Tablo 3.26. Kriminal Daire Başkanlığı Bütçesi

Yıl	Harcanan Ödenek
2009	6.018.295
2010	3.104.426
2011	3.605.879
2012	4.440.732
2013	5.836.397
2014	4.150.164
2015	15.620.584
2016	19.507.432
2017	30.777.992
2018	35.705.861

Görüldüğü gibi son yıllarda teknolojik ekipmanların yenilenmesi için Kriminal Daire Başkanlığına ayrılan ödenekler artmış, söz konusu ödenek tutarı 2009 yılına kıyasla yaklaşık 6 katına ulaşmıştır.

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen toplam dosya, analiz ve irtibat sayısı Tablo 3.27’de görüldüğü gibidir.

Tablo 3.27. 2009–2018 Yılları Arasında Gerçekleşen Dosya, Analiz ve İrtibat Sayısı

Yıllar	Dosya Sayısı	Analiz Sayısı	İrtibat Sayısı	
			Olay	Kişi
2009	19.846	433.270	1.940	1.100
2010	21.965	888.421	2.963	3.399
2011	33.125	736.243	4.799	7.787
2012	34.632	1.221.244	5.181	6.255
2013	44.087	1.554.525	8.017	7.903
2014	41.755	4.033.398	5.654	5.620
2015	50.929	6.485.402	6.553	5.967
2016	50.520	5.981.388	6.407	6.575
2017	63.832	6.383.630	9.135	7.954
2018	67.661	6.210.718	10.193	9.367
Toplam	428.352	33.928.239	60.842	61.927

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen toplam olay şahıs delil irtibatlarında genel bir artış olduğu görülmektedir. Bu olumlu gelişmelerin; Kriminal Daire Başkanlığına liyakatli personelin atanması, son dönemdeki ekipmanların teknolojinin yenilenmesi ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığı arasında parmak izi ve diğer verilerin paylaşımının bir sonucu olduğu değerlendirilmektedir.

3.2.7. Memnuniyet

2009-2018 yılları arasında, İçişleri Bakanlığınca Bakanlık bünyesindeki ana hizmet birimleri ile diğer kurum ve kuruluşların vatandaşa sağladığı hizmete dair memnuniyet araştırması yapılmasını teminen ilgili birimlerden hizmet alan 40.600 vatandaşın aldıkları hizmete karşılık duydukları memnuniyetin 24 sorudan oluşan anket aracılığıyla sayısal olarak derecelendirilmesi istenmiştir.

Araştırmada kullanılan metodoloji aşağıdaki gibidir:

- a) 7 ve 10 puan aralığı Olumlu,
- b) 5 ve 6 puan aralığı Orta,
- c) 1-4 puan aralığı ise Olumsuz.

Vatandaşa düzenlenen memnuniyet anketinin sonuçları Tablo 3.28’de görüldüğü gibidir.

Tablo 3.28. Yaşam Memnuniyeti Araştırması

Kurumlar	Hizmet Alan Vatandaş Sayısı	10 Üzerinden Verilen Memnuniyet Puanı
İçişleri Bakanlığı Bünyesindeki Birimlerden Alınan Hizmet - Genel	40.600	8,39
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü	10.702	9,00
Jandarma Genel Komutanlığı	6.228	8,51
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü	10.421	8,44
Sivil Toplumlar İlişkiler Genel Müdürlüğü	908	8,38
Sahil Güvenlik Komutanlığı	174	8,01
Emniyet Genel Müdürlüğü	10.204	7,91
Valilikler	1.183	6,97
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	708	9,64

Kaynak: Strateji Geliştirme Başkanlığı Vatandaş Hizmet Alım Memnuniyeti Araştırması, 2018

İçişleri Bakanlığı bünyesindeki kurum ve kuruluşların memnuniyet puanları incelendiğinde, ankete katılan vatandaşlarca anılan kurum ve kuruluşların 7-10 arasında puan verildiği görülmüş olup, tüm kurum ve kuruluşların vatandaşa sağladığı hizmet olumlu olarak takdir edilmiştir. Jandarma Genel Komutanlığından hizmet alan 6.228 vatandaş ile görüşülmüş olup, vatandaşlar alınan hizmetten duydukları memnuniyete 10 üzerinden 8,51 puan vermiştir (Strateji Geliştirme Başkanlığı Vatandaş Hizmet Alım Memnuniyeti Araştırması, 2018).

Katılımcıların %61,2'si Jandarma Genel Komutanlığından aldıkları hizmete 10 tam puan verirken, %8,3'ü 9 puan, %10,2'si 8 puan ve %4,5'i ise 7 puan vermiştir.

Diğer taraftan, Jandarma Genel Komutanlığı personelinden alınan hizmete yönelik vatandaşın memnuniyet derecesi ölçülmüş olup, hizmet alan vatandaşın memnuniyet derecesini gösteren tablo aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 3.29. Jandarma Genel Komutanlığı Personel Hizmetinden Alınan Memnuniyeti Derecesi

Memnuniyet Konuları/Memnuniyet Derecesi (%)	Memnun Değil	Orta Derecede Memnun	Memnun
Personelin Vatandaşa Karşı Tutumu	6,8	6,1	87,1
Güler Yüzle Karşılıklı Yardımcı Olma ve Yol Göstermesi	6,6	5,4	88,0
Bilgili Olması	7,3	6,1	86,6
Problem Çözme Yeteneği / Hızı	8,8	6,8	84,4
Çalışkan Olması	7,1	6,0	86,9
Toplam Memnuniyet Derecesi (Ortalama)	7,3	6,1	86,6

Kaynak: Strateji Geliştirme Başkanlığı Vatandaş Hizmet Alım Memnuniyeti Araştırması, 2018

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, Komutanlık bünyesinde görevli olan personelden “vatandaşa karşı tutum”, “güler yüzle karşılama ve yol gösterme”, “bilgili olma”, “problemi çözme yeteneği” ve “çalışkan olma” konularında duyulan memnuniyet hizmet alan vatandaşlarca % 86,6 ile oldukça yüksek olarak puanlanmıştır.

3.3. Literatür

Bu bölümde bütçe, bütçenin tarihsel gelişimi, bütçe sistemleri, kamu harcamaları, kamu mali yönetimi, kolluk kuvveti olarak Jandarma Teşkilatının görevi, hizmet etkinliği ve performansı hakkında hazırlanmış yerli ve yabancı çalışmaların literatür incelemesi yapılmıştır.

3.3.1. Yerli Literatür

Ceyhan (1996) çalışmasında, devletin ekonomideki görevlerinin değişmekte olduğunu tespit edip, bazı kamu kurumlarının özelleştirildiğini ve devletin bütçe ile sektörel-bölgesel-küresel alanlarda ekonomik destek sağlamaya çalıştığını incelemiştir. Özellikle yaşanabilecek ekonomik krizlerin önüne geçebilmek için devletin elindeki en önemli aracın bütçe olduğu öne çıkarılmıştır. Bu çalışmada, Türkiye'nin jeopolitik

ve jeostratejik konumunun hassasiyetinden dolayı kamu yönetiminde israfa, hantallığa, düşük verime yer olmadığı, bütün kamu kurumlarının verimli çalışıp optimal hizmet üreten birimler olması gerektiği değerlendirilmiştir.

Kelimet (1998)'in çalışmasında, devletin toplumu yönetebilmesi için kamu bütçelerinin yerli yerinde kullanılmasının önemli olduğunu tespit etmiştir. Kamu yönetiminde yapılan her türlü harcamanın ve faaliyetin kamu bütçesi dâhilinde olmasının kamu yönetiminin etkinliğini ve verimliliğini artıracığı, bunun sonucunda da toplumsal düzenin sağlanabileceği vurgulanmıştır. Buradan hareketle çalışmada, kamu yönetiminde etkinliği artıran devlet bütçesinin yapısı ve Türkiye'deki uygulama biçimi ele alınmıştır. Bu çalışmada, bütçe uygulamasının başarılı olabilmesi için tüm kamu kurumlarının birbiriyle uyum içinde olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Canbay (1999)'ın çalışmasında kaynak sorununa çözüm bulmak için bütçe sistemlerinin sürekli değişim ve gelişim gösterdiği belirtilmektedir. Ülkeler tarafından günümüz koşullarına uyum sağlayamayan bütçe sistemlerinden beklenen verimi sağlayamadıkları vurgulanmıştır. Türk kamu bütçesi sisteminin de çağa uyum sağlayabilmesi için mevcut bütçe sisteminde reforma gidilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Bu noktada uygulanması tavsiye edilen yeni bütçe sistemi ise Sıfır Tabanlı Bütçeleme Sistemi olarak aktarılmıştır. Çalışmada, Sıfır Tabanlı Bütçeleme Sistemi'nin Program Bütçe Sistemi karşısında bir alternatif olmadığı, bu sistemin eksik yönlerini tamamlayan bir sistem olarak ele alınması gerektiği kıymetlendirilmiştir.

Yıldızhan (1999), bu çalışmasında, günümüzün rekabetçi ortamında geleceği görebilmenin en önemli aracı olarak bütçeyi görmüştür. Etkili bir şekilde tasarlanmış bütçe yapısının mali yapı içerisinde koordinasyonun sağlanmasına katkı sunacağı belirtilmiştir. Çalışmada, yönetim faaliyeti açısından bütçenin önemi anlatılmış, bütçe çeşitleri ve teknikleri ele alınmıştır. Sonuç olarak, bütçe sistemlerinin mali yapının devamlılığında önem arz etmesinin yanında bir yönetim teorisi olduğu kıymetlendirilmiştir.

Evcı (1999)'nin çalışmasında, güncel gelişmelerin bütçenin mali araç olarak anılmasının dışında bir kamu yönetim sistemi olarak da kabul görmesini sağladığı savunulmuştur. Ülkemizde ise Program Bütçe Sistemi'nin 1973 yılından sonra kullanılmaya başlandığı ve sistemin zamanla değişim ve gelişim gösterdiği aktarılmıştır. Bu çalışmada, Milli Savunma Bakanlığında Program Bütçe'nin uygulanmasının sonuçları değerlendirilmiştir. Milli Savunma Bakanlığının bu alanda yürüttüğü faaliyetlerin titizlikle sürdüğü vurgulanmıştır. Bu çalışmada, ülkemizin jeopolitik konumundan dolayı en modern sistemleri kullanmasının önemin Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından doğru anlaşıldığı ve bu noktada Program Bütçe Sistemi'nin uygulanmasında takipçi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çevik (2000), çalışmasında, Türk bütçe sisteminde denetim organizasyonu, geleneksel denetim sistemi ve performans denetimi anlayışının uygulanabilirliği konularını incelemiştir. Kamu kaynaklarının kullanımında hataların önlenmesi için bütçe denetimi yapılmakta olduğunu tespit etmiştir. Bütçe denetimi ile hem kamuoyunun bilgilendirilmiş olduğu hem de modern toplum olmanın gereği kabul edilen hesap verilebilirliğin sağlandığı ortaya koyulmuştur. Türkiye'de kamu kaynaklarının kullanımı için parlamento tarafından yürütmeye yetkiler verilmektedir. Bu durum parlamentonun yürütmeye harcama ve gelir elde etme görevi verdiği şeklinde yorumlanabilse de büyük bir miktardaki kamu gideri bu konsolide bütçe dışından idare edilmektedir. Çalışmada, Türk denetim ve bütçe sistemindeki sorunların çözümü için önemli girişimler olduğu paylaşılmıştır. Sonuç olarak, Türk bütçe sisteminin denetim organizasyonu, kamu yönetiminde hesap verme, hizmet sunumunda etkinlik, performans bilgisi şeklinde yeni gelişmelerin olumlu katkısıyla sistemin daha da ileri taşınabileceği değerlendirilmiştir.

Balyemez (2003)'in çalışmasında, PEBS'in kamu personeline anlaşılması ve başarı için belirlenen hedeflere ulaşılmasında idarecilerin üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması gerektiği belirtilmiştir. Pek çok ülkede uygulanan bu sistem, ülkemizde de kullanılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin tugay seviyesindeki birliklerinde PEBS'in nasıl uygulanabileceği üzerinde durulmuştur. Kullanılmakta olan sistem, PEBS ile benzerlik taşıdığı için bu durumun tugay seviyesindeki birliklere avantaj sağlayacağı işaret edilmiştir. Sonuç olarak, kamu

reformu içerisinde bazı yasal düzenlemelerle PEBS'e geçildiği takdirde tugay seviyesindeki birliklerin uyum sürecini kolaylıkla aşabileceği değerlendirilmiştir.

Polat (2003)'in bu çalışmadaki amacı, toplumların ve devletlerin tarih boyunca yaşadığı önemli sorunlardan biri olan yolsuzlukla mücadelenin önemini ortaya çıkarmaktır. Yolsuzlukla mücadelede yalnızca devlet kurumlarının çabası yeterli olmadığı vurgulanmıştır. Bu çalışmada, toplumun en geniş kesimlerinin yolsuzluk konusunda kararlı bir duruş sergilemesinin gerekli olduğu belirtilmiş, yolsuzluğa neden olan sebeplerin sosyal, ekonomik boyutlarının da ele alınması gerektiği kıymetlendirilmiştir.

Süme (2004), çalışmasında, geçmişten günümüze değin kullanılan bütçeleme sistemlerinin önemini ve gelişimini vurgulamış, Türkiye'deki Program Bütçe Sistemi'ni uygulama açısından değerlendirmiş ve bu sistemle Analitik Bütçe Sınıflandırması'nı mukayese ederek, Analitik Bütçe Sistemi'nin kamu harcamalarının incelenmesine neler kazandırdığı incelenmiştir. Çalışmada, bütçe sınıflandırmasının analize ve sonuç çıkarılmasını sağlayacak yeterliliğe sahip olması gerektiğinden hareketle Analitik Bütçe Sınıflandırması'ndan beklenen verimi alabilmek için sonuçların analiz edilmesine yardımcı olacak bilgisayar yazılımlarının önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Değirmenci (2004)'in çalışmasına göre, tam kamusal bir mal olan savunma hizmetinin yerine getirilmesinde kullanılan kamu kaynaklarının nasıl etkin, verimli ve tutumlu kullanımı sağlanabilir sorusunun yanıtı bulunmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda çalışmada önce, Türk bütçe sistemindeki denetim sistemi, ardından bütün aşamalarıyla Türk Silahlı Kuvvetleri'nde bütçe hazırlama süreci ve denetim sistemi incelenerek yeterli olup olmadığı irdelenmiştir. Sonuç olarak; Türk Silahlı Kuvvetleri'nde kamu kaynaklarının kullanımında etkinlik, verimlilik ve tutumluluğun sağlanması için performans denetiminin şart olduğu ve çok yıllık bütçe uygulamasına geçilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Kunt (2004) çalışmasında, bütçenin etkinliğine ve verimliliğine etki eden faktörleri araştırmıştır. 'Etkin bir bütçe sistemi için temel kriterler nedir?' sorusu üzerinden yola

çıkılmış, Kara Kuvvetlerinde uygulanan bütçe sistemlerinde etkinliği azaltan faktörler tespit edilmiştir. Bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde bütçe sistemleri, ikinci bölümde ülkelerin neden savunma harcamaları yaptıkları ve harcanan miktarlar, üçüncü bölümde Milli Savunma Bakanlığı Bütçesinin hazırlanması ve uygulanmasındaki süreçler ele alınmıştır. Dördüncü bölümde ise ideal bir bütçe sisteminin nasıl olması gerektiği açıklanmış ve PPBS'in ideal şekilde uygulanabilirliği üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada, kaynak yönetim sürecindeki personel başarısız olduğu takdirde en modern bütçe sisteminin dahi mali yönetim konusunda sınıfta kalacağı değerlendirilmiştir.

Özbaran (2004)'ın çalışmasında, 1999-2004 yılları arasında Türkiye'deki kamu harcamalarının incelemesi yapılmış, harcama kalemleri sınıflandırılmış ve Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH)'ya göre harcamaların gelişmesi konu edilmiştir. Uzun yıllar boyunca Türk ekonomisinin kamburu haline gelen yüksek enflasyonun, siyasi iktidarın etkin ve kararlı mücadelesi sonucunda makul düzeylere indiği tespit edilmiştir. Bu çalışmada zorunlu harcamalar olarak kabul edilen savunma harcamaları ve yüksek faizlerin bütçe esnekliğini zorladığı değerlendirilmiştir.

Ediz (2004)'in çalışmasının amacı, bir kurumda çalışan personelin yeteneklerinin önceden tespit edilen ilkeler doğrultusunda ölçülüp, personelin var olan potansiyelini açığa çıkarmaya çalışmaktır. Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde, performans yönetimi kavramına dair bilgiler, aşamalar, sunacağı katkılar ve ülkemizdeki performans yönetimi genel olarak değerlendirilmektedir. İkinci bölümde, bütçe konusu ele alınmıştır. Sonuç bölümünde ise ülkemizde 2004 yılı itibarıyla Performansa Dayalı Bütçeleme Sistemi'ne geçen pilot bölgelerden edinilen deneyimler paylaşılmıştır. Çalışmada, Performans Yönetimi'nin başarılı sonuçlar verebilmesi için uygulamanın parça parça değil, bir plan ve bütünlük içinde işlenmesi, karşılaşılan aksaklıkların düzeltilmesi için sağlıklı bir geri bildirim sisteminin de meydana getirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Kaya (2005)'nin bu çalışmadaki amacı, Türkiye'de kamu mali idaresinin ve harcama planının revize edilmesi için yapılan çalışmalardan biri olan PEBS'in detaylıca analiz etmektir. Ayrıca, PEBS'in kamu mali idaresine ve Türk bütçeleme sistemine

getireceği etkiler ile kamu kesiminde yaşanabilecek sorunlar ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada, Muhabere ve Elektronik Sistemler Başkanlığının, PEBS'i esas alarak Jandarma Teşkilatı için örnek program hazırladığı paylaşılmaktadır. Jandarma Teşkilatının, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen esaslar içerisinde genel bütçe çalışmalarını yürüttüğü aktarılmaktadır. Ayrıca ilerleyen süreçte, stratejik hedefler dâhilinde kamu kurum ve kuruluşlarının da yükünün ağır olduğu işaret edilmektedir. Sonuç olarak Türkiye'nin, PEBS ile yeni bir döneme girdiği ve bu noktada Hazine ve Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Sayıştay'a ait yöneticilerin ve maliye alanına dair uzman personelin çabasının kritik olduğu değerlendirilmektedir.

Dayar ve Bakırtaş (2005), çalışmasında, bütçenin geleneksel ve makro görevlerini yerine getirebilmesinin ön koşulu olarak doğru hedeflenmiş bir bütçe politikası ve bu hedefe uygun ortamın sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Bütçe hazırlanırken gelir ve giderlerin en uygun şekilde tasnifine dikkat çekilmiştir. Bu çalışmada sınıflandırma tekniği olarak Analitik Bütçe Sınıflandırmasından faydalanılmıştır. Analitik Bütçe Sınıflandırması incelenmiş ve örnek olarak Dumlupınar Üniversitesi'nin bütçe uygulaması paylaşılmıştır. Sonuç olarak, sistemin başarısı için altyapı çalışmalarının önemli bir faktör olduğu ve eğitilmiş personel ile yeterli düzeyde kalifiye elemanın varlığının kritik olduğu vurgulanmıştır.

İren (2006)'in çalışmasında, İç Güvenlik Hizmetleri bağlamında, kent dışı alanlarda güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi ile Jandarma Teşkilatının tarihi ve güncel yapısı, işleyişte karşılaşılan sorunlar ve çözüm yolları ele alınmıştır. Çalışmada, Jandarma Genel Komutanlığının kendisine tevdi edilen görevleri en iyi şekilde yerine getirebilmesi için birtakım yasal düzenlemelerin gerekliliğinin, personel ihtisaslaşması faaliyetlerinin, silah araç gereç ve Muharebe Elektronik Bilgi Sistemleri'nin modernizasyonunun önemli olduğu değerlendirilmiştir.

Çataloluk (2006), çalışmasında, Sıfır Tabanlı Bütçeleme Sistemi'nin özellikleri paylaşılmış ve sistemin doğuşunu sağlayan koşullar ile uygulamaya konulan ilk ülkelerdeki deneyimler aktarılmıştır. Çalışmada önce bütçe kavramı açıklanmış ve böylece ilerleyen bölümlerde paylaşılan bütçe sistemlerinin daha kolay anlaşılması

sağlanmıştır. Bu çalışmada, Sıfır Tabanlı Bütçeleme Sistemi ile Türkiye’de ulaşılmak istenen hedefler için kamuda ve özel sektörde gelişmelere ayak uydurabilecek mali ve idari reformların yapılmasının kritik olduğu vurgulanmıştır.

Yenice (2006)’nin çalışmasında, Performans değerlendirmesinin tanımı yapılmış, kapsamı ve türleri üzerinde durulmuştur. Bazı OECD ülkelerinde sürdürülen Performans değerlendirmesi uygulamalarının gelişimi ele alınarak, Türkiye’de 1970’li yıllarda yaşanan program bütçe deneyimlerinden edinilen derslerin üzerinde durulmuştur. Ayrıca bütçe ve Performans değerlendirmesi arasındaki bağlantının OECD ülkelerinde ne düzeyde kurulabildiğine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Ülkemizin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa geçişi ile beraber sonuç odaklı bir yönetim anlayışı kamu mali yönetim sistemimize yerleşmiştir. Çalışmada, 5018 sayılı Kanunun, Performans değerlendirmesine dair kısmına yeterince vurgu yapılmamasından dolayı buranın kanun içerisindeki en zayıf nokta olduğu vurgulanmıştır. 1970’lerde yaşanan program bütçe uygulaması, performans yönetimi içerisinde Performans değerlendirmesinin önemini ortaya çıkarmıştır. Sonuç olarak, kamu mali yönetim sisteminde Performans değerlendirmesi konusuna önem verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Yardımcıoğlu (2006), bu çalışmada, 1950’li yıllarda gündeme gelen ve günümüz bütçe sistemlerinin temeli olan Performans Bütçe Sistemi’nin ardılı kabul edilen PEBS’in bugün yeni tanımlarla ve daha geniş çerçevede uygulandığını savunmuştur. Şeffaflık ve hesap verilebilirliğin gelişmesinin PEBS’in kamu yönetiminde daha çok kabul görmesinde önemli bir faktör olduğu belirtilmiştir. Sonuç olarak bu sistemin Türkiye’de başarılı olabilmesi için, geçiş sürecinde sabırlı davranılması, bilgi teknolojilerinden maksimum fayda alınması, denetime önem verilip performansa dayalı ödül ve ceza uygulamaları için kanunlar yapılması gerektiği savunulmuştur.

Özşen (2006), çalışmasında, tarihsel süreç içerisinde yaşanan bütçe yönetimi alanına dair değişimlerin Türkiye açısından yansımaları paylaşılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan günümüze dek uygulanan bütçe yönetim politikaları, bu politikalarda yaşanan değişimler, değişimlere neden olan iç ve dış faktörler ele alınmıştır. Çalışmada Cumhuriyet dönemi boyunca GBS, Program Bütçe Sistemi ve

PEBS'in uygulandığı vurgulanmış olup bu sistemler ile yaşanan değişimlere işaret edilmiştir. Bu çalışmada, gelişmekte olan ülke ekonomilerinin uluslararası ekonomi kuruluşları tarafından yönlendirildikleri ve ülkelerin var olan ekonomik yapılarının küresel sermayenin öncelikleri doğrultusunda değişime uğradığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tüzün (2007)'ün çalışmasında, devlet bütçesinin verimli ve etkili kullanılması için oluşturulacak bir denetim mekanizmasının kamu idarecilerinin hızlı ve isabetli karar almalarına katkı sunacağı paylaşılmıştır. Çalışmada bütçe kavramı, hükümetleri performans yönetimi uygulamalarına zorlayan sebepler ve Türkiye'de performans dayalı yönetim anlayışına geçişin nedenleri öne çıkmıştır. Sonuç olarak, performans bütçeden istenilen verimin alınabilmesi için bu sistemin fayda-maliyet ve maliyet-etkinlik analizlerine dayanması gerektiği vurgulanmıştır.

Dülger (2007)'in çalışmasında, bütçe ilkelerine ve bütçe politikalarına geniş toplumsal kesimlerin ulaşabilmesinin bütçe şeffaflığını sağlayacağı savunulmuştur. Bütçe saydamlığının, 1990'lı yılların sonunda oluşan mali krizler ile popülaritesi artmıştır. Bu durumun akabinde IMF öncülüğünde "Uluslararası Bütçe Projesi" adında bir kuruluş teşkil edilmiştir. Uluslararası Bütçe Projesi adındaki kuruluş, bütçe şeffaflığının uygulanmasına katkıda bulunmuştur. Çalışmada, saydamlık konusunun, kamu ile toplum arasındaki bağın güçlenmesini hedefleyen devletlerde demokrasinin sağlıklı işleyebilmesi için en önemli kavramlardan biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Koparan (2007)'in çalışmasında, kuruluşu 1839 yılı olan Jandarma Teşkilatının yıllar içerisinde geçirdiği evrim detaylıca anlatılmıştır. Jandarma Teşkilatının 1908-1923 yılları arasında Osmanlı Devleti'nden Cumhuriyet dönemine geçişte aldığı görevler ve teşkilatın gelişim aşamaları açıklanmaktadır. Bu çalışmada, çok ağır koşullarda ülkenin güvenlik ve asayişinin sağlanmasında üstüne düşen görevi başarıyla yerine getiren Jandarma Teşkilatının sürekli bir gelişim ve değişim anlayışıyla görevine devam edeceği değerlendirilmiştir.

Alaşahin (2007)'in çalışmasında, kalkınmaya çalışan ülkeler için önemli misyonu olan yükseköğretim kurumlarının bütçe ödenekleri incelenmiştir. Alaşahin'in çalışmasının

üç bölümden oluştuğu görülmüştür: Çalışmanın birinci bölümünde, yükseköğretim kavramının tanımı ve kurumun maliye içindeki yeri ile devletin bu kuruma yaptığı müdahaleler aktarılmıştır. İkinci bölümde, bu kurumun finansmanı ve Türk Yüksek Öğretim Sistemi'ne dair hususlardan bahsedilmiştir. Son bölümde ise Yüksek Öğretim Kurumu'na aktarılan bütçe ve kurumun harcama kalemleri incelenmiştir. Alaşahin, Yüksek Öğretim Kurumu'na ayrılan ödeneğin büyük kısmının personel harcamalarına gittiğini ve böylece bilim üretmesi gereken kurumların elinde sınırlı bir kaynak kaldığını tespit etmiştir. Çalışmada, üniversitelerin sanayi sektörü ile uyumlu bir çalışma yürütmesi, mevcut üniversitelerin Ar-Ge çalışmalarına yönelip uzun vadede ise Yüksek Öğretim Kurumunun devlete bağımlı mali yapıdan sıyrılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sevsay (2007), çalışmasında, Performans Bütçe Sistemi'nin yerel yönetimlerde arzu edilen sonuçları verebilmesi için üç başlığa işaret etmektedir: Birincisi, geniş bir katılımı stratejik planın kurgulanmasıdır. İkincisi, çok yıllık gelir bütçesi tahminleri dikkate alınarak önceliklerin belirlenmesi ve bu önceliklere göre mali kaynakların seferber edilmesidir. Üçüncüsü ise, yıllık performans hedeflerinin oluşturulması ve bu hedeflere sahip belediyelerin performans denetiminin yapılmasıdır. Çalışmada, Performans Bütçe Sistemi'nin başarılı olabilmesi için belediyelerin vatandaş odaklı bir performans geliştirme kültürüne sahip olması ve 5018 sayılı Kanunun içerdiği kurumsal ilkelerin gerçekleşmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Şahin (2007), çalışmasında, Türkiye'nin uzun süredir devam ettirdiği reformlar sonucunda uygulamaya koyduğu PEBS ile yepyeni bir döneme girdiğini belirtmektedir. Hedeflenen düzeye ulaşılması için siyasi iradenin bu süreci sahiplenip kararlılığını göstermesi önemli görülmektedir. Yine bu noktada, PEBS için Hazine ve Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sayıştay ve Hazine Müsteşarlığının göstereceği tutumun da kritik olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada, sistemin yönetim ve bütçeleme konularını da bünyesine alarak gelişmesinin ve aktif kullanımının zaman alabileceği değerlendirilmiştir.

İlhan (2007), çalışmasında, kamu mali yönetiminin süreçlerini detaylıca incelemiştir. Kamu mali yönetiminin başarılı bir şekilde yönlendirilebilmesi için öncelikli

politikaların belirlenmesini, kaynakların verimli bir şekilde hedefler doğrultusunda kullanılmasını ve bu işleyişi kontrol eden denetim mekanizmasının oluşturulmasını savunmuştur. Türkiye’de büyüyen kamu harcamalarını kontrol etmekte mevcut yapı yetersiz kaldığı için 2003 yılında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu kabul edilmiştir. Bu kanunla beraber, hizmetlerde performansın artması hedeflenmiştir. Söz konusu düzenlemelerde bağımsız denetim, kamu kaynaklarının kullanılmasında hukuka uygunluk ve verimlilik büyük önem teşkil etmiştir. Çalışmada, özellikle denetimin ayrı bir başlık olarak ele alınıp bu konuda detaylı bir kanuni düzenleme yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sökenoğlu (2008), çalışmasında, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa geçiş ile beraber kamu kaynaklarının etkili, verimli ve tutumlu kullanılmasının amaçlandığını paylaşmıştır. 5018 sayılı Kanunla geçilen PEBS ile tasarruf, saydamlık, stratejik hedeflere öncelik verilmesi gibi başlıklara odaklanılmıştır. Sonuç olarak, geçmişten günümüze dek uygulanan bütçeleme sistemlerinde kamu harcamalarında verimliliği ve etkinliği artırma çabalarının yetersiz kaldığı, dolayısıyla ülkelerin bütçeleme sistemlerinde sürekli revizyona gittikleri değerlendirilmiştir.

Dadashov (2008), çalışmasında, Türkiye ve Azerbaycan’ın bütçe sisteminde yapılan değişikliklerin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu iki ülkenin bütçe sistemlerinde yaşanan değişimlerin kendine has özellikler barındığı gözlemlenmiştir. İki ülkede kullanılan bütçe sistemlerinin benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmuştur. Çok yıllık bütçe sistemine geçilmesiyle beraber ortaya çıkan denetim ve şeffaflık gibi gerekliliklerin bu çalışmada altı çizilmiştir. Türkiye ile Azerbaycan arasındaki bütçe sistemi alanına dair en önemli farkın denetim konusu olduğu aktarılmıştır. Türkiye’de sistemin kendi içinde bir denetim sistemi olduğu ve Azerbaycan bütçe sisteminde bu tarz bütçe kontrol mekanizmasının olmadığı kaydedilmiştir. Çalışmada, Türkiye ve Azerbaycan bütçe sistemleri karşılaştırıldıktan sonra Azerbaycan bütçe sisteminde denetim, hazine sisteminin etkinleştirilmesi ve şeffaflık konularında ihtiyaç olduğu değerlendirilmiştir.

Doğan (2008), bu çalışmada, son yıllarda pek çok ülkede uygulanan çok Yıllı Bütçeleme Sistemi'nin içerdiği yeniliklerle kamu mali yaklaşımları konusundaki tartışmalara yeni bir boyut kattığını paylaşmıştır. Genel olarak çok Yıllı Bütçeleme Sistemi, politika-plan-bütçe üçlüsünün birbiri arasındaki koordineye dayanmıştır. Çalışmada, 2006 yılı itibariyle çok Yıllı Bütçeleme Yaklaşımı'na geçmeye başlayan Türkiye ile daha önce bu sisteme geçen diğer ülkeler arasında bir karşılaştırma yapılarak ortaya çıkan sonuçlar paylaşılmıştır. Sonuç olarak, çok Yıllı Bütçeleme Sistemi'ni uygulayan Avrupa lkelerinde yapılan incelemelerde, sistemin yatırımları artırdığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, elde edilen veriler ışığında sistemi uygulayan ülkelerde başarılı neticeler vermesi için ihtiyatlı davranılması sonucuna ulaşılmıştır.

zen (2008), çalışmasında, modern bütçe sistemlerinden PEBS'in günümüz şartlarındaki gerekliliği üzerinde durarak ülkemizde de tatbik edilmesinin gerekliliğini savunmuştur. alışmasında önce sistemin teorik zeminini paylaşmış, müteakiben bazı ülkelerdeki PEBS deneyimlerinden hareketle Türkiye'ye dair de çıkarımlarda bulunmuştur. Bu çalışmada hedeflenmiş stratejik planlamaya dayalı PEBS'in başarılı şekilde kullanılmasıyla Türkiye'de de olumlu yönde sonuçlar alınabileceği kıymetlendirilmiştir.

Mucuk (2009)'un çalışmasında, Türkiye'deki bütçe ve cari işlemler dengesi arasındaki ilişki, en kk kareler ve VAR tekniğiyle 1989–2004 döneminde üçer aylık veriler kullanılarak incelenmiştir. Mucuk'a göre döviz gelirleri ve döviz harcamaları arasındaki farkı ifade eden cari işlemler hesabının açık vermesi, ülkede döviz talebi fazlası olduğunu göstermektedir. Bu talep fazlası da devalüasyon oluşturur. Bu çalışmada, cari açıkların ekonomik krizleri tetikleyeceği değerlendirmesi yapılmıştır.

Avcı (2009), bu çalışmada, Türk Jandarma Teşkilatının lkemizdeki tarihsel geleişim sürecini, Türk idari yapısı içerisindeki yerini, diğer ülkelerin Jandarma teşkilatları ile karşılaştırılmasını, Türk Jandarma Teşkilatının idari kolluk faaliyetleri ve bu görevlerin uygulanması sırasında meydana gelen sorunları incelemiştir. Bu çalışmaların sonucunda, Türk Jandarma Teşkilatının görev ve yetki anlamında ilişkilerine, kolluk faaliyetlerine ilişkin sorunlara, devlet-vatandaş-kolluk işbirliğinin sağlanması ve diğer demokratik ülke uygulamaları kapsamında öneriler sunulmuştur.

Çalışmada, sürekli halk ile iletişim halinde olan ve empati kuran Jandarma Teşkilatının, toplumda saygınlığının yüksek olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Tüleykan (2009)'ın çalışmasında, tarihsel süreç içerisinde birbiri ardına gelişerek yenilenen bütçe sistemleri ve Orta Vadeli Harcama Sistemi'ne dayanan Çok Yıllı Bütçeleme Sistemi ele alınmaktadır. Devletlerin siyasal, ekonomik, toplumsal projeksiyonlarına göre bütçeleme sistemlerinde değişimler yaşandığı görülmektedir. Orta Vadeli Harcama Sistemi ile kamu kesimi, uzun vadeli gelir ve gider hesaplamasına giderek gelecek yıllar için izleyeceği politikaları öne çıkarabilmektedir. Kamu kaynakları önceliklere göre tanzim edilmekte, bu yolla da mali disiplinin sağlanmasında önemli bir adım atılmaktadır. Bu çalışmada, Çok Yıllı Bütçeleme Sistemi'ni daha çok gelişmiş ülkelerin mali başarısının bir anahtarı olduğu vurgulanmakta ve sistemin başarısı için mevzuat değişikliğinin sağlam temeller üzerine oturtulup bunun yanında da sistemle uyumlu bir yönetim kültürünün oluşması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Özer (2009), çalışmasında, son yıllarda ülkemizde birçok akademik uygulamaya da konu olan performans yönetimi uygulamaları ele alınmıştır. Kamu yönetiminde görülen reform çalışmalarının esin kaynaklarından birinin de performans yönetimi uygulamaları olduğu belirtilmiştir. Kamu yönetiminde özellikle verimliliğin artması için performans denetimi, performansın ölçülmesi ile beraber değerlendirilmesi öne çıkan çalışma başlıkları olmuştur. Bu çalışmada, kuruluşların insan kaynağından etkili şekilde yararlanabilmeleri için performans kriterlerini doğru şekilde tespit etmeleri gerektiği ve çağdaş bir performans denetim mekanizmaları oluşturmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Erbaşı (2009), bu çalışmasında, kamu kurumlarının bütçe hazırlama sürecinde, performanslarını da ölçecek yönetim arayışlarına ihtiyaç duyduklarını tespit etmiştir. Bu çalışmada, kamu kuruluşlarının ihtiyaçlarına karşılık veren Performans Esaslı Bütçe Sistemi'nin kullanılabilmesi için yardımcı olunmuştur. Performans Esaslı Bütçeleme, stratejik yönetim anlayışına kabul edildiğinden dolayı ilk olarak stratejik yönetim hakkında genel bir çerçeve çizildikten sonra PEBS hakkında detaylar paylaşılmış, sistemin her başlığı adım adım anlatılmıştır. Sonuç olarak çalışmada

paylaşılan model, kamu kurum ve kuruluşlarınca dikkatli bir şekilde incelendiği takdirde PEBS'in uygulanmasında kritik sorunlarla karşılaşılmayacağı ve sistemin kolayca uygulanabileceği değerlendirilmiştir.

Karacan (2010), çalışmasında, PEBS'e geçilmesiyle performans bilgisinin bütçe hesabına dâhil edildiğini tespit etmiştir. Ayrıca, belirlenen hedefler doğrultusunda bir plan ve program oluşturulup şeffaf bir çalışma yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu sistemin uygulanmasında kamu kurumları ve sistemi uygulayan ülkelerin arasında farklıklar meydana gelebileceği paylaşılmıştır. Ülkemizde PEBS'e 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile geçildiği, bu kanunla kamu mali yönetiminde köklü değişiklikler yapıldığı aktarılmıştır. Bu çalışmada, Türkiye'de program bütçe görünümlü klasik bütçe uygulamasından PEBS'e geçişin mali hayatımız açısından adeta devrim sayılabileceği, sistemin orta ve uzun vadede başarılı olabilmesi için kamu kurumlarının sistemin öngördüğü prensipleri yerine getirmeleri gerektiği değerlendirilmiştir.

Akyel ve Köse (2010), çalışmasında, soğuk savaş sonrasındaki yeni bir kamu idare biçiminin geliştiği ve böylece kamu yönetiminin düzenli şekilde çalışabilmesinde denetim fonksiyonunun daha fazla önem kazandığı vurgulanmıştır. Nicelik ve nitelik itibarıyla kamu hizmetlerini en iyi şekilde sunma ihtiyacının arttığı gözlemlenmiştir. Bu anlamda Türkiye'de de yeni kamu işletmeciliği alanında reformlara gidilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Çalışmada, yeni kamu işletmeciliğinin Türkiye'de uygulanmasında teknik olarak bir sorun olmadığı ve köklü değişimlerin kalıcı hale gelebilmesi için bürokratik yapının daha katılımcı ve dönüşümcü olması gerektiği değerlendirilmiştir.

Deli (2010), çalışmasında, il özel idarelerinin yerel yönetimlerle aralarındaki mali hususları izah etmiş, PEBS'in dünyadaki emsallerinden örnekler vermiş ve Kütahya İl Özel İdaresi'nde yürütülen bütçeleme sistemine dair veriler sunulmuştur. Sonuç olarak, PEBS uygulanmasının özellikle kamu kurumları açısından önemine değinmiş olup, başarı için hedeflerin gerçekçi olması gerektiği kıymetlendirilmiştir.

Günbegi (2010), çalışmasında, yüzyılın son çeyreğinde yaşanan ekonomik krizler sonucunda vatandaşların devlet aygıtına olan güveninin zedelendiği ve bunda kamu giderlerinde artış, reformların gerçekleştirilememesi, mali saydamlığın zayıflığı gibi faktörlerin rol oynadığını paylaşmıştır. Geleneksel kamu yönetim anlayışının çağa ayak uyduramayıp yozlaşması sonucunda bu alanda yeni bütçeleme sistemlerinin tartışma konusu olduğu aktarılmıştır. PEBS'in bir çözüm olarak gündeme geldiği, Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda görülen mali başarının diğer ülkelerin de ilgisini çektiği aktarılmıştır. Türkiye'de ise 2003 yılında kabul edilen 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu anlayışımızda milat denilecek düzenlemeler mali hayatımıza girmiştir. Çalışmada, PEBS'e geçişte az sayıda personelin bu sisteme dair teknik bilgiye sahip olduğu, dolayısıyla yeni sistem konusunda kurumsal hafızanın henüz taze olduğu ve sürecin iyi takip edilip etkilerinin uzun vadede ortaya çıkacağı değerlendirilmiştir.

Püskül (2010), çalışmasında, Türkiye'de imalat sektöründeki küçük ve orta ölçekli işletmelerde bütçe uygulamalarının düzeyini tespit etmiş ve bu işletmelerin bütçe uygulamalarına ilişkin sıkıntılarını saptamıştır. Bu çalışmada, küçük ve orta ölçekli işletmelerde bütçe uygulamalarına yeterli önemin verilmediği, mevcut çalışmaların ise kısıtlı ve gereken hassasiyet gösterilmeden yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çildir (2010), bu çalışmada, ekonomik krizlerden kaçmaya çalışan ülkelerin bulduğu çözümlerden birinin de bütçe sisteminde reforma gitmek olduğunu tespit etmiştir. Bu nedenle, pek çok ülke verimliliği ve etkinliği öne çıkaran PEBS'e geçmiştir. Ayrıca çalışmada bütçe sistemleri, gelişmiş ülkelerde uygulanan PEBS uygulamaları ve Türkiye'deki uygulama süreci aktarılmıştır. Bu çalışmada, PEBS'in başarılı olabilmesi için kamu kurumlarının sisteme dair yaşadıkları uyum sorunlarının çözülmesi gerektiğinin sonucuna ulaşılmıştır.

Şekem (2010), çalışmasında, artık dünyada sonuca dayalı bir yönetim tarzının benimsenip, performansa dayalı ölçümlerin yapılarak hedeflere ne denli ulaşıldığının tespit edilmesinin zorunluluk olduğunu savunmuştur. Ülkemizde PEBS çalışmalarının sürdüğü ve bu çalışmaların başarısı için bilgi teknolojilerinin kullanımının önemli olduğu aktarılmıştır. Çalışmada aynı zamanda PEBS incelenmiş ve bu konuda bir

uygulama çalışması yer almıştır. Sonuç olarak, kamu idarelerinde teknolojik altyapı imkânları maksimum fayda verecek şekilde kullanılarak PEBS'in başarıyla uygulanmasının hayati bir öneme sahip olduğu değerlendirilmiştir.

Üge (2010), bu çalışmada, 1923-1950 yılları arasındaki ekonomik koşullar içinde bütçe gelir ve giderlerindeki değişimleri ortaya koymuştur. Çalışmada, Hazine ve Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine dayanarak bütçe gelir-gider kalemlerine dair detaylı analizlerde bulunulmuştur. Yapılan bu analizler ile bir yıl içindeki mali şartların bütçeye nasıl yansdığı, Kurtuluş Savaşı'nın bitiminden sonra dolaysız vergilerin kamu gelirleri içindeki payının azaldığı ve dolaylı vergilerin artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Çalışmada, gelir-gider kalemlerinin ve bütçe verilerinin değişen ihtiyaçlar çerçevesinde değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bağcı (2011), çalışmasında, şirketlerin bütçe ve bütçe uygulamalarına yönelik görüşlerin ayrıntılı olarak incelenmesini amaçlamıştır. Çalışmada, daha çok nitel araştırma gruplarının sahip olduğu özellikleri araştıran "Özel Durum Yöntemi" kullanılmıştır. Bu çalışma, şirket idarecilerinin bütçe kontrolü çalışmalarında aydınlatılmasıyla aktif katılımcı bir anlayışı benimsemelerinde yol gösterici olmuştur. Çalışmada, işletmelerin uzun vadede üst düzey performans sağlamaları için yöneticilerin bütçe ve bütçe kontrolü çalışmalarına katılımlarının son derece önemli olduğu kıymetlendirilmiştir.

Bağdiyen ve Avcı (2012)'nin çalışmasında, PEBS'in kamu kesiminde kaynakların tahsis edilmesi ile kullanımında etkinliğin ve verimliliğinin artırılmasını amaçlamıştır. Türkiye'de tüm kamu idarelerinde 2006 yılından itibaren PEBS'e geçiş yapılmıştır. Sistem uygulanmadan önce yapılan pilot çalışmalar tam olarak irdelenmeden sisteme geçiş, kamuda çalışan personelin sistemi tam anlamadan işleyişte görev almasına neden olmuştur. Bu çalışmada PEBS'in nasıl algılandığı Zonguldak ili kapsamında yapılan bir araştırma ile incelenmiş olup pilot bölgelerde çalışan kamu personeliyle yapılan hipotez çalışmaları sonucunda, elde edilen veriler olumlu yönde olmasına rağmen, sorulara yönelik fikrinin bulunmadığını ifade eden katılımcıların varlığı, sistem hakkında bilgilendirici toplantıların ve eğitimlerin devam etmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Kocabaş (2012), çalışmasında, birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin kamu mali sistemlerinde reformlara yöneldiğini tespit etmiştir. Mali disiplin, mali şeffaflık, hesap verilebilirlik, kaynak kullanımında etkinlik, performansa dayalı yönetim anlayışı, çok yıllık bütçeleme anlayışı kamu mali sistemlerinin temel taşları olmuştur. Bunların yanında en başta siyasi popülizmin engellenmesi amacıyla bütçe sistemlerine birtakım mali kurallar getirilmiştir. Ülkemizde de benzer reformlar gerçekleştirilmiş olup, bu yöndeki mali çalışmalar devam etmiştir. Türk bütçe sistemi ve süreci; 2003 yılında kabul edilen ve 2006 yılında uygulanmasına başlanan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunuyla çağa uygun hale getirilerek bütçelemede performans yaklaşımı geliştirilmiş ve kamu mali sistemi yeni baştan yapılandırılmıştır. Çalışmada, ülkemizin uygulamaya koyduğu bütçe reformları ile en başta bazı sorunlarla karşılaşılsa da, 2000’li yıllardan beri uygulanan bütçe sistemi ile kamu mali yönetiminin orta vadeli plan ve programları ile daha istikrarlı ve güçlü bir yapıya kavuştuğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bağlı (2012)’nin çalışmasında, bütçe kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için “bütçe hakkı” kavramının anlamı ve tarihsel süreç içerisinde gelişim evreleri paylaşılmıştır. Yürütme organı tarafından hazırlanıp yasama organında da kanunlaşan “bütçe hakkı” kavramı ülkemizde ilk defa 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu içerisinde açıkça ifade edilmiştir. Tarihsel süreç içerisinde bütçe hakkının gelişimi paylaşıldıktan sonra bütçe hakkının unsurları ve bu unsurların gerekçeleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu çalışmada, bütçe hakkı kavramının monarşik yapıların yıkılmasına paralel olarak geliştiği ve dünyadaki demokratik gelişmelere paralel olarak yeni içerikleri bünyesine kattığı gözlemlenmiş ve bütçe hakkının demokratik gelişimle paralel olarak var olup gelişebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Ertürk ve Bulut (2012)’un çalışmasında, proaktif halka ilişkiler uygulaması olarak jandarma hizmetinin değerlendirilmesine yoğunlaşmıştır. Proaktif halka ilişkiler; mal ya da hizmet üretmek için kurulan bir örgütün, kamu ile arasındaki olumlu ilişkileri sağlanırken ortaya çıkan olumsuzlukların önlenmesi amacıyla yürütülmüştür. Bu çalışmada, jandarma hizmeti kapsamında halkla ilişkilerin sağladığı olumlu yönlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Sonuç olarak, jandarma bir yandan kolluk hizmetini yerine getirirken bir yandan da halk ile iç içe ve iletişim halinde olduğu için proaktif

halkla ilişkiler uygulamalarının jandarma hizmetine olumlu yönde katkı vereceği değerlendirilmiştir.

Soytürk (2012), çalışmasında, güvenlik güçlerinde gerçekleştirilen yeniliklerin çağdaş devlet yaklaşımında, devlet ve toplum güvenliğinin ne denli kritik olduğuna değinmiştir. Jandarma Teşkilatının kurulmasında Avusturya İmparatorluğu'nun ve Osmanlı İmparatorluğu'nun esinlendiği model Fransız sistemi olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu döneminde kurulan Jandarma Teşkilatı, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra Türkiye Cumhuriyeti'nde aynı şekilde görevine devam etmiştir. Çalışmada, Fransız Jandarma Teşkilatının örnek alınmasında, bu modelin merkeziyetçi bir yapıya sahip olmasının önemli bir etken olduğu değerlendirilmiştir.

Tümer (2012), çalışmasında, ülkelerin bazı olumsuz ekonomik, siyasi ve toplumsal olaylardan sonra klasik bütçe anlayışının yetersiz kaldığını görüp bu sistemden vazgeçerek ve modern bütçe sistemlerine geçtiklerini aktarmıştır. Çalışmada reformlar süreci aktarılırken Performans Bütçe Sistemi'nden çok PEBS öne çıkarılmıştır. Çalışmada, 1980-2005 öncesindeki süreç ile 2006-2011 sonrası stratejik planlamaya dayanan PEBS sonrasındaki dönemin ekonomik büyüme trendine ilişkin analizler yapılmış, yeni sisteme geçiş ile beraber büyüme trendi arasında pozitif bir ilişki olduğu bulgusuna erişilmiştir.

Kılıçer (2012), bu çalışmada, Çok Yıllı Bütçeleme Sistemi ve bazı ülkelerde sistemin nasıl uygulandığı incelenmiştir. Ayrıca, sistemin Türkiye'deki uyumluluğu üzerine tartışılmış, uygulamada karşılaşılan sorunlar tespit edilmiş ve çözüm yolları ortaya koyulmuştur. Bu sistemi kullanan ülkelerin uygulamalarında ve elde ettiği sonuçlarda bir standart olmadığı paylaşılmıştır. Çalışmada, Çok Yıllı Bütçeleme Sistemi'nin başarısı için ekonomik, siyasi, sosyal ve mali konularda istikrarın sağlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bilici (2012)'nin çalışmasına göre, devletin ekonomi üzerindeki etkisinde nicel ve nitel değişimler yaşanmıştır. Bu değişimler, devletin ulusal ekonomi bazında mali disiplini sağlayan bir hakem misyonu edinmesi ve yeni araçlarla (bütçeleme

tekniklerindeki sağlanan saydamlık, hesap verebilirlik ilkesi) uluslararası düzeyde rekabet için özel sektöre öncülük etmesi şeklinde olmuştur. Çalışmada, 5018 sayılı Kanun ile yeni bir kamu işletmeciliği modeline geçildiği, devletin ekonomi alanında geçirdiği dönüşümlerin aynı zamanda liberal ekonomi tezleriyle uyumlu bir ideolojik dönüşüm olduğu değerlendirilmiştir.

Balaban (2013)'nin çalışmasında, Yüksek Öğretim Kurumları'nda Analitik Bütçe Sınıflandırma Sistemi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı ele alınarak incelenmiştir. Bu noktada bütçe sistemlerinin doğuşu ile beraber çeşitleri, Türkiye'de uygulanan bütçe sistemlerindeki değişimler ve Analitik Bütçe Sınıflandırma Sistemi ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Analitik Bütçe Sınıflandırması ile mevcut kod yapısının daha ayrıntılı hale gelmesi, yapılan harcamaları daha kolay ve hızlı izleme imkânı sunmuştur. Harcamanın, borç vermenin, gelirlerin ve finansmanın sınıflandırılmasının hem bütçe politikalarının titiz bir biçimde uygulanmasını sağlayacağı hem de verilerin Gayrisafi Milli Hasıla hesaplarında kullanılmasına imkân vereceği sonucuna ulaşılmıştır.

Alpar (2013), çalışmasında, jandarmanın ülke güvenliğini sağlama hususundaki sorumluluklarını ve dünyadaki diğer askeri kolluk kuvvetleri ile arasındaki konumunu incelemiştir. Dünya üzerindeki genel jandarma kabulü paylaşılmış olup bunun akabinde Türk Jandarma Teşkilatının kuruluşu, Cumhuriyet dönemi ile birlikte aldığı görevler ve teşkilatın gelişim evreleri aktarılmıştır. Bu çalışmada, jandarmadan farklı beklentilerin olduğu ve teşkilatın yapısı itibarıyla hem askeri hizmetlerde hem de kolluk hizmetlerinde başarı ile görevini icra ettiği değerlendirilmiştir.

Özcan (2013) tarafından kaleme alınan çalışma, Asâkir-i Mansure Ferik'lerinden Namık Paşa tarafından yazılan lâyiha doğrultusunda Avrupa ülkelerinde bulunan Jandarma Teşkilatı ve bu teşkilatın Osmanlı Devleti'nde kurulmasının sağlayacağı faydalar ile nerelerde ve nasıl kurulması gerektiği üzerine bilgi vermektedir. Bu çalışmada, Osmanlı Jandarması'nın kuruluşunun bilinmeyen yönleri ortaya çıkarılırken, bunun genel kolluk tarihi çalışmalarına başlangıçla ilgili katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir.

Karacan (2013), bu çalışmada, bütçeleme sistemlerinde köklü birikime sahip ABD'nin PEBS'e geçişi anlatılmıştır. ABD'de bu sisteme geçiş için İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra önemli gelişmeler olsa da esas yenilikler, 1993 tarihli Hükümet Performans ve Sonuçları Kanunu ile gelmiştir. ABD'de 50 yıllık süre zarfı içinde bütçe sistemleri üzerinde sürekli çalışmalar yapılmış ve kullanılan sistemler sürekli revize edilmiştir. Bu çalışmada, uluslararası kuruluşlarının yönlendirmesiyle ülkelerin PEBS'e geçişinin adeta bir ödev olarak görüldüğü fakat sistemin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için yeterli kaynak tahsisine ve kamu kurumlarının büyük çapta koordinasyonuna gerek duyulacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Tunçer ve Kılıçer (2013)'in çalışmasında, bir kamu kaynak sistemi olan çok yıllık bütçeleme sistemi incelenmekte, bu sistemi uygulayarak başarı sağlayan ülkeler ile Türkiye'deki uygulamalar ele alınmaktadır. Bu sistemde öncelikle harcama kalemleri öncelik sırasına göre belirlendikten sonra kaynaklar bu sıralama esasına göre paylaştırılmaktadır. Çalışmaya göre çok yıllık bütçe sisteminin başarısının öncelikle doğru bir şekilde yapılmış orta vadeli bütçe tahminlerine bağlı olacağı değerlendirilmiştir.

Boran (2013), çalışmasında, özel bütçeli idare olan yükseköğretim kurumuna bağlı Ankara Üniversitesi üzerinden PEBS'i incelemiştir. Sisteme yönelik sorunlar ve çözüm yolları Ankara Üniversitesi örneği üzerinden gidilerek paylaşılmıştır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile üniversiteler özelinde bütçe sistemine gelen yenilikler, sistemin beraberinde getirdiği ilkeler üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada, PEBS'de istenilen verimin alınabilmesi için kamu idarelerinde mevzuat değişikliğine gidilmesi ve bu sistemin kurumların bütçelerine yön verecek şekilde aktif edilip yüksek düzeyde iç denetim sisteminin de kurulması gerektiği kıymetlendirilmiştir.

Badem, Kılınc ve Kavas (2013), çalışmasında, PEBS'in dayandığı yasal zemin açıklanmış, bu sistemin uygulandığı Kocaeli Üniversitesi örneği ele alınıp değerlendirilmiştir. Bu çalışmada, PEBS başarılı şekilde uygulandığı takdirde kamuoyunda kamuda şeffaflık ve hesap sorma bilincinin oluşacağı, kamuda uygulanan

mali politikaların geniş kesimlerce değerlendirilebileceği ve bu yolla yüksek idarecilerin uyguladığı politikaların sorgulanabileceği değerlendirilmesi yapılmıştır.

Kavas (2014)'ın çalışmasında, devlet ve bütçe açısından önemi büyük olan muhasebe bütçe hesaplarının cari dönem içindeki çalışma şekillerinin açıklanması amaçlanmıştır. Bu hesapların ne denli kritik olduğunun daha net anlaşılması maksadıyla ilk basamakta devlet muhasebesi ve devlet bütçe yapısı anlatılmıştır. Muhasebe hesaplarının özelliklerinin kavranmasına yönelik çeşitli örnekler verilmiştir. Bu çalışmada, devlet muhasebesi ve bütçe sisteminde yaşanan önemli değişikliklerin uygulanmasında bütünlük sağlanabilmesi için mevzuatın önem verilmesi, tüm kamu kurumlarında çalışan personele kavratılması, değişim gerektiren kadro ve görevlerde uzmanlaşma ve liyakat ilkelerinin gözetilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Köseoğlu ve Şen (2014), bu çalışmasında, 20. yüzyılın başında popülerleşen kamuda performans ölçümü ve yönetimiyle ilgili politika ve uygulamaların icra edilirken görülen aksaklıklar ve sorunlar karşılaştırılarak sunulmuştur. Farklı ülkelerde gerçekleştirilen performans ölçümleri ve yönetimleri hakkındaki sonuçlar Türkiye'de yapılan çalışmalarla kıyaslanmıştır. Türkiye'nin kamuda performans yönetimine geçiş süreci de ele alınmıştır. Bu çalışmada, Türkiye'de kamu sektöründe performans yönetiminin tam olarak yerleşmesi için hukuki altyapı eksikliklerinin tamamlanıp bu konu hakkında kapsamlı bir politika belirlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Hışırlı (2014)'nın çalışmasında, PEBS'in Şanlıurfa Belediyesinde nasıl uygulandığı incelenmiştir. Bu çalışma sonunda, PEBS'in Türkiye'deki belediyelerde yeni faaliyete girmiş olmasına rağmen bir miktar ilerleme sağlandığı ve ilerleyen süreçte sistemin daha yaygın kullanılacağı değerlendirilmiştir. Ayrıca, PEBS'in çağdaş dünyanın ihtiyaçlarına cevap verebilen bir sistem olmasından dolayı belediyelerdeki hizmet kalitesinin de artıracacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Sivrekli (2014)'nin çalışmasında, 2006 yılından sonra yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile harcamaların denetlenmesinde bütçenin rolünün arttığı tespit edilmiştir. Bu kanunla harcamalar belirli bir disiplin altına alınmış, stratejik planlar doğrultusunda faaliyetlerin yürütülmesi karara bağlanmış ve

faaliyet raporlarıyla performans denetimi yapılmıştır. Her kurum içinde iç kontrol mekanizmaları geliştirilirken, Sayıştay'ın da denetim sürecindeki rolü genişletilmiştir. Bu çalışmada, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile beraber kamu harcamalarında istikrar görülmüş, kanunun getirdiği ilkelerin ve siyasi iktidarın izlediği kamu politikalarının mali disiplininin sağlanmasında etkili olduğu değerlendirilmiştir.

Özmen (2014)'in çalışmasına göre, devlet gelirlerinin ne kadar olduğunun ve nasıl toplandığının belirlenmesi talepleri yeni mali sistem oluşturma ihtiyacını doğurmuştur. Çalışmanın içinde geçmişten bugüne uygulanan mali sistemler incelenmiştir. Buna göre, ülkemizde Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren uygulanmakta olan 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, kamu giderlerinin çeşitlenmesi ve daha karmaşık bir hale gelmesi sonucu doğan ihtiyaçlara cevap verememiş, 2000'li yıllara gelindiğinde ise yeni bir mali sistem oluşturma ihtiyacı iyiden iyiye kendini hissettirmiştir. Avrupa Birliği'nin de etkisi ile önce 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, sonrasında ise 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu yürürlüğe girmiş ve mali sistem tümüyle değişmiştir. Sonuç olarak, yeni mali disiplinin başarısı için kurumsal mali yapı açısından hizmet içi eğitim programlarının kalitesi artırılarak gerekirse uluslararası düzeyde teknik destek alınmak suretiyle personele göre iş anlayışından vazgeçilerek, bilgi toplumunun gereklerine uygun olarak yetişmiş insan gücü kazanımının en önemli hedef olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Dikmen (2014), bu çalışmada, modern bütçenin evrimi ve bütçe hakkı kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu noktada Bütçe Hakkı'nın tarihsel gelişimi, ilk uygulandığı ülkeler olan İngiltere, Fransa ve ABD çalışmaları incelenmiştir. Ayrıca, Türkiye'deki Bütçe Hakkı'nın içeriği ve tarihi gelişimi araştırılıp değerlendirilmiştir. Fransa ve İngiltere'de Bütçe Hakkı halkın yönetime karşı giriştiği mücadelelerin neticesinde kazanılmıştır. Türkiye'de ise Bütçe Hakkı, Batı kültürüyle yetişmiş devlet adamlarının çabalarıyla mali hayatımıza girmiştir. Bu çalışmada; İngiltere, Fransa, ABD ve Türkiye'nin bütçelerinin hazırlanması, onaylanması ve denetlenmesi süreci incelendiğinde bütçe ilkelerine uygun kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Sakal, Çiçek ve İpek (2014)'in bu çalışmasında, geleneksel ve modern bütçe sistemlerini ele alarak uygulanan bütçe sistemlerinden ne murad edildiğini ve sonuç olarak ne elde edildiğini incelemiştir. PEBS uygulamaları sonucunda kaynakların yönetilmesinde daha verimli davranıldığına dair bulgulara ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda, eski ve yeni bütçe sistemleri mukayese edilerek, uygulamada karşılaşılan ihtiyaçlardan dolayı en ideal bütçe sistemini aramaya dair çalışmaların da sürdürüleceği kıymetlendirilmiştir.

Kaya (2015), bu çalışmada, bütçe sürecinde parlamentoların gelişen ve değişen rolünü hem ülkemiz hem de Birleşik Krallık, Fransa ve ABD olmak üzere farklı hükümet sistemlerine sahip ülkelerin parlamentoları düzeyinde incelenmiş ve TBMM'nin süreçteki rol ve etkinliğinin artırılmasına dair analizler yapılmıştır. Çalışmada, parlamentoların bütçe sürecine dair çeşitli uygulamalar geliştirildiği ve bütçe süreçlerinde oynadıkları rolün zamanla değiştiği sonucuna varılmıştır.

Dikmen ve Çiçek (2015), çalışmasında, Osmanlı tarihindeki bütçe hakkı ve bütçe konusu ele alınmıştır. 1876 Anayasası sonucunda ekonomi alanında görülen yenikler paylaşılmaktadır. Çalışmada Osmanlı tarihinin son dönemlerinde gerçekleştirilen bütçe hakkı ve diğer alanlardaki yeniliklerin bir ihtilal sonucunda değil devlet adamlarının ve aydın kesiminin katlarıyla oluştuğu kıymetlendirilmektedir.

Barbak (2015), çalışmasında, Türkiye'nin 1995 yılında Dünya Bankası ile imzaladığı "Kamu Mali Yönetimi Projesi" anlaşması ile beraberinde gelen yeni kamu harcama sisteminin bütçe sürecine ve devlet örgütlenmesine yansımaları ele alınmıştır. Kamu Mali Yönetimi Projesi'nin temellerinin 1990'lı yıllara dayandığı ve kamu yönetim alanında bir yaklaşım değişimini içerdiği paylaşılmıştır. Bu çalışmada, bütçe reformu çalışması ile gerek mali gerekse de kamu yönetimi alanında değişimler yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Demirel (2015), bu çalışmada, PEBS'in gelişimini ve alternatiflerine kıyasla üstün olan yönlerini incelemiştir. Buna göre; kamu idarelerine performans bir görüş kazandırmak amacıyla mali anlamda yapılan reformlar büyük değere sahiptir. Bu durum kamu harcamalarında rasyonel tercihler yapılmasını, mali saydamlık ve hesap verebilirliğin artmasını sağlamakta, sistemin etkinlik, verimlilik ve tutumluluk ilkeleri

aracılığı ile kamu yönetimine ekonomik bir anlam katmaktadır. Türkiye’de PEBS’in usul ve esaslarına Hazine ve Maliye Bakanlığı karar vermektedir. Mevcut kamu denetim sistemi, kamu kurumlarının başarılarını ödüllendiren veya başarısızlıklarını cezalandıran niteliğe sahip değildir. Nitelikli uzman personel istihdamı, personelin hizmet içi eğitimi, siyasi liderlik mekanizmasının hesap verebilirlik ve performansa dayalı ücret hususunda siyasal düzenlemeler ile süreci sahiplenmesi, performans sonuçlarının sağlıklı bir veri tabanı oluşturularak nesnel bir biçimde değerlendirilmesi PEBS’den daha fazla verim alınmasını sağlamaktadır. Sonuç olarak ülkemiz şartlarına uygun bir PEBS’in geliştirilmesi için dünya örneklerinin iyi analiz edilmesi gerektiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Efe (2016), çalışmasında, Mondros Mütarekesi’nin imzalanmasından Ocak 1921’e kadar olan dönemde Jandarma Teşkilatı ve faaliyetleri paylaşılmıştır. Mondros Mütarekesi ile birlikte Osmanlı Devleti’nin elindeki askeri birlikleri terhis ettiğini ve bu durum karşısında Jandarma Teşkilatının yeniden yapılandırılıp böylece yaşanan güvenlik zaafının önüne geçilmeye çalışıldığı vurgulanmıştır. Osmanlı Devleti’nin elindeki jandarmanın İtilaf Devletleri tarafından ele geçirilmek istenmesine karşı TBMM’nin kuruluşu ile beraber Umum Jandarma Kumandanlığı kurulduğu ve böylece hem İstanbul’un hem de Ankara’nın bir Jandarma Teşkilatına sahip olduğu paylaşılmıştır. Sonuç olarak, Milli Mücadele yıllarında Jandarma Teşkilatı kendisine tevdi edilen görevleri kısıtlı imkânlarla rağmen başarı ile yerine getirdiği değerlendirilmiştir.

Mevlütöğlü (2016), bu çalışmasında, 1826 yılında meydana gelen Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılmasından günümüze kadar jeopolitik koşullar ve tarihsel ortam göz önünde bulundurularak askeri sistemimizde reformlara gidildiği kaydedilmiştir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin son yıllarda yine çevresel faktörlerin de etkisiyle yeni bir reform sürecine girdiği gözlemlenmiştir. Bu reform sürecinde günümüzün ihtiyaçlarına uygun kabiliyet ve imkânlarla ordunun donatılmasının ileriye dönük sağlıklı bir planlama yapılmasına olanak sağlayacağı işaret edilmiştir. Çalışmada; söz konusu dönüşümün düşünsel yönüne, planlama ve tedarik sürecine katkı sunmak amaçlanmıştır. Sonuç olarak, Türk Silahlı Kuvvetlerinin son yıllarda ortaya koyduğu reform çalışmalarında

bilimsel ve nesnel temellere oturan etkin bir dönüşüm süreci izlemesi gerektiği vurgulanmıştır.

Bakkal (2016)'ın çalışmasının amacı, kamu harcamalarının Türkiye ekonomisinin büyüme trendine etkisini incelemek ve uygulamaya konulan 5018 sayılı Kanunun bu sürece etki edip etmediğini ortaya koymaktır. Kamu harcamalarının ekonomik büyümeye etkisini incelemek için ampirik bir çalışma yapılmıştır. Yapılan ampirik çalışmanın neticesinde kamu harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde bir miktar olumlu katkısı olsa da hiç olumlu ya da olumsuz katkısının olmadığı sonuçlarının da varlığı söz konusu olmuştur. Ayrıca literatürde kamu harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde etkisini inceleyen pek çok çalışma bulunmuştur. Sonuç olarak iyi bir yönetim örneği gösterilen kamu harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde olumlu bir etki yapacağı değerlendirilmiştir.

Berkay (2016), bu çalışmada, Türkiye ekonomisinin büyük sorunlarından ikisinin kamu açıkları ve israf olduğunu savunmuştur. Bu sıkıntıların giderilebilmesi için 2006 yılında Stratejik Yönetim Modeline geçildiği belirtilmiştir. Model, stratejik planlama esası içerisinde bulunan performans programlarından meydana gelmiştir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ise bu modelin hukuki dayanağıdır. Kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve performans denetiminin sağlıklı yapılması, sistemin başarısı için önem arz etmektedir. Bu çalışmada, Türkiye'deki mali disipline dair sorunların giderilebilmesi için denetim ve hesap ilkelerinin tavizsiz bir şekilde uygulanması gerektiği kıymetlendirilmiştir.

Çomaklı ve Turan (2017), çalışmasında, halk tarafından vergi vermek suretiyle kaynak sağlanan kamusal mal ve hizmetlerden istifadeyle eylemlerini sürdüren terör örgütlerini mercek altına alınmıştır. Son yıllarda teröristlerin yaptıkları eylemlerde hem kamu mallarını hedef aldıkları ve amaçları doğrultusunda kamu hizmetlerini kullandıkları görülmüştür. Özellikle bu çalışmada FETÖ/PDY odaklı bir inceleme yapılmış olup, PKK terör örgütünün ile kamusal mal ile ilişkisi analiz edilmiştir. Sonuç olarak, terör örgütlerinin özellikle kamu imkânlarını kullanmayı önemsedikleri ve kendi amaçları doğrultusunda kullanabilecekleri devlet kurumlarını hedef aldıkları değerlendirilmiştir.

Uslu (2017)'nin çalışmasında, 5018 sayılı Kanun ile getirilen Tahakkuk Esaslı Muhasebe ve Performans Esaslı Bütçe Sistemleri'nin Türkiye'deki gelişimiyle beraber, bu konuda yapılan çalışmalar anlatılmıştır. Yapılan çalışmada, Türkiye'deki 65 devlet üniversitesinin 2014 ve 2015 yılı etkinlikleri göreceli olarak Veri Zarflama Analizi yöntemi ile çıktı odaklı CCR ve BCC modelleri kullanılarak ölçülmüştür. Analiz sonucunda etkin üniversitelerin toplam üniversiteler içindeki oranının genel olarak % 70'in üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, etkin olmayan üniversitelerin ise % 90'ın üzerinde bir skorla etkinlik sınırına yakın olduğu görülmüştür. Etkin olmayan üniversiteler için potansiyel iyileştirmeler yapılmış, genel olarak yayın ve proje sayıları ile proje bütçelerinde büyük oranda iyileştirmeler yapmaları gerektiği işaret edilmiştir. Sonuç olarak, PEBS'i kullanan devlet üniversitelerinde sistemin işlerliğinin artırılması gerektiği değerlendirilmiştir.

Sayan ve Özgür (2018), çalışmasında, Soğuk Savaş sonrası dünya ordularının personel sayısı itibarıyla geniş olan askeri modelden düşük sayılarda ama profesyonel askerlerden oluşan ordu modellerine geçildiğini vurgulamıştır. Çalışmada yaşanan bu değişimin nedenleri üzerinde durulmuştur. Türkiye'deki mevcut askeri personel istihdam yapısının ortaya konulması amaç edinilmiştir. Çalışmada, Türkiye'deki askeri sistemin bir değişim içinde olduğu ve bu değişimin siyasal, toplumsal, ekonomik, uluslararası boyutlarının nasıl sonuçlar doğuracağına önümüzdeki dönemlerde görülebileceği değerlendirilmiştir.

Hançer (2018), bu çalışmasında, değişen toplumsal düzen, demokrasi anlayışı, devlete yüklenen yeni fonksiyonlar çerçevesinde farklılaşan bütçeleme sistemleri üzerinde durmuştur. Mevcut bütçeleme sistemlerine ilişkin teorik ve bazı noktalarda pratik düzeyde bilgilendirme yapıldıktan sonra özellikle 1990'lı yıllar ile birlikte "katılımcılık" vurgusunu ön plana çıkaran Modern Bütçeleme Tekniklerine odaklanılmıştır. Sonuç olarak, mali saydamlığın önemli unsuru olan bütçe saydamlığından yola çıkılarak ortaya konulmuş "Vatandaş Bütçe" konusunda ülkemizin kısa süre içerisinde iyi bir noktaya gelmiş olduğu düşünülmekte olup çalışma kapsamında değinilmeye çalışılan hususlar çerçevesinde sürecin çok daha iyi noktalara taşınabileceği değerlendirilmektedir.

Aysu ve Bakırtaş (2018), çalışmasında, bütçe açığı yaşayan ülkelerin bu sorunun çözümü için izlemesi gereken yol olarak kamunun gelir ve giderleri arasında nedensellik bağının kurulması önerilmiştir. Bu ilişkiyi açıklamak üzere literatürde pek çok hipotezin olduğu vurgulanmış ve çalışmada Türkiye'ye dair bir hipotez çalışması sunulmuş, hipotezlerin teorik açıklamalarına yer verilmiştir. Daha sonra da bu hipotezlerin de test edildiği çalışmaların sonuçları paylaşılmıştır. Bu çalışmada, Türkiye'de kamu harcamalarının artmasıyla vergi oranlarında yapılan artışın da kalıcı hale geldiği ve düşmediği sonucuna ulaşılmıştır.

3.3.2. Yabancı Literatür

Guerre (1864), bu çalışmasında Jandarma hizmetlerini düzenleyen 1 Mart 1851 tarihli kararnamenin ele alındığı bu çalışmada, ordunun genel müfettişlerinin yetkileri ve operasyonlar sırasında uyulması gereken hükümleri irdelemiştir. Eldeki veriler doğrultusunda jandarma denetimlerinin amacı sadece personeli ve teçhizatı detaylı bir şekilde incelemek, düzenlemelerinin her yerde gözlemlenmesinin takibi ve kurumun kuruluş amacına tam olarak uyulmasını sağlamak değil aynı zamanda teşvik etmek olduğu sonucuna varılmıştır.

Douniol (1869)'ın yaptığı bu çalışmada, M. Necker'in 1789 yılında önemle bahsettiği hareketli refahın yayılması, yabancı ülkelerle ticari ilişkinin geliştirilmesi, endüstrinin gelişimi ve finansın doğru yönlendirilmesi düşüncelerini ele almıştır. Elde ettiği bulgular doğrultusunda devletin bütçesinin çok sayıda başarılı kanalın birleştiği bir merkez olduğu ve her şeyin bu merkezden başlayıp bu merkeze geri döndüğü sonucuna varılmıştır.

Hagen (1968), bu çalışmasında, bütçe konusuna dair çeşitli kavramları gözden geçirip, program bütçeleme konusunda gelecekte araştırma ve soruşturma yapacaklara rehberlik etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada, devlet okulları için Program Bütçe Sistemi geliştirilmeye çalışılmıştır. Bütçe tarihine bakıldığında Program Bütçe Sistemi'nin kullanımda önemli ölçüde ilerleme sağlanmış olup, son zamanlarda devlet okulları tarafından da bu sistemin kullanıldığı gözlenmiştir. Bu çalışmada, öğretim programlarının maliyet etkinliğinin değerlendirilmesinin ancak finansal kaynakların

tanımlanmasını sağlayacak bir muhasebe sistemi ile mümkün olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Bağdigen (2001)'in bu çalışmasında, GBS, PBS, PPBS konuları ve bunların kamu sektöründe uygulanabilirliği analiz edilmektedir. Sonuç olarak bu sistemlerin karşılaştırılmasına ve GBS'nin kamu sektöründe yaygın olarak kullanılmasına rağmen, PPBS'nin bütçeleme için en işlevsel sistem olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Diamond (2005), çalışmasında, OECD'ye üye çok sayıda ülkenin son yirmi yıl içinde performansa dayalı bütçe sistemini uygulamaya koyduğu vurgulanmıştır. Performans ölçütlerinin belirleniminin önemli olduğu bu sisteme geçiş için ekonomisi gelişmekte olan ülkelerinde ilgisinin olduğu paylaşılmıştır. Performans ölçüm sistemi için kurumlarda görev alan personelin ve yönetici katmanının iyi bir eğitimden geçirilmesi gerektiği aktarılmıştır. Bu çalışmada, kapsamlı bir performans ölçüm sistemi geliştirmenin kurumların performansının doğru şekilde yansıtılmasını ve sorunların doğru şekilde tespit edilmesine olanak sağlayacağı vurgulanmıştır.

Lu (2006), çalışmasında, performans bütçelemesinin geliştirilmesi ve uygulanması sürecinde devlet kurumlarının rolünü ve bakış açısını incelemektedir. Gürcistan'daki bazı seçkin devlet bütçe memurlarıyla yapılan görüşmelere ve araştırmalara dayanan bu tez, performans ölçütlerinin tasarımının büyük ölçüde ajans merkezli olduğunu, yönetsel yetkinlik, dış performans kültürü ve ölçüm kalitesinin ajansları yönlendiren ilk üç faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmada, ajans ve program performansını iyileştirmek için performans teşvik sistemlerinin nasıl çalıştığını, kaynak dağılımını iyileştirmek için geliştirilen performans ölçümünün nasıl genişletilebileceği ve kamu performansı ile ilgili halkın katılımı hakkında kamuoyu bilgisinin nasıl geliştirileceği konusunda ek araştırmalara ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Shah (2007)'in çalışmasında, gelişmekte olan ülkelerin kamu hizmetleri için bütçeleme biçimini ve kamu harcamalarının nasıl verimli bir hale getirileceği ele alınmıştır. İşleyen bir vergi idaresine sahip bütçenin, iyi bir şekilde hesaplanan ve iyi kapasiteye sahip olan bir tabandan oluşması gerektiğinden bahsedilmiştir. Çalışmada,

yönetim ve planlama, bütçeleme ve raporlama bağlantıları ele alınmıştır. Sonuç olarak elde edilen bulgular doğrultusunda hesap verebilir bir bütçe oluşturma ortamını için hedeflenen bazı alanlara henüz tam olarak ulaşılmamıştır.

OECD Policy Brief (2008), bu çalışmada, OECD ülkelerinin ekonomik performansları yakından incelenmiştir. Ayrıca, Performans Bütçe Sistemi'nin kamu sektöründe verimlilik, harcamaların kontrol altında tutulması ve iyileştirme çabaları anlatılmıştır. Çalışmada, kamu hizmetlerinin Performans Bütçe Sistemi kullanılarak en iyi şekilde yürütülmesi için değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Jacobs, Héris ve Bouley (2009), bu çalışmada, bütçe sınıflandırmasının sağlıklı bir bütçe yönetiminin temel yapı taşlarından biri olduğu görüşü ele alınmıştır. Çalışmada, bütçenin şeffaf ve tutarlı şekilde oluşturulup, başarılı bir tasnif ile kaynakların daha verimli kullanılmasının maliye politikalarını daha da kolaylaştıracağı değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda elde edilen bulgularla bütçe idaresinin sağlam temellere dayandırılması gerektiği ve sınıflandırma şeması ya da güçlü sebepler olmadığı takdirde büyük ölçüde değiştirilmemesi fikri sunulmuştur.

Walther ve Skousen (2009)'e ait çalışmada, bütçenin gelecekteki beklentileri, kaynakların edinilmesi ve finansal bir disiplin içinde nasıl kullanıldığı üzerinde durulmuştur. Bununla beraber başarılı bir bütçe planlamasının finansal olumsuzlukların önüne geçebileceği fikri ön plana çıkarılmış ve SEBS ile her harcama kalemi için yeni bir bütçe dönemi oluşturulduğu anlatılmıştır. Bu çalışmada, sermaye bütçeleme kararlarının, yönetim muhasebesinin tamamından çok farklı olmadığı, birçok araca sahip olduğu ve bu araçların nasıl kullanıldığı anlaşılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ndiwalana (2009), bu çalışmada, bütçeleme katılımının ve hedef taahhüdünün otelcilik sektöründe çalışanların performansı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışanların bütçeleme sürecine katılım düzeyi, nicel araştırma metodolojisi kullanılarak araştırılmıştır. Çalışmanın bulguları otel endüstrisinde yüksek düzeyde bütçeleme katılımı olduğunu göstermiştir. Bütçeye katılım ile çalışanların performansı arasında pozitif bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, katılımcı bütçenin

hedef taahhüdüne katkısının olumlu olduğu görülmüş ve bu durumun personelin yüksek performansla çalışmasına katkı sağladığı değerlendirilmiştir.

Gustafsson ve Parsson (2010), bu çalışmada, karmaşık bir örgütün bütçeyi neden kullandığını ve bütçeyi bir yönetim kontrol sistemi olarak kullanmakla ilgili endişelerin neler olduğunu incelemiştir. Ayrıca, bütçe ötesi kavramının ilkelerini karmaşık bir organizasyonda uygulanıp uygulanmayacağı analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu noktada AstraZeneca firmasında sorumlu olan katılımcılarla görüşme esasına dayanan nitel bir vaka çalışması yapılmıştır. Sonuçlar, bölümler arasında farklılık göstermesine rağmen kaynak dağılımı, planlama, iletişim, farkındalık ve performans değerlendirmesi başlıklarında istenenleri vermiştir. Sonuç olarak, bütçe ötesi kavramının altı ilkesinden dördünün, büyük ölçüde çalışılan örgüt tarafından benimsendiği ve kullanıldığı değerlendirilmiştir.

Cho (2010), çalışmasında, Kore Performans Bütçe Sistemi'nin devlet harcama programları üzerindeki etkisini incelemektedir. Bir programın gelecekteki bütçesi ile geçmiş performansı arasındaki ilişkileri ve ayrıca Performans Bütçe Sistemi'nin yönetsel uygulamalar üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, Kore Performans Bütçe Sistemi'nin devlet operasyonları üzerindeki iki ana etkisini tespit etmektedir. İlk olarak, bütçe kararları programların performansı ile istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyona sahip olduğu gözlemlenmektedir. İkincisinde ise, Kore Performans Bütçe Sistemi'ni harcama organizasyonlarında, program yönetimi uygulamalarında değişiklik başlatma ve program performansını artırma eğiliminde olduğu tespit edilmektedir. Sonuç olarak bu çalışma, bazı yönetim uygulamalarının program performansı üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceğini ve performans programının ne ölçüde geliştirildiği konusunda bir fark yaratabileceğini göstermektedir.

Sofianu (2010), bu çalışmasında, bütçe sürecinin ve mevcut bütçe uygulamalarının, kapsamlı bir analizini içeren uluslararası deneyim perspektifiyle beraber analitik bir bakış açısı sunmaktadır. Çalışma, mevcut uluslararası literatürün büyük bir bölümünün yanı sıra, çoğunlukla uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan Moldova onaylı normatif ve yasal eylemlere, raporlara ve değerlendirmelere dayanmaktadır. Çalışma

içerisinde, bütçe mekanizmalarının ve bütçe sisteminin tasarımında kullanılan tekniklerin detaylı bir incelemesi sunulmaktadır. Daha sonra Moldova cari bütçe planlama sisteminin analitik bir incelemesi sunulmaktadır. Çalışmada neticesinde elde edilen bulgular şunlardır: Birincisi, bütçeleme artık mekanik bir süreç değildir; bir devletin üstlendiği öncelikli ve nesnel politika ve yükümlülükleri yansıtmaktadır. İkincisi, bütçe prosedürleri ve kullanılan yöntemler sonuç odaklı olup performans göstergelerine dayanmaktadır. Üçüncüsü, modern bütçe prosedürleri, tüm gelişmiş ülkelerde kullanılmaktadır ve gelişmekte olan ülkelerde uygulanmaktadır. OECD, IMF ve Dünya Bankası modern yaklaşımları önermektedir. Dördüncüsü; Moldova, uluslararası standartlara uyum sağlamak için çaba göstermektedir. Bu çalışmada, iyi bütçe kurumları ve yapılarıyla, finansal kaynaklar ve politika öncelikleri arasında başarılı bir bağlantı ve kamu sektörünün performansını iyileştirmek için güçlü bir siyasi program ile Moldova'nın yetkili makamlarının nihai hedefi gerçekleştirileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Robinson (2011)'in çalışmasında, performans bütçelemesinin devlet bazında en iyi sonuca nasıl ulaşacağı sorusuna odaklanılır. Performans bütçelemesini uygulamaya geçmeden önce ülkelerin uygun koşullara sahipliği, yönetim ve temel bütçe süreçlerinin sağlamlığı esas alınır. Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemi'nin başarısı için performans bütçelemesinin karmaşık reformlara direnmesi gerektiği değerlendirilir.

Kochik (2011), bu çalışmasında, bütçe katılımının bölüm performansına etkisini incelemiştir. Malezyalı yerel makamlarından 108 bütçe hazırlayıcısı üzerinde bir araştırma yapılmış, verilen cevaplar arabuluculuk analizi, yol analizi ve Pearson Ürün-Moment Korelasyon tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada, Malezya yerel otoritelerinin bütçe ortamına katılımlarının artmasıyla, organizasyonel bağlılığın ve bölüm performansının arttığı, yeterli bütçe desteği sağlanmasıyla rol belirsizliğinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Helmuth (2011), bu çalışmasında, kamu yöneticilerinin performansla ilgili ücret ve performans bütçelemesine dair neler algıladığını araştırmıştır. Performansa dayalı ücret uygulaması kamu kurumlarında olumlu yönde etki etmiştir. Bu yolla, kaynaklar

etkili ve verimli bir şekilde kullanılırken sisteme entegre olmuş bilinçli personellerden yüksek verim alındığı gözlemlenmiştir. Personelin verimliliğini artırmak için ödül-ceza uygulamasının belirli bir kurallar dâhilinde uygulanmasının da bu bütçeleme sisteminin içinde önemli bir yere sahip olduğu paylaşılmıştır. Genel olarak bu çalışmanın bulguları, performans teşviklerinin kamu yöneticileri üzerindeki etkisine dair anlayışımızı zenginleştirmektedir. Böylece sağlanan katkının, performans bütçeleme konusundaki tartışmalara olumlu yansıtacağı değerlendirilmiştir.

Kpedor (2012), bu çalışmada, Allterrain Services Group'un bütçeleme, bütçe kontrolü ve performans değerlendirme sistemine özel olarak, şirkette bütçenin rolünü ve bütçenin kilit aktörlerinin günlük faaliyetlerinde kullanımlarını nasıl etkilediğini belirlemeye çalışmıştır. Bu çalışması boyunca çeşitli yönetim seviyelerinde 44 işçi örnek popülasyon olarak alınmıştır. Kişisel görüşme ve anketlerin yönetimi yoluyla veri elde etmek için iyi tasarlanmış bir anket, toplanan verilerin analizinde hem niteliksel hem de niceliksel yöntemler ve ikincil veri kaynağı kullanılmıştır. Bu çalışmada, kilit aktörlerin çoğunun, işgal ettikleri makamın uygun indüksiyon ve uygun rol profili olmadığından çoğu durumda bütçe açığı olduğu ve proje performans seviyelerinin bu nedenle olumsuz etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Interior Savings (2013), bu çalışmada, bütçe oluşturma ve finansal planlama konuları üzerinde durulmuş olup bütçe planlaması, harcama kalemi, gelirler ve tasarruf konuları irdelenmiş, mali gelecek için bu hususlara öncelik verilmiştir. Çalışmada, iyi bir bütçe planlaması için her ay belli bir tutarın tasarrufa ayrılması salık verilmiştir. Böylece acil durumlarda yararlanılacak bir fonun varlığının önemi vurgulanmıştır.

Onduso (2013), bu çalışmada, bütçelerin Nairobi'deki üretici firmaların finansal performanslarına etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Analiz aracı olarak sosyal bilimler için istatistiksel bir paket kullanılmış, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için de regresyon modeli kullanılmıştır. Bu çalışma, varlıkların getirisi ile ölçülen bütçelerin imalat şirketleri üzerindeki finansal performansına güçlü bir pozitif etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Çalışma, etkin

bütçe uygulamasının kapasite geliştirme, süreç önceliklendirme ve değerlendirme için yakın izleme yoluyla kolaylaştırılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Kimani (2014), bu çalışmada, sivil toplum kuruluşlarında bütçe kontrolünü ve bunların performans üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırma hedef popülasyonu 7.127 sivil toplum kuruluşundan oluşmuştur. Otuz sivil toplum örgütü, uygun hükümlere dayalı örnekleme tekniği kullanılarak seçilmiştir. Veri toplamada betimsel bir anket kullanılmıştır. Sosyal bilimler için istatistik paketi 17.0 sürümü, ortalamalar ve standart sapma dâhil olmak üzere tanımlayıcı istatistikler kullanılarak verilerin analizi yapılmıştır. Bütçe kontrolleri ile sivil toplum kuruluşlarının performansı arasındaki ilişki, korelasyon ve regresyon analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, bütçe kontrolünün Kenya'daki sivil toplum kuruluşlarının performansları üzerinde düşük bir olumlu etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışma, çalışanların bütçe kontrolleri ve kuruluşun performansı üzerindeki etkisine karşı duyarlı hale getirilmesi gerektiğini önermiştir. Ayrıca, bütçe kontrolleri dışındaki performansı etkileyen diğer faktörlerin kuruluşlar tarafından araştırılması önerilmiştir. Sonuç olarak, aynı alanda daha fazla araştırma yapılması, ancak daha büyük bir örnek kullanılması gerektiği değerlendirilmiştir.

Obi (2015)'nin bu çalışmasında, bütçeleme ve bütçe kontrolü konusu üzerinde durulmuştur. Kurumsal organizasyonlarda bütçeleme ve bütçe kontrolü pratiği incelenmiştir. Ayrıca, kamuda ve özel sektörde çalışan üst düzey yöneticilere bu konuda tavsiyeler verilmiştir. Bu çalışmada benimsenen yöntem, Nijerya Federasyonu'ndaki bir dizi devletten seçilen 30 kuruluşta bütçeleme ve bütçe kontrolü faaliyetlerinin incelenmesini içeren betimsel bir yaklaşım olmuştur. Bütçede en iyi uygulamalar ve otuz kuruluşta bütçe kontrolü, çalışmanın yazılması için temel verileri oluşturmak üzere gözden geçirilmiş ve sentezlenmiştir. Çalışmada, bir kuruluşun belirlediği amaç ve hedeflere ulaşması gerekiyorsa, sıkı bütçeleme ve bütçe kontrol önlemleri alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Widodo (2016)'nın çalışmasında, performans bilgisini kullanma yönünde önemli çabalar sarf etmiş olan Endonezya'da bir örnek çalışma yoluyla PEBS'in uygulanmasını incelemektedir. Endonezya'da ulusal düzeyde planlama ve bütçe oluşturma sürecini devlet yetkilileri incelemektedir. Çalışmada, performans

sonuçlarının, bütçe tahsis kararlarını etkileyen diğer faktörler karşısında bütçe tahsisleri üzerindeki etkisini değerlendirmektedir. Ayrıca, hükümet yetkililerinin performansa dayalı bir bütçe rejimi uygulama arayışındaki temel zorlukları, özellikle de bütçe oluşturma modelinin fiili uygulamasını geleneksel yaklaşımların dışına çıkarken yaşadığı zorluğunu da ortaya koymaktadır. Bu çalışma, üç farklı veri toplama yönteminin uygulandığı nitel ve nicel analizin bir kombinasyonunu içermektedir. Çalışmada, görüşmelerden, anket yanıtlarından ve istatistiksel analizlerden toplanan kanıtlar açıkça dünyanın her yerinde olduğu gibi performans bilgilerinin kaynak tahsisi kararları üzerindeki etkisinin şu ana kadar oldukça sınırlı olduğunu ve artmaya devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sullivan (2016), bu çalışmada, performansa dayalı bütçelemeyi her programın temelinde finansmanı tahsis eden bir bütçe çerçevesi olarak görmüştür. Performansa dayalı bütçelemenin bir tedavi değil bir araç olduğu ve sadece bütçe azaltıcı bir uygulama olmaması gerektiği belirtilmiştir. Akademik araştırmacılar, performans bütçelemesinin üst yönetim için yasal amaçlardan daha etkili bir şekilde çalıştığı sonucuna varmıştır.

Zinyama ve Nhema (2016), çalışmasında, Zimbabve'deki Program Bütçe Sistemi örneği ele alınmıştır. 2016 yılında Zimbabve hükümeti, 2018 yılına kadar ulusal bütçe sistemi olarak Program Bütçe Sistemi'ne geçiş çalışmalarının tamamlanmasını karar almıştır. Zimbabve örneği ile ele alınan bu sistemin özellikleri vurgulandıktan sonra sisteme bütüncül bir bakış açısı içerisinde sorular yöneltilmiştir. Çalışma, sistemin etkili ve başarılı bir şekilde uygulanması için gerekli olan kilit başarı faktörlerini eleştirel olarak ana hatlarıyla belirtmeyi de amaçlamıştır. Sonuç olarak, sistemin başarılı bir şekilde çalışabilmesi için hükümetin uyumluluk, karar verme, hesap verebilirlik ve şeffaflık alanlarında önemli reformlar yaparak sistemin işleyişini kolaylaştırması gerektiği değerlendirilmiştir.

Isaboke ve Kwasira (2016), bu çalışmada, Kenya'nın Nakuru ilçesindeki bütçeleme sürecinin finansal performans üzerindeki etkisini değerlendirmiştir. Nakuru kamu personelini kapsayan bir anket çalışması yapılmıştır. Veriler, sosyal bilimler için istatistik paketi kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular, tablolar halinde ve tartışmalar

şeklinde sunulmuştur. Çalışma, finansal kapasitenin finansal performans ile güçlü ve pozitif yönde, anlamlı bir ilişkisi olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada, yerel yönetimin finansal performansını iyileştirmek için bütçe sürecinde mali kapasitesini artırması gerektiği değerlendirilmiştir.

Zweni (2017), bu çalışmada, bütçe yöneticilerinin bütçe geliştirme sürecine katılımının kapsamını ve varsa olası sınırlayıcı faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, her yılın sonunda bütçeler ve teslimatlar arasında neden sürekli kalıcı fark olduğu anlaşılmaya çalışılmaktadır. Excel Elektronik Tablosu kullanılarak analiz edilen verilerin toplanmasında anketler kullanılmakta ve bulgular yorumlanmaktadır. Sonuç olarak elde edilen bulgulardan, bütçe uygulayıcılarının bütçeler arasında uyum sağlama, bütçeleme süreçleri, proje uygulaması ve vatandaşlara teslimatı öngörmesi için desteklenmeleri gerektiğinin yanı sıra kapsamlı bir eğitime ihtiyaç duyulduğunun değerlendirmesi yapılmıştır.

Surianti ve Dalimunthe (2017), bu çalışmada, Endonezya'da PEBS'in uygulanması incelenmiştir. Endonezya, gelişmiş ülkelerden farklı olarak gelişen bir ülke olmuştur. Bu nedenle, PEBS'in uygulanmasında karşılaşılan engeller farklılık göstermiştir.

Endonezya hükümeti, 2003 tarihli 17 sayılı yasa ile devlet mali yönetimini yeniden düzenlemiştir. Entegre Bütçe Uygulaması, Performans Esaslı Bütçeleme ve Orta Vadeli Harcama çerçevesi bu yasayla düzenlenmiştir. Sonuç olarak, Endonezya'daki çeşitli çalışmalar, hem merkezi hem de yerel yönetimlerde Performansa Esaslı Bütçeleme Sistemi'nin uygulanmasında hâlâ istenen seviyeye ulaşamadığını değerlendirmiştir.

Sapala (2018), bu çalışmada, popüler bir bütçeleme yöntemi olarak bilinen "performans bütçeleme" ve bunun Avrupa Birliği bütçesinde uygulanması ele alınmıştır. Performans bütçeleme yönteminin son 60 yıldaki evrimi ve onu tarif etmek için kullanılan modeller incelenmiş, yöntemin uygulanmasında karşılaşılan olumlu yönler ve zorluklar ele alınmıştır. Ayrıca, yaklaşımın Avrupa Birliği bütçe sistemi içinde nasıl geliştiği analiz edilmiş ve reformda ne gibi zorlukların bulunduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada, Avrupa Birliği kamu maliyesinde performans

bütçelemesinin uygulanmasının genel olarak olumlu yönde katkılar sunduğu değerlendirilmiştir.

3.4. Veri

Çalışmada, 2009-2018 yılları arasında gerçekleşen narkotik ve psikotrop madde yakalamaları (kenevir, esrar, eroin, afyon, sentetik ecza, captagon, ekstazi), asayiş olay verileri (organize suç, göçmen olay, bilişim olay, ölü terörist, teslim olan terörist, asayiş toplam olay) ve kriminal olay verileri ile Jandarma Genel Komutanlığının nihai bütçesi ve Jandarma Kriminal Daire Başkanlığı ödeneğine ekonometrik testler yapılarak kısa ve uzun dönem¹ analizi yapılmıştır. Narkotik ve psikotrop madde yakalama ve asayiş olay verileri Jandarma Genel Komutanlığı 2009-2018 yılları faaliyet raporlarından ve açık kaynaklardan, kriminal olay verileri ise Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı kaynaklarından temin edilmiştir.

3.5. Metot ve Bulgular

Bu bölümde, çalışmamızda kullandığımız ekonometrik analiz testlerinden birim kök testi, eşbütünleşme testi, katsayı tahmini ve nedensellik testlerinin metotlarına ve denklemlerine yer verilecektir.

Çalışmamızda, birinci kuşak birim kök testlerinden Levin, Lin, Chu (LLC) (2002), Im, Pesaran, Shin (IPS) (2003) ve Hadri (2000) tarafından geliştirilen panel birim kök testleri kullanılmıştır. 2002 yılında Levin, Lin ve Chu tarafından tasarlanan panel birim kök testi aşağıdaki (1) numaralı modelde belirtilmektedir (Songur ve Yaman, 2013: 225).

$$\Delta Y_{i,t} = \delta Y_{i,t-1} + \sum_{L=1}^{p_i} \theta_{iL} \Delta Y_{i,t-L} + \alpha_{mi} d_{mt} + \varepsilon_{i,t} \quad m = 1,2,3. \quad (1)$$

Modelde, birim kök testi yapılırken kullanılacak seri $Y_{i,t}$, birinci derecede gösterilecek fark işlemcisi Δ , deterministik değişken vektörünü ise d_{mt} ifade ederken, α_{mi} ise (2)

¹ Çalışmada kullanılan kısa dönem ifadesi 1 yıla kadar olan süreyi, uzun dönem ifadesi ise 1 yıl ve üzeri yılları ihtiva etmektedir.

numaralı denklemlerde gösterilen stokastik bir $Y_{i,t}$ serisinin nasıl meydana getirildiğini gösteren katsayılar vektörünü ifade eder (Songur ve Yaman, 2013: 225).

$$\text{Model 1: } \Delta Y_{i,t} = \delta_{1,i} Y_{i,t-1} + u_{1,i,t} \quad (\text{Sabitli ve Trendsiz Model})$$

$$\text{Model 2: } \Delta Y_{i,t} = \alpha_{0,i} + \delta_{2,i} Y_{i,t-1} + u_{1,i,t} \quad (\text{Sabitli Model}) \quad (2)$$

$$\text{Model 3: } \Delta Y_{i,t} = \alpha_{0,i} + a_{1,i} t + \delta_{3,i} Y_{i,t-1} + u_{1,i,t} \quad (\text{Sabitli ve Trendli Model})$$

LLC (2002) panel birim kök testi, yatay kesitlerin bağımsız olduğu, sabit etkilerin yatay kesitten yatay kesite farklılık arz ettiği ve δ_i katsayısının panel veri setinde bütün yatay kesitlerin homojen olduğu varsayımına dayanmaktadır. Söz konusu varsayımlar altında panel veri setinin birim kök içerdiğini ($H_0: \delta_i = 0$) yokluk hipotezi ile panel veri setinin birim kök içermediğini ($H_1: \delta_i < 0$) alternatif hipotezi sınanmaktadır (Songur ve Yaman, 2013: 225).

LLC (2002) panel birim kök testinde gecikme derecesi (p_i) bilinmesi LLC testinin uygulamasında revizyon ihtiyacı doğurmuş ve zamanla uygulamada üç aşama geliştirilmiştir. İlk olarak, her bir yatay kesite Genişletilmiş Dickey-Fuller (ADF) regresyonları uygulanırken, sonrasında, tespit edilen uzun dönem standart sapma oranlarından kısa dönem standart sapma oranlarına doğru tahminleme yapılır. Yokluk hipotezi altında modelin uzun dönem varyansı tahmin edilir. Üçüncü aşamada ise standart normal dağılım gösteren test istatistikleri sonuçları (3) numaralı denklem yoluyla hesaplanarak yokluk hipotezi sınanır (Songur ve Yaman, 2013: 225).

$$t_{\delta} = \frac{\hat{\delta}}{s.e.(\hat{\delta})} \quad (3)$$

LLC testinde yer alan δ_i katsayısının veri setindeki tüm yatay kesitler için homojen olduğu yaklaşımının bu testin etkinliğini azalttığından bahisle Im, Peseran, Shin (IPS) (2003) tarafından LLC modelinde yer alan δ_i katsayısı veri setinin bütün yatay kesitler için heterojen olabilmesine imkân sağlayacak şekilde genişletilmiştir. IPS testinde de tıpkı LLC testinde kullanılan (1) numaralı model geçerli olup, IPS testinde yokluk hipotezi “her bir yatay kesitin birim kök içerdiğini ($H_0: \delta_i < 0$)” alternatif hipotez ise

“yatay kesitlerin en az bir tanesinin birim kök içermediğini ($H_1: \delta_i < 0$)” sınamaktadır (Songur ve Yaman, 2013: 225).

IPS (2003) testinde sıfır hipotezini test etmek için öncelikle her bir yatay kesit için δ_i katsayısının t-istatistiklerinin ortalaması (4) numaralı denklem kullanılarak hesaplanır. Devam eden ikinci aşamada ise, yapılan test istatistiklerinin standart normal dağılımı vermesi için normalizasyon işlemi yapılarak (5) numaralı eşitlik ile panel birim kök sınamasında uygulanan test istatistikleri hesaplanır (Songur ve Yaman, 2013: 225-226).

$$\bar{t} = N^{-1} \sum_{i=1}^N t_{\delta_i} \quad (4)$$

$$t_{IPS} = \frac{\sqrt{N}\{\bar{T} - N^{-1} \sum_{i=1}^N E(\bar{t}_{i,t})\}}{\sqrt{N^{-1} \sum_{i=1}^N Var(t_{i,t})}} \sim N(0,1) \quad (5)$$

LLC (2002) ve IPS (2003) panel birim kök testlerinde yokluk hipotezleri ile serilerin durağan olup olmadığı test edilmektedir. Eşbütünleşme analizleri ile birlikte serilerin durağanlığının panel birim kök testi aracılığıyla sınanması eşbütünleşme testinin güvenilirliği artıracaktır. Bu noktada Hadri (2000), her bir yatay kesit için zaman serilerinin deterministik bir trend izlediği, serilerin durağan olduğu yokluk hipotezi ile birim kök içerdiği alternatif hipotez bağlamında Langrange Çarpanı (LM) testi geliştirilmiş olup, bu modelde sabit (6) ve sabit trendli (7) olmak üzere iki yapısal model kullanılmaktadır (Songur ve Yaman, 2013: 226).

$$y_{i,t} = r_{i,t} + \epsilon_{i,t} \quad (\text{sabitli model}) \quad (6)$$

$$y_{i,t} = r_{i,t} + \beta_i t + \epsilon_{i,t} \quad (\text{sabitli ve trendli model}) \quad (7)$$

Burada $r_{i,t}$ rassal yürüyüşü (random walk) ifade etmektedir.

$$r_{i,t} = r_{i,t-1} + u_{i,t} \quad (8)$$

$\epsilon_{i,t}$ ve $u_{i,t}$ yatay kesitler arasında ve zaman boyutunda karşılıklı bağımsız ve özdeş pay edilmektedir [$IID(0, \sigma_u^2)$]. Bu durumda, panel veri setinde birim kök bulunmadığını

sınayan yokluk hipotezi ($H_0: \sigma_u^2 = 0$) şeklinde olurken, panel veri setinde birim kök içerdiğini sınanan alternatif hipotez ise ($H_1: \sigma_u^2 > 0$) şeklinde olur. Yokluk hipotezi reddedilmezse (6) numaralı modeldeki seri bir deterministik seviye etrafında ve (7) numaralı modelde seri deterministik trend etrafında durağandır(Songur ve Yaman, 2013: 226).

Hadri (2000)'nin geliştirdiği panel birim kök testinde ise seçilen model OLS ile tahmin edilerek hata terimleri hesaplanır. Yatay kesitler arasında sabit varyans olduğu varsayımı altında hesaplanan hata terimlerine dayalı LM istatistiği (9) numaralı eşitlikteki gibi hesaplanır (Songur ve Yaman, 2013: 226).

$$LM = \frac{N^{-1} \sum_i^N T^{-2} \sum_{t=1}^T S_{i,t}^2}{\hat{\sigma}_\varepsilon^2} \quad (9)$$

$S_{i,t}^2$ kalıntı karelerinin toplamını ifade eder. $\hat{\sigma}_\varepsilon^2$, yokluk hipotezleri altında yer alan hata terimleri varyansının (σ_ε^2) tutarlı bir tahmincisidir. Ayrıca LM istatistiği standart normal bir dağılıma sahiptir (Songur ve Yaman, 2013: 226).

Bazı çalışmalarda ise değişkenler arasında yer alan uzun dönemli eş bütünleşme ilişkisini belirtmek amacıyla Pedroni (1999) panel eşbütünleşme testi kullanılmaktadır. Bu test, serilerin birinci derece mertebeden I(1) durağan olduğu durumlarda uygulanabilmektedir. Bu test yönteminde de ilk aşamada (10) numaralı model aşağıda gösterilen OLS yöntemi ile tahmin edilir (Songur ve Yaman, 2013: 226).

$$Y_{i,t} = \alpha_i + \delta_i t + \beta_i X'_{i,t} + e_{i,t} \quad (10)$$

Gösterilen denklemde Y ve X birinci derece farkları alınarak söz konusu değişkenler durağanlaştırılırken, α_i sabit etkileri t ise trendi ifade etmektedir. Model tahmini ile $e_{i,t}$ hata terimleri elde edilir ve ikinci aşamada (11) numaralı modelin OLS tahminlerinden ($\eta_{i,t}$) hata terimi bulunur (Songur ve Yaman, 2013: 227).

$$\Delta Y_{i,t} = \beta_i \Delta X'_{i,t} + \eta_{i,t} \quad (11)$$

Üçüncü aşamaya geçildiğinde ise Newey-West tahmincisine başvurularak $\eta_{i,t}$ hata teriminin uzun dönemde varyansı (L_{11i}^2) hesaplanır. Dördüncü aşamaya geçildiğinde ise parametrik olmayan testlere ve parametrik testlere ayrı ayrı çıkarımlarda hata terimleri varyansı saptanır. Parametrik olmayan testlerde (12) numaralı model tahmin edilirken ($\hat{u}_{i,t}$) hata terimlerinin varyansı (\hat{s}_i^2), uzun dönem varyansı ise ($\hat{\sigma}_i^2$) ile elde edilmektedir (Songur ve Yaman, 2013: 227).

$$\hat{e}_{i,t} = \hat{\gamma}_i \hat{e}_{i,t-1} + \hat{u}_{i,t} \quad (12)$$

Devamında, ($\hat{\lambda}_{i,t}$) terimi $\hat{\lambda}_{i,t} = \frac{1}{2}(\hat{\sigma}_i^2 - \hat{s}_i^2)$ denklemi ile elde edilmektedir. Parametrik testlerde (13) numaralı model tahmin edilerek, ($\hat{u}_{i,t}^*$) hata terimlerinin varyansı (\hat{s}_i^{*2}) hesaplanır (Songur ve Yaman, 2013: 227).

$$\hat{e}_{i,t} = \hat{\gamma}_i \hat{e}_{i,t-1} \sum_{k=1}^{K_i} \hat{\gamma}_{i,k} \Delta \hat{e}_{i,t-k} + \hat{u}_{i,t}^* \quad (13)$$

Beşinci ve son aşamadaysa Pedroni (1999)'nin geliştirdiği ilk dördü kesit içi olan ve son üçü de kesitler arası olmak üzere yedi panel eşbütünleşme testi aşağıda gösterildiği gibi hesaplanmaktadır. (Songur ve Yaman, 2013: 227):

Kesit içini gösteren eşbütünleşme testleri aşağıda sunulmaktadır:

1. Panel v-istatistiği:

$$T^2 N^{3/2} Z_{\hat{v}_{N,T}} \equiv T^2 N^{3/2} \left(\sum_{i=1}^N \sum_{t=1}^T \hat{L}_{11i}^{-2} \hat{e}_{i,t-1}^2 \right)^{-1} \quad (14)$$

2. Panel rho-istatistiği:

$$T \sqrt{N} Z_{\hat{\rho}_{N,T}^{-1}} \equiv T \sqrt{N} \left(\sum_{i=1}^N \sum_{t=1}^T \hat{L}_{11i}^{-2} \hat{e}_{i,t-1}^2 \right)^{-1} \sum_{i=1}^N \sum_{t=1}^T \hat{L}_{11i}^{-2} (\hat{e}_{i,t-1} \Delta \hat{e}_{i,t} - \hat{\lambda}_i) \quad (15)$$

3. Panel PP-istatistiği (parametrik olmayan):

$$Z_{t_{N,T}} \equiv (\hat{\sigma}_{N,T}^2 \sum_{i=1}^N \sum_{t=1}^T \hat{L}_{11i}^{-2} \hat{e}_{i,t-1}^2)^{-1/2} \sum_{i=1}^N \sum_{t=1}^T \hat{L}_{11i}^{-2} (\hat{e}_{i,t-1} \Delta \hat{e}_{i,t} - \hat{\lambda}_i) \quad (16)$$

4. Panel ADF-istatistiği (parametrik):

$$Z_{tN,T}^* \equiv \left(S_{N,T}^{*2} \sum_{i=1}^N \sum_{t=1}^T \hat{L}_{11i}^{-2} \hat{e}_{i,t-1}^{*2} \right)^{-1/2} \sum_{i=1}^N \sum_{t=1}^T \hat{L}_{11i}^{-2} \hat{e}_{i,t-1}^* \Delta \hat{e}_{i,t}^* \quad (17)$$

Kesitler arası panel eşbütünleşme testleri aşağıda sunulmaktadır:

5. Grup rho-istatistiği:

$$TN^{-1/2} \tilde{Z}_{\hat{\rho}_{N,T}^{-1}} \equiv TN^{-1/2} \sum_{i=1}^N \left(\sum_{t=1}^T \hat{e}_{i,t-1}^2 \right)^{-1} \sum_{t=1}^T (\hat{e}_{i,t-1} \Delta \hat{e}_{i,t} - \hat{\lambda}_i) \quad (18)$$

6. Grup PP-istatistiği (parametrik olmayan):

$$N^{-1/2} \tilde{Z}_{tN,T}^* \equiv N^{-1/2} \sum_{i=1}^N \left(\hat{\sigma}_i^2 \sum_{t=1}^T \hat{e}_{i,t-1}^2 \right)^{-1/2} \sum_{t=1}^T (\hat{e}_{i,t-1} \Delta \hat{e}_{i,t} - \hat{\lambda}_i) \quad (19)$$

7. Grup ADF-istatistiği (parametrik):

$$N^{-1/2} \tilde{Z}_{tN,T}^* \equiv N^{-1/2} \sum_{i=1}^N \left(\sum_{t=1}^T \hat{S}_i^{*2} \hat{e}_{i,t-1}^{*2} \right)^{-1/2} \sum_{t=1}^T \hat{e}_{i,t-1}^* \Delta \hat{e}_{i,t}^* \quad (20)$$

Pedroni'nin (1999) formüle ettiği bu eşbütünleşme testi ile bütün yatay kesitler için eşbütünleşme ilişkisi olup olmadığı sınanmaktadır. Söz konusu teste, H_0 hipotezinde “bütün yatay kesitler için eşbütünleşme ilişkisi yoktur”, H_1 hipotezinde ise “bütün yatay kesitler için eşbütünleşme ilişkisi vardır” savı test edilmektedir. Yapılan bu testler normal dağılıma sahip olup ayrıca panel-v istatistiği sağ kuyruk dağılımını gösterirken diğerleri ise sol kuyruk dağılımını gösterir (Songur ve Yaman, 2013: 227-228).

İktisadi zaman serileri genelde durağan olmayan süreçlere sahip olduğundan bu serilerin kullanılarak analiz yapılması sahte regresyon problemini doğurmaktadır. Durağanlığı sağlamak için fark alma işlemi yapılmaktadır. Fakat söz konusu işlem serilerde bilgi kaybına yol açabilmekte ve seriler arasındaki ilişki kaybolabilmektedir. Dolayısıyla, durağan olmadığı tespit edilen serilerin durağan bir bileşime sahip olabileceği göz önünde bulundurularak bu bileşimin tespit edilmesi için eşbütünleşme analizine de başvurulabilmektedir (Pamuk ve Bektaş, 2014: 81).

ARDL sınır testi yaklaşımı alternatif eş bütünleşme sınır testlerine kıyasla birçok avantaj barındırmaktadır. Bu avantajlar arasında en önemlisi analizde yer alan değişkenlerin I(0) veya I(1) olduğunu bakılmaksızın uygulanabilmesidir. Böylece sınır testi yaklaşımında değişkenlerin önsel olarak bütünleşme derecelerini belirleme ihtiyacı ortadan kalkmaktadır. Literatürde, birim kök testlerinin gücü düşük olduğunda

ön testin sonuçlarının güvenilir olmayacağını ifade eden sayısız çalışma bulunmaktadır.

Sınır testi yaklaşımının bir diğer avantajı ise yaklaşımın Engle-Granger metoduna kıyasla daha iyi istatistiki özelliklere sahip olmasıdır. Bu durumun temel sebebi, sınır testi yaklaşımında kısıtsız hata düzeltme modelinin (unrestricted error correction model – UECM) kullanılıyor olmasıdır. Ayrıca, küçük örnekleme sahip çalışmalarda da kolaylıkla uygulanabilmektedir. Bu test yaklaşımı gözlem sayısının kısıtlı olduğu durumlarda Engle-Granger ve Johansen eşbütünleşme testlerine göre daha güvenilir sonuçlar sunmaktadır (Pamuk ve Bektaş, 2014: 81-82).

ARDL sınır testi yaklaşımı incelendiğinde yaklaşımın üç aşamadan meydana geldiği görülmektedir. Birinci aşamada, analiz içindeki değişkenler arasında uzun dönem ilişkisinin olup olmadığı test edilmektedir. Bu değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisinin tespit edilmesi durumunda bu ilişkinin sırasıyla uzun ve kısa dönemlerin elastikiyetleri elde edilmektedir. ARDL sınır testi yaklaşımı için ilk aşamada oluşturulan UECM (21) numaralı denklemlerde yer almaktadır (Pamuk ve Bektaş, 2014: 82).

$$\begin{aligned}\Delta LNPM_t &= \alpha_0 + \theta_1 LNPM_{t-1} + \theta_2 LNBÜTÇE_{t-1} + \sum_{i=1}^p \bar{\omega}_{1i} \Delta LNPM_{t-i} + \\ &\quad \sum_{j=0}^p \beta_{1j} \Delta LNBÜTÇE_{t-j} + \varepsilon \\ \Delta LASYS_t &= \alpha_0 + \theta_1 LASYS_{t-1} + \theta_2 LNBÜTÇE_{t-1} + \sum_{i=1}^p \bar{\omega}_{1i} \Delta LASYS_{t-i} + \\ &\quad \sum_{j=0}^p \beta_{1j} \Delta LNBÜTÇE_{t-j} + \varepsilon \\ \Delta LKİROL_t &= \alpha_0 + \theta_1 LKİROL_{t-1} + \theta_2 LKİRÖD_{t-1} + \sum_{i=1}^p \bar{\omega}_{1i} \Delta LKİROL_{t-i} + \\ &\quad \sum_{j=0}^p \beta_{1j} \Delta LKİRÖD_{t-j} + \varepsilon\end{aligned}\tag{21}$$

LNPM narkotik ve psikotrop madde yakalamalarının, LASYS asayiş olay verilerinin, LKİROL kriminal olay verilerinin, LNBÜTÇE nihai bütçenin ve LKİRÖD kriminal ödeneğin logaritmik formunu temsil etmektedir. Yukarıdaki denklemlerde görülen p değeri uygun gecikme uzunluğunu sembolize etmektedir. p değerini belirlemek için bilgi kriterleri uygulanmaktadır. Gecikme uzunluğunun belirlenmesinden sonra analizde yer alan değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisini araştırmak için

$H_0 : \theta_1 = \theta_2 = 0$ hipotezi F testi kullanılarak sınanır. F testi, temel hipotezleri sınamak amacıyla kullanılan bir testtir. Test istatistiği ile kritik değerler iki kısımdan oluşmaktadır. $I(0)$ ve $I(1)$ değişkenleri alt ve üst sınırların kritik değerlerini tanımlamaktadır. F istatistik değeri kritik değer üst sınırından büyük olduğu durumda değişkenlerin birbiri ile uzun dönem ilişkisinin olmadığını belirten hipotez reddedilmekte; F istatistik değeri kritik değer alt sınırından küçük olduğu durumda ise temel hipotez reddedilmektedir. F istatistik değeri belirlenen alt ve üst sınırın arasında ise bir kanıya varılması için değişkenlerin durağanlık seviyelerini göz önünde bulunduran diğer eşbütünleşme testleri önerilmektedir. ARDL sınır testlerinde F testinden çıkan sonuca bağlı olarak hipotezin reddedilmesi ile sonraki aşamaya geçilir ve bu aşama iki kısımdan meydana gelmektedir. Önce (22) numaralı denklemlerde paylaşılan uzun dönem ARDL modeli için Schwartz Bayesian Criterion çerçevesinde uygun gecikme uzunluğu tespit edilir. Sürecin devamında ise en küçük kareler yöntemi ile model tahmini yapılmaktadır (Pamuk ve Bektaş, 2014: 82-83).

$$\begin{aligned}
 LNPM_t &= \alpha_0 + \sum_{i=1}^n \alpha_{1i} LNPM_{t-i} + \sum_{i=0}^m \alpha_{2i} LNBÜTÇE_{t-i} + \varepsilon_t \\
 LASYS_t &= \alpha_0 + \sum_{i=1}^n \alpha_{1i} LASYS_{t-i} + \sum_{i=0}^m \alpha_{2i} LNBÜTÇE_{t-i} + \varepsilon_t \\
 LKİROL_t &= \alpha_0 + \sum_{i=1}^n \alpha_{1i} LKİROL_{t-i} + \sum_{i=0}^m \alpha_{2i} LKİRÖD_{t-i} + \varepsilon_t
 \end{aligned} \tag{22}$$

ARDL sınır testi yaklaşımının son aşamasında değişkenler arasındaki kısa dönem ilişkisi için (23) numaralı denklemlerdeki ARDL modeli tahmin edilmektedir (Pamuk ve Bektaş, 2014: 83).

$$\begin{aligned}
 \Delta LNPM_t &= \alpha_0 + \sum_{i=1}^n \alpha_{1i} \Delta LNPM_{t-i} + \sum_{i=0}^m \alpha_{2i} \Delta LNBÜTÇE_{t-i} + \varphi HDT_{t-1} + \varepsilon_t \\
 \Delta LASYS_t &= \alpha_0 + \sum_{i=1}^n \alpha_{1i} \Delta LASYS_{t-i} + \sum_{i=0}^m \alpha_{2i} \Delta LNBÜTÇE_{t-i} + \varphi HDT_{t-1} + \varepsilon_t \\
 \Delta LKİROL_t &= \alpha_0 + \sum_{i=1}^n \alpha_{1i} \Delta LKİROL_{t-i} + \sum_{i=0}^m \alpha_{2i} \Delta LKİRÖD_{t-i} + \varphi HDT_{t-1} + \varepsilon_t
 \end{aligned} \tag{23}$$

Yukarıdaki denklemlerde yer alan düzeltme terimi HDT_{t-1} uzun dönem ARDL modelinden elde edilen kalıntı serisinin bir önceki dönemdeki değerini ifade etmektedir. Bu değişkene ait olan φ katsayısı, kısa dönemde görülen dengesizliğin ne kadarının uzun dönemde giderileceğini ifade etmektedir (Pamuk ve Bektaş, 2014: 83).

Çalışmamızda kullandığımız bir diğer birim kök testi ise Genişletilmiş Dickey-Fuller (ADF) testidir. Bu test uygulanmasında kullanılan model aşağıdaki (24) numaralı denklemde gösterilmektedir (Eren, Polat ve Aydın, 2016: 282).

$$\Delta y_t = \beta + \delta y_{t-1} + \sum_{i=1}^m \varphi_i \Delta y_{t-i} + \varepsilon_t \quad (24)$$

Denklemde gösterilen Δ simgesi birinci fark operatörüdür; t ise bir zaman trendi olup ε hata terimini, y_t kullanılan serileri ve m ise hata terimlerinin ardışık bağımlılığını gidermek için Akaike veya Schwarz Bilgi Kriterleri tarafından belirlenen bağımlı değişkenin gecikme sayısını ifade etmektedir (Eren, Polat ve Aydın, 2016: 282).

ADF birim kök testinde sıfır hipotezi, serilerin durağan olmadığını, alternatif hipotez ise serilerin durağan görünümde olduğunu belirtmektedir. Bu testte test istatistikleri kritik değerlerden büyük olduğu durumda sıfır hipotezi reddedilmekte ve serilerin durağan olduğu sonucuna ulaşılmaktadır (Eren, Polat ve Aydın, 2016: 282).

$$y_t = \beta_0 + \beta_1 t + \delta y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (25)$$

Yukarıdaki (25) numaralı denklemde gösterilen β_0 sabit terimi, y_{t-1} bağımlı değişkenin gecikmeli değerlerini, gösterilmektedir. δ katsayısı birim kök sınaması için kullanılan katsayı olup, katsayının bire eşit olması durumunda seride birim kök olduğu ve serinin durağan olmadığı; katsayının sıfıra eşit olması durumunda ise seride birim kök olmadığını ve serinin durağan bir görünüm arz ettiğini ifade etmektedir (Eren, Polat ve Aydın, 2016: 282).

Çalışmada aynı zamanda Philips-Peron (PP) durağanlık testi de kullanılmaktadır. PP durağanlık testi ile kalıntılar arasında var olan otokorelasyonu dikkat almak için modele bağımlı değişkendeki gecikmeleri eklemek yerine düzeltme faktörü eklenmektedir. PP testlerinde ise aşağıdaki (26) numaralı denklem kullanılmaktadır (Eren, Polat ve Aydın, 2016: 282).

$$Z_a = T(\varphi_1 - 1) - CF \quad (26)$$

Yukarıdaki denklemde düzeltme faktörü CF ile sembolize edilmektedir. Düzeltme faktörü ile hata terimlerinin normal dağılıma sahip olmamasından kaynaklanan sapmaların etkisinin minimize edilmesi amaçlanmaktadır (Eren, Polat ve Aydın, 2016: 282).

Çalışmada, En Küçük Kareler Yöntemi (EKKY) ile katsayı tahmini yapılmaktadır. EKKY ile (27) numaralı denklemde bulunan α ve β katsayılarının tahmini ile hata karelerini minimize edecek tahminin yapılması amaçlanmaktadır (Yavuz, 2009: 125).

$$Y_i = \alpha + \beta X_i + \varepsilon_i \quad (27)$$

ε_i ifadesi yalnız bırakıldığında aşağıdaki (28) numaralı denklem elde edilmektedir.

$$\varepsilon_i = Y_i - \alpha - \beta X_i \quad (28)$$

(28) numaralı denklemde iki tarafın da karesi alındığında ve tüm seriler toplandığında (27) numaralı denklem elde edilmektedir.

$$\sum \varepsilon_i^2 = \sum (Y_i - \alpha - \beta X_i)^2 \quad (29)$$

(29) numaralı denklemdeki α ve β değerleri için kısmi türev alınıp sifıra eşitlenirse, β değerinin tahmin edicisi olan b (30) numaralı denklem ile elde edilmektedir.

$$b = \frac{\sum X_i Y_i - (\sum X_i Y_i)/n}{\sum X_i^2 - [(\sum X_i)^2]/n} = \frac{\sum (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sum (X_i - \bar{X})^2} \quad (30)$$

Benzer şekilde α değerinin tahmin edicisi olan a ise (31) numaralı denklemden elde edilmektedir (Yavuz, 2009: 125).

$$a = \bar{Y} - b\bar{X} \quad (31)$$

Dumitrescu ve Hurlin'in geliştirdiği Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik testi ile çalışmada kullanılan değişkenler arası çift yönlü nedensellik bağı incelenmektedir.

Heterojenlik olması durumunda Granger Nedensellik testi uygulanmaktadır (Dineri ve Taş, 2017: 87).

$$w_{N,T}^{Hnc} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N W_{i,t} \quad (32)$$

Yukarıda (32) numaralı denklemde ortalama test istatistiğinde $w_{N,T}^{Hnc}$ boş hipotezi belirtilmektedir. Burada test istatistiği bireysel Wald Test İstatistiğinin ortalamasını gösterir. T'nin küçük değerleri için bireysel Wald Test istatistikleri aynı ki-kare dağılımına yakınsanmadığı için $w_{N,T}^{Hnc}$ tahmini standardize edilmiş test istatistiğini kullanmışlardır. Aşağıda gösterilen (33) numaralı denklem ise bu açıklamanın test istatistiğidir (Dineri ve Taş, 2017: 87-88).

$$Z_{N,T}^{Hnc} = \sqrt{\frac{N}{2K}} (w_{N,T}^{Hnc} - k) \quad \frac{d}{N,T \rightarrow \infty}$$

$$Z_N^{Hnc} = \frac{\sqrt{N}[w_{N,T}^{Hnc} - N^{-1} \sum_{i=1}^N E(W_{i,T})]}{\sqrt{N^{-1} \sum_{i=1}^N VAR(W_{i,T})}} \quad \frac{d}{N,T \rightarrow \infty} \quad (33)$$

Sıfır hipotezi panel hiçbir birim için nedensellik ilişkisinin olmadığını, alternatif hipotez panel içerisindeki birimlere özgü nedenselliğin heterojen yapıda olduğunu ifade etmektedir (Dineri ve Taş, 2017: 88).

Regresyon modellerinde temel yaklaşımlardan biri de hata terimleri arasında bir ilişkinin olmamasıdır. Eğer hata terimleri arasında bir ilişki bulunursa otokorelasyon varlığı söz konusudur. Otokorelasyon olması durumunda parametrelerin en küçük kareler tahmincileri sapmasız ve tutarlı olup etkin değildir. Hata terimlerinin varyansının tahmincisi sapmalı olduğundan parametrelerin varyansları da sapmalı olur. Otokorelasyon eğer pozitif ise sapma negatif olur. Bu durumda, varyanslar olduğundan küçük tespit edilir. Böylece, t-test istatistiğinin sonucu büyük hesaplanmaktadır. Sonuç olarak, anlamsız bir katsayının anlamlı olma olasılığı artar ve R^2 de yükselmektedir ve F değeri normalinden daha büyük bulunur. Bu işlem sonucunda t ve F testlerinin güvenilirliği yanıltıcı bir hal almaktadır (Yavuz, 2009: 126). Çalışmamızda otokoresyon sorununu saptamak için Breusch-Godfrey LM ön testi (Tablo 3.40) kullanılmaktadır.

EKKY testlerinin en bilinen özelliklerinden biri de sabit varyans (homoscedasticity) varsayımdır. EKKY’de bağımsız değişkenlerin birim değerleri değişirken, bağımlı değişkenin birim değerlerine ait varyansın sabit kalacağını temel almakta ve istatistik yazınında bu varsayıma sabit varyans adı verilmektedir. Yani hata terimi varyansı, bağımsız değişkenlerdeki değişimlerden etkilenmeyip hep aynı kalmaktadır (Albayrak, 2008: 113). Hata terimi varyansı farklı olduğunda değişen varyans (heteroscedasticity) adı verilir. Regresyon analizinde istenmeyen durumu değişen varyanslar için gösterilir. Bu sonuçlar alındığında regresyon modelinin hatalarının varyansı sabit kalmayıp artan, azalan veya hem artan hem de azalan bir dağılım göstererek değişebilmektedir (Albayrak, 2008: 113). Çalışmamızda değişen varyans sorununu saptamak için Breusch-Pagan-Godfrey ön testi (Tablo 3.40) kullanılmaktadır.

3.5.1. Birim Kök Testi ve Sonucu

Jandarma Genel Komutanlığına ayrılan nihai bütçe, narkotik ve psikotrop madde yakalamaları ve asayiş olay verilerine ilişkin birim kök testi sonuçları Tablo 3.30’da yer almaktadır. Yapılan test sonucunda değişkenlerin birinci derece farkında birim kök taşımadığı ve durağan olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.30. Birim Kök Test Sonuçları

	Test	Seviyesinde		Farkında	
		Trendli	Trendsiz	Trendli	Trendsiz
Nihai Bütçe	LLC	0,36149	6,72001	-5,89886***	-3,78598***
	IPS	2,31246	7,3192	-0,40206	-0,62396
	ADF-Fisher	0,72183	0,02669	18,0742	15,0444
	PP-Fisher	0,59833	0,00023	34,0762***	15,0444
Narkotik ve Psikotrop Madde	LLC	-8,24501***	-5,81502***	-12,1348***	-12,787***
	IPS	-2,30771**	-4,53906***	-2,97166***	-7,87117***
	ADF-Fisher	40,4696***	46,3931***	50,5893***	70,4828***
	PP-Fisher	27,8711**	32,6825***	57,09***	61,7943***
Asayiş	LLC	-2,30255**	-0,83282	-3,89878***	-3,92342***
	IPS	0,29558	0,85994	-0,18394	-1,53166*
	ADF-Fisher	10,6931	11,5118	13,9115	21,0714**
	PP-Fisher	11,0579	14,866	28,0394***	33,0744***

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir.

3.5.2. Eş Bütünleşme Testi ve Sonucu

Jandarma Genel Komutanlığına ayrılan nihai bütçe ile narkotik ve psikotrop madde yakalamalarına yapılan birim kök testi sonucunda birinci dereceden durağanlık elde edilmiş, ikinci aşamada ise Pedroni eşbütünleşme testi yapılmıştır. Burada yedi temel istatistik sonuçları gösterilmektedir. Trendli ve trendsiz olarak sonuçlar incelendiğinde her iki durumda Panel PP, Panel ADF, Grup PP ve Grup ADF istatistikleri ve trendsiz durumu için de Panel rho istatistiği anlamlı çıkmıştır.

Yapılan analiz sonucunda, nihai bütçe ile narkotik ve psikotrop madde yakalamaları arasında uzun dönemde eşbütünleşme ilişkisinin mevcut olduğu görülmüştür. Söz konusu değişkenlere ilişkin eşbütünleşme test sonuçları Tablo 3.31’de sunulmaktadır.

Tablo 3.31. Panel Eşbütünleşme Testi (Nihai Bütçe - Narkotik ve Psikotrop Madde)

	Trendsiz	Trendli
Panel ν-İstatistik	-0,79988	-2,75975
Panel rho-İstatistik	-1,47005*	0,34948
Panel PP-İstatistik	-6,12492***	-11,55852***
Panel ADF-İstatistik	-5,75487***	-6,67691***
Grup rho-İstatistik	-0,38806	1,11733
Grup PP-İstatistik	-8,16641***	-16,1705***
Grup ADF-İstatistik	-7,64532***	-9,18981***

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir.

Diğer taraftan, nihai bütçe ile asayiş olay verileri arasında ilişki incelendiğinde söz konusu değişkenler arasında uzun dönemde eşbütünleşme ilişkisinin mevcut olduğu görülmüştür. Eşbütünleşme test sonuçları Tablo 3.32’de sunulmaktadır.

Tablo 3.32. Panel Eşbütünleşme Testi (Nihai Bütçe - Asayiş)

	Trendsiz	Trendli
Panel ν-İstatistik	-0,80082	-2,13831
Panel rho-İstatistik	-0,61308	1,40438
Panel PP-İstatistik	-1,72168**	-4,14754***
Panel ADF-İstatistik	-1,70666**	-2,77395***
Grup rho-İstatistik	0,48734	2,19595
Grup PP-İstatistik	-1,48091*	-4,33017***
Grup ADF-İstatistik	-1,47009*	-2,41353***

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir.

3.5.3. Katsayı Tahmini

Panel ARDL analiz sonuçlarına göre, nihai bütçe %1 artırıldığında Jandarma Genel Komutanlığının narkotik ve psikotrop madde yakalamaları uzun dönemde %2,05 kısa

dönemde ise %1,65 artmaktadır (Tablo 3.33). COINTEQ1 satırında ise bu testin negatif ve istatistiki açıdan anlamlı olduğu ve uzun dönemde birlikte hareket ettiği anlamı çıkmaktadır. Test sonucunda narkotik ve psikotrop madde yakalamalarının artması için Jandarma Genel Komutanlığı bütçesinin artırılmasının veya KOM'a ayrılan oranın yükseltilmesinin başarıyı daha da artıracığı değerlendirilmiştir.

Tablo 3.33. Panel ARDL Analiz Sonuçları (Bağımlı Değişken: Narkotik ve Psikotrop Madde Yakalamaları)

Uzun Dönemde	
Nihai Bütçe	2,05937*
	[1,19098]
	(1,72914)
Kısa Dönemde	
D(Nihai Bütçe)	1,65168
	[4,07902]
	(0,40492)
COINTEQ01	-1,42193***

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir. Köşeli parantez ile standart hata, normal parantez t-istatistiği gösterilmektedir. Çalışmada, ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesinin %1 artışının narkotik ve psikotrop madde yakalamalarına etkisi kategorik olarak analiz edilmiştir. Buna göre; bütçe artışının kısa dönemde en çok etkisi %21,09 oranında artışla sentetik eczada maddesi yakalamalarında gözlemlenmiştir (Tablo 3.34). Özellikle bütçenin artırılmasının doğrudan operasyonları etkilediği gözlenmiş, afyon maddesinin tarlada engellenmesiyle yakalanma oranında düşüş görülmüştür.

Tablo 3.34. Panel ARDL Kısa Dönem Analiz Sonuçları (Narkotik ve Psikotrop Madde)

	Kenevir	Esrar	Eroin	Afyon	Sentetik Ecz	Captagon	Ecstasy
D(Nihai Bütçe)	7,90811	6,60415	-8,24459	-7,94148	21,09942	-2,41335	-5,45045
	[16,7766]	[14,68574]	[12,01108]	[8,88926]	[31,7511]	[21,96205]	[52,54667]
	(0,47137)	(0,44969)	(-0,68641)	(-0,89337)	(0,66452)	(-0,10988)	(-0,10372)

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir. Köşeli parantez ile standart hata, normal parantez t-istatistiği gösterilmektedir.

Tablo 3.35'te nihai bütçenin %1 artışının Jandarma Genel Komutanlığının asayiş olaylarına müdahalesine etkisinin sonuçları gösterilmektedir. Test sonuçlarına göre; bütçenin %1 artışının asayiş olaylarına müdahalede uzun dönemde %0,45 artışa yol açtığı fakat kısa dönemde değişkenler arası anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Bu durumun temel sebebi, Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk sahasında yaşanan ve asayiş olayları adı altında toplanan olayların çözümünde bütçe artışından çok kullanılan teknolojik donanım, liyakatli personelin kritik kadrolara getirilmesi ve İçişleri Bakanlığının bu konudaki özel gayretleri belirleyici olmuştur.

Tablo 3.35. Panel ARDL Analiz Sonuçları (Bağımlı Değişken: Asayiş Olay Verileri)

Uzun Dönemde	
Nihai Bütçe	0,45272***
	[0,12309]
	(3,67789)
Kısa Dönemde	
D(Nihai Bütçe)	-2,61742*
	[1,42665]
	(-1,83466)
COINTEQ01	-2,19148***

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir. Köşeli parantez ile standart hata, normal parantez t-istatistiği gösterilmektedir.

Tablo 3.36’da Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi %1 artırıldığında çeşitli asayiş olaylarına müdahalesi analiz edilmiştir. Buna göre; bütçe artışının kısa dönemde en çok etkisi %8,96 oranında artışla teslim olan terörist sayısına yansımıştır. Bütçenin artırılmasında asayiş olaylarına müdahalede başarının artmasını sağlayan bir faktör olmasının haricinde kullanılan teknolojik donanım, liyakatli kadroların kritik kadrolara tayin edilmesi, hükümetin ve İçişleri Bakanlığının izlediği politikaların da güçlü etkileri olduğu görülmüştür.

Tablo 3.36. Panel ARDL Kısa Dönem Analiz Sonuçları (Asayiş)

	Organize Suç	Göçmen Olay	Bilişim Olay	Ölü Terörist	Teslim Olan Terörist	Asayiş Olay
D(Nihai Bütçe)	-16,00768	2,62363	-2,73921***	-3,31907	8,96883	-0,63223***
	[7,77009]	[1,50699]	[0,26252]	[10,17949]	[33,45805]	[0,04997]
	(-2,06016)	(1,74096)	(-10,43401)	(-0,32605)	(0,26806)	(-12,65049)

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir. Köşeli parantez ile standart hata, normal parantez t-istatistiği gösterilmektedir.

Tablo 3.37’de bağımlı değişken kriminal olay verileri bağımsız değişken ise Kriminal Daire Başkanlığı ödeneği alınmış, En Küçük Katsayılar Yöntemi ile katsayı tahmini yapılmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı kriminal ödeneği %1 artırıldığında kriminal olayların aydınlatılmasına etkisinin %0,35 arttığı görülmüştür.

Tablo 3.37. EKKY ile Katsayı Tahmini (Bağımlı Değişken: Kriminal Olay)

	Katsayı
Kriminal Ödenek	0,35617**
	[0,14767]
	(2,41189)
R-kare	0,42101
F-istatistik	5,81725**

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir. Köşeli parantez ile standart hata, normal parantez t-istatistiği gösterilmektedir.

Tablo 3.38’de bağımlı değişken kriminal olay verileri bağımsız değişken ise Kriminal Daire Başkanlığı ödeneği alınmış, ARDL ile katsayı tahmini yapılmıştır. Jandarma

Genel Komutanlığı kriminal ödeneği %1 artırıldığında kriminal olayların aydınlatılmasına etkisinin %0,16 arttığı görülmüştür.

Tablo 3.38. ARDL ile Katsayı Tahmini (Bağımlı Değişken: Kriminal Olay)

	Katsayı
Kriminal Ödenek	0,16684 [0,09444] (1,76658)
R-kare	0,80092
F-istatistik	12,06953***

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir. Köşeli parantez ile standart hata, normal parantez t-istatistiği gösterilmektedir.

Tablo 3.39’da yapmış olduğumuz ön testlerden çıkan sonuçlarda otokorelasyon ve değişen varyans sorunlarına rastlanmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3.39. Ön Testler (Kriminal)

Ekonometrik Sorun	Test	F-istatistik
Otokorelasyon	Breusch-Godfrey LM	0,95018
Değişen Varyans	Breusch-Pagan-Godfrey	0,56318

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir.

3.5.4. Nedensellik Testi

Tablo 3.40’ta Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Testi ile nihai bütçe ile narkotik ve psikotrop madde yakalamaları arasında çift yönlü ilişki test edilmiştir. Analiz sonucunda, nihai bütçeden narkotik ve psikotrop madde yakalamalarına nedensellik ilişkisi olmadığı saptanmıştır. Fakat narkotik ve psikotrop madde yakalamalarından nihai bütçeye nedensellik ilişkisi görülmüştür. Jandarma Teşkilatı, muhtemelen narkotik ve psikotrop maddenin kullanımının artmasını ön görerek kullanımını engellemek amacıyla bütçeyi artırmaktadır.

Tablo 3.40. Panel Nedensellik Testi (Nihai Bütçe - Narkotik ve Psikotrop Madde)

	W-İstatistik	Zbar-İstatistik
Nihai Bütçe → Narkotik ve Psikotrop Madde	1,68301	0,14436
Narkotik ve Psikotrop Madde → Nihai Bütçe	4,14817**	2,08891**

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir.

Tablo 3.41’de Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Testi ile nihai bütçe ile asayiş olay verileri arasında çift yönlü ilişki test edilmiştir. Çıkan sonuçlarda nihai bütçe ile asayiş olay verileri arasında karşılıklı nedensellik ilişkisi olmadığı saptanmıştır.

Tablo 3.41. Panel Nedensellik Testi (Nihai Bütçe - Asayiş)

	W-İstatistik	Zbar-İstatistik
Nihai Bütçe → Asayiş	3,32287	0,86059
Asayiş → Nihai Bütçe	3,48067	0,94258

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir.

Tablo 3.42’de Granger nedensellik testi yapılmıştır. Çıkan sonuçlarda kriminal ödenekten kriminal olay verilerine ve kriminal olay verilerinden kriminal ödeneye nedensellik ilişkisi olmadığı saptanmıştır.

Tablo 3.42. Nedensellik Testi (Kriminal Ödenek – Kriminal Olay)

	F-İstatistik
Kriminal Ödenek → Kriminal Olay	0,55794
Kriminal Olay → Kriminal Ödenek	1,60834

Not: *** ile %1, ** ile %5, * ile %10 anlam seviyesi gösterilmektedir.

3.5.5. Bulguların Yorumu

Çalışmamızın bu bölümünde narkotik ve psikotrop madde yakalamaları, asayiş olay verileri ve kriminal olay verileri ile Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi ve kriminal ödenek arasındaki ilişkinin yapılan ekonometrik analizler sonucunda çıktılarını paylaşılacaktır.

Jandarma Genel Komutanlığına ayrılan bütçede 2009 yılından 2018 yılına kadar geçen süre zarfında yaklaşık altı kat artış yaşandığı görülmektedir. Bütçedeki bu artışın Jandarma Teşkilatının performansına yansımalarını araştırmak için ekonometrik analizlerle bütçe ile performans sonuçları arasında ilişkiyi tesis edecek ölçüm yapılmıştır.

Ekonometrik analizler için EViews-10 programı kullanılmıştır. Bu programda kullanılan metotlar paylaşılmıştır.

Narkotik ve psikotrop madde yakalamaları, asayiş olay verileri ve kriminal olay verileri ile Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi ve kriminal ödeneye ait sayısal değerler kullanılarak EViews-10 programında birim kök testine, eşbütünleşme testine, katsayı tahminine ve nedensellik testine tabi tutulmuştur.

Yapılan birim kök testleri sonucunda nihai bütçe, narkotik ve psikotrop madde yakalamaları ve asayiş olay verilerine birim kök testi yapılmış, birinci farkında değişkenlerin birinci farkında birim kök taşımadığı ve durağan olduğu tespit edilmiştir.

Birim kök testlerinde durağanlık tespit edilmesinin ardından eşbütünleşme testi uygulanmıştır. Yedi ayrı test sonucunda eşbütünleşme testinden çıkan sonuçlarda nihai bütçe ile narkotik ve psikotrop madde yakalanmaları ve nihai bütçe ile asayiş olay verileri arasında trendli ve trendsiz durumlar için çoğunluk olarak testlerin anlamlı çıktığı, uzun dönemde eşbütünleşme ilişkisi olduğu görülmüştür.

Katsayı tahmininde ise, narkotik ve psikotrop madde yakalamaları ile asayiş olay verilerinde başarı oranını ölçmek için Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesinin %1 artırılmasıyla uzun ve kısa vadede nasıl sonuçlar alınacağı test edilmiştir. Yapılan test sonucunda nihai bütçede %1 artış sağlandığında uzun dönemde %2,05 oranında narkotik ve psikotrop madde yakalamalarında artış olacağı belirlenmiştir. Kısa vadede ise aynı oranda nihai bütçe artışı sonucunda narkotik ve psikotrop madde yakalamalarında %1,65 oranında artış sağlanacağı tespit edilmiştir. Bunun akabinde yakalanan narkotik ve psikotrop madde çeşitlerine ayrılarak kısa dönemde analize tabi tutulmuştur. Burada %1 oranında nihai bütçe artışı sağlandığında en çok narkotik ve psikotrop madde yakalanmasının %21,09 oranı ile sentetik ecza kategorisinde arttığı görülmüştür. Jandarma Genel Komutanlığı bütçesinin olası artışı ile diğer narkotik ve psikotrop madde yakalamalarında da KOM birimlerinin anlamlı sonuçlar elde edebileceği görülmüştür. Asayiş olay verilerinde ise, Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesinin %1 oranında artış ile uzun dönemde asayiş olaylarına müdahalede %0,45 artış görülmüş fakat kısa dönemde anlamlı bir sonuç vermemiştir. Asayiş olay verileri çeşitlerine göre kısa dönemde analiz edildiğinde bütçe %1 oranında artırıldığında en çok artış %8,96 ile teslim olan terörist sayısında görülmüştür. Çalışmamızın içeriğinde sunulan Jandarma Genel Komutanlığının asayiş olay aydınlatma sayılarından da anlaşılabilceği gibi buradaki başarıda, Jandarma Genel Komutanlığı birimlerinin son yıllarda kullandığı teknolojik donanımlarda yeniliğe gitmesi, kritik kadrolara liyakatli personelin getirilmesi ve hükümetin bu yönde izlediği politikalar ile İçişleri Bakanlığının özel gayretlerinin etkili olduğu kıymetlendirilmiştir.

Yapılan EKKY testinde bağımlı değişken kriminal olay verileri, bağımsız değişken ise kriminal ödenek alınmıştır. Buna göre, yapılan katsayı tahmininde Jandarma Genel Komutanlığı kriminal ödeneği %1 artırıldığında kriminal olayların aydınlatılmasına etkisi %0,35 oranında artmıştır.

ARDL yöntemi ile yapılan katsayı tahmininde ise bağımlı değişken kriminal olay verileri alınmış ve bağımsız değişken ise kriminal ödenek alınmıştır. Buna göre, Jandarma Genel Komutanlığı kriminal ödeneği %1 artırıldığında kriminal olayların aydınlatılmasına etkisinin %0,16 arttığı görülmüştür.

Kriminal olay verilerine yapılan ön testlerde ise otokorelasyon ve değişen varyans sorunu olmadığı tespit edilmiştir.

Nihai bütçe ile narkotik ve psikotrop madde yakalamaları, nihai bütçe ile asayiş olay verileri ve kriminal ödenek ile kriminal olay verileri arasında nedensellik ilişkisi olup olmadığı test edilmiştir. Narkotik ve psikotrop madde yakalanmaları ile nihai bütçe arasındaki Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Testinde, nihai bütçeden narkotik ve psikotrop madde yakalamalarına bir nedensellik ilişkisi olmadığı görülmüştür. Narkotik ve psikotrop madde yakalanmalarından nihai bütçeye ise nedensellik ilişkisi görülmüştür. Bu sonuçlara bakılarak, Jandarma Genel Komutanlığının bu maddelerin yakalanması için KOM birimlerine ayrılan bütçede artışa gittiği değerlendirilmiştir. Asayiş olay verileri ile nihai bütçe arasındaki Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Testinde ise nihai bütçeden asayiş olay verilerine, asayiş olay verilerinden de nihai bütçeye doğru her iki durumda da nedensellik ilişkisine ulaşılamamıştır.

Kriminal olay verileri ile kriminal ödenek arasındaki Granger nedensellik testinde çıkan sonuçlarda kriminal ödenekten kriminal olay verilerine ve kriminal olay verilerinden kriminal ödeneğe nedensellik ilişkisi olmadığı saptanmıştır.

Sonuç olarak, Jandarma Genel Komutanlığı bütçesinin teşkilat performansının artmasında önemli bir işlevi olduğu görülmüştür. Yapılan ekonometrik testler ışığında narkotik ve psikotrop madde yakalanmaları ve kriminal olayların aydınlatılması sayılarında bütçe artışının Jandarma Teşkilatı nezdinde olumlu yansımaları olduğu

anlaşılmaktadır. Asayiş olay verileri baz alınarak yapılan testlerin sonucunda ise uzun dönemde asayiş olaylarının aydınlatılmasında artış görülmüştür. Jandarma Teşkilatının bu alandaki başarısında bütçeye ilaveten kullanılan araç-gereç, kadro yapısı, hükümet politikaları ve İçişleri Bakanlığının özel yaklaşımının da etkili olduğu kıymetlendirilmiştir. Jandarma Genel Komutanlığı, kendisine tevdi edilen görevleri başarı ile ifa için var gücüyle çalışırken, bu alanda mali dengelere özel olarak yaklaşılması gerektiği ortadadır. Jandarma Teşkilatına ayrılan bütçe, pek çok kolaylığı beraberinde getirirken personelin yürüttüğü operasyonlarda başarı yüzdesini artırdığı görülmektedir. Bu sebeple devlet bütçesinden Jandarma Genel Komutanlığına ayrılan bütçeye önem verilmeli, kullanılan bu bütçenin vatanın ve milletin huzur ve refahında önemli rol oynadığı düşünülmelidir.

Diğer taraftan, çalışmadan daha sağlıklı sonuçlar alınabilmesi için kullanılan verilerin zaman aralığının daha geniş bir dönemi kapsamı ve bütçe, ödenek ve performansa ilişkin verilerin kapsamının genişletilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, çalışmada analiz edilen yılların sayısının artırılması ve Jandarma Genel Komutanlığına tahsis edilen ödeneklerin görev alanları bazında analiz edilerek performans analizinin yapılmasının daha gerçekçi ve detaylı sonuçlar verebileceği düşünülmektedir.

SONUÇ

Jandarma Genel Komutanlığına Genel Bütçeden Ayrılan Ödenek Miktarı ile Bunların Hizmet Etkinliğine Yansımalarının Değerlendirmesi

Bütçe, mevcut kaynaklar ile elde edilmesi öngörülen kaynaklara dayanılarak hazırlanan ve hükümetin önceliklerini yansıtan mali bir plandır (Can, 2018: 103). Devletlerin, hizmet yelpazesinin genişlemesine bağlı olarak mali kaynak ihtiyacı artmaktadır. Söz konusu ihtiyacın ve isteklerin optimal şekilde karşılanması amacıyla zaman içerisinde uygulanan bütçe yapılarında da değişiklik görülmüştür.

1980’li yılların ikinci yarısından itibaren birçok ülkenin bütçesinde yapısal reformlar gerçekleştirilmiş olup, bütçenin performansı, denetimi, mali saydamlık ilkeleri ile fayda/maliyet prensibi gözetilerek yeni bütçe çeşitleri ortaya çıkmıştır. Bütçe çeşitleri arasında, günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek en ideal bütçe sisteminin PEBS olduğu değerlendirilmektedir. PEBS, kamu idarelerinin ana görevlerini tespit eden, kaynakların bu görevler doğrultusunda kullanılmasını sağlayan, performans ölçümleriyle istenilen sonuçlara ne derece ulaşıldığını araştıran ve bunları raporlayan bir bütçeleme sistemi olarak tanımlanmaktadır. Bütçe sistemleri arasında en modern teknikleri bünyesinde barındıran PEBS, batı ülkelerinde kullanılmaya başlanmasını takiben zaman içerisinde diğer ülkelerde de benimsenmiş ve uygulamaya başlanmıştır.

Ülkemizde de, kamu mali yönetim alanında çok ciddi yapısal reformlar yapılmıştır. Söz konusu reformların başında “5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu”nun yürürlüğe konması ve 2006 yılında PEPS’in uygulamasına geçilmesi gelmektedir. Bu kapsamda, PEBS’in uygulamaya geçilmesiyle verilen hizmetin performansına dayalı olarak kaynakların tahsis edilmesi ve tahsis edilen kaynakların etkin şekilde kullanılmasını esas alan yeni bütçe anlayışının benimsendiği anlaşılmaktadır.

Çağdaş bütçelemenin gelinen son noktası olarak kabul edilen PEBS’de kullanılan Analitik Bütçe Sınıflandırmasıyla gelir ve gider kalemleri daha etkili bir şekilde kayıt edilmeye başlanmıştır. Analitik Bütçe Sınıflandırmasında, daire ve kurum kodları ile

kurumsal sınıflandırmalar oluşturulmuştur. Belirlenen sorumluların da bu kodlar yardımıyla hesap verebilmesi sağlanmıştır. Ayrıca fonksiyonel sınıflandırma ile her bir fonksiyonun harcamaları takip edilebilir, izlenebilir ve performans denetimi yapılabilir hale gelmiş böylelikle plan-bütçe ve hizmet-maliyet ilişkisi kurulabilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığı, teşkil edildiği 1839 yılından günümüze; yurt içinde ve yurt dışında kendine tevdi edilen görevleri layığıyla icra etmek için ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda kullandığı yöntem, teçhizat, araç-gereç ve silahlarda sürekli yenilenme gayreti içerisinde. Teknolojik olarak üst düzey ekipmanları kullanmak, profesyonelleşmek ve mümkün olduğunca yerli üretim teçhizatlar kullanmak gibi hedefleri olan Jandarma Genel Komutanlığınca kendisine tahsis edilen bütçenin yeni kamu yönetimi anlayışı çerçevesinde daha etkin ve verimli şekilde kullanılması için planlama, harcamaların takibi ve iç denetim gibi hususlara önem verilmektedir.

15 Temmuz 2016 hain darbe girişimine kadar Jandarma Genel Komutanlığının rütbeli personel mevcudu personel temin planları doğrultusunda artış eğilimindeyken, 15 Temmuz hain darbe girişiminin ardından, teşkilata sızmış FETÖ/PDY üyelerinin ihraç edilmesiyle personel mevcudunda kayda değer bir düşüş olmuştur. Ancak personel sayısındaki azalıştan kaynaklanan açık kadrolar, hükümet tarafından ivedilikle alınan tedbirler doğrultusunda, dış alım kaynaklı personelle doldurulmuştur. Jandarma Teşkilatının profesyonelleşmesi hedefi doğrultusunda, JSKA kurularak Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bünyesinde Jandarma Genel Komutanlığının yönetici kadrolarda görevlendirilmek üzere lisans düzeyinde subay, ön lisans düzeyinde de astsubay eğitimi vermeye başlanmıştır. Bununla birlikte, Jandarma Genel Komutanlığı profesyonelleşme hedefi doğrultusunda, askerlik yükümlüsü erbaş ve er yerine, uzman erbaş kadrosuyla vazife icra etmek üzere, halkla ilişkiler, asayiş, insan hakları ve teröristle mücadele konusunda uzman ve eğitilmiş personel temin gayreti içindedir. Profesyonelleşme konusunda oldukça önemli olan bu sürecin bütçeye yansması ise personel giderlerinin bütçe içerisindeki payının artmasına neden olmuştur.

Çalışmada, Jandarma Teşkilatının performansı çeşitli göstergeler üzerinden analiz edilmektedir. Bu kapsamda, 2016 yılında FETÖ/PDY'nin hain darbe girişimini müteakip, teşkilat içine sızmış hainlerin temizlenmesiyle Jandarma Teşkilatının üst düzey bir performans gösterdiği olay istatistiklerinden açıkça görülmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığının hizmet etkinliğinin 10 yıllık değerlendirmesi incelendiğinde, teşkilata bağlı birimlerin performanslarında artış görülmektedir. 15 Temmuz 2016 hain darbe girişiminden sonra liyakatli personelin kritik kadrolara atanmasıyla asayiş olaylarına müdahale sayılarında 2017 ve 2018 yıllarında gözle görülür bir artış olmuştur. Ayrıca, teknolojiye yapılan yatırımlarla faili meçhul kalan olay sayısının toplam olay sayısı içindeki oranında takdir edilecek bir düşüş olmuştur.

Teröristle topyekûn mücadele kapsamında alınan tedbirler, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele'ye de olumlu yönde yansımıştır. Teknolojik yatırımların sağlamış olduğu hava ve kara hâkimiyeti sınır güvenliğinin artmasını sağlamış; buna bağlı olarak özellikle 2017 ve 2018 yıllarında hava araçlarının sınır bölgelerinde etkin kullanımıyla sınırlarda müdahale edilen olay ve şüpheli sayısında ciddi bir artış yaşanmıştır. Bu çerçevede, bölücü terör örgütlerinin gelirinin hatırı sayılır bir kısmını oluşturan yasadışı kenevir ekimi, silah ve mühimmat kaçakçılığı ile nükleer, radyoaktif ve kimyasal madde kaçakçılığına müdahale sayılarında artış görülürken, 2013 ve 2014 yıllarında akaryakıt kaçakçılığının önlenmesine yönelik alınan tedbirlerin etkisi ile 2015 yılından itibaren olay sayısında azalma görülmüştür. Dolayısıyla, son dönemde kaçakçılık ve organize suçlarla mücadele alanında sağlanan başarı, bölücü terör örgütünün finansman kaynağına erişimini kısıtlamış; örgütün faaliyetlerine ağır darbe vurmuştur.

Jandarma Genel Komutanlığının 10 yıllık dönemde teröristle mücadele performansı incelendiğinde, 2016 ve 2017 yıllarında önceki yıllara kıyasla yapılan teknolojik yatırımların ve kullanılan yerli silah sistemlerinin, teröristle mücadele kapsamında başarıyı gözle görülür şekilde artırdığı görülmektedir. Teknolojik altyapının geliştirilmesi adına yapılan yatırımların olumlu etkilerinin önümüzdeki dönemde de devam edeceği öngörülmektedir.

On Birinci Kalkınma Planı dönemindeki çalışmalarla mevcut durumda yüzde 65 olan savunma ve havacılık sanayisindeki yerlilik oranı 2023'te yüzde 75'e çıkarılması hedeflenmektedir. Savunma ve havacılık sanayiinde yerli üretim ve millileşme politikası kapsamında, 16'sı silahlı toplam 20 adet insansız hava aracı (SİHA/İHA), 3 adet insanlı keşif uçağı (İKU) ve 6 adet ATAK taarruz helikopteri Jandarma Genel Komutanlığı envanterine dâhil edilmiş olup SİHA ve İHA sayısının 2020 yılına kadar 50'ye ulaşması hedeflenmektedir. Büyük sistemler olarak tabir edilen Taktik İHA sistemleri, Savunma Sanayi Başkanlığınca Savunma Sanayi Destekleme Fonundan tedarik edilmektedir. Savunma Sanayii Başkanlığı ve TUSAŞ arasında Ekim 2018'de imzalanan sözleşme kapsamında üretimleri tamamlanan, uydudan kontrollü Anka-S sisteminin ilk paketi, 5-11 Nisan 2019'da yapılan kabul ve muayene testlerinin başarıyla tamamlanmasıyla, Elazığ Jandarma İHA Birlik Komutanlığına teslim edilmiştir (Anadolu Ajansı, 2019).

Yerli üretim ve millileşme hedefi doğrultusunda milli imkânlarla geliştirilen kripto cihaz ve sistemleri kullanılarak emniyetli, süratli ses ve veri haberleşmesi yapabilen, kimlik kontrolü, suç ve suçlu sorgulama, eşkal ve parmak izi belirleme ve coğrafi konum tespiti benzeri fonksiyonları yerine getirebilen, tamamı sayısal teknolojiye sahip, birbiriyle entegre edilmiş, diğer kamu kurum/kuruluşlarıyla haberleşebilen, telsiz, telli ve bilgisayar sistemlerinin tüm jandarma birlik ve kurumlarına en ekonomik bir şekilde tesis edilmesi ile kazanılacak imkân ve kabiliyetlerin emniyet ve asayiş hizmetlerinin yerine getirilmesinde kritik bir öneme haiz olduğu değerlendirilmektedir (Jandarma Genel Komutanlığı 2019-2023 Stratejik Planı, 2018: 40-41)

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen trafik olayları ölümlü/yaralanmalı kaza sayısı incelendiğinde, 2009-2012 yılları arasında alınan tedbirlerle kaza sayılarında azalış gerçekleşmiştir. Ancak 2013 yılından itibaren nüfus artışı ve ülkenin ekonomik düzeyindeki iyileşmeyle orantılı olarak trafiğe çıkan araç sayısındaki artışa rağmen kaza sayılarında düşük düzeyde bir yükselme gözlemlenmiştir. Söz konusu artışın düşük seyretmesinin temel nedeninin, özellikle 2016 yılından itibaren vatandaşa verilen trafik eğitimlerine ağırlık verilmesinden kaynaklandığı kıymetlendirilmektedir. Ancak, vatandaşlarımızda trafikte güvenlik kültürünün yerleşmesi için henüz yeterince zaman geçmediği göz önünde bulundurulduğunda,

vatandaşlarımıza verilen trafik eğitimin olumlu yansımalarının ilerleyen dönemde etkisini göstereceği değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, verilen eğitimlere ve programlara devam edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

2009–2018 yılları arasında gerçekleşen toplam olay şahıs delil irtibatlarında genel bir artış olduğu görülmektedir. Bu olumlu gelişmelerin; Kriminal Daire Başkanlığına liyakatli personelin atanması, son dönemdeki ekipmanların teknolojinin yenilenmesi ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığı arasında parmak izi ve diğer verilerin paylaşımının bir sonucu olduğu değerlendirilmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı suçlarla mücadelede göstermiş olduğu başarının yanısıra vatandaşa sağladığı hizmette de başarılı olarak adlandırılmıştır. Komutanlığın verdiği hizmet ankete katılan 6.228 vatandaş tarafından 10 üzerinden 8,51 olarak puanlanmıştır. Ayrıca, Komutanlık bünyesinde görevli olan personelden hizmet alan vatandaşlara, aldıkları hizmete yönelik memnuniyet anketi yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre, vatandaşlar Jandarma Genel Komutanlığında görevli personelden aldıkları hizmeti % 86,6 puan ile oldukça yüksek olarak puanlamışlardır.

Çalışmada, Jandarma Genel Komutanlığına bağlı birimlerin performansı ile Komutanlığa tahsis edilen nihai bütçe arasında anlam ilişkisi test edilmiştir. Bu bağlamda, narkotik ve psikotrop madde yakalamaları, asayiş olay verileri ve kriminal olay verileri ile Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi ve kriminal ödeneye ait veriler EViews-10 programında “Birim Kök Testi”, “Eşbütünleşme Testi”, “Katsayı Tahmini” ve “Nedensellik Testi” gibi analizlere tabi tutulmuştur.

Nihai bütçe, narkotik ve psikotrop madde yakalamaları ve asayiş olay verilerine uygulanan “Birim Kök Testi” sonucunda serilerin birinci düzey farkında birim kök taşımadığı tespit edilmiş olup serilerin birinci düzey farkında durağan olduğu gözlemlenmiştir.

Birim kök testlerinde durağanlık tespit edilmesinin ardından eşbütünleşme testi uygulanmıştır. “Pedroni Eşbütünleşme Testi” aracılığıyla sırasıyla narkotik ve psikotrop madde yakalamaları ile nihai bütçe ve asayiş olay verileri ile nihai bütçe

arasında trendli ve trendsiz durumlar için çoğunluk olarak testlerin anlamlı çıktığı ve uzun dönemde eşbütünleşme ilişkisinin olduğu tespit edilmiştir.

“Panel ARDL Analizi” ile Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi ile narkotik ve psikotrop madde yakalamaları arasında uzun dönemli pozitif ilişki gözlenmiştir. Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesinin %1 artırılması durumunda uzun dönemde narkotik ve psikotrop madde yakalamalarında %2,05 kısa dönemde ise %1,65’lik bir artış olduğu hesaplanmıştır. Yapılan testin istatistiki açıdan anlamlı olduğu görülmüştür. Ayrıca yakalanan narkotik ve psikotrop maddeler çeşitlerine göre ayrılmış ve nihai bütçe %1 artırıldığında kısa bir dönem içinde en çok yakalama artışının %21,09 ile sentetik ecza maddesinde olduğu görülmüştür.

Asayiş olay verileri ve Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi baz alınarak yapılan “Panel ARDL Analizinde” %1 oranında bütçe artışı yaşandığı takdirde asayiş olaylarının aydınlatılmasında uzun vadede %0,45 oranında bir artış olacağı gözlemlenirken kısa vadede ise söz konusu değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Çeşitlerine göre müdahale edilen asayiş olaylarına aynı test uygulandığında, nihai bütçeye yapılacak %1 oranındaki artışın teslim olan terörist sayısında kısa dönemde %8,96 oranında artışa yol açacağı sonucuna varılmıştır. Nihai bütçenin Jandarma Genel Komutanlığına bağlı asayiş birimlerinin başarısına doğrudan katkı sunmasının yanında söz konusu başarıda kullanılan teknolojik donanımda yeniliğe gidilmesi, liyakatli kadroların kritik birimlerde görev alması ile hükümetin ve İçişleri Bakanlığının özel gayretlerinin de etkili olduğu anlaşılmıştır.

“EKKY ile Katsayı Tahmini Testi” ile kriminal ödeneğinin kriminal olay verileri üzerine etkisi ölçülmüştür. Test sonucuna göre, Jandarma Genel Komutanlığının kriminal ödeneği %1 artırıldığında kriminal olayların aydınlatılmalarında %0,35 oranında artış olacağı sonucu ortaya çıkmıştır. “ARDL ile Katsayı Tahmini Testi” sonuçlarına göre, Jandarma Genel Komutanlığı kriminal ödeneğinin %1 oranında artışının kriminal olayların aydınlatılmasında %0,16 oranında bir artış sağlayacağı sonucuna varılmıştır.

“Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Testi” ile Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesinden narkotik ve psikotrop madde yakalamalarına çift yönlü nedensellik ilişkisi test edilmiştir. Komutanlığın nihai bütçesinde narkotik ve psikotrop madde yakalamalarına doğru nedensellik ilişkisi olmadığı saptanmış; ancak narkotik ve psikotrop madde yakalamalarından nihai bütçeye doğru bir nedensellik ilişkisi olduğu fark edilmiştir. Jandarma Genel Komutanlığının KOM birimlerine ayrılan bütçenin artırılmasının narkotik ve psikotrop madde yakalamalarında başarıyı artırdığını sonucuna varılmıştır. Asayiş olay verileri ve nihai bütçe verileri baz alınarak yapılan “Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Testi”nde ise nihai bütçe ile asayiş olay verileri arasında karşılıklı nedensellik ilişkisine ulaşılamamıştır.

Kriminal olay verileri ve kriminal ödenek arasında yapılan “Granger Nedensellik Testi”nde kriminal ödenek ile kriminal olay verileri arasında çift yönlü nedensellik ilişkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca kriminal olay verileri üzerinde yapılan ön testler sonucunda otokorelasyona ve değişen varyans sorununa rastlanmamıştır.

Yeni kamu yönetimi anlayışına göre bütçesini verimli, saydam ve hesap verebilir bir şekilde kullanan Jandarma Teşkilatı, kendisine tevdi edilen görevleri en iyi şekilde icra edebilmek için teknolojik kapasite ve personel yetkinliği konusunda sürekli kendini geliştirmekte ve yenilemektedir. Örneğin, teröristle mücadele konusunda Türk Milleti’nin refahı ve huzuru için kararlı ve azimli bir şekilde mücadele eden Jandarma Teşkilatı son yıllarda silah ve mühimmat envanterini yenilemiş ve geliştirmiştir. Gerek teröristle mücadele gerekse genel asayiş konusunda daha etkin hizmet edebilmek için daha profesyonel bir yapıya geçen Jandarma Teşkilatı, zorunlu hizmet olarak görevini icra eden er veya erbaş yerine konusunda eğitimli ve tecrübeli uzman erbaş alımına ağırlık vermekte; söz konusu uygulama ile kıtalarda eksikliği hissedilen alt rütbeli personel sıkıntısı giderilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca bu yeni yapılanma Jandarma Teşkilatı bütçesinde ek giderlere neden olmaktadır. Bu durum, çağa uygun bir kolluk olma ve hizmetlerin kalitesinin artırılması için mevcut bütçenin daha etkin ve verimli bir şekilde kullanılması gerekliliğini bir kez daha ortaya çıkarmaktadır.

Sonuç olarak, Jandarma Genel Komutanlığının profesyonelleşmesi kapsamında yapılanlar reformların, teknolojik gelişmenin, yapılan yatırımların mali etkisine ve

zaman içerisinde gelişen ihtiyaçların yarattığı maliyetlerin yükselmesine binaen Jandarma Teşkilatına tahsis edilen yıllık bütçenin de arttığı gözlemlenmiştir. Jandarma Teşkilatının 2018 yılı nihai bütçesinin 2009 yılı nihai bütçesine kıyasla yaklaşık 3,7 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Yapılan ekonometrik analizlerde, Jandarma Genel Komutanlığı bütçesinin artışı sonucunda Komutanlık bünyesi altındaki birimlerin performanslarında değerli artışların yaşandığı görülmüştür. Ancak, Jandarma Genel Komutanlığı nihai bütçesi 2009-2018 arasında iç alımlara yönelik enflasyon ve dış alımlara yönelik döviz kuru etkisinden arındırıldığında yıllar itibarıyla Komutanlığa tahsis edilen bütçenin ortalama bir değerde seyrettiği gözlemlenmektedir. Jandarma Genel Komutanlığına tahsis edilen bütçenin reel olarak ortalama bir değerde seyretmesine rağmen, hükümet politikalarının, Komutanlığın bütçeyi optimal şekilde kullanmasının ve Komutanlık personelinin yüksek motivasyonunun kolluk performansını olumlu etkilediği ve bu durumun da icra edilen faaliyet ve operasyonlarda başarıyı artırdığı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, çalışmadan daha sağlıklı sonuçlar alınabilmesi için kullanılan verilerin zaman aralığının daha geniş bir dönemi kapsamı ve bütçe, ödenek ve performansa ilişkin verilerin kapsamının genişletilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, çalışmada analiz edilen yılların sayısının artırılması ve Jandarma Genel Komutanlığına tahsis edilen ödeneklerin görev alanları bazında analiz edilerek her bir alan için ayrı ayrı performans analizinin yapılmasının daha gerçekçi ve detaylı sonuçlar verebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu . (1927). Resmi Gazete.

1050 ve 5018 Sayılı Kanunların Kapsamı ve Harcama Öncesi Kontrol Süreci. (2018).

10 8, 2018 tarihinde <http://tr.yenisehir.wikia.com:>
http://tr.yenisehir.wikia.com/wiki/1050_ve_5018_SAYILI_KANUNLARIN_KAPSAMI_VE_HARCAMA_%C3%96NCES%C4%B0_KONTROL_S%C3%96REC%C4%B0 adresinden alındı

2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu. (2009). Resmi Gazete.

2012-2014 Bütçe Hazırlama Rehberi. (2011).

2017-2019 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberi. (2016).

2018-2020 Bütçe Hazırlama Rehberi. (2017).

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu. (2018). Resmi Gazete.

2019-2021 Dönemi Bütçe Çağrısı ve Bütçe Hazırlama Rehberi. (2018). Haziran 12, 2019 tarihinde T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Resmi Portal: <https://www.hmb.gov.tr/bumko-butce-cagrisi-ve-butce-hazirlama-rehberi> adresinden alındı

2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu. (1934). Resmi Gazete.

2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu. (1982). Resmi Gazete.

2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu. (1983). Resmi Gazete.

2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu. (1983). Resmi Gazete.

3201 Sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu. (1937). Resmi Gazete.

4081 Sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun. (1941). Resmi Gazete.

442 Sayılı Köy Kanunu. (1924). Resmi Gazete.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu. (2003). Resmi Gazete.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun Unsurları ve Getirdiği Yenilikler. (2018). 10 8, 2018 tarihinde

<https://kontrol.bumko.gov.tr/Eklenti/3798,5018ingetirdigiyeniliklerpdf.pdf?0>
adresinden alındı

5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun. (2004). Resmi Gazete.

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu. (2004). Resmi Gazete.

5393 Sayılı Belediye Kanunu. (2005). Resmi Gazete.

640 Sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (2011). Resmi Gazete.

6831 Sayılı Orman Kanunu. (1956). Resmi Gazete.

Adli Kolluk Yönetmeliği. (2005). Resmi Gazete.

Akdoğan, A. (1985). *Kamu Maliyesi*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Akıncı, M. (2005). Özel Güvenlik Kolluğuna İlişkin Denetim ve Yaptırım Düzeni. *Polis Dergisi*(43), 301-308.

Akman, N. (1991). *Yönetimde İç Güvenlik Ve Jandarma*. Ankara: Genelkurmay Basım Evi.

Aktan, H. B. (2008, Ekim 8). Bütçe Reform Süreci ve Parlamentonun Bu Süreçteki Rolü: Türkiye ve Seçilmiş AB Üyesi Ülke Deneyimleri. *Uluslararası Sempozyum: Bütçe Sürecinde Parlamentonun Değişen Rolü*. Afyon. https://www.tbmm.gov.tr/etkinlikler/pbmd_sempozyum_1008/belgeler/sempozyum%20afyon%202008_bildiriler/Afyon%20konu%C5%9Fmas%C4%B1%208%20ekim-1.pdf adresinden alındı

Akyel, R., & Köse, H. Ö. (2010). Kamu Yönetiminde Etkinlik Arayışı: Etkin Kamu Yönetimi İçin Etkin Denetimin Gerekliliği. *Türk İdare Dergisi*(466), 9-45.

Alaşahin, M. K. (2007). *Üniversite Bütçelerinin Analizi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Albayrak, A. S. (2008). Değişen Varyans Durumunda En Küçük Kareler Tekniğinin Alternatifi Ağırlıklı Regresyon Analizi ve Bir Uygulama. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 10(2), 111-134.

Allix, E. (1921). *Traité Élémentaire de Sciences des Finances et de Législation Financière*. Paris.

- Alpar, G. (2013). Güvenliğin Sağlanmasında Bir Kolluk Kuvveti Olan Jandarmanın Geçmişten Günümüze Rolü ve Dünyadaki Konumu. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 2(1), 79-106.
- Altuğ, F., Kesik, A., & Şeker, M. (2013). *Kamu Bütçesinde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Anadolu Ajansı*. (2019, 4 12). <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/jandarma-anka-s-ile-sinirliliklari-asacak/1450473> adresinden alındı
- Anadolu Ajansı*. (2019, 1 7). <https://www.aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/2018de-147-bin-562-uyusturucu-operasyonu-duzenlendi/1358188> adresinden alındı
- Analitik Bütçe Sınıflandırmasına İlişkin Rehber. (2016).
- Arcagök, M., Kerimoğlu, B., Hastürk, M., Gülşen, H., & Koçdemir, M. (2015). *Açıklamalı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu*. Ankara: Muhasebat Kontrolörleri Derneği.
- Avcı, T. (2009). *Kolluk Olarak Jandarmanın İşlevi*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Aysu, A., & Bakırtaş, D. (2018). Kamu Harcamaları ve Vergi Gelirleri Arasındaki Asimetrik Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(51), 1-19.
- Ayyıldız, E. (2004). Yeni Bütçe Kodlaması: Analitik Bütçe Sınıflandırması. (73), 106-113.
- Badem, C. A., Kılınç, Y., & Kavas, T. (2013). Türkiye'de Uygulanan Performans Esaslı Bütçeleme Süreci: Kocaeli Üniversitesi Örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(26), 77-104.
- Bağbaşıoğlu, A. (2006). 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun Değerlendirilmesi ve 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Karşılaştırılması. E. Karaarslan içinde, *5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Kapsamında Güncel Mali Sorunlar*. Ankara: Muhasebat Kontrolörleri Derneği Yayınları.

- Bağcı, G. (2011). *Şirketlerin Bütçe ve Bütçe Uygulamalarına Genel Bir Bakışı: Burdur İlindeki Şirketlere Yönelik Nitel Bir Araştırma*. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Bağdigen, M. (2001). Budgeting Systems and Their Applicability in Public Sector. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(17), 17-36.
- Bağdigen, M., & Avcı, M. (2012). Kamu İdarelerinde Performans Esaslı Bütçe Sisteminin Algılanması. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 49(567), 5-14.
- Bağlı, M. S. (2012). Teorik ve Tarihsel Açıdan Bütçe Hakkı. *Yasama Dergisi*, 20(1), 39-77.
- Bakkal, H. (2016). Türkiye'de Kamu Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi ve Yeni Kamu Mali Yönetiminin Rolü. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(10), 125-138.
- Balaban, O. (2013). *Analitik Bütçe Sistemi ve Süleyman Demirel Üniversitesinde Bir Uygulama*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Balyemez, A. S. (2003). *Performansa Dayalı Bütçe Sisteminin Tugay Seviyesindeki Birlik Bütçelerinde Uygulanabilirliği*. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.
- Barbak, A. (2015). Türkiye'de Kamu Mali Yönetiminin Yapısal Uyarlaması: Bütçe Reformu ve Kamu Örgütlenmesinde Dönüşüm. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 1-27.
- Berkay, F. (2016). Türkiye'de Mali Disiplinin Sağlanmasında Performans Esaslı Bütçelemenin Rolü ve Önemi. *Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(2/1), 42-50.
- Bilici, G. (2012). *Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı ve Bütçe Sistemi: Türkiye Örneği*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Bilici, N., & Bilici, A. (2017). *Kamu Maliyesi* (8. b.). Ankara: Savaş Yayınevi.
- Boran, A. (2013). *Performans Esaslı Bütçeleme Üniversite Uygulamaları (Ankara Üniversitesi Örneği)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- Bulutoğlu, K., & Kurtuluş, E. (1988). *Bütçe ve Kamu Harcamaları*. İstanbul: Filiz Kitapevi.

- Bülbül, D., Ejder, H. L., & Şahan, Ö. (2005). *Devlet Bütçesi*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Can, B. (2018). Kamu Nakit Yönetiminin Modernizasyon Sürecine Teorik Yaklaşım. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*(644), 101-124.
- Canbay, T. (1999). *Türkiye'de Kamu Bütçesinde Reform İhtiyacı ve Sıfır Tabanlı Bütçeleme Sistemi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Cerechini, A. (1829). *Guida Pel Gendarme in Servizio*. Milano: coi Gipi di Giovanni Bernardoni.
- Cerrah, İ. (2008). Avrupa Polis Etiği Kuralları ve Türkiye'de Güvenlik Personelinde Mesleki Sosyalleşme. *DCAF - TESEV*.
- Ceyhan, M. S. (1996). *Bütçe, Bütçe Politikaları, Türk Bütçe Sistemi, Bütçe Uygulamaları (Örnek Olarak Türkiye Savunma Bütçeleri)*. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Cho, I. (2010). *The Impact of Korean Performance Budgeting on Budgetary Programmes*. Birmingham: The University of Birmingham.
- Cura, S. (2003). Türkiye'de Mali Şeffaflığı Sağlamaya Yönelik Bir Uygulama: Analitik Bütçe Sınıflandırması. *T.C Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 18(1), 139-154.
- Çataloluk, C. (2006). Sıfır Tabanlı Bütçeleme Sistemi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(16), 229-242.
- Çevik, S. (2000). *Türk Bütçe Sisteminde Denetim: Geleneksel Denetimden Performans Denetimine*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Çiçek, H. G., & Dikmen, S. (2015). Osmanlı Devleti'nde Bütçenin ve Bütçe Hakkının Tarihsel Gelişimi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(2), 83-98.
- Çildir, M. (2010). *Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi ve Türkiye'deki Uygulamanın Değerlendirilmesi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Çınar, M. (2011). *İyi Niyet Geliştirme Aracı Olarak Sosyal Sorumluluk: Jandarma Genel Komutanlığı Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri Örneği*. Konya: Selçuk Üniversitesi.

- Çomaklı, Ş. E., & Turan, D. (2017). *Fetö ve Pkk Bağlamında Terör Amaçlı Kullanılan Kamusal Mal ve Hizmetler*. Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Çomaklı, Ş. E., Turan, D., & Doğruyol, C. (2017). *Kamu Maliyesi* (4. b.). Ankara: Savaş Yayınevi.
- Dadashov, M. (2008). *Türkiye ve Azerbaycan'da Bütçe Sistemleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Dayar, H., & Bakırtaş, İ. (2005). Analitik Bütçe Sınıflandırmasının Yapısı ve Bir Uygulama Örneği: Dumlupınar Üniversitesi Bütçesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 101-114.
- Dayar, H., & Esenkar, Y. (2008). Analitik Bütçe Sınıflandırma Sistemi İle Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesinin Uygulanması ve Etkinliği: Maliye Bakanlığı Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 263-294.
- Değirmenci, A. (2004). *Türk Bütçe Sistemi İçinde Askeri Birliklerde Bütçeleme ve Bütçe Kontrolü*. İstanbul: Deniz Harp Okulu.
- Deli, Y. (2010). *Performans Esaslı Bütçe ve Kütahya İl Özel İdaresinde Uygulama*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.
- Demirel, D. (2015). Performansın Mali Boyutu: Performans Esaslı Bütçe. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(1), 265-282.
- Demirel, G. (2007). Analitik Bütçe Sınıflandırması. Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü. Ekim 8, 2018 tarihinde <http://www.bumko.gov.tr/Eklenti/612,abstanitim2007pdf.pdf?0> adresinden alındı
- Diamond, J. (2005). Establishing a Performance Management Framework for Government. *IMF Working Paper/05/50*, 1-28.
- Dikmen, S. (2014). *Tarihsel Süreç İçerisinde Bütçe Hakkının Gelişimi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Dineri, E., & Taş, İ. (2017). Tasarruf ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: OECD Ülkeleri Örneği. *Bulletin of Economic Theory and Analysis*, 2(1), 79-97.

- Doğan, F. M. (2008). *Türkiye'de Çok Yıllı Bütçelemeye Geçişin Yatırımlar Üzerindeki Olası Etkileri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Douniol, C. (1869). *Legislation Du Budget*. Paris.
- Dülger, C. (2007). *Türkiye'de Bütçe Saydamlığı ve Bütçe Saydamlığı Algılama Düzeyinin Ölçülmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Ediz, P. (2004). *Türkiye'de Kamu Kuruluşlarında Performans Yönetimi ve Bütçede Uygulama Projesi*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Edizdoğan, N., & Çetinkaya, Ö. (2016). *Kamu Bütçesi* (7. b.). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Edizdoğan, N., Çetinkaya, Ö., & Gümüş, E. (2016). *Kamu Maliyesi* (7. b.). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Efe, İ. (2016). 30 Ekim 1918'den Ocak 1921'e Teşkilat, Tensikat ve İcraatlarıyla Türk Jandarması. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 583-602.
- Eker, A. (2004). *Kamu Maliyesi*. İzmir: Anadolu Matbaacılık.
- Erbaşı, A. (2009). Kamuda Performans Esaslı Bütçelemenin Tasarımına İlişkin Modelsel Bir Yaklaşım. *Maliye Dergisi*(156), 249-264.
- Eren, M. V., Polat, M. A., & Aydın, H. İ. (2016). Türkiye'de Yapısal Kırılmalı Testlerle Elektrik Tüketimi ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Analizi. *Akademik Bakış Dergisi*(56), 275-289.
- Erginay, A. (1972). *Kamu Maliyesi*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Ergut, F. (2001). Polis Çalışmaları İçin Kavramsal Bir Çerçeve. *Amme İdaresi Dergisi*, 34(1), 59-78.
- Ertürk, K. Ö., & Bulut, M. (2012). Proaktif Halkla İlişkiler Faaliyeti Olarak Jandarma Hizmeti. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 1(1), 95-118.
- Evcı, M. (1999). *Milli Savunma Bakanlığı Bütçesinin Hazırlık ve Uygulama Aşamalarının Program Bütçe Yönünden Değerlendirilmesi (1985 ve Sonrası)*. Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- FIEP. (2012). Aralık 21, 2018 tarihinde <http://www.fiep.org/about-fiep/the-association/> adresinden alındı

- Guerre, M. d. (1864). *Instruction Du 31 Mai 1864 Pour Les Inspections Generales De Gendarmerie*. Paris: Imprimerie Imperiale.
- Gustafsson, M., & Parsson, R. (2010). *Budget - a Perfect Management Tool ?* Gothenburg: University of Gothenburg.
- Gülcü, M. (2003). Türkiye'de Modern Özel Güvenliğin Tarihçesi. *Polis Dergisi*(37), 87-106.
- Gülşen, H. (2006). 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Kapsamı. E. Karaarslan içinde, *5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Kapsamında Güncel Mali Sorunlar*. Ankara: Muhasebat Kontrolleri Derneği.
- Günbegi, F. (2010). *Performans Bütçe; AB Ülke Örnekleri ve Türkiye*. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi.
- Hadri, K. (2000). Testing for Stationarity in Heterogeneous Panel Data. *Econometrics Journal*, 3, 148-161.
- Hafizoğulları, Z. (1995). İnsan Hakları, Polis Görevi ve Yetkisi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 565-585.
- Hagen, J. (1968). *Program Budgeting*. Los Angeles: California University.
- Hançer, N. S. (2018). *Modern Bütçeleme Teknikleri: Vatandaş Bütçesi Ve Türkiye Üzerinde Bir Değerlendirme*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Helmuth, U. (2011). *The Impact of Performance Budgeting on Public Management*. Bamberg: University of St. Gallen.
- Hışırılı, S. (2014). *Belediyelerde Stratejik Plana Dayalı Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi: Şanlıurfa Belediyesi Örneği*. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi.
- İlhan, M. (2007). *Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılmasınının Bütçe ve Denetim Üzerine Etkileri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Im, K. S., Pesaran, H. M., & Shin, Y. (2003). Testing for Unit Roots in Heterogeneous Panels. *Journal of Econometrics*, 115, 53-74.
- Interior Savings. (2013). *The Budget Book*. Interior Savings.

İpek, E. A., Sakal, M., & Çiçek, H. G. (2014). Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi ve Diğer Bütçe Sistemlerinden Farklılıkları Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyoekonomi*, 22(2), 81-104.

İren, Ü. Y. (2006). *Kent Dışı Alanlarda Güvenlik Sorunu ve Jandarma*. Niğde: Niğde Üniversitesi.

Isaboke, E. M., & Kwasira, J. (2016). Assessment of Budgeting Process on Financial Performance of County Government of Nakuru, Kenya. *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 4(5), 134-150.

Jacobs, D., Helis, J.-L., & Bouley, D. (2009). Budget Classification. International Monetary Fund.

Jandarma Genel Komutanlığı 2009 Yılı Faaliyet Raporu. (2010). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.

Jandarma Genel Komutanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu. (2011). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.

Jandarma Genel Komutanlığı 2011 Yılı Faaliyet Raporu. (2012). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.

Jandarma Genel Komutanlığı 2012 Yılı Faaliyet Raporu. (2013). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.

Jandarma Genel Komutanlığı 2013 Yılı Faaliyet Raporu. (2014). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.

Jandarma Genel Komutanlığı 2014 Yılı Faaliyet Raporu. (2015). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.

Jandarma Genel Komutanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu. (2016). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.

Jandarma Genel Komutanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu. (2017). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.

Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu. (2018). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.

Jandarma Genel Komutanlığı 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporu. (2018). Ankara.

- Jandarma Genel Komutanlığı 2018 Yılı Faaliyet Raporu.* (2019). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.
- Jandarma Genel Komutanlığı 2019-2023 Stratejik Planı.* (2018).
- Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Bülteni 2009.* (2010). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.
- Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Bülteni 2017.* (2018). Ankara: Jandarma Genel Komutanlığı.
- Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Daire Başkanlığı. (2019).
- Jandarma Genel Komutanlığı Kriminal Sistemi.* (2016, Kasım 9). Ekim 24, 2018 tarihinde Jandarma Genel Komutanlığı Web Sitesi: http://www.jandarma.gov.tr/kriminal/turkish_internet/kriminal.htm adresinden alındı
- Jandarma Genel Komutanlığı Tarihçesi.* (2018). Ekim 11, 2018 tarihinde Jandarma Genel Komutanlığı Web Sitesi: http://www.jandarma.gov.tr/ust_menu/tarihce.htm adresinden alındı
- Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği.* (2017). Resmi Gazete.
- Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi. (2017). *Kolluk Meslek Temel Bilgisi.* Ankara.
- Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliği.* (2016).
- Kanca, O. C. (2017). 5018 Sayılı Kanun Üzerine Bir Değerlendirme. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 493-505.
- Kara, E. (2016). *Devlet-Kolluk İlişkisi Kapsamında Jandarma ve Türk Jandarması.* Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Karacan, E. (2010). *Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi ve Türkiye Uygulaması.* Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Karacan, E. (2013). ABD'de Performans Bütçe Yönetimi. *Sayıştay Dergisi*(89), 61-90.
- Karakurt, B., & Bal, C. (2013, Mart 1-2). Genel Kolluk Özel Güvenlik İlişkisi. 3. *Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu.* Gaziantep.

- Kavas, T. (2014). *Devlet Muhasebesinde Bütçenin Önemi ve Bütçe Hesaplarının İşleyişi*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.
- Kaya, E. (2015). *Bütçe Sürecinde Parlamantonun Rolü ve Etkinliği*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Kaya, Ö. (2005). *Performans Esaslı Bütçeleme Sisteminin Türkiye'de Değerlendirilmesi: J.Gn.K.lığında Örnek Bir Çalışma*. Ankara: Kara Harp Okulu.
- Kelimet, Z. (1998). *Türk Bütçesinin Yapısı Askeri Birliklerde Bütçe Uygulaması ve Muhasebesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Kılıçer, E. (2012). *Çok Yıllı Bütçeleme Sistemi ve Türkiye Değerlendirmesi*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Kimani, R. N. (2014). *The Effect of Budgetary Control on Effectiveness of Non Governmental Organisation in Kenya*. Nairobi: University of Nairobi.
- Kocabaş, N. (2012). *Türkiye'de Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması Kapsamında Bütçe Reformlarının Bütçe Politikası Açısından Değerlendirilmesi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kochik, S. (2011). *Budget Participation in Malaysian Local Authorites*. Birmingham: Aston University.
- Koparan, N. (2007). *Türk Jandarma Teşkilatı (1908-1923)*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Kpedor, G. (2012). *Budgeting, Budgetary Control and Performance Evaluation: A Case Study of Allterrain Service Group (ATS)*. Kumasi: Kwame Nkrumah University of Science and Technology.
- Kunt, A. (2004). *Savunma Harcamaları ve Savunma Bütçesinde Etkinlik Algılamaları: Kara Kuvvetleri Komutanlığında Uygulama*. Ankara: Kara Harp Okulu.
- Kuyaksil, A., & Tiyek, M. (2003). Türkiye'de Güvenlik Hizmeti Olarak Özel ve Gönüllü Güvenlik. *Polis Bilimleri Dergisi*, 5(2), 66-94.
- Leroy-Beaulieu, P. (1879). *Traite de la Science des Finances*. Paris.

- Levin, A., Lin, C.-F., & Chu, C.-S. J. (2002). Unit Roots Tests in Panel Data: Asymptotic and Finite-Sample Properties. *Journal of Econometrics*, 108, 1-24.
- Livemint. (2017, Nisan 11). Kasım 11, 2018 tarihinde Livemint: <https://www.livemint.com/Opinion/DR8kPY8VKUDyMlkR2OHUfM/Budgeting-for-the-police.html> adresinden alındı
- Lu, Y. (2006). *Performance Measurement and Budgeting Systems: The Perspective of Georgia State Agencies*. Athens, Georgia: The University of Georgia.
- McDonald, W. C. (1915). *Governor of New Mexico to the Second State Legislature*. Santa Fe: New Mexican Printing Company.
- Mevlütöğlü, A. (2016). Türkiye'nin Savunma Reformu Tespit ve Öneriler. (164). Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA).
- Moğol, T. (2002). Analitik Bütçe Sınıflaması İçerisinde Kamu Harcamalarının Ekonomik Sınıflaması. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 125-137.
- Mucuk, M. (2009). Bütçe ve Cari İşlemler Dengesi Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği (1989-2004). *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 201-218.
- Ndiwalana, J. K. (2009). *Budgeting Participation, Goal Commitment and Employee*. Kampala: Makerere University.
- Obi, J. N. (2015). Budgeting and Budgetary Control As The Metric For Corporate Performance. *International Journal of Sustainable Development Strategies*, 3(1).
- OECD Policy Brief. (2008). Performance Budgeting: A Users' Guide. OECD.
- Oktar, S. A. (1994). Doğumunun Yetmişinci Yılında Sıfır-Esaslı Bütçelemeye Genel Bir Bakış. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 181-198.
- Onduso, E. O. (2013). *The Effect of Budgets on Financial Performance of Manufacturing Companies in Nairobi County*. Nairobi: University of Nairobi.
- Osse, A. (2015). *Polislik Faaliyetlerini Anlamak*. (T. Andaç, Z. Başer, B. Dökmecibaşı, F. Gençkal, Z. Gültekin, N. Gürbüz, & İ. Urkun, Çev.) İstanbul: Uluslararası Af Örgütü.

- Özbaran, M. H. (2004). Türkiye'de Kamu Harcamalarının Son Beş Yılına Harcama Türlerine Göre İncelenmesi. *Sayıştay Dergisi*(53), 115-138.
- Özcan, A. (2013). Osmanlı Devleti'nde Jandarma Teşkilatı Kurulmasının Gündeme İlk Defa Gelişi (1839). *Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi (TAD)*, 173-194.
- Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik.* (2004). Resmi Gazete. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.aspx?MevzuatKod=7.5.7190&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch> adresinden alındı
- Özen, A. (2008). *Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği*. Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- Özer, M. A. (2009). Performans Yönetimi Uygulamalarında Performansın Ölçümü ve Değerlendirilmesi. *Sayıştay Dergisi*, 20(73), 3-29.
- Özmen, A. (2014). *Kamu Mali Yönetim Dizgesi: 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim Kanunu'nun Getirdiği Yenilikler*. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Özşen, U. (2006). *Cumhuriyet Dönemi Bütçe Yönetimi Üzerine Bir İnceleme*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Pamuk, M., & Bektaş, H. (2014). Türkiye'de Eğitim Harcamaları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 77-90.
- Pedroni, P. (1999). Critical Values for Cointegration Tests in Heterogeneous Panels With Multiple Regressors. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 653-670.
- Pekdoğan, H. (2018). Jandarma Teşkilatının Tarihsel Süreçte Yapısal Değişiminin Kurumsal Olarak Değerlendirilmesi. *Social Sciences Studies Journal*, 4(16), 1387-1395.
- Performans Esaslı Bütçeleme Rehberi. (2004).
- Polat, N. (2003). Saydamlık, Hesap Verme Sorumluluğu ve Denetimin Etkinliği. *Sayıştay Dergisi*(49), 65-80.

- Püskül, A. S. (2010). *İşletme Bütçe Sistemi ve Bütçe Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Robinson, M. (2011). *Performance Budgeting*.
- Robinson, M., & Last, D. (2009). *A Basic Model of Performance-Based Budgeting*. International Monetary Fund.
- Sabah Gazetesi*. (2017, 10 17). Sabah Gazetesi Web Sitesi: <https://www.sabah.com.tr/gundem/2017/10/17/turk-jandarma-teskilatina-uluslararası-görev-adresinden-alındı>
- Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği*. (2017). Resmi Gazete.
- Sapala, M. (2018). *Performance Budgeting*. Members' Research Service.
- Sayan, İ. Ö., & Özgür, E. (2018). Askeri Personel Sisteminde Değişim. *Yasama Dergisi*(38), 5-17.
- Schick, A. (2007). Performance Budgeting and Accrual Budgeting: Decision Rules or Analytic Tools? *OECD Journal on Budgeting*, 7(2), 109-138.
- Sevsay, H. (2007). *Belediyelerde Stratejik Plana Dayalı Performans Bütçe: Manisa Belediyesi Örneği*. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.
- Shah, A. (2007). *Budgeting and Budgetary Institutions*. Washington, DC: The World Bank.
- Sivrekli, E. (2014). Türkiye'de Kamu Harcamalarının Denetiminde Bütçenin Rolü: 2006-2013 Dönemi Analizi. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 59-80.
- Sofianu, N. (2010). *Public Budgeting: A Case Study of the Republic of Moldova*. Prague: Charles University.
- Songur, M., & Yaman, D. (2013). Gelişmekte Olan Ülkelerde Cari İşlemler Dengesi ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Panel Veri Analizi. *Maliye Dergisi*(164), 220-232.

- Soytürk, M. (2012). Modern Devlet ve Güvenlik: Fransa, Avusturya-Macaristan ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Jandarma Teşkilatı. *History Studies: International Journal of History*, 4(2), 301-316.
- Sökenoğlu, S. (2008). *Kamu Harcamalarında Etkinlik ve Bütçe Sistemleri İlişkisi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Sönmez, A. (2006). Zaptiye Teşkilatının Düzenlenmesi (1840-1869). *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, 25(39), 199-219.
- Stourm, R. (1909). *Le Budget*. Paris: Librairies Felix Alcan Et Guillaumin Reunies.
- Strateji Geliştirme Başkanlığı Vatandaş Hizmet Alım Memnuniyeti Araştırması*. (2018). Megapoll.
- Sullivan, C. (2016). Research Department Minnesota House of Representatives.
- Surianti, M., & Dalimunthe, A. R. (2017). The Implementation of Performance Based Budgeting in Public Sector. *International Journal of Developing and Emerging Economies*, 5(2), 52-67.
- Süme, B. (2004). *Bütçeleme Sistemlerinin Gelişimi ve Analitik Bütçe Sınıflandırması; Dz.K.K.lığı Bütçesinin Karşılaştırmalı Analizi*. Ankara: Kara Harp Okulu.
- Şahin, Ö. (2007). *Türkiye'de Performans Esaslı Bütçeleme Sisteminin Değerlendirilmesi ve Uygulama Örneği*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Şekem, C. İ. (2010). *Performans Esaslı Bütçelemede Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı ve Bir Uygulaması*. İstanbul: Haliç Üniversitesi.
- Şen, M. L., & Köseoğlu, Ö. (2014). Kamu Sektöründe Performans Yönetimi: Politikalar, Uygulamalar ve Sorunlar. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 9(2), 113-136.
- Tunçer, M., & Kılıçer, E. (2013). Örnek Ülkelerde ve Türkiye'de Çok Yıllı Bütçeleme Sistemi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 50(580), 109-125.
- Turguter, N. (2015). *5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Açıklaması*. Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- Tüğen, K. (1999). *Devlet Bütçesi* (2. b.). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Tüleykan, H. (2009). Kamu Bütçeleme Sistemleri ve Çok Yıllı Bütçeleme. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*(2), 1-23.
- Tümer, Ö. (2012). *Stratejik Planlamaya Dayalı Performans Esaslı Bütçeleme Öncesi ve Sonrası Vergi Gelirleri, Ekonomik Büyüme İlişkisi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Tüzün, D. S. (2007). *Performans Esaslı Analitik Bütçe Sistemi ve Türkiye Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Ulusoy, A. (2017). *Maliye Politikası* (9. b.). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Uslu, A. (2017). *Performans Esaslı Bütçe Yönetimi Kapsamında Devlet Üniversitelerinde Etkinlik Analizi*. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Uygun, S. V. (2017). *Kamu Kurumlarında Yöneticilerin Uyguladıkları Yönetim Anlayışlarının Performans Değerlendirme Sürecine Etkileri: TÜİK Örneği*. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Üge, G. (2010). *Türkiye Ekonomisi ve Bütçe Analizi (1923-1950)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Walther, L. M., & Skousen, C. J. (2009). *Budgeting and Decision Making*. Bookboon.
- Widodo, T. (2016). *Performance-Based Budgeting: Evidence From Indonesia*. Birmingham: University of Birmingham.
- yageargeagnmea, d. v. (2020). *dgdgdf*. ankara: asdasda.
- Yardımcıoğlu, F. (2006). *Performans Esaslı Bütçeleme Sistemi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Yavuz, S. (2009). Hataları Ardışık Bağımlı (Otokorelasyonlu) Olan Regresyon Modellerinin Tahmin Edilmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(3), 123-140.
- Yenice, E. (2006). Kamu Kesiminde Performans Değerlendirmesi. *Maliye Dergisi*(150), 122-132.
- Yıldız, F., & Tuncer, G. (2017). *Kamu Maliyesinde Seçme Konular*. Ankara: Savaş Yayınevi.

Yıldızhan, C. (1999). *Bütçe ile Yönetim ve Bütçeleme Teknikleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi .

Zinyama, T., & Nhema, A. G. (2016). Zimbabwe Performance-Based Budgeting: Concepts and Success Factors. *European Journal of Business and Management*, 8(6), 58-77.

Zweni, A. G. (2017). *Factors Affecting Management of Budgets at a Department in The Western Cape Government, South Africa*. Cape Town: Cape Peninsula University of Technology.

EKLER

Yoktur.

